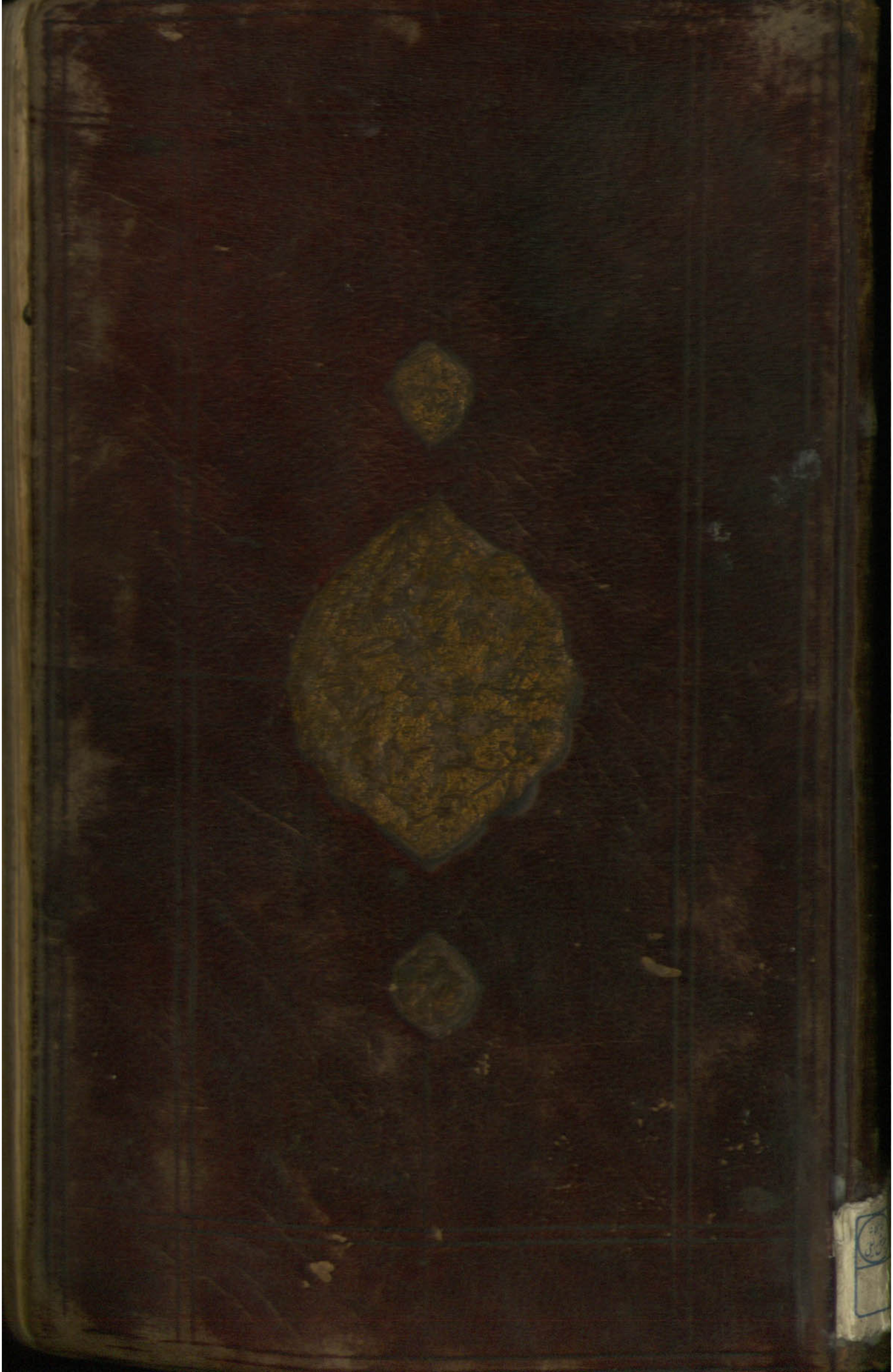

صلاة مقدمه المصلی حقی
۱۰
اصول عقائد شرح الفقه الاکبر
۷۰
فصل خطاب ان
تمام الفیض
زبدة العرفان قراء
۴۰
اصول سلوک نثر ترجمه
۲۵۰

تاریخ سلطان سلیم مرحوم

جون سلیم خان ایلدی دار فنادن ارتحال [illegible]
[illegible]
صفحه [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

۱۲۰	عطار الدعوات
۰۰۵	نیم جلد
۰۴۵	حلبی
۱۲۰	[illegible]
۲۹۰	
۱۰۰	محمود [illegible]
۰۵۰	[illegible]
۲۰۰	علی
۱۵۰	محمد
۷۹۰	
۳۵۰	احمد
۱۲۰	[illegible]
۰۱۳	حنبلی
۲۷۰	[illegible]
۱۵۴۳	

۹۰۰
۵۲۱
۲۵۰
۱۶۷

خانه دفتر حاجی [illegible] خانه [illegible]

یوم جمعه [illegible]

۹۸

شرح الوصیتنامه امعی افندی رحمه الله علیه

بیت

چلش ای دل اگر سعادت ایچون
کورسه ارباب دولتلک درلن
کسب قیل فضل معرفت اولیجق
قدره وارسه بولوده اولکسانی

تشریف الانسان

بسم الله الرحمن الرحیم • فاتحهٔ گنج کلام قدیم
هذا کتابنا ینطق علیکم بالحق انا کنا نستنسخ ما کنتم تعملون
اجناس سپاس خورشید اقتباس • وکردون ساپس وانجم قیاس
که مقیاس عقول وحواس جن وانسدن • خارج در مشول خلاق عالم
ورزاق بنی آدم • که ذرهٔ خاک پارکینه خمرت طینة آدم بیدی اربعین صباحا
مقتضاسنجه عین عنایته نظر قلوب • قطب دوران ومدار عالم اولدی
مؤلفه چون رقم صورت عالم زد او • سکه بنام آورآدم زد او
وقطرهٔ ماء ضعیفه ثم انشاناه خلقا آخر مقتضاسنجه صدف ارحامده
تربیت ایدوب زبدهٔ کون ومکان • وخلاصهٔ بنی آدم ایلدی
مؤلفه ازصدف رحم بیک قطره آب • داد جهان راگهری حساب
لقد خلقنا الانسان فی احسن تقویم کارخانه سنده قلم قدرتله آفتاب
عالم تاب • وآسمان شرف نصاب • کبی جهرهٔ مبین منور • وحلیه سن

مطهر ایلیوب • ارواح قدسیه پردار • واشباح انسیه جمالته
اتدی ولقد کرمنا بنی آدم خزانه سندن باشنه تاج کرامت اوروب
وقامتنه خلعت استقامت کیدروب • سریر عزنده شهریار
ومسند رفعتده خسرو شهرودیار ایلدی فالحمد لله الذی خلق الانسان
علی صورته • وخصه من بین الخلایق بسر تربیته • کلی سی نعت ذاته الاکمل
حارسی فی نور وجه الاعین • وصفایح فؤاد پاک اعتقادنی
وصحایف جان روشن نهادنی • صیقل انوار ایمانله • ومهرهٔ
اسرار عرفانله • تابناک ومجلا ایدوب • جام جهان نمای ملک و
ملکوت قلدی الا له الخلق والامر تبارک الله رب العالمین ودماغ سماسماتنی •
وعقل قدسی صفاتنی • اشعهٔ ذات وصفاتله • وانعکاس پرتو
تجلیاتله • مرأت عوالم لاهوت وجبروت اتدی فتبارک الله
احسن الخالقین • نظم • مظهری کرد سی کلی وجامع
سر ذات وصفات شارز ولامع • مصحفی کرد جامع آیات
هستیش غایت همه غایات • بر سموات وارض وما بین
قد عرضنا الامانة فابین • لیس فی الکون کاینا من کان
کافل حملها سوی الانسان • الم تروا ان الله سخر لکم ما فی السموات وما فی
الارض واسبغ علیکم نعمه ظاهرة وباطنة مقتضاسنجه درج وجود انسانی ده اون سکز

بیک عالمی درج ایدوب ٭ اولقدر نشریعات وتکریمات احسان
ایلدی که ما لا عین رأت ولا اذن سمعت ولا \ والی حصل ول انعام واکرامک خطر ما قلب بشر
بیکده بیری ٭ وعشر عشیری ٭ نه زبان قلم ایله تحریر ٭ ونه قلم زبانله تقریر
اولور فسبحان من جبل خلیقه وشرفها بانواع الاحسان والجود
مکلفة
فی مراتب الکون واطوار الوجود حتی تعجبت الکروبیة الملائکة بالسجود بیت
کیفیة المرء لیس المرء یدرکها ٭ فکیف کیفیة الجبار فی القدم ٭
برعلیم درکه علم قدیمی جزو کلی محیط ٭ وبرکریم درکه لطف عمیمی جاروکلده
بسیط ٭ برحکیم درکه مکس ضعیفک لعابندن ٭ شول قدر شهد شافی
ایدرکه ٭ نوش داروی عالمیان ٭ ولذة للشاربین آدمیان ٭
اولور ٭ وبرعظیم درکه ٭ برکرم ضعیفک دهانی آبندن ٭ اول کلو
حریر صافی ایدرکه ٭ تار وپود ناسیج وپرنیان ٭ وسرمایه خواجگان
جهان ٭ اولور نظم ٭ زخون مشک در ناف آهو کند ٭
لعاب مکس نوش دارو کند ٭ ز ابر گهر پاش قطرات را ٭
در اجواف اصداف لولو کند فسبحان من اعطی کل شیء خلقه ثم هدی
ولیس عطاء الیوم مانعه غدا وپیوسته هزار گل دسته تحیات نامیات
وتسلیمات سامیات ٭ که رشته خلوص دل وجان ٭ واوتار انوار
ایمانله بسته در ٭ وعلاقه وپیوندی الی انقضاء وسیلة الازمان وانقطاع

حبایل الدوران غیر گسسته در ٭ شول روح مقدسک مشهد منورنه
واول کالبدلی ولنک مرقد معطرنه نثار اولسون که ٭ کان جامعیتنه
کلمه اوتیت جوامع الکلم کلام جامع درلمؤلفه اوست اندر وجود فی الواقع ٭
مظهر کل ونسخه جامع ٭ ورفعت مقام علم ومعرفتنه ٭ نص
وعلمک ما لم تکن تعلم ٭ برهان ساطع در بیت لوح تعلیم ناگرفته بیر
همه ز اسرار لوح داده خبر ٭ نور وجود بی سایه ٭ وذات شریف
فلک پایه سی ٭ ثمره شجره وجود ٭ وشجره ثمره احسان وجود در ٭
ثم قال من قال من لسانه فی علو شانه بیت وانی وان کنت ابن آدم صورة
فلی فیه معنی شاهد بابوتی بیت بابای شفیق هردو عالم
فرزند خلف ترین آدم ٭ درکار اوست مفتاح گنج خانه جود ٭
اوست مصباح آسمان وجود ٭ هو النور الساطع المشرق الذی
هو مظهر طالب المستور فی نور لیس کمثله شیء درعمان اصطفا ٭ ودری آسمان صفا ٭ وگوهر
کان وفا ٭ حضرت محمد مصطفی بیت لستا بهدی سوی الصلوة علیه
یا مفیض الوجود صل علیه ٭ ذات شریفی ٭ وعنصر لطیفی ٭ مجمع اخلاق
آلهی ٭ ومخزن اسرار نامتناهی ٭ اولدوغندن [illegible]
حجت بیر مؤلفه آنوک کم وصف خلقی اوله قرآن ٭ آنی خلق جهان
اولگ نه امکان ٭ وعند الله مقام محبوبیده ٭ وبین الخلایق منزله

مطلع مبتدء علو قربته و سمو رتبته ان كنتم تحبون الله فاتبعوني يحببكم الله
برهان رفعت تبر نظم قائد الخلق بالهدى والعون شاه لولاك
ما خلقت الكون نقد يثرب سلاله بطحا اى لوح خوان ما اوحى
فيض ام الكتاب پرورش لقب امى خدا ازان كردش
بيت هو الحبيب الذي ترجى شفاعته لكل هول من الاهوال مقتحم
وعلى الخلود درود سعادت ورود كه ورد مورد و بزم اصحاب
شهود در وعقد معقود خدم ارباب وجود در انوك اولاد طيبه
طيبه سى واحفاد ونيه صابيه سى وذرينه واصحاب خيارى
واحباب كبارى اوزرينه اولسون كه خير البريه وادناس بشريتدن
عريه در اولئك كتب في قلوبهم الايمان وايدهم بروح منه طهارت
ازليه وابديه ايله مخصوصلردر وتمهيد اساس دينه و بنياد قواعد
يقين ده بنيان مرصوص لردر نجوم هدايت ورجوم شياطين
غوايت در اصحابي كالنجوم بايهم اقتديتم اهتديتم هم قوم اقبل سبحانه عليهم بلطفه
وجذبهم عز وجل بعطفه سبقت لهم منا الحسنى والزمهم كلمة التقوى حررى الحجب
انوارهم وحال حول العرش اسرارهم نظم
لايح از روى شان فروغ صفا فايح از خوى شان شميم وفا
ذروه همت منزل شان حامل دولتت محل شان روى

روى شان آفتاب روز افروز روشناى فزاى ظلمت سوز
حب ايشان دليل صدق و وفاق بغض ايشان نشان كفر و نفاق
قرب شان پايه علو وجلال بعد شان مايه عتو وضلال
كر بپرسد ز آسمان بالفرض ساكنى من خيار اهل الارض
بزبان ملائك انجم هيچ لفظى نيايد الا هم هم غيوث الندى
اذا وهبوا هم ليوث الثرى اذا اهتبوا رضوان الله عليهم اجمعين
الى يوم الدين آمين يا معين مناجات الهى شول كونده كه باده عشق و
محبت دل تشنه لرى باديه رأفت جان پروركله وزلال لطف
صفا كستر كله سيراب وشاداب ايده سن الهى اول دمده كم باديه
درد وكربت جكر سوخته لرنه نسيم عنايت روح افزا كله وتسنيم
حمايت دلكش كله تسلى وتشفى ويره سن اشبو حسرت وفراق
اودنه يانمش خاك پا روباد بيمار اوك وحيرت واشتياق دوننه
بويانمش سيه روزكار خود ناركه جان بى فتوحنه وسينه
مجروحنه قطرات رحمت بى فشكله ونسمات مرحمت پرموج كله
روح وراحت وفتح وافاحت عطا ايله نظم
يجوار خودم رهى نماى در حريم دلم درى بكشاى وارهانم
ز ننك اين تنكى برسانم بزنك بى رنكى نثر بونشأته اولى ده

توفیقی رفیق و تحقیقی مرشید طریق ایلیوب بحر بحیت و
طبیعت طارلغندن خلاص ایدوب و قید شهوت وغفلت کرفتار
لغندن نجات ویروب اول نشاه اخری ده محض فضل کرمنکله
و مزید لطف ومغفرتکله هوای فضای قدسک طائرلرندن و فنای
سرای انسک زائرلرندن ایلیوب تشریف اطلاق وحضور و خلعت
صفا وسرور ارزانی قل نظم عایب ازمن مرا حضوری بخش
بسروری رپان ونوری بخش رخت در دار وملک ودیم نه
جای درکشور یقیتیم ده اکر بو بنده کان بی مقدار دامان لباس
عصمت وعفتنی بی باک کمدن آلایش ذنبله آلوده و ناپاک ایدکن
سن اول ذات مقدسک وصفات بی دانسک حرمته آب
مغفرتکله یویب منور ومطهر وکنش کبی آینه منظر ایله بیت
کرمن آلوده دامنم چه زیان همه عالم کواه عصمت تست
وکر بو ذره کان خاکسار کریبان بلباس طاعت وعبادتی که خلعت
دست غفلتله چاک ایدیلر ایسه پس شول فضل نامتک و احسان
عامک دوزتسه عین عنایتکله نظر قلوب جامه افلاک کبی درست
وپاکیزه کوسترایله لولفه اوزک کم عبا پینه اندک نظر قلور خلعت
برنیاذن کذر بو برقاج ابیات بلاغت سمات فی المناجات

الی قاضی الحاجات که ختن الرسول وزوج البتول حضرت
علی المرتضی رضی الله عنه وارضی به نسبت اولنور بطریق الیمن
والتبرک ایراد اولندی قصیده الهی لئن جلت وجمت خطیئتی
فعفوک عن ذنبی اجل واوسع الهی تری حالی وفقری وفاقتی
وانت مناجات الخفیة تسمع الهی اجرنی من عذابک انّنی
اسیر ذلیل خائف لک اخضع الهی لئن عذبتنی الف حجة
فحبل رجائی منک لا یتقطع الهی فآنسنی بتلقین حجتی
اذا کان لی فی القبر مثوی ومضجع الهی اذقنی طعم عفوک یوم لا
بنون ولا مال هنالک ینفع الهی اذا لم ترعنی کنت ضایعا
وان کنت ترعانی فلست اضیع الهی اذا لم تعف الا منک روحا ورحمة
فلست سوی ابواب فضلک اقرع الهی لئن خیبتنی او طردتنی
فما حیلتی یا رب ام کیف اصنع الهی بحق الهاشمی وآله
وحرمة ابرارهم لک خشع الهی فانشرنی علی دین احمد
منیبا تقیا قانتا لک اخضع ولا تحرمنی یا الهی وسیدی
شفاعته الکبری فذاک المشفع رباعی یا رب دل من بنور تو دانا کن
چشمم بجمال مصطفی بینا کن روزی که چو لاله سر برآرم از خاک
در روضه مصطفی مرا ماوا کن دعای پادشاه اسلام وثنای ظل الله

الامام

اخیار دین • و ابرار یقین • یاننده • رضوان الله علیهم اجمعین • براهین
عقلی برله مبرهن • و دلائل نقلی ایله متیقن اولمشدر • که بنیان دین
اسلام • و ایوان نظام و انتظام • چهار رکن ارفع • یعنی قوایم
اربع اوزرنه اولمشدر • اول توحید خدایه اعتقاد • و ثانی
نبوة انبیایه انقیاد • و ثالث ارتکاب اوامر و اجتناب نواهی
و رابع دعای دولت پادشاهی در • که پایه حمایتنده • و کنف
رعایتنده • سپاه و رعایا و کافه برایا • آسوده و خوش حال
و غنوده و مرفه البال در • وجود شریفی • و عنصر لطیفی • جهانک
روحی • و سعادتمند فتوحی در • خلاصه کارخانه ایجاد و تکوین
و سرمایه دولت دنیا و دین در • آستانه سیادت آشیانه
سی • و سده سعادت کاشانه سی • ملاذ مؤمنین • و ملجا
مظلومین در • السلطان ظل الله فی ارضه یأوی الیه کل مظلوم بیت
همیشه قاعده دین کردکار جلیل • ممهدات شمشیر شهریار اصیل
علی الخصوص شول شهریار معظم • و جهاندار مفخم • که ملک و ملته • و دین
و دولته • نقطه مدار • و سبب سکون و قرار اولمشدر • و نه
آبا سلطنت شعاردن یادکار • و مفخر سلاطین روزکار اولمشدر
ذات ملکی الصفاتی • و شان ملکی السماتی رکن الاسلام و المسلمین

و کهف

و کهف اصحاب العلم و الیقین نظم ابکی و اضحک خصمه و ولیه •
بالسیف و القلم الضحوک الباکی • الدر و الدری خافا جوده •
متخصصا بالبحر و الافلاک • الا و هو السلطان ابن السلطان •
وارث تخت سلیمان • مفخر آل عثمان • صاحب قران زمان •
قهرمان کون و مکان • رافع رایات عدل و احسان • قامع •
بنیان کفر و طغیان • حضرت سلطان سلیمان بن سلیم خان •
بن بایزید خان بن محمد خان • بن مراد خان • بن بایزید خان • بن مراد
خان • بن اورخان • بن عثمان • خلد الله تعالی سبحانه ملکه و سلطانه و [illegible]
العالمین بره همیشه ایام دولتنده • و هنکام صولتنده • اعلام غوایت •
و رایات ضلالت • نکونسار • شاخسار ظلم و عدوان • و اغصان
بغی و خذلان • بی برک و بار اولا • عروق شرک و فساد • و اصول
جور و عناد • منقطع • و بنیان عدل و داد • و ایوان فضل سداد •
مرتفع • مسالک شهر و دیار • و ممالک صحاری و کوهسار • مقاصد
مترصد انک آفتدن مصون • و مکاید متمردانک مخافتدن مأمون •
اولا • غبار اختلال • و کرد اعتلالدن • چهره آمالی و آمال • و طلعت
افعال و احوال • پاک و پاکیزه اولوب • مطالب صادر و وارد •
و مآرب موحد و معاهد • میسر الحصول اوله • و ابواب بر و رافت دور

نزدیک کشوده؛ واسباب قدر وعزت؛ ترک وتاریکه؛ آماده اولوب
چشمه سار نوال واقبال دن؛ آب زلال عدل وافضال؛ ومنابع
احسان وانعام دن؛ سلسال جود واجلال؛ بر مقتضای ینابیع
جنان جنان احرار وعبیدی؛ ومزارع ضمائر قریب وبعیدی؛
سیراب وشاداب ایلیه؛ وانعام عام کامل شاملی؛ واحسان بی امتنان
کافل پادشاهی؛ عفوا وصفوا جال حال اهل جهانی؛ وچهره فعال قوم
کون ومکانی؛ پرتاب. وشرف نصاب ایده؛ وشمول طائفه
شریفه که خلعت خلقت لری طراز علامتی کأنهم بنیان المرصوص برله معلم اولمشدر؛
المؤلفه قوغزا غرفه یول آیین لرنده؛ اولر پاکیزه دلدر دین لرنده؛
سرزمان جناب عنایت سلطانیدن؛ جلائل اکرامله حظ وافر
ونصاب رعایات خاقانیدن؛ تشریف انعام ایله نصیب
متواتر استیفا اوله؛ وآنلرکه اصحاب صدق ویقین ومجاهده
وارباب خلق وتمکین ومشاهده در که نص الا ان اولیاء الله لا خوف
علیهم ولاهم یحزنون آنلرک حقنده مسلم در المؤلفه بوبیت ولدن غبار ماسوا ایله
طوترلر آلده جام حق نمایی؛ شهریار کامکار سرزمانده آنلرک اقتباس
انوار سعادتندن؛ والتماس آثار ارادتندن؛ خالی اولمیوب همایم
صلواتله جناب حقیقت مآبلرینه؛ وباب طریقت ایابلرینه مراجعت

کوستره

کوستره؛ وآنلرکه زمره مجاهدین وغزاتدر؛ وثغور وبلاد اسلامیه حماة در
وآیت ان الله اشتری من المؤمنین انفسهم واموالهم بان لهم الجنة یقاتلون
فی سبیل الله فیقتلون ویقتلون؛ آنلرک شأننده منزلدر؛ المؤلفه
اولرکه شصته کف چون قبضه دست؛ اولورلر خون اعدا ایله سرمست
ودایما سحایب الطاف سلطانیدن؛ ورغایب اعطاف
خاقانیدن؛ بهره مند ومحتشم؛ وشهره بند ومحترم اوله لر؛ وانلر
کم ارباب مکسبت حلال؛ واصحاب موهبت نوال در؛ کافه
رعایا؛ وعامه برایا؛ ایچنده؛ مربی الکاسب حبیب الله
فضیلتی ایله مفضل در؛ المؤلفه درلیشوب روز وشب کسب حلاله
ایدرلر شکر یزدان جمله حاله؛ آسوده وپرحضور؛ وآرمیده وموفور
السرور اوله لر؛ المؤلفه چو بو درد ک اولا حق الرعایت
شهکدر ظاهر وباطن ولایت؛ بحمد الله والمنه ظهور اشعه مهر
توفیق؛ وحضور آثار هدایت طریق؛ علی المرام برقرار ومساعد
در؛ واسباب عزت واستعلا؛ وشرائط غلبت استیلا
بالتمام پایدار وقوی ساعد در؛ اکر اصحاب میسره ومیمنه در؛ وکر
سدئه ملائک دیدنه؛ وکر جوش وخروش جیوش برطنطنه
در؛ وکر قلاع وبقاع محصنه در؛ کمال نظام وانتظام بولمشدر

ومحسود سلاطین دوران ❊ ومغبوط اهل زمین وآسمان ❊ اولمشدر
تا با وچنین باد ❊ جناب حقدن متوقع ❊ واول وهاب مطلق
دن ❊ مستضرع در که ❊ بو مواهب متواتره ❊ وعوائد متوافره‌نك
مقابله‌سنده ❊ حضرت شهریار سکندر در ❊ وفریدون فر ❊ وصاحب
قران ربع مسکون وسعت کشوره ❊ شکر بر دوام ❊ وسپاس
بی انفصام ❊ میسر اید وب لئن شکرتم لازیدنکم موجبنجه غایت سلطنت
دنیا وعقبی ❊ ونهایت ریاست اولی واخری یه دک ❊ ترقی که
عطا الٰهیه وجزا باکا نولیلرن چکنجه بو سلسلهٔ سیادت فزون ❊ و
سعادت نمونك ❊ علاقه وپیوندینی ❊ بالصاد والنون والقلم
وما یسطرون وامن آخر زمانه دک ❊ شرف واقبال الله معترون ایده
بیت فهذا دعاء لا یرد لانه ❊ ودعاء لاصناف البریة شامل نظم
چنین که من بدعا دست بر افراشته‌ام ❊ قرین سوز دل وناله
سحرگاهی ❊ عجب ندارم از الطاف حضرت دادار ❊ که زیر
حکم تو آرد زماه تا ماهی ❊ سبب تسطیر این مقاله ❊ وموجب تحریر این رساله
تاریخ سنه ثلث وثلثین وتسعمائه ده ❊ که مدت عمر گرانمایه پنجاه بیش
وعطایای حق دن ❊ وهدایای جواد مطلق دن ❊ بو دنیای سپنج دن
میزان کوهر سنج اولوب ❊ هزار گنج بی رنجه ایرشدی ❊ یعنی عجب

طبیعت ا

عجب العرف المختال ❊ عند ارباب الوهم والخیال ❊ بین الاقران والامثال
مشهول قیل وقال دن ❊ فضل وکمال عداتدکلری عال حلع شرنی چون نثر نثره
نظمی چو نظم پروین ❊ ال ویرمشدی الجنون فنون والقنون جنون مقتضاسنجه ❊
هر زماندن ده تزیین قیل وقاله ❊ وتفنن فکر وخیاله ❊ اشتغال کوستروب
حور آرا انشا آ براعت افشانك ❊ کوش وکردنن ❊ درر غرر تجنیس و
تلمیح ❊ وجواهر زواهر توشیح وتملیح ❊ برله پیراسته ❊ وعذرای اشعار
بلاغت شعارك ❊ حله وجاره سین ❊ طراز عکس وتبدیل ❊ وطوق
تکمیل وتذییل ایله آراسته ❊ اید وب مؤلفه کیجه کندز جان ودل
مشاطه وار ❊ سوز عروسی زینی ایچون زار دوزار ❊ قطعهٔ زلفندن
اوروب خاکه رو ❊ مصرع ابرولرندن سپر فرو ❊ خد توك گلگونه‌سی
خون جگر ❊ نقطهٔ خالی سواد چشم تر ❊ سرو قدندن کوکل حیران
اولوب ❊ چشم پر آیین قصایدخوان اولوب ❊ وادی محنتده
سرگردان وزار ❊ پا و پیما خاکپا رو بیقرار ❊ گاه صنایع جمع وتفریق ده
منقلب الاحوال ❊ وگاه بدایع العا وتعلیق ده ❊ مضطرب البال ❊
گاه اول شکر گفتارك ❊ فکر نوشن لبندن سرمست ومدهوش ❊ وگاه
شول قمر رخسارك ذکر چاه غبغبندن ❊ پر جوش وخروش نظم ❊ مسح زنخدن
که آنوك بسته دل ❊ فکر چشمندن بونك که خسته دل ❊ گاه

گاه آنونک دروشلری نظمده زار گاه بونک لعلی ومندن شرمسار
مکس کبی عنکبوت خیالک اوتاروام کرورارنده کرفتار وشهد
کلابک عقیده ٔ شکراطوارنده اسیروزار عقد مصاحبت قصد
ایدوب نکته ٔ ازدواج ومشاکله وایقاع ایهام ومقابله
دایم معامله ومجادله واحکام بنیان محبت فکرین ایلیوب جوامع تأکید
وتأسیسله ومصانع تکریر وتجنیسله اریال منشآت ونامه مؤلفه
اوبلوروب سردم هوسیل ودین سوا حاصلم خاک المیش عمرم هبا
اگرچه کم رقم زده ٔ خامه یعنی رسائل ونامه مانند ساعات لیل ونهار
مبیت وچهار اولمش ام دریغا زحمت بر وبیابان ومحنت خار
مغیلان چکلش وناقه ٔ طبیعت بی زاد وآب بوراه پرتاب ده
چوق گرم وسرد وگرد دره چکوب ره نوردلک ایلمش
وبی حدتک وپوی وجست وجوی کوستروب بی نهایه قطع مراحل
وطی منازل قلمش سعی ده قصور وطلب ده فتور قوماش نظم
گهی بحمد ودرود ومدیح ووعظ وحکم گرفته پیش بنظم قصید راه دراز
گهی بوصف غزالان شوخ چشم شده ببزم عشق جگرخسته کان غزل پرداز
گهی زفرد ورباعی وقطعه پیموده بگام حسن بلاغت طریقه ٔ ایجاز
گهی زپرده مثنای شنوی کرده ترانهای خوش ولحنهای دلکش ساز

نثر اما نه فایده واول مشقلردن نه عائده که نه کعبه ٔ مقصوده یوز
سورلمش و نه طیبه ٔ مرادده ایرلمش عزیمت اندوکی راه گرجبان
ایمش ویوزاوروب کتدوکی صوب ترکستان ایمش مطلع
دریغا خواجه ایدوب منده عزمی برابر سودا ایدی فکروخیالی
قورتدی درلوسوداسیله جانن چورتدی جسم وصلدی حجله مالی
القصه سردم بواولمز هوالرله مانند کشتی شکسته گرداب
فکرت وخیالده سرگشته ٔ هوا وهمیشه بیگانه صفت آشنالرله
لجه ٔ دریای بلاده آشنا اولوب سرزمانده غرقه ٔ تحیر ودمبدم
گرفتار امواج تفکر ایدم ودوست عبارت واستعارتده
صولجان وارحیران ولایعقل ومیدان گفت وگوییده گوی کردان
سرگردان وبیحاصل ایدم نه ماه مختلف الادوارگبی ایگیکون
برحال اوزره قرار ونه فلک سیه کار وبی اختیارگبی برساعت
آرام واصطبار مع قلب منقلب وخاطر مضطرب فی اللیل والنهار کذرة فی جو
الهوا وکشمعة فی کرة النار گردبادگبی صحاری نظم وبراری نثرده
رقص نمان تک وپوی وسیل تیره نهادگبی وادی تألیف
وبوادی تصنیفده دوان وروان جست وجوی ایدردم مؤلفه
بیت دل اولمش توانی برله تنگ صحن جان طولمش وادف برکه ...

عمارت انفش خاطر اقلیمن خیال ٭ جان و دل فکرت الندہ پایمال ٭
پس روزگار گذشته یه تلهف ٭ و اعمار برگشته یه تأسف ایدوب
ایتدم **بیت** بحیف تری لیلی بعین ترب بها ٭ سواها و ما طهرتها
بالمدامع ٭ بو حال پر ملالده و بو بوزدن هزار فکر و خیالده ٭ برکیجه
اوترمشدم ٭ و دیده رمددین مک یوزنه باب خولنمه سدّ
ایچون ٭ دموع خونینم دن آب اورمشدم ٭ و یقین بلمشدم که بو
نفثات روحانیه محضا الهامات ربانیه دن ٭ وارد در ٭ و اشبو
مبادی حدسیه مجرد تأییدات قدسیه دن عائد در ٭ که قیاس حکم
الاساسنوک ٭ مقدماتنده اعتراض و انتقاض ٭ و ترتیبنده احتیاج
رد و خلف و افتراض وار در ٭ هر جوابی فصل الخطاب ٭ و هر سؤالی
ممتنع الجواب ٭ فلا بد بو شورله تلخ کام و بی آرام اولوب بونی
اوقوردم **نظم** تاکی آخر چو نقش سر غفلت در پیش ٭ حیف
باشد که تو در خواب و نرگس بیدار ٭ این همه نقش عجب بر در و دیوار وجود
هر که فکرت نکند نقش بود در دیوار ٭ پس نفس بد کردار و پریشان
روزگاره افعال قبیحه و احوال فضیحه سیله قهر ایکن شرمسار ایلدم ٭
و خیال محتال و بد فعالنه افکار فاسده و آثار کاسده سیله رنج
آمیز سوزلر سویلدم ٭ و ایتدم که ای مسکین ٭ نه در بو نخوه کبر و عجب و

کین

کین و ای بد آیین ٭ قانی همت دنیا ٭ و همت یقین
دشمنی کو عیب بروی تو گفت ٭ بهتر از ان دوست که عیبت نهفت ٭
چشمهٔ خورشید جهان تابدن لمعه سرابه ٭ و نغمهٔ چنگ و ربابدن بانگ
ذبابه ٭ قناعت ایدوب ٭ هر زمانده غلیان صفرا ایله محموم ٭ و هر آنده
هذیان سودا ایله مهموم پیسین بیت زمزمه در شب کند از جان خروس
صبح زند خنده ز راه فسوس ٭ هر جمعیت صوریدن حاصلک
تفرقهٔ باطن در ٭ و هر صحبتک آخرنده کارک وداع یاران و مواطن در
نظم صحبت دنیا که تمنا کند ٭ با که وفا کرد که با ما کند خاک شد
آنکس که برین خاک زیست ٭ خاک چه داند که درین خاک چیست
هر ورقی چهرهٔ آزاده ایست ٭ هر قدمی فرق ملک زاده ایست
هست درین دایرهٔ لاجورد ٭ مرتبهٔ هر دم بمقدار مرد ٭ بر بعد
روز شد آرام گیر ٭ جوی بیک سیل بر آرد نفیر ٭ والحاصل اگر چه
کم بو محاوره و مناقشه غیرتم آرتردی ٭ اما یوزا ولقدر جان و دلده حیرتم
آرتردی ٭ چاره و ناچار بالعجز و الاضطرار **العجز آخر حیلة الانسان** موجبنجه
بیت پای ازین می به تزلزل زدم ٭ تکیه بدیوار توکل زدم **لمؤلفه**
ایدوب بلبل این فریاد و غمناک ٭ لباسم ایلدم گل کبی صدچاک
زیرا بو معانی دیده بصیرتمه مشاهده قلدم ٭ و دلائل عقلی و نقلی برله

یقین بلدم که **نظم** از نظر کهن و تازه ٭ حاصل من نیست جز آوازه

کرمی هنگامه و زهیچ نه ٭ زحمت بازار و دکر هیچ نه **القصه**

بن که بودرد دردله مست و مدهوش ٭ و درونمدن خم کبی پر جوش و

خروش ایدم ٭ و شمع وش دمع مهراق ٭ و زبانمدن نار ندامتله پر احتراق

ایدم ٭ نقصان استعداده ٭ و فقدان استعداده ٭ اعتراف

ایدم ٭ و لجهٔ فضل حقدن ٭ و دریای عاطفت جواد مطلق دن ٭

اغتراف ایلدم **لمؤلفه** بو سوزلر ایلیوب نفسی دکرکون ٭ اقتدم

یاش یرینه دیده دن خون ٭ ایدوب جانیله ترک اعتسافی ٭

کلوب انصافه قلدم اعترافی ٭ اولوب دریای محتدن مددجوی ٭

روان طپراغنه وردم صوکبی روی ٭ همان ساعت همان آن همان دم

دل پرغمم بو بوزدن اولدی ملهم ٭ یعنی هاتف غیب که سروش

بی عیب در ٭ و صدق معانی ٭ و استقامت حالی بی ریب در ٭ درون

جاندن ندا ٭ و کنبد دماغی پر صدا ایلدی که **لمؤلفه** لامعیا چند ازین

کفت و کوی ٭ معرکه کیری بدم های و هوی ٭ دعوی فضل و هنروش کنی ٭

عهد قدیم از چه فراموش کنی ٭ باده داوند ترا پیش ازین ٭ نشوهٔ او بود همه

عقل و دین ٭ چون که ازان بادهٔ صهبا زدی ٭ شور درین کنبد مینا

زدی ٭ شمع فروزنده شدی مجو ماه ٭ تیره نکردی فلک از دود آه

مرده دلی همچو زکال این زمان ٭ شعله کجا سر زند از تیره جان ٭

دولت ناکاه بجان یافتی ٭ من چه کنم رویت ازان تافتی ٭

جوش رعونت بدماغت رسید ٭ باد خشونت بچراغت رسید ٭

رو ز همه نقش ورق ساده کن ٭ از دو جهان خاطرت آزاده کن ٭

چون سحر از نور بر آور علم ٭ بر رقم ظلمت شب کش قلم ٭

دولت از مهر خدا نقش بند ٭ نان که همین است ره نقشبند ٭

نقش نکاررست ره اهل چین ٭ رو تو جلا کن دل و جان را همین ٭

پرده بیک سو چو شود از میان ٭ نسخهٔ مانی شوی چون رومیان ٭

از همه خط ساده کنی چون ورق ٭ سبق کنی بر دو جهان زین سبق ٭

خدمت حق هر که بخواهد زجان ٭ کو که کند بندهٔ کی خواجگان ٭

درد و غم محنتشان شادی است ٭ در درشان بندکی آزادی است ٭

فتح شده بر رخشان باب حق ٭ درکهشان مرجع ارباب حق ٭

من چه وهم از دم ایشان نشان ٭ بی صفتی شد صفت ذات شان ٭

لیک ترا کنم اکاهی ای ٭ تازه کنم شرط نکو خواهیی ٭

میر بخاری که ترا پیر بود ٭ جان و دلش از دو جهان سیر بود ٭

شمس خدا بود و نه شمس سما ٭ نور رخش آینهٔ حق نما ٭

طایر فرخندهٔ روحش مدام ٭ سدره نشین باشد و طوبی مقام ٭

سرچه بفرمود عمل کن بر آن • تا که شوی در دو جهان کامران •
موم صفت دور شو از انگبین • گر نه کیان سوخته یکی را گزین •
بگذر ازین تفرقهٔ های و هوی • مهر بزن بر دمن گفت و گوی •
هست خواطر چو خوارج دمار • کیر ز لا همچو علی ذو الفقار •
صحن دلت پاک کن از ما سوا • تا که شود تختگه آن شاه را •
در دو جهان جان ترا دوست بس است • خاتمهٔ کار ترا هو بس است •
یار شوی چون ز دل و جان بهوش • خواه بگو خواه تو بنشین خموش •
القصه چون هاتف غیبدن بو پند سودمندی گوش ایتدم •
جان و دلدن یوزا ولقدر جوش ایتدم لمؤلفه من که چو می غرقهٔ
خون آمدم • همچو گل از پوست برون آمدم • پس جان مستمنده
خطاب • و دل دردمنده عتاب • ایدوب ایتدم لمؤلفه
ای که رسید از نفس دل نواز • شاخ صفت باش ز جان جلوه ساز •
ان فی ایام دهرکم نفحات الا فتعرضوا لها نظم امشب اگر یار سلامت
شوی • همنفس صبح قیامت شوی • روشنی این شب چون آفتاب •
روز سپید این نه شب داج بود • بود شب اما شب معراج بود • جو یم
بسیار نه بینیم بخواب • ماه که بر لعل فلک کان کند •
در غم این شب همه شب جان کند • روز که شب دشمنش مذهب است

هم تنهای چنین یک شب است • همان جام پر صفانک نشوه سندن •
دفع خمار ایتدم • و کار و بار فکر و اندیشهٔ تار مار ایتدم بیت
من که درین غمکدهٔ دین شدم • مست هم از جام نخستین شدم •
اول نفخهٔ جان پرورک نشاطندن گلزار جانم تازه و طراوت بولدی •
و اول زلال صفا گستر که رشحاتندن روضهٔ جانم جدید نضارت
حاصل ایتدی • هوش خواب آلوده سینهٔ غفلتدن اویاندی •
و درون پردودمده ماه صفت قندیل هدایت یاندی • ایستدم
که بر یوزدن داخی فکر و رای ایدرم • و سرحلهٔ سامان عقل
نافرجامه پشت پای اورم لمؤلفه هاتف غیبم دگر آواز داد •
وام چنان کن که توان باز داد • راه درازست پس آهسته رو •
مرحله دورست نصیحت شنو • تند میو تا که نیفتی ز پای •
تیز مرو تا نشوی دست خای • ناقه صفت هر که متکبر رود •
از سخن چرخ فزون‌تر رود • خاصه که در جان و دلست این سفر
نی سفر آب و گلست این سفر • در وطنست این سفر سودمند
عازم این ره نشود شهره بند • خلوتی در انجمن است این طریق •
در ترنم دل غرقه شدن ای رفیق • صحن دل از خار و خس رفتن است
از ره پنهان بجرم رفتن است • سالک ره را چه زیان از جهان •

چون نشود در دل وی جهت ازان • آب درونی ضرر کشتی است
آب که در زیر رود پشتی است • با توچه حاجت سخن بیش وکم
هوش بدم کن نظر اندر قدم • شغل نهان کن که عیانست کار •
جهد ز تو موهبت از کردکار • چون اول مرشد راه و دلیل بی اشتباه
دن بو رسمه اشارت و بشارت بولدی • جان و دل سرور و سلوت
برله طولدی • بیت تلقین و درس اهل نظر یک اشارتست
کنهم کنایتی و مکرر نمی کنم • پس توسن طبع سرکشته نعل بازگونه اوروب
جان کشورنه سفر اتدم • و صورت حرامی کبی گرز نشان رفتار مدن ایز لیوب
ره زنلک ایده لر دیو حذر اتدم • و دلدم که ختم خاتمه کردار •
و مهر جریدهٔ نثر و اشعار اولسون ایچون • بر مدینه بیابان آباد
ایدم • و بر سفینهٔ تبیان • بنیاد ایلیم • که آنده فضائل انسانی دن
و معارف دل جانیدن • سالکه ره زن • و قیود درد و محن • اولنلرک
آفت مخافتنه اشارت اولا • و سالکان راه حقه آکوک تنبیهاتندن
بشارت • اولا • حقیقده اول نکته لری دایما همدم جان • و تذکرهٔ
دوستان ایلیم • علی الخصوص که زمانه زده • و اعیان و ارکانه زده •
کمال میل و رغبت شطارت و ندامته در • نه کمال و فضل و کرامته •
بیت نور کیسی فروز چشمهٔ مور • در نیاید بچشم موشک کور •

لاجرم

لاجرم اظهار هنر دن • و ابنای کهردن • بن واخی ندامته یوز طوتدم
که بن بعد نظم و نثر دن بر حرف دمیم • و سر به سرشت و بدخوی
محضر نده • نثار آب روی ایدوب دنیا عنین سیم مصراع بشهر خود
روم و شهریار خود باشم • و ارباب لاف دروغ • و اصحاب
کذاف وبی فروغ الیه • شرکتدن خلاص کلی بولم • و اعتراض اهل
اعراض دن • و انتقاض قوم امراض دن نجات اسی اولم نظم
مرغک خانگی کوته پر • موپس شهبازیش در سر • مورک
ناتوان زنا وانی • میکند دعوی سلیمانی • خرک پیر و لنگ و
خار فروش • گفت بارخش میدوم هم کوش • و او ازین جاهلان
بی انصاف • که ندانند غیر لاف و کذاف • سمان جناب واهب
الامال دن متضرع • و حضرت ذی الجلال دن متوقع در که • اول
رساله خوش مقاله لی قبول و اعتبار • و اضافت کرفتار لرینه • و سجن
اغترار • و ظرافت ولطافت لرینه • سبب خلاص و نجات • و موجب
علو درجات ایدوب • بو فقیر و حقیر • و اسیر بی توفیری • اعنی
احوج الناس • محمود بن علی بن الیاس غفر الله له و لوالدیه و احسن
الله الیهم و الیه لمؤلفه غرامت کو بیک رسوای عامه • ملامت شهر تک
بی ننگ و نامه • حریف حیله جوی و دزد و چالاک •

عثمان

ظرف نخته کوی و رند و لی باک • فقیر بی نوا درویش و حیران •
حقیر پر بلا دلریش و بی جان • ولی بی لمعهٔ حق لا یسمی نام •
• آسا تیره خاطر طالبی شام • سنر سرورلرینک خاکپایی •
کالات اهلنک کمتر کدای • وفا اصحابنک کلب حقیری •
صفا اربابنک عبد ضریری • یعنی بو دمبستهٔ ذلیلی • و دلخستهٔ
احیانا دعای خیرله یاد • و دل تنکینی شاد • و جان خرابنی آباد • ایده لر
الحق مقصود کلی • و غرض جلی • بو عبارات پر استعارادن جمعیدن •
اولدر که • مرآدمی اهل نظر • و مردم صاحب کهر • استعداد
اصلی • و صلاحیت جبلی سی • مقدارنجه کمال قوت انسانیه
دن خبردار اوله • و مراتب علیهٔ بشری یه • وقوف بوله • تا واسطهٔ
بصیرت • و رابطهٔ سیرت و سریرت • و ضابطهٔ علم و معرفت برله •
علم الیقین دن • عین الیقینه ترقی ایلیه • و مدد حق الیقینله معاینه
مشاهده قله • که ذرات عالم دن هیچ بر ذره یه خاصیت فرزند آدم
ویرلمشدر • و مراتب صوری و معنوی ده کائنات کان مرتبهٔ
انسانی یه ایرلمشدر نظم • جان و جهان همه عالم ویست •
وانکه نخجند بجهان هم ویست • از ازلش کو سر پاک آمده •
کوهر وی زیور خاک آمده • شد زره صورت و معنی بهم • مجمع بحرین حدوث و قدم •

جان و دلش مخزن اسرار حق • چشم و رخش مطلع انوار حق •
اول سبیدن که آدم لطف و قهره مظهر • و فضل و عدله مظهر •
اولمشدر • اکر اعلای علیین در • و اکر اسفل السافلین در • انک سیر و
سلوکندن بر روایت در • و حال مقامندن بر آیت در • وانتم الاعلون
والله معکم • آنرک علو رتبترینه اشارت در ثم رددناه اسفل سافلین
سجین طبیعت لرندن عبارت در • کاه بال همت • و رزوبان علم و
معرفت ایله • حضیض حیوانیتدن خروج ایدوب • اوج روحانیته
عروج ایدرلر اولئک هم الفائزون • وکاه تلوث لذات شهوانیت
و سلاسل و اغلال جسمانیت برله • کرفتار شقاوت و شقاق اولوب
هاویهٔ کفر و نفاقه دوشرلر اولئک ینادون من مکان بعید و اولئک هم الخاسرون
القصه بو طائفه چون ظلمت آباد و لم یکن شیئا مذکورا دن صحرای وجوده
کلدلر • افسر عقل له تاجدار • و براق نفسه سوار اولوب • فوج
فوج • موج موج • قرنا بعد قرن • زمانا بعد زمان • بر بخیه بک عالمده ن
و شهرستان شهرت معالم دن • دار الملک دنیایه نزول قلدلر •
پس هر بره سرمایهٔ عقل و ایمانله • و متاع علم و عرفانله • بر قاچ کون بو
بازار فناده • و سوق عناده • تجارت التسونلر ایچون • میدان
ویروب • ارخاء عنان اتدر • حقیقتده بونلرک نقود عهودینه که

الست بربکم · خزانه‌سندن استخراج ایتمشلردی ولنبلونکم حتی نعلم
المجاهدین منکم والصابرین حکمنه اوروب · خلوص عیارلرین امتحان
ایتدیلر · شونلرکه بو مزخرف بازارک هایی وهوینه · وکنت
کوینه آلدندلر · وبو فانینک سرایک عیش ونوشنه · وجوش وخروشنه
وذوق وصفاسنه · وسیر وتماشاسنه · قالدیلر انما الدنیا لهو ولعب
وزینة قضیه‌سندن غافل اولدیلر یعلمون ظاهرا من الحیوة الدنیا
موجبنجه زین للناس حب الشهوات شهرتیله مکور اولدیلر · ودواعی غوائل
لذات بهیمی برله مغرور دوشدیلر · پس مرکب خیندلونلری
وشهرک شهره‌بندیرکزندلری · اول خاکپارلری · چون آشفته رای
وبادپیمای کوردیلر · عکسپارلق · وهوادارلق کوستروب
سوسن کبی اغزینه دل صوقدیلر · وباد صبا کبی کوکلرینه کیردیلر
شبنم صفت سربی سعادتلرینه در وجواهر ساچدیلر · وکلر یوزلر کوستروب
کل ونرکس کبی یوزلرین وکوزلرین آچدیلر · وشیرین کارلغله چرب
زبانلغ ایلیوب · غنچه کبی دهانلرین آره دیلر · وخرده‌لرکوب نسرین
کبی الندن زرلرین چکدیلر · وبنفشه کبی یانلرنجه بوینلرین اکوب
آخر براولمزدیه اکدلر · وهمراز ودمسازلقلر کوستروب · بوینی
اوقدیلر بیت رازت سلیمان آرکه ما محرم رازیم · بگذار ز سر ناز که ما اهل نیازیم

واصحاب ذوق وصفا · وارباب تاج وروا مصاحبتندن انلری
منع ایدوب بونی دیدیلرکه بیت رخک مرآتی ای آینه رخسار
او صورتا وغرسندن صقله زنهار · وآلحاصل اول هوا پرستلر
وجام غروردن سرمستلر · قارخانه هوا وهوسده · کالیلالی اوتوز
ودیدیلر · وساوس شیطانیه · وهواجس نفسانی کیسه
برلرینه سرمایه نقدی آلدردیلر فما ربحت تجارتهم وما کانوا مهتدین
اولئک الذین خسروا انفسهم وضل عنهم ما کانوا یفترون · عاقبت مفلس منبور
ومدیون بی حضور دوشوب · برزمان بو حبس محنت وعناده
محبوس · واشبو قفس حیرت وبلاده بخاتدن مایوس اولوب
قالدیلر · چون میخانه دنیاده پیمانه هواتی نوش ایتدیلر · عقل
لرین حیران ودللرین مدهوش ایتدیلر · اول که وطن اصلی ومسکن
وصلیدر · تمام فراموش ایتدیلر نسوا الله فنسیهم واول فرقه علیه
که · طالب بقای ابد · وعاشق لقاء سرمد اولدیلر · بو لذات فانیک
آفتی · وتسویلات نفسانیک مخافتی بلدیلر · بو بازار کاهک
قلاشلرندن · وقماربازلرندن · وبوکذرکاهک اوباشلرندن
وافسون‌سازلرندن · دائم الاوقات حذر ایلیوب · معامله‌لرین
خواجگان شهر ودیار · وملوک التجار ایله قلدیلر · پس بشارت تنزل علیهم

الا تخافوا ولا تحزنوا برله مسرور اولدلر . شرفلر و سعادتلر
تحصیل ایدوب . بی حد فائده لر و عائده لر بولدیلر . و هر مسلکه که
عزیمت . و هر سفره که نیت اتدیلر جاهدوا فی الله حق جهاده .
حکمنی اقدام همتله اقدام . و سعی تام ایله اتمام اهتمام ایلدیلر . بی دلیل و رهبر
مرکز یوله کتمدیلر . و بی مشاوره و استخاره بر عمل اتدیلر . قافلهٔ شام
حجازایله . و راحلهٔ شوق و نیاز ایله . ناقهٔ نفس ملهمه یه سوار
اولوب . جان و دلدن صوب مقصوده یونلدیلر . اصحاب
خبرت . و ارباب تجاربله ارتباط و اختلاط ایدوب . بو طریقک
منازل و مراحلنده . و مراتع و مناهلنده . کمال احتیاط کوستردیلر
فلابد دیدهٔ عبرت دیده لرندن . عمای غفلت کوترلوب . سفر
لرنده بصیرت . و حضرلرنده حسن سیرت . اوزرینه اولدیلر .
و برارئ مجاهده . و صحاری محاسبه . مشقت جوع و عطش . و سموم
هموم چون آتشه مصابرت ایدوب فان مع العسر یسرا موجبنجه مرارت
زهر صبردن . حلاوت شکر شکره ایردیلر . پس ذوق روحانی
و شوق یزدانی ایله . درونلرندن جوشش . و اول محنت و مشقتی
سربسر فراموش اتدیلر . مردمارهکه اوغرادیلر خریدارلری قارشو
کلوب . عجب بازارلر ایلدیلر . مسلرین زر . و مهره لرین کهره

کهره و کشندیلر . خاکی نافه یه . و خار و خاشاکی نیفه یه ویردیلر .
جواهردن یوکلر بغلیوب . خواجهٔ جهان . و عزیز دوران .
اولدیلر نظم ولا چون کوه باش از بر و باری . اگر خواهی
که لعل از کان برآری . درین کارش قدم چون استوارست
ازان با اهل معنی یارغارست القصه چون بوراه پرخطرده . و اشبو
مشکل سفرده . زمام اعتقادی . برساعت آمال و امانی الله و ردیلر
و جنب اعتمادی برلحظه مضجع استراحت فانی یه قومدیلر . فلاجرم بوراه
بی پایان و بی پایانه . یعنی قطع بیابان دل و جانه سرحد منزل جانانه
ایرشدردیلر . اشبو تختانی ظلمات عالم ناسوتدن . قورتلوب .
خیمه لرین فضای ساحت انوار لاهوتده قوردیلر . و بو مجازی
وجودلرین کلیا احراق ایچون . پروانه وار اوزلرین شمع جلال احدیته
اوردیلر لمؤلفه اوده یانوب جمله نور اولدیلر . درد و غمدن سربسر
دور اولدیلر . یعنی علائق ماسوادن . و بوایق من و مادن . بالتمام
خلاص اولدیلر . تسلیات حق . و تجلیات جمال مطلق . ایله بقای ابد
و صفای سرمد بولدیلر ذلک فضل الله یؤتیه من یشاء والله ذو
الفضل العظیم من یشاء الله یضلله و من یشا یجعله علی صراط مستقیم
قطعه چه معجونست نفس آدمی زاد . که زو هم درد و هم درمان توان یافت

ازوهم زهر قاتل می توان ساخت • در وهم چشمهٔ حیوان توان یافت
پس مقدمات فلکک سماتدن یقیناً معلوم • و تحقیقاً مفهوم اولدی
که • بنی آدمک فضل و شرف و رتبتی • و سائر مخلوقات اوزرینه
مزیتی • شکل و صورتله • و بوهای و هوی مفاخرتله دکل ایش •
امر که بو حال ظاهری ایله تجبّر • و احکام صوریه ایله تفاخر کوسترلر
تکرّیم بو ذکر اولان خصوص پر نصوصدن غافللردر • یا بو بیان برهانه
جاهللردر یوم تبلی السرائر که کشف جمیع ضمائر اولور • و حساب و کتاب
و سؤال و جواب • و خطاب و عتاب • محض حقیقة الحال • و حسب
حقیقة المآل • اوزره اولسهدر • توهمات مجازی • و تصورات
صورت ایله دکلدر بیت • کو بیا باور نمیدارند روز داوری
کین همه قلب و دغل در کار داور میکنند • اول وقت که آفتاب
عالمتاب حقیقت • افق آسمان تحقیقدن • سحاب عوارضدن
مبرا • و حجاب نقایضدن معرا • طلوع ایلیه • بو نقش و نگار صورت
و زیب و زینت پر شهرت • سر جمله نجوم صفت غروب ایدر
رباعی هر صورت دلکش که ترا روی نمود • خواهد فلکش زود ز چشم
تو ربود • رو دل بکسی ده که در اطوار وجود • بوده است همیشه با تو
خواهد بود • همین غایت مسئول و نهایت مأمول • اولدر که • سالکان

راه • و طالبان آگاه • بو بیاندن هر کاه • وقوف و انتباه • اوزرینه
اولهلر • اگر برسائل بو محلده سؤال و استفسار حال ایلیه که • چون
مقصود کلی • و غرض اصلی • بو رسالهنک تألیفندن • و اشبو مقاله
نک تصنیفندن • انسانک فضیلتی • و شرف و فوقیتی • نه ایله
اولدوغینی • تنبیه و اعلام • و تبیین و افهام در • پس بو تکلفات
و تعففات استعارات • نه در • مع هذا سن که دریای انصاف
دن مغترف سن • بو کنه آفت • و راه مخافت • اولدوغنه
مقر و معترف سن • منیه کم بیاینه • و بو مدعانک برهانینه •
مقالهٔ مناظرات ده کلیه کرکدر • اعتذار اولدر که انسان صورت و
معنی ایله ترکیبا ولمشدر طلسم در • بو حالتک احد معناسی غالب الغلبه
ایکی قسم در • بر قسمی تقید صورتله نازک مزاج • و مشکل العلاج در
داروی تلخی بی تعبیه شهد و شکر • و بی تربیه مشک و عنبر تناول ایدهمز
و بر قسمی اطلاق معنا ایله عاشق نهاد و دریا دل • و بیگانه طبع ودلون
خصائل در • شول مرتبهدن که • سرشتی محنت و جفا ایله تخمّر در • داروی تلخ
و طعمهٔ زشت آنوک یاننده شهد و شکر در • بیت لمؤلفه شو جانکم عشقدن
اوله اکا قوت • سود الجسه در اولور قان الجسه یاقوت • صورتنک
فی المثل زهر هلاهل • آنوب نوش ایدجک تریاک اولور بل نثر نته کم مثنوی

معنوی مولوی ده بیورر مثنوی چونکه در تو می شود لقمه گر
تن مزن چندانکه بتوانی بخور چونکه در معده شود پاکت پلید
قفل نه بر حلق و پنهان کن کلید بو سببدن درکه قدما اهل انشا
کبی تکلفات زائد الوصف ایله وتعمقات فکرت لطیف ایله
وتزئینات خارج الاعتداله وانداره دن بیرون خط وخاله
چهره آرالق وخود فالق اولمدی نه کم سخن مشاطه لری دیمشدر
نظم بر رخش از غالیه مشک سای خوب بود خال ولی
یکدو جای خال که از قاعده بیرون فتد بر رخ معشوق نه
موزون بود حال جالش بتابی کشد روی سفیدش
بسیاهی کشد پس روشن و دلپذیر تعبیر و تقریر له بو کتاب
حکمت نصابک و بو فصل الخطاب مستطابک فوائدی تعمیم و عوائدی
تتمیم ایچون الفاظی افسانه ایله ترتیب ومعنی بهانه ایله ترتیب
ایلدی تا کیم عزو ناز اصحابی واجتناب واحتراز اربابی
دانه ایله دامه گرفتار وبهانه ایله کامکار وبرخوردار اوله لر وما التمست
الی المقصود متوکلا الی الصمد المعبود نعم المولی ونعم النصیر والیه
المرجع والمصیر آغاز کتاب شرف الانسان وبیان خلقت
آدم علیه صلوات الرحمن بسم الله الرحمن الرحیم

بسم الله الرحمن الرحیم نامه فتح است زشاه عظیم
نحن نقص علیک احسن القصص بما اوحینا الیک هذا القرآن وان
کنت من قبله لمن الغافلین والحمد لله رب العالمین والصلوة علی سیدنا محمد
وآله واصحابه اجمعین مورخان بلاغت علم که خامه زبان علم بالقلم له
منشیان جریدهٔ عالم تکمیل تعلم در بو ملیه یازمشلردر اول زمان
که نه زمان وار ایدی نه مکان ونه بسیط بساط غبرا ونه قبهٔ
ایوان مینادن نشان لمؤلفه آچمشدی کوک شکفتن لاله‌ز
سایه مشدی اکر انجم ژاله‌لر واخی سرکشلک یوغیدی آتشه
کلمه مشدی پویه باد دمکش یوغدی جاننده بحرک اضطراب
اویرمدی خوش فنا دشتنده آب سجده ایچون اولمشدی
خاک روی مرغ وماهیده یوغیدی گفت وکوی جلوهٔ ناز ایلمزدی
گل هنوز قلمزدی ناله بلبل هنوز لاله ایدوب فنا جامی
خراب نرکس ایلردی عدم بزمنده خواب قلمه مشدی بعرضی
پرخون انار والسفی ایوا اولمشدی زرد و زار عصر الندن انکوری
قان عنب اتمه مشدی سینه سن بریان رطب حسن ناز ندن
اویا نمامشدی شمع عشق زاری دیده دن سحز ذی دمع
غمزه لر قلمزدی چشم می فروش اولمشدی انی زندان دردنوش

شمع لر روشن قلوب کاشانه‌لی • بقیه مشدی عشق اودی پروانه‌
نیلرک جانی طولوب باد هوا • ایمزلردی درونلرن آه و وا •
کلمه مشدی جوشه امواج شئون • بحر انوار حق ایدی پرسکون
ایلیوب دم گسلک آخر بحر ذات • کلدی موج اوردی سراسر کائنات
یعنی کارخانهٔ ابداع و ایجاد قورلدی • و اون سکز بیک عالمه بر بنیاد
اورلدی • مهندسان قضا و قدر • بو طقوز ایوانی ترتیب
و نقاشان اشکال و صور • بو درت جوهری ترکیب ایدوب •
عرش ابداع ده • و فرش اختراع ده • نقوش بدیعه و غریبه •
و اوضاع صنیعه و عجیبه ظهور ایتدی القصه انا کل شیء خلقناه
بقدر حکمنجه افراد کائناتدن هر فرده • و آحاد ممکناتدن هر احده •
شانته لایق بر خلعت صورتله معین • و حالنه موافق بر لباس کرامتله
مزین اولدی • اول جمله علم ازلیسی اقتضا ایلدی • هر مخلوقک
عنوان نامهٔ وجودنه حکم لم یزلی امضا ایلدی • هر موجودک تفصیل احوالی
و قصهٔ اعمالی • فهرست وجودنده • و دیباچهٔ خلقتنده درج اولدی
نظم روضهٔ جان بخش جهان آفرید • باغچهٔ کون و مکان آفرید
کرد ز هر شاخ گل برگ و خار • جلوهٔ از حسن دگر آشکار • حسن ز هر جا که زد
القصه سر • عشق شد از جای دگر جلوه گر • پس گوش انی جاعل فی الارض خلیفة

درگاه علاء اعلی‌ده • و مابین قوم سماواده • اوزلدی •
قوم ملائکه • و اصحاب ارائکه ایچنه ولوله • و غلغله دوشدی
هر طرفدن اتجعل فیها من یفسد فیها و یسفک الدماء و نحن نسبح بحمدک و نقدس
لک غلغلسی کون و مکانه • و زمین و آسمانه طولدی • جناب عزت عزت
اسماؤه • و جلت کبریاؤه دن جواب انی اعلم ما لا تعلمون •
وارد اولدی • والحاصل عاقبت کار مهر اختتام له کالبد آدم
سکه دار اولوب تاج کرامتله سرافراز • و خلعت خلافتله اهل اعزاز
قلندی نظم کشور اسما را آنهی گرفت • مملکت نامتناهی گرفت
آینهٔ شد که بر و چشم کس • چون نظر انداخت خدا دید بس •
بلکه بنود از دل ظلمت زدای • شاهد و مشهود در و جز خدای
دلی کی مخزن اسرار نامتناهی • و چهرهٔ تابناکی مطلع انوار الهی اولدقده
و علم آدم الاسماء کلها برله معلم اولوب • ارواح و اشباح ایچنده
مزید عرفانله • و کمال احسانله امتیاز بولدی • بر وجهله انوار سعادت
جبهه‌سندن تابان • و آثار سیادت چهره‌سندن فروزان
و اطوار نجابت نهادندن ظاهر • و اقدار نقابت طینتنده باهر
اولدی • که ارواح قدسیه فریفته‌سی • و اشباح انس شیفته‌سی
اولدی بیت ای حسن تو روز افزون آخرچه کالست این

در وصف تو جان حیران آخرچه جالست این ۰ استقامت
قامتی ۰ واستهامت هامتی ۰ استنارت باصره سی ۰ واستدارت
خاصره سی ۰ ومربنده کی اشکال هندسی ۰ ومریندکی احساس
عکسی ۰ ویاقوت دهاننوک مهرتدویرسی ۰ ولعل پارهٔ زباننوک
حل تقریری ۰ ودر دشلرینک سلکانتظامی ۰ وعقدکهرکبی منثور
ومنظوم کلامی ۰ وشاخ پربرک وبارکبی ایکی بازوی طراوت فزاسی
وقلم کوهربارکبی بای عالم سماسی ۰ وسینهٔ بی کینهٔ پرجوش ۰ وعقل
وفکرو فراست هوشی ۰ ورای جهان آراسی ۰ وتدبیر مشکل کشاسی
وطلسمات بنیادی ۰ وفلزات نهادی ۰ برمرتبه ده ظهور
اتدی ۰ که ملک لر حیرانی ۰ وفلک لر سرکردانی اولدی نظم
همش زعالم امرست جان رحمانی ۰ همش زعالم خلقست جسم ظلمانی
ستاره اش قوا وجرخهای وی اعضاست ۰ بجسم خاکی وآبی وبادی وناری
فلا بد کعبهٔ وجودی ملکلر قبله اید نوب سجده ایلدیلر فلکلر جامع
آواز تکبیر وتهلیل له طولدی بیت جز سر فرقت زدکان هرچه بود
چهره بخاک ره آن خاک سود ۰ واول که وجود آدمده انوار قدسک
مشاهده سندن محروم اولدی ۰ سجده دن سرکشلک ایدوب
مرحوم ایکن تا ابد مرحوم اولدی پس دیوان خانهٔ جهان ۰ وجود خلیفهٔ

رحمانه

رحمانه شرف بولسون ایچون ۰ وقبایل حور وغلمان آنوک خدمت
سعادت بخشندن متنعم اولسون ایچون یا آدم اسکن انت
وزوجک الجنة وکلا منها رغدا حیث شئتما نداسی ایله جناب
حقدن ۰ واول حضرت مطلقدن خطاب مستطاب ایردی ۰
مشت بهشت آدمک جمال باکمالندن یوز اولکلو منور اولدی ۰
ونه ایوان آسمان دبدبهٔ سلطنت آدمله طولدی ۰ چون عهد بلاده
قلم اعلی لوح تقدیره بویله یازمشدی ۰ که آدم صفی ۰ واول نور
مختفی نظم آن یکی کهر بدر وهم صفی ۰ هم محک وهم زرو
هم صیرفی ۰ علم آدم صفت پاک اوست ۰ خمر طینت
شرف خاک اوست ۰ آن بخلافت علم آراسته ۰ چون علم
افتادهٔ برخواسته ۰ سرای دنیاده ۰ واشبو دار بلاده ۰ اوعل
بالی لذتندن ۰ که طاتلو بلادر ۰ شهد کام اولسون ایچون ۰ وشکر عشق و
محبت ۰ شرنبندن که ۰ هم شکر بخش وهم عقل افزادر ۰ برکام اولسون
ایچون ۰ شمع جمال پرانوار نده ۰ دخان عصی ظاهر اولوب ۰ برمدت
یانوب یاقلسون ایچون ۰ وقصب وجودی ۰ عنب واربوجندرهٔ
عناده ۰ عصر الندن برزمان صنروب صقلسون ایچون اهبطوا
منها جمیعا حکمنجه خلعت کرّمنا ایله مکرم ونعیم علمنا ایله متنعم ایکن ۰

بیت کشت گلستان وی از بهشت باغ • بر همه گلبرگ و بر ابلیس
داغ فازلّهما الشیطان عنها موجبنجه • الیف وانیسی • و قرین
جلیسی حضرت حوّا ایله • اول منقولبادن • بو منقر بلایه • نزول ایتدی
و آول گلشن صفادن • بو گلخن عنایه • دخول ایلدی نظم •
هرچه بود خازن فردوس داد • جمله درین حجرهٔ نه در نهاد بیت
فقدت زمان الوصل والمرء جاهل • بقدر لذیذ العیش قبل المصائب
یعنی اول کعبهٔ لاهوت دن • بو مصطبهٔ ناسوته گلدی • و سیر ارواح
قدسیه ایدرکن • دیر اشباح انسه سایه صالدی • انهار پر صفای
جناندن ال یویب • بو منهل مکدر حیاته یوز اوردی • اقداح پر
افراح نوردن • شراب ناب طهور نوش ایدرکن • اشبو درد
خون آلود درد محنته دوشدی مؤلّفه کشتی مغرور اولور علده •
ایکن • قدر نعمت بلنمز الده ایکن • دوشمین غربته دیاردن •
بیلمین فرقتی نگاردن • نه بلور قیمتی حضورک اول • یار اشکسته گی
سرورک اول • الحق آدم و حوّا مدّت مدیده • و عهد بعید هجران و
فرقتله • و دل و جاندن حرقتله • صحاری و بوادی • و دشت و وادیده
ربنا ظلمنا انفسنا نداسی ایله منادی • وان لم تغفر لنا وترحمنا نواسی
ایله • نادی اولوب • بی حد و بی قیاس محنت و کربت • و حسرت

و حسرت و غربت چکدلر بیت بسختی شود پخته مرد هنر •
باتش مصفی شود سیم و زر • لکن ینه دولت وصلت میسّر
والس و سلوت مقدر اولوب • توالد و تناسل • و تداول و
تسلسل ال ویردی مصراع الشی مالم ینمی الا وقد تثلث • پس
اصحاب یمین • و ارباب گزین • روی زمین ده وجوده گلدی •
شیطان واپخی هوا ایله تزوج ایلیوب • و ماینلرنده مکر و شهوت
تهیج ایدوب • اصحاب شمال • و ارباب ضلال • دریالین
تموج ایتدی • وقتی کم اولاد آدم • عالمده ظهور ایدوب
ذریّات بشر • مانند ذرّات و شرر • جنبش گوستردی •
اطراف جهانه • و اکناف کون و مکانه گذر • و اقالیم بحر و بر •
و ممالک خشک و تره نظر ایدیجه • مسایل سهل و جبل که منازل
جدوی وحل دن بدل ایدی • مراتع ضباع • و مضاجع سباع
اولمش گوردی • مشارب سیحون و فرات • که عین عذب
حیاتدن اصفی • و شربت شهد و نباتدن احلی ایدی • عقارب و
حیاته طولمش • و زهر مار اولمش بولدی • صحن چمن ساکن •
شیرژیان • و حصن دمن مواطن فیل دمان • اولوب روی
صحرا الی درنده لر • و چهرهٔ هوا پرنده لر طولمش که • هر بکیه

اناب والطفاری ٭ جراب ابداره ٭ وسیوف تابداره کزر
للمؤلفه ٭ ارنمردن چو میدان اوله خالی ٭ پلنک اولمش
کورر سین مرشغالی ٭ کنشش چوکم یرآلتینه طوتا یوز ٭
چرخ شهریکا دن کوکده یلدز ٭ والحاصل ازدحام ددو دامدن
وانضمام هوام سوام دن ٭ وجوش خروش جیوش وحوش
دن ٭ حیتان دریا زره پوش ٭ وسکان سما مست ومدهوش ٭
اولمشدی ٭ لاجرم ذریات آدم الفرار مما لا یطاق من سنن
المرسلین مقتضاسنجه ٭ بو وحشت بی قیاس ٭ وخشیت و
هراس ایله ٭ قلال جبال بی حیکن ٭ وشعاب صحاری ٭ وطن ایدنوب
هرکوشه لرده بی توشه ٭ وبیشه لرده پر اندیشه ٭ قالمشدی للمؤلفه
چون ولایتده حاکم اوله اشرار ٭ کوشه لرا ختیار ایدر اخیار ٭
کلیجک برابر ایله پشه ومور ٭ پیل وشیرک دشوررایچنه شور ٭
بیت موریکارا چو بود اتفاق ٭ شیر ژیان را بدرانند پوست ٭
لاجرم برمدت بنی آدم بو اذیته مصابرت وتحمل ٭ وسیاحت
عالمدن مجانبت وتوکل ٭ کوستروب ٭ برک درختله پوشش ٭ وقوت
لایموتله قناعت وکوشش اتدی بیت قناعت درفراغت هرکه
دارد ٭ زمهرومه کلاهش ترک دارد ٭ اکا وک کم اولادواحفاد

ادم

آدم ٭ کالازهار والاثمار وکعدد اوراق الاشجار حساب دن ٭
بیرون ٭ وتعداددن افزون ٭ اولدی ٭ ضباع وسباع
مختلفة الطباع ایله ٭ دفاع ونزاع ٭ ومقابله ومقاتله ایلیوب
دشت وقاعه ٭ واطراف بقاعه ٭ متصرف اولدیلر ٭ عرصه
زمینده رسم عمارت ٭ وآیین زراعت ٭ وکسب اموال وتجارت
ونقل وسفارته بنیاد اوردیلر ٭ تهذیب بقاع رفیعه ٭ وترتیب
قلاع منیعه ایلدیلر ٭ وقبائل وحوش وطیوردن ٭ وطوائف مار و
موردن ٭ مانع حضور اولنلرک ٭ کیمین دام تزویر له قید ٭ وکیمین
حسن تدبیر ایله صید ٭ وکیمین جبر وقهر اکشته ومقتول ٭ وکیمین
ضربا وعنفا معلول ٭ ایلدیلر للمؤلفه واندانکه اهل تدبیرست وهوش ٭
فتح رامفتاح رای انوراست ٭ فلا بد طائفه طیوردن اول که زیرک و
دانا ایدی مصراع ٭ اذا ضاقت بکم ارض فسیحوا مقتضاسنجه ٭
دورودراز معارهلره پروازاتدیلر ٭ وقبیله بهایمدن ٭ آنلرکه
قادروتوانا ایدی ٭ من نجا براسه فقد ربح مستعاسنجه ٭ بعید ودیر
مسافه لره کتدیلر ٭ بقیه بنی آدمک نهیب وشکوهندن ٭ ولشکر انبوهندن
حیوانات دن برکروه قلل کوهی وطن قلدیلر ٭ وبرنچه سی بوعزم و
اندیشه دن ٭ بیشه لرده مسکن طوتدیلر ٭ وغوغا لردن ٭ وسوی و

نایره‌دن قرار ایدوب دریاره دوشدیلر و بعضیسی من الخوف
واترجا شویله حیران و مبتلا قربات آدمک تحت یدنده مغلوب و
محکوم قالدیلر طوعا و کرها انسانک جور و جفا پسنه و قهر و اذاسنه
تحمل کوستروب مغموم و مهموم اولدیلر بیت کس نیست که افتادهٔ
آن زلف دوتا نیست در رهگذر کیست که دامی ز بلا نیست
نثر و آنلرکه بنی آدمک شهامت و دهای وصفنی و حصافت و ذکای
طبعنی دیدهٔ بصیرت و عین عبرتله مشاهده قلدی و سمعا و طاعة
دیوب جان و دلدن ربقهٔ اطاعته بوین ویردیلر و خط انقیاد
طاعته باش اندردیلر لاجرم دیوار فراغته ارقه ویروب کنف
حمایت انسانیده و پناه رعایت سلطانیده حضور الدیلر

سلطنت کیومرث از بنی آدم برای نظام و انتظام عالم

وقتی کیم بو حال وزرنه بر مدت روزکار عبور و لیل و نهار مرور ایتدی
قوافل نفوس آدمی کنتم ازواجا ثلثة حکمنجه اوچ فرقه اولدیلر
فمنهم ظالم لنفسه و منهم مقتصد و منهم سابق بالخیرات کروه اول
فریفتهٔ دنیا اولوب ان النفس لامارة بالسوء موجبنجه کریبان
عصمتلرین و دامن عفتلرین نفس اماره النده پاره پاره
ایدوب شیطان و هوایه متابعت اتدیلر کروه ثانیه غفلت کلی

کلی و فراغت جلی اختیار ایدوب کار بار دنیا و ما فیهادن ال
چکدیلر بیت زین میان خاطر آسوده کسی است که او دامن یار
گرفته است و کناری دارد و شر و شور عالمدن و فتور و نفور
بنی آدمدن کلیا کوز یومدیلر و بو ایکی بیتی علی الدوام اوراد
صبح و شام ایدیلر نظم عرضه کردم دو جهان بر دل کار افتاده
بجز از عشق تو باقی همه فانی دانست سنگ و گل را کند از
یمن نظر لعل و عقیق هر که قدر نفس باد یمانی دانست و کروه ثالثه
بو اورتاده عاجز و حیران و مضطرب و سرکردان قالدی
پس نه خلفلر طرف طرف باش قالدروب بی دست و پا و ضعیف
لره تعدی اتمکه باشلدی و بی اصیللر بیر بر توجیه بی وجه ایله
رفیع القدر و لایق تقدیم و صدر اولنلره تعدی قلمغه یوز طوتدی
مقرر درکه دون و دنینک امری تخم حنظلدن امر و تردن
عقلا تبردر پس فرقهٔ ثانیه‌نک اولی الابصاری و فضلا و ذوی
الافکاری بر یره جمع اولدی و نظام بنی آدم و انتظام عالم بابنده
مشاوره و محاوره ایدوب کیمی لسان و کیمی سمع اولدی آخر
کار رأی زرینلری اکا مقرر و فکر متینلری شوکا منجر اولدی که
کندولره بر صاحب فرهنک و امور دیدهٔ سردار و بر اهل نام و ننک

وکارآزموده‌یی سپهسالارلر ایدولر تا کیم رقاب گردن کشانی ربقهٔ
عهد و پیمانه وطوق عبودیت و فرمانه چکوب جناح عدل و احسانی
هر پیر و جوانه و هر قوی و ناتوانه بسط ایلیه لمؤلفه
ولایت تن صفدر شاه اکا جان تنج بی جانده اولمز رونق ای جان
عاقبت کار بو فضایل ایله آراسته و حسن و شمائل ایله پیراسته
حسیب و نسیب لبیب و ادیب ذو الاحترام و الاکرام کیومرث
نام بر ملکی الصفات و بر گوهر ملکی السمات بولدیلر الحاح و
ابرام و جد و اهتمام ایله بعد زمان آنی بو امره راضی و مابینلرده
حاکم و قاضی ایلدیلر بیت اگر قیمتی گوهری غم مدار که ضایع
نگرداندت روزگار حل و عقد اموری و رتق و فتق جمهوری
آنوک ضمیر ضمایر کشاسینه و رأی عالم آراسینه مفوض قلدیلر
اگرچه کیم معاکشایان قصص و اخبار و مورخان حکایات و آثار
کیومرث حقنده بی حد اختلاف و بیحد اعتساف ایلمشلردر
و برنچه‌سی اسباط مهلائیلدن و بعضیسی اولاد نوح نبیدن دیمشلردر
علیه الصلوة والسلام الی قیام الساعة و ساعة القیام و برنچه‌سی
بو آدمدن اول بر آدم دا یخی خلق اولمشدی آنوک نسلندندر
و بعضیلر جان بن جان نسلندن دیدیلر و بونی داخی بر ذیرکه

که انشتک که اکابر روح الصنم و سراج القطرب درلر آدم مخنده
تمام مشاکل بر اوتک کوکی درج جبین ولاینده جوغ اولور اول بحله
بتوب و حضرت خلاق عالم و جناب محیی الرمم اکا اعطای
روح و احسان فضائل و فتوح ایلدی نته کم احمد اسکندرنامه
پسنده رحمه الله تعالی دیمشدر بیت بتدی یردن بگزیوب بیروح اول
برزماندن قابل ولدی روح اول القصه اهل تواریخک
ابتداء ظهور بنی آدمدن سلسلهٔ سلطنتی بانتظام و الانتظام ایلی
هذا الزمان بغیر انفصال و انفصام ایراد اتدکلری کیومرث بعد الطوفان
اولماسیدر لکن اول قصه‌لرک اکثری مخترع اصحاب حکایات
و مبتدع ارباب روایات در پس بو بابده اعتماد و اعتقاده اقرب
و ما فی الکتابده اولنلردن صدق و اعتقاده انسب روایت
امام همام حجة الاسلام محمد غزالی علیه رحمة الله المتعالی درکه
نصیحة الملوک نام کتابنده یاد و سلفدن نقله ایراد اتمشدر که
کیومرث که مقدم شاهان عجم و اول پادشاهان بنی آدمدر
شیث نبی‌نک علیه من التحیات اصفاها و من الصلوات اوفاها
برادری ایدی و زمانه‌نک مهتری و بهتری و صاحب حکمت دلاوری
ایدی کیاستده وحید و فراستده فرید ایدی بیت

ز تایید بر سپهر نهاده کلاه • ز توفیق در بر گرفته قبا • چونکه لغت
سریانیده کیومرث دیک حیّ ناطق ایدی • لاجرم اول بر پادشاه
ایدی که اسمی مسماسنه مطابق ایدی • یعنی چون سلطان تختنده
قرار بولدی • کلام عدل و حکمتله تخته کذار اولدی عدل ساعة
کفّارة سنة برله عامل اولوب • ملک عالمه نظام • و ذریات آدمه
انتظام ویردی لمؤلفه چو عاقل اوله شهریار دیار • طوتر ملک و دولت
نظام و قرار • آنلر که آراء فاسده • و اهواء کاسده اهلیه • اصقاع
ملکده • و ارباع مملکتده • متفرق و مختلف اولمشدی • آنوک
و فور معدلتندن • و شمول مکرمتندن • و لطف استمالتندن • جادهٔ استقامت
اوزره اولوب • متفق و مؤتلف اولدیلر • عواطف لطیفی سایه‌سنده
منظلم لر آسوده بال • و مرفه الحال • اولدیلر • و عواصف عنفی صدمه‌سندن
ظالم لر بار ضعیف الاساس • و درخت لا مساس • کبی دوشب
خاک یوزه اوردیلر نظم از و گشت پیدا سخا گستری • رعیت نوازی
و دین پروری • بداد و دهش خلق را وعده داد • بجود و سخا داد
احسان کشاد • اما فی ذاته زیاده شکار دوست و شیر افکن
و عدو بند و صف شکن ایدی • و خدیو دیو کش • و خداوند علم و منش
ایدی • بو سبب دن اکثر اوقات تنها و کوه و دشتده کشت ایدوب

توک

توک الماس کرداری لعل رنک اوردی • و کیجه لر شعاف مشارف
تلالده • و شعاب شوامخ جبالده • یاتوب قالوردی مصراع ملک
قلندری به از مملکت سکندری • دیوب ذل غربتی • و هوان کربتی
عز سریر سلطنت • و مسند چارباش دولت • اوزرینه راجح طوتر
ایدی بیت جهان بانی ملک و دولت بلاست • کدا پادشاست
نامش کداست • سعدیا قدری ندارد طمطراق خسروی •
چون گهر در سنگ زی چون گنج در ویرانه باش لمؤلفه •
سر کرغم گنجنده بولمش در فراغت گنجنی • اول کدادن ایسته همت
کیم جهان سلطانیدر القصه کیومرث پاک اعتقاد و عدل و داد
و صلاح و سداد له • ملک عالمه • و ذریات آدمه • بر رسمه رونق ویردی
که جهاندن رسوم شر و شور و فساد منعدم • و قواعد فجور و عناد منهدم
اولدی • و مراسم دین و دولت • و معالم آیین و ملت تازه و طراوت
بولدی بیت از غصه خون گرفت چو می ظلم را جگر • و ز خنده باز
ماند چو گل عدل را دهان • و سیاست شهریاریسی • و یساغ جهانداریسی
بر وجهله عالمده جاری اولدی • که کبک پر سوز و ساز • و دراج پر ناز و
نیاز • شهباز بلند پروازک • دیده سنده آشیان ایدندی •
و کنجشک حیرت تاب • و بغاث صنجرت ایاب • عقاب عالی

جانبک سرای اوزره مکان قلدی غزال خوش خصال شیر بد
فعال قرین ومیش ورلیش گرگ بد اندیش ایله همنشین اولدی
بیت ارام یافت درحرم امن وحش وطیر آسوده گشت در کنف
انس انس وجان اما سرزمان عزلت وجزم فراغت کیومرث
صاحب فرهنگ ضمیرنده مدغم وکوکلنده محکم ایدی ترک سلطنت
بربهانه واختیار خلوته براف نه استردی انقلاب بال
واضطراب حاله روزکارین کوزر ردی ولی عهد کردن کیومرث
شاهزادهٔ دیدهٔ خوش سیامک را اتفاق بر سحر کیومرث شاه بو
فکرله خوابگاهندن طوروب مسودهٔ سیننه وبیاض محاسننه
نظر ایدر کوردی که کشت زار جوانی دهٔ برف پیریدن اثر
وچهرهٔ روز زندگانیده شب هنگام ضعف وناتوانیدن کدر دار
ظهور اتمش بیت صباح الشیب فوق مفارقی نذیر بان لیل الشباب مفارقی
حاندم که سینهٔ غفلتدن اویانوب ونار ندامتله مشتعل سینه
یانوب بو برقاچ بیتک معناسنی حسب حال ومرجع فکر وخیال
ایدندی لمؤلفه اوردی چون ای پیر که رعشه دست آنکه
آتوب سرک ایلر شکست اولدی سبلدن چوکوزک ششه دار
ایله جان جثیمن امل برله چاره باشکی قالدور مغه یوق قدرتک

بویک

بو یک اکوب خلقه ندر حیرتک قد دوتا لام والف درعصا
نفی وجود ایچون اولدی لا روزهٔ یوق طوتمغه جا نکده فر
فلکی عقد ایلمش امساک زر یوز وکک آقر صویی جوین تاک وار
قطع هوادر یکا درمان کار قالدی چو درج وهنک بی گهر
کیسه کی پر ایدی طوت سیم وزر آهن اکن اولدی کلید کچو موم
فتح طلسماته یتر قل هجوم سن که عصا یله ایدرسین قیام مرده یه
ویرمی صنوبرسن قوام چون عدد سایه کی عقد اتدی شست بلکه
سکا مرک بوکز اوردی دوست یا قدکه ایله سر تنگ کریش
تیر نشانه الدی کور ودریش القصه کیومرث صاحب
هوش ساقی دوران الندن بو شراب نابی نوش ایدوب
ودریا لبن بو اضطراب ایله درونده جوش وخروش ایلیوب
ایام گذشته سنه تأسف وعمر تلف کشته سنه تهف کسترو
ایتدی نظم برسرای کهنهٔ دل کیر دنیا دل منه رخت جان
بردار وبار دل درین منزل منه ساحل دریای آشوب مرکتاین سرا
هان بترس از موج دریا رخت در ساحل منه درجهان اندیشهٔ بنیاد
کردن باطل است هیچ بنیادی برین اندیشهٔ باطل منه
پس من اراد النجات فعلیه بترک الشهوات دیوب اعیان مملکتی

دقتی کم شاه جان ماست فی الضمیرنی بیان ایلدی سرجملهٔ ارکان و
اعیان سمعا وطاعة رأی عالم آرای خداونده آفرین
و فکر مشکل گشای شهریاره تحسین ایلیوب بندهٔ فرمان برز و کمینه
چاکرز دیدیلر زیرا پسیامک شاه بین الخلایق لطف و انعامله
موصوف و داد و دهشله معروف ایدی چونکم شهریارلق سیامک
شاهه مقرر اولدی ناچار اتاسنک فرمانه اطاعت گوستروب
جهاندارلق خدمتنده مضطر اولدی لمؤلفه چو فرزند اولا مقبل و بختیار
نه دیسه پدر ایدر آنکله کار پس و الد عزیزنک سیرتنی اجرا و
سنتنی احیا ایدوب همیشه مملکتده عدل و دادی پیشه
و روز و شب رعایانک احوالنی اندیشه ایدردی بیت
کسی خسبد آسوده در زیر گل که خسبد ازو مردم آسوده دل
لکن پسیامک شاه داخی پدری گبی محب خلوت و عاشق عزلت ایدی
که من اشبه اباه فما ظلم و من اعرض عن الحق ندم فلاجرم ایام فرصت
و هنگام رخصت دوشدکجه بو زاویهٔ غاری و کهف کوهساری
بولوب برنیچه کون آنده اقامت و طاعت و عبادته مداومت
ایدردی کوندزلر صایم و کیجه لر قایم اولوب لیل و نهاری دعا و
زاری ایله کچوررردی بیت یارب آن ابرو چه محرابست که از سودای او

در

در زوایای فلک پیوسته یارب یارب است لمؤلفه جهانده شوکتم
عزّ و نازایلی در بو درکه ده آرتق نیاز ایسیله در اکا دک کیم
جان گرسپنه سی کار ریاست دن تمام سیر و جذبهٔ محبت حق
گریبان گیر اولدی اتفاق برکیجه بو تقلب احوال و فکر ترک
آمال برله برکنج غارپر تارده بی یار و غمکسار زار و بیقرار و خسته
و دلفکار اوتورمشدی و دیده اشکبار و چهرهٔ خاکسار ایله
سر فرو ایدوب دست نیاز و افتقاری اول دادار آمرزکاردن
بکا گوترمشدی حضرت ملک علام دن قلبنه الهام و بو یوزدن
اعلام بولدی که در رحمت کشاده و خوان نعمت آماده در
هرنه مراد ایدرسک مقبول و نشانهٔ حصوله موصول در بیت
رو بر در دل فشین آن دلبر خرگاهی یا وقت سحر آید یا نیم شبی باشد
پس سینهٔ بی کینه سپندن برآه آتش تاب چکوب فلکلر خرگاهنی
سوزان و دیدهٔ غم دیده سپندن سیلاب خوناب دوکوب
خاک سجده گاهینی غرقهٔ طوفان ایلدی همان دم تراب مذلته عبودیت
چهره سن سوروب و باب مسکنة خدمت جبهه سن اوروب
درد و نیاز و سوز و گداز له ایتدی رباعی یارب دل پاک و جان
آگاهم ده آه شب و نالهٔ سحرگاهم ده در راه خود اول خودم بخود کن

وانکه بجود زخود بجود راهم ده • الٰهی خلصنا عن الاشتغال بالملاهی •
وکن معینا لنا وقت الدواهی • وارنا حقایق الاشیاء
کما هی • اکر یار و رحیا • محبت وپیمان بادیه سی • دمبسته اریک
آب دیده سی عزتنه • ومحنت وهجران بادیه سی • ولخته اریک
تاب سینه سی حرمتنه • وسکر وفا میخانه سینک • درد نوشری •
ذوقنه • وشوق وصفا پیمانه سینک مست ومدهوشلری عشقنه •
بو نفس هوا صحراسنده • سرکشته محنته هدایت ایدوب اجسان
نجات ایله • واشبو شهوت وعنا بیمارخانه سنده • ولخته جیرته •
عنایت قلوب • عطای شربت حیات ایله • فضل وکارسازکله دیده
دلدن پردهٔ غفلت وپنداری رفع ایت • ولطف بنده نوازکله
جان ناتواندن نشوهٔ سکر وخماری دفع ایت • بو یولده آیقدن
دوشنلرک دستکیری سنسین رباعی یارب زدو کون بی نیازم
کردان • وز افسر فقر سرفرازم کردان • در راه طلب محرم رازم
کردان • زان ره که نه سوی تست بازم کردان • اشبو شهرستان
فنا • ودار الملک دنیا که • هرکوچه سنده بک دیو شیطان خفیده
وهرکوشه سنده یوز غول وثعبان خفته در • غناسی عنا • وفناسی قضا •
مختی محنت • راحتی جراحت • وشمی سم • ونفعی غم • مالی مار •

مار ودیناری نار لمؤلفه دیواری غم اساسی بلا عرش وفرش درد
محنت سرای دینی عجب کارخانه در • آنده اقامتدن کوکلم ابت
واکا مقاربتدن جانه مجانبت دوشدی انبت عن ظلمت
وتبت عن غفلت بیت هیولی سالک سودایله • واغلال حبایل عوایله
مقیدایله • کرم • بی علتکدن متضرع • وجود بی منتکدن متوقع در •
که • بلبل جانمی قید محبس بدندن آزاد ایدوب • کلستان عدن
انسک فضالرنده طیران اتدره سین • وطوطی روانمی حبس قفص
تندن خلاص ایلیوب • شکرستان صحن قدسک هوالرنده سیران
قلدره سین • والحاصل اول زار ودلفکار نیاز وتضرعین • وابتزاز
وتجعیین هنوز تمام اتمه مشدی • که نفحات الطاف سبحانی • بر
مقتضای انی اجیب دعوة الداع اذا دعان مجیب ایدوب •
تیر دعاسی هدف اجابته • ومرغ رجاسی اوج رغبته ارشدی •
بیت مرناوک دعا که کشاید اهل راز • از بازوی نیاز همه بر
هدف رسد لمؤلفه باخلاص ایت اول مرغ دعانک پری وار •
پروازنه کوز ارمز آنک اوجنه پری واز شهید کشتن سپاه کمشاه
در دست دیوان کمراه • ارباب درایت • واصحاب حکایت نوبله
روایت اتدیلر • که اول زمان • که ابای آدم مسارج عالمی • وذوارج حرمی

طوتدی و روز بروز امداد نصرت فرمان رواسی متزاید و اقواد
حشمت جهان کشاسی متاکد اولدی صولت قهرمانی یعنی دولت
انسانی اطراف جهانی و اکناف کون و مکانی قاپلدی لمؤلفه
کشی یه چو یوز طوته اقبال و جاه ملک چاکر اولور فلک خاک راه
چو طالع بلند اوله اختر سعید کشی نک شبی قدر اولور روزی عید
پس جانورلر وادیره و بیشه لره و جنبنده لر غارلره و گوشه لره قاچدی
لر طائفه جن واخی بوهای و هویه و غوغای جهان نوریه تحمل
ایتیوب صحاری قویوب جزایره فرار اتدیلر و معامر و مجاردن
قاچوب مشاجر و مقابرده قرار اتدیلر مغاذر و برایده مسکن
و بوادی و صحاریده وطن ایندیلر و بعضی حجب سحب ده اختفا
ایدوب مرجوم شهب اولدی و بعضی شعاب صعابه التجا ایدوب
شکار ذئاب اولدی لاجرم بو ایشلردن و بو محنت انگیز جنبش
لردن سینه پر عناد لرنده حسد آتشی زاد زیاده ظهور اتدی
و سینه پر کینه لرنده عداوت دیرینه تازه لندی بیت
بمیر تا برهی ای حسود کین رنجیست که از مشقت آن جز بمرگ نتوان رست
لمؤلفه جهانی بحره شوکم اهل حسد دره اوده دوشمش یاری جانی جسد در
طولاشوب بو ینه صقمش یوجاذن حسد بو قیده حبل من مسد در مگر
زمرهٔ طغات طواغیت دن و فرقهٔ بغات عفاریت دن
مختلفة الاکوان و متخالفة الاشکال والالوان بر طائفه ناخائفه
کو طبیعتلرنده بغض و عداوت مرکوز و جبلتلرنده سعادت
محروز ایدیسی روز و شب دلترندن رحم و شفقت دور و جانلرندن
رفق و لینت مهجور بل لجوا فی عتو و نفور اول شهریار دین و دولک
و اول تاجدار ملک و ملک سرزمنده درپنجه اولوب سنگام فرصتی
نگاه و رصدگاه کوه و دشتی پناه ایدوب مترقب و مترصد
اولدیلر پس من قرع بابا و لج ولج ومن طلب شیأ وجد وجد
مقتضاسیجه اول تیر دعا هدف اجابته ایردوکی کیجه اول کلاب
ذوی الانیاب بی دین دن بر جمهور شیاطین لعین سپاه ملک
خصال و صاحب جلال سر وقتنه گیروب باصدیلر همانده طاعون و وبا کبی
او زرنه قونیوب اول شاه مظلومی و پادشاه معصومی غزیم لبا
محاباکبی بیقاسیندن و موت مفاجات کبی بغارندن طوتوب فی
الحال مبارک باشین کسدیلر لمؤلفه روز کار کی عجب در اطواری
گلشنی نک درونی پر زاری گلی بیله سه نازو نعمتله خون ایدر بغرن
آه و محنت ایله یوسفه گورکی که حواله ایدر یونسی حوته که نواله ایدر
آه الندن بو چرخ بی مهرک داد الندن بو لاجورد پر قهرک القصه

اول جان جهانڭ ومردمك ديدهٔ دورانڭ نه آه سحاب آتشيندن
حيا قلديلر ونه اشك مهراق وخونيندن ابا ايتديلر نه سوز دروندن
افسرده جانلرى يانمدى ونه پرتو صبح طلعتندن مرده دللرى
اويانمدى جلا دنلى دين وزبان بركين كبى همان لحظه امرين
تمام ايتديلر وتن تابناك وبدن پاكين اول غارتارده خون وخاك آلود
قويوب كتديلر لمؤلفه بزور رستمى مپسند كين زال شنيدستى كه با
دستان چه كرده است بزير پا نظر كن تا ببينى كه دوران
بازبردستان چه كرده است وقتى كه بو فاجعه اوزرينه برچند
ليل ونهار مرور وبرمقدار روزكار عبور ايلدى
سيامكدن خير وشر خبر واثر بلنمدى خدمتكارلرى نه قدر كه طلب
كار ايتديلر بولنمدى كيومرث بو احوال پرملالى استماع ايدجك
زياده مضطرب الحال ومنقلب البال اولوب امر ايلدى
سراسر لشكر انجم شرف طرف طرف اول ماه طلبده سيك وار
پويان واول كنج نهانى زوايای كوهسارده وبطون مروادى
غارده جويان اولديلر بيت كه معتكف ديرم وكه ساكن مسجد
يعنى كه ترا مى طلبم خانه بخانه آخر الامر سيامك شهيدك سر بريده سين
وتن افسرده سين صحرا ضمنده كوهرتابدار ودرياقوتغنده درشاهوار

كبى

كبى برغار تاريكده غرقهٔ انوار اولمش بولديلر لمؤلفه كوروب
قان ايچره مستغرق اوماسى پرا بلينك كوكه ايرشدى آهى
سحاب آسين دوتولر چرخ آغدى سيول اشك خون سند آيدى راهى
بو حالت پرملالتك اشعارندن بذلرنده هر برنك مويى خاره
دونوب كل كبى جامه لرين چاك وبلبل كبى آه دردناك ايتديلر
وبو مصيبت باهيبتك استشعارندن ديده لرندن سيلاب
خوناب آقدوب وجويبار كبى ياشلرين طاشلره اورديلر
وباشلرين قانلره بويديلر بيت آتشى در زد چنان مركش كه مردم را بسوخت
جز لبان وديدهٔ شاهان كه ... خشك وتر نماند بى بو منهل بلادهٔ بر
زلال شافى كه شوايب كدردن صافى اولا كيمه ميسر اولدى
وبو روضهٔ عناده برنهال عالى كه فتن نشو ونما بولدى كه دردبرد
خاكه برابر اولدى بيت در حيز وجود همانا نيامده است
آن شيشه كز خدنك مصايب نكار رفت صحبتنك غايتى بت
دولتى نهايتى لت م نقشى نباخت چرخ كه آخر دغا نكرد پس كيومرث
آدم صلوب بو واقعهٔ اليمى وحادثهٔ عظيمى اعلام ايتديلر همان دم
جان آتوب اول معركهٔ كير وداره واول غارتنك وتاره ايردى
نه كورسه اول كه سينهٔ بى كينه سند جكر كوشه سن ايدى وعمرنك توشه سى

ایدی • و دیدهٔ عالم دیده پسنده نور بیناٸی • وگوهر روشنائی ایدی
لعل پرتاب • وگل سیراب گبی • بر خاره ممتنده • عرق خون ناپاک
وسمدم خار و خاشاک اولوب یاتور • ہمین تنور جگردن بردخان
آتش شرر • سقف دماغه چیقوب • سرشک مصیبتدن عالمی طوفان
اتدی • وآه حیرتدن • صحن آسمانی تیره جان اتدی نظم •
آسمان از جبهه اکلیل مرصع برگرفت • ترک گردون اندرین ماتم کلاه
از سر گرفت • زهره ہمچون چنگ گیسوهای مشکین باز کرد • پس ناخن
چهره بخراشید و زاری در گرفت • چون کوردی کم کوکل واری
وجان و دیاری • شام ماتم • وظلام غم • قاپلدی • پس خورشید
انورگبی افسرین • سرندن خاکه صالدی • وشب تیره دل گبی درونندن
چیقن دود وسوادایله • وآه دخان آسایله • سیاه اره کردی •
ویقین بلدی که • بو روز پر سوز وساز • وبو شب آتش انداز وجان
گداز • دور و دراز اولیسر در • ماندم مانند صبح دریده کفن •
شاه لنی خلعتنی از جیب تا بدامن چکوب چاک اتدی • وشام خونین
چهره گبی • بغرنی تیغ بلا کله قاره قانمره بویوب • جان ودلدن آه •
آتشناک ایلدی لمؤلفه ماتم فرزنده بکز ماتم اولمز حق بلور • •
سلطنت چرخنده مهر آیین خصوصا شاه اولا • سیل

سیل غمدن یر یر غرق التسه دیری اول پدر • باغ امیدی چو قهر
اودیله خاک راه اولا • پس باقی رعایا ولشکر • وآنده حاضر •
اولان اہل کشور • شاهزادهدن چون بو حال پرتابی • وپادشاه
زادهدن بو آه و واسیی • کوردیلر • شب مظلم گبی سیاه جل ر•
گیوب • وانجم گبی دولدیا نوب • وشفق مثال قانمره بویانوب
کندولرین یرلردن یره اوردیلر • فریاد و ناله • وافغان علااله ایله
دسرا بچین طولدردیلر نظم • ز سوز درونهای پر اضطراب •
جگر سوخته ماهیان را در آب • زبس دود آه از دل آتشین •
در افتاد مرغ از هوا بر زمین • والحاصل بو واقعهٔ حیرت انگیز •
وبو حادثهٔ قهر آمیز • اخیار واشرارک • وکبار وصغارک دیدهلرین
خوناب • وسینهلرین کباب • اتدی بیت نه اندیشه خواب
ماند ونه خور • نه ماند بر حالت خود نه خور • آخر کار چون بو واقعهٔ
هایلک • وحادثهٔ جان گسلک • چاره سی • قضایه رضادن غیری •
ومغفرة خدایه • رجادن غیری بولمدیلر • زیرا صبر وتحمل پشت و
پناه اہل مصایب • وصف شکر شکر نوایب در • اجر ومثوباتی
نه عقد انامله معقود • ونه میزان مقاوله معدود • ونه مکیال سایله
محدوددر • کما قال الله تعالی إِنَّمَا يُوَفَّى الصَّابِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ •

چونکم هر طلوعک افولی و هر صعودک نزولی مقرردر و هر شرفک
وبالی و هر دولتک انتقالی مقدردر بیت الا کل شیء ما خلا الله
باطل وکل نعیم لا محالة زائل پس انا لله وانا الیه راجعون له الحکم
والیه ترجعون دیوب اول شهید سعیدی تجهیز و تکفین
واتش سینه لرین آب اصطبار ایله تسکین ایتدیلر بیت آسایش تخته
تابوت ازمیان ساخت آفتابش بپایه صندوق در کوهر کرفت
ونعش غریبین هزار تعظیم و ترتیب وتقدیم و ترحیب ایله بر دوش ایلیوب
سرندیبه ایلتدیلر ومرقد آدم صفی یه واول نور مخفی یه قریب بر یرده
مشهد منورین ومرقد مطهرین خاک وسنکله استوار ایدوب
کنبدلر بیت کی دیده دو دوست که جوزا صفت شدند کایام همچو
نعش نعشان جدا کرد دیگر وکنا کالثریا سنی اجتماع فصیرنا ازمان
بنات نعش اما چون نایره انتقام وکینه کانون سینه ده پر ضرام
ایدی ونار غیظ وغضب بوته قلب پر شغب ده کالسهام ایدی
فلابد صمصام انتقامله وشمشیر آتش غرامله ونار خصمانی راقت
وصحن دنیانی اعدایه اضاقت ایچون تجهیز لشکر وترتیب عسکر ایتدی
نوکفته اشتدم خلقه رکو یکلو جانبی او قوردی بونی دلدن
یانه یانه صوغتم سینه مظلومی برف آب عدو

عدو قانن قوا ایچون قانه قانه لشکر کشیدن کیومرث فرشته
آیین بر طایفه عفاریت ملاعین بر وقت سحر که عالم منور
وسعادت یاور وظفر رهبر وفلک صفا گستر ایدی سلطان کشور
سپهر یعنی مهر مشتری مهر مانند منوچهر تابنده چهر جهانگیرلک
قصدنه رخش آتش کرد وفلک نوردنه سوار اولوب مردانه
میدانه عزیمت ایتدی وعدودن سر اندازلق نیتنه همای سما
پروازکبی لواسین اوج هواده سرافراز ایدوب عنقای رستم
مصاف کبی قله قاف کردون مطافک اوزرنه دکدی
پس کیومرث کیتی ستان مثال رستم دستان مصراع
بساعتی سعادت ازو برد اختر دولت رخشنه بنوب لشکر
انبوهی بی کران وعسکر پرشکوه بی پایان ایله جکر کوشه دلبندنک
وفرزند سعادتمندنک قانن الیچون وموت مفاجاسنه
عدونک جانن وغریم بی محاباکبی دشمنک جان ومانن الیچون
نه بر ساعت قرار ونه بر آن اصطبار مصراع بطالعی که تولا بدو کند
تقویم کیجه کوندوز قاتوب یرو کوک کوترر سپاهله یوردی
غبار مثار پای مراکبدن وکرد جهان کرد هوی وهای مواکبدن
فلکار جهر پسین یوردی نظم سپاهی چو مور و ملخ بی شمار

دلیران . سپه جنگی ومردان کار . یلان دلاور که در رزمگاه . به نیزه
بستانند از چرخ ماه . بنوک سنان بی خبر در برد . سپاهی بانبوه
از چشم مرد . مرور روزکار . وعبور لیل ونهارله . واول خیل چون سیل ابله
برکوه فلک سکوبک ذملینه ایردی . که قلال البند نه . وتلال آسمان
پیوندنه . طایر فکرت سالها پرواز ایله ایرمزدی . استحجار ایله سکلن
سماکه . وخاکدن افلاکه . سرکشیده قلوب کسیه بوین ویرمزدی . لمؤلفه
دیدهٔ اندیشه کبی راسی تنک . پای وهم اولور کذرکاهنده لنک .
اژدهاکردار حلکش چرخ سر . دیوه بکزر چهره سی بی نور وفر .
صنکه رأس الغول در هر قله سی سنک . کلب اکبرله قلوردی کوکده جنک
سواد ظلمت نهاد چهره سنه قطران وقیرله . عبوس قمطریرا یازلمش
وغار پر تارنک جداره سنه تیغ قضا وقدرله . ذو قوامس سقر قازلمش
بیت باد شدم سرد در دمندان . باران سرشک مستمندان .
کیومرث خورشید رای . چون اول جبل آسمان سیمایی کوردی .
عنان کشیده قلوب . برزمان تفکرکنان طوردی . الهام ربانیه
وسروش یزدانیه . ضمیر منیر پاکنه . وخاطر عاطر تابناکنه قلوب الملوک
خزائن الله فی ارضه . موجبنجه . بویله القا ایلدی . که سپاهک
بختیارک قاتلری . بو دامن کهسارده . فلان بیشه زارده در .

در . اکر سوار وکر پیاده در . سرجمله فارغ وآزاده . موارد طرایق
ومصاعد شواهق بطلوب . عیش وعشرته . وبزم وصحبته
مشغول ولوب اوتورمشلردر . که نشیب لرندن دد ودام .
وهوام وسوام . اول جانبه کذر ایده مزلر . وشکوه لرندن طیور
شکاری . ومرغان کوهساری . اول طرفده پر آچمزلر . مجربان
روزکار . ومترصدان ملک ودیار . نه خوش دیمشلردر نظم
چو تیر انداخته بر روی دشمن . حذر کن کاندر او ماهی نشستی
چو کردی با کلوخ انداز پیکار . سر خود را بنادانی شکستی .
پس کیومرث دلیرک . شعول آتش غیظ وکینه . کرکانون سینه سنده
اشتعال اتشدی . نسیم بشارت سبحانی . وهوای اشارت یزدانی
برله التهاب وهیجان کوستردی . نماذم دفع اغتمام . وقصد انتقام
ایچون جان ودلدن حقه اعتصام . وتجهیز جیوش دریا جوش ده
همت تام . وترتیب صفوف آتش سیوفده تمام اهتمام
ایدوب . عسکر نصرت شعارنه . ولشکر غیرت وثارنه . انا جند الله الغالب
فی المشارق والمغارب . دیوب امر ایلدی که اول بیشه زاره آتش
محنت کذار کبی . هجوم ایده لر . واول شیاطین ملاعینی . واول عفاریت
بی دینی . شهاب سهامله . وآتش حسامله . طرفة العین ایچنده رجوم ایده لر

نظم بفرمود شاه سپهر احتشام • که لشکر بجنبش درآید تمام ••
بجنبید لشکر سراسر زجای • بفرمان سلطان کشورگشای •
وقتی کمرهای وهموی چشم حشمت مآب • وکنت وکوی خلم تمت
نصاب • وصیت وصدای درای خیول سپول کردار • وودمدمهٔ
صدمهٔ صرنا وکوس قیامت آثار • اول طغات شیطنت پیشه‌نک •
وبغات مفسدت اندیشه‌نک • ناگاه سمع جمعنه • وگوش هوشنه
طوقندی • صور اسرافیل اورلوب • قیامت قوپدی • وکوکلر تقلیب
طاغلر بری برینه مصادمه وملاطمه اتدی • واهل زمین وآسمان • وقوم
کون ومکان • سرجمله ایاغ اوزرنه کلوب • بری برلیه مقابله ومخاصمه ایلدیلر
صاندیلر نظم سراسیمه گشتند ازان ترس وبیم • دل جمله از خوف
می‌شد دونیم • چنان آتش عجب بالا گرفت • کزان شعلها در ثریا گرفت
شول بخار کبر وغرورکه • اول دیولرک دماغلرنده متراکم ایدی • سبب
صرع ودوار ورسام اولدی • واول دخان بغی وشرورکه • اول عفریت
لرک جانلرنده متزاحم ایدی • علت غش وخفقان وآلام اولدی •
پس کأنهم حمر مستنفرة فرت من قسورة • او کأنهم جراد منتشر •
دلکری خوف وهراسله طولوب • اول وهلهده مغلوب ومهروب
اولوب • مانند مور اطراف بیشه‌زاره طاغلوب • زمره‌لری چاک ••

دس

وسرجمله هلاک اولمغه قریب اولدی • مصراع چه کاری کند عاقل که بار
آرد پشیمانی • ناچار هر برسی من نجا برأسه فقد ربح دیوب
خاسر ونادم • وحائر وهایم • فراره یوز طوتدی • هر نکاه که گریزه
اتدیلر • هدف تیر • وطعمهٔ شمشیر اولدیلر • وهر گوشه‌یه که التجا ایلدیلر
گرفتار قید وبند واسیر اولدیلر • چون مادهٔ بخت لری فقد خسر خسرانا
مبینا • برله مقرون ایدی فلابد وبدا لهم سیئات ما عملوا وحاق بهم
ما کانوا به یستهزؤن • موجبنجه اول جبارلرک • سراسر خسارته
مبدل اولدی • وچون جادهٔ قدر وشوکتلری فقد ضل ضلالا بعیدا •
برله معلم ایدی • فلا جرم اعد الله لهم عذابا الیما • مقتضاسنجه شول
فساد وعنادلری • اوزرنه اولان اصرارلری • کند وجود
لرنک احراقنه باعث اولدی • لمؤلفه درخت زقوم چون بار آورد •
برگ زهر وشوک او بار آورد • عساکر گردون جناب • اول مشاجر
بی برگ وبارک • اطرافنی شویله قوشتدیلر ایدی • که هوادن قوش
اوچرمزلردی • وسپاه انجم حساب اول بیشه‌زار پرخار ومارک •
اکنافنی مانند سور استواره ویله بند ایتدیلر • که اول زادن مار و
مور کچرمزلردی • بیت زهر گوشه آویزش سخت بود • سر وکار
باگردش بخت بود • بالضروره اول طائفهٔ طغیان وعناد • واول

شرزه خذلان وقپودی. چهره‌لی نورلری ختام لعنته مختوم.
وجهه پرفتورلری داغ شقاوتله موسوم ایدی. گریزه مجال
بولمیجق. وخلاصه احتمال اولمیجق. اول گرازلر جنگ وستیزه
ونبرد ومحنت انگیزه اقدام ایتدیلر. وجمله بر یره گلوب غلوی عام ایلدیلر
بیت وقت ضرورت چو نماند گریز. دست بگیرد سر شمشیر تیز
کیمی صورت فیل وخرزده خرطوم کمند کردارله. وکیمی شکل پلنکده
شیرده انیاب حراب اطوارله. وکیمی هیکل عقاب وغرابده چنکل
اظفارله. عسکر شهریارک اوزرنه یوریدیلر. بر وجهله که غبار قدم دن
وبخار دمدن چهرهٔ آسمانی مانند سحاب طلا ینی. یوریدیلر.
صدمهٔ صفوف دن که وزلزلوا زلزالا شدیدا حکمی ظاهر اولمشدی
زمینک بر قاچ قاتی سمایه انتقال ایلدی. وضربهٔ سیوف دن که
وانزلنا الحدید فیه باس شدید نکته‌سی باهر اولمش ایدی. چو هوا آتش
کبی اشتعال ایتدی اولوب کوکلر یکز یرآسیته قالدی. عدو یه یر
مین یرآسیته قالدی. پس جنود پرسعود. مثال سودا اژدر صعود.
اول طائفهٔ کنود وعنودک باشنه صیحهٔ عاد وثمود. قوپروب. کان تیر
وگرز وشمشیره ال اوردیلر لمؤلفه صکنه دوشدی پشته نبار الحنیه اود
اترلردن ایرشدی چرخه دود. ویولردن سینه‌لر اولدی چاک.

آچلردی

آچلردی صن جهندن مغاک. تیغ لرله ایکی نیم اوله قچه پسر. شکل جوزا
گوسترردی زره‌لر. بیری یارب نوله ایردی سیل خون.
قافدن گردونه ایردی سیل خون القصه تنور کارزارک تفدن
تابندن آفتاب عالمتاب آتشین طاپه دوندی. ودمار دهر لنگ
سیلابندن چهرهٔ آسمان قانه بویاندی نظم تیغ چون وسوسهٔ عشق در
افتاد بدل. تیر چون شعشعهٔ نور در آمد ببصر. گرز خایک شده تارک
دیوان سپندان. کوه آورده شده کارگه آهنگر. پس نصر من الله و
فتح قریب. وبشر المؤمنین وکذلک نجزی المحسنین. پرده سیندن
ان جندنا لهم الغالبون. وانک انت الاعلی بشارتی ظاهر اولوب.
اول دیو ودوک. واهرمن بی عددک سجل بخت نگونسارلرنه
فویل للکافرین من عذاب شدید آیتی چکلدی فکانوا کهشیم المحتظر چاره
ناچار اول مرده مردار قرع باب استیثاق واستیماندن غیری
بو قضار عبره چاره ودرمان بولمدیلر. واول عنده خونخوار تشبث
اذیال استغفار واستعفادن ارتق خلاص سر وجان بلمدیلر. خواه
ناخواه عصیان وگناهلرنه شفیع اولسون ایچون. آنلرکه سپاهک
نامدارک قاتلری. وبو فتنه وفسادک عاملری ایدی. سراسر
قید وبنده وگرفتار گشته ایدوب هر برینک علی ساقه قید وفی جیده غل

یعنی اغلال آهنین و انکال اژدر آیین ایله اوکلرنجه مسادیلر افمن
یمشی مکبا علی وجهه اهدی امن یمشی سویا علی صراط مستقیم
دیوب حضور شهریار کامکاره و نظر جهاندار بختیاره کتوروب
عرصهٔ قلدیلر و خاک مذلته چهره لر سوروب و پای پادشاه معدلت
شعاره باشلر اوردیلر و ایتدیلر که انلرکه ایقاظ فساد و فتن و اعلاظ
عنا و محن ایتدیلر دولت قاهرهٔ سلطانینه و صولت باهرهٔ خاقانی
یه استظهار ایدوب تفتیش و تفحص اولنوب بلندی اوشته
سر جمله دست و کردن بسته و سر و پا شکسته عز حضور موفور
السرور و فایض النوره آلوب کلندی پادشاه جهان پناهک
دولتنده هر بری بری باشلو اژدر آهنین دیمار ایکن پنجه موزده سوراخ
مار کیرمش سوسمار بی مقدار دونمش در و شاه معدلت
دستکاهک همتنده هر بری خلقتده حیل و صورتده جمل ایکن سم الخیاط
دن کچمش تار دونمشدر بوندن بویله بونلره نه کم جزالری در
اولنسون و اول کم سزالری در قلنسون فرمان قضا جریان سلطانی
ایله کرکسه میدان سیاستده هر بری دار و ملقای نار اولسون
کرکسه عرصهٔ عقوبتده سر جمله سنکسار اولسون بحمد الله والمنة
که شهریار مؤید کک عهدنده قواعد عدل و داد مشید و مبانی

و مبانی صلاح و سداد مؤکددر و درکاه کردون پناه و سدهٔ
حضرت ظل الله مدار فضل و مکرمت و ملجا ارباب معذرت
در و لا تزر وازرة وزر اخری موجبنجه کناه عمرو ایچون
بکره عقوبت و معصیت آخر ایچون برغیره سیاست امر اولنمز
حضرت حق تعالی دانا و بینا در که بو بابده بز بیچاره و در
بی کناهز و زیر پای حکومت سلطانیده خاک راهز نظم
همه بنده کانیم خسرو پرست اکر پیشواییم و کر زیر دست
بدین آستان همچو خاک رهیم کمر بسته حکم شاهنشهیم لمؤلفه
کر سیاست امر ایدرسک اوشده تیغ و اوشته سر کر عنایت
اوله فضل شاه دربی اشتباه فمن عفی و اصلح فاجره علی الله صاحب
قران زمان و قهرمان انس و جان کیومرث خان واضحی
بو فتح و نصرته جاندن شادمان و اشبو امنیته مسرور و خندان
اولوب جناب حقه و اول وهاب مطلقه شکر فراوان و حمد
بی پایان ایدوب امر ایتدی که اول جهنمی امرلری جزاء بما
کانوا یعملون آتش سوزانه جکرلرین قان و بغرلرین بریان قیلم
القصه انواع عذاب الیم و اصناف عقاب عظیم ایله
سر جمله سین هلاک و کرد فتنه و فساددن صحن عالمی سراسر پاک

ایدیلر. بعد الاحراق. وجود آتش نهادلرینک رمادنی تندباد
انتقامله دریاره صالدیلر. سایر امثالی اول سیاست عظمی‌یی کوروب
عبرت الدیلر. لمؤلفه. ایدوب طالع عنایت بخت یاوری. عدودن
انتقام آلمق نه خوش در. ایچوب می کیبی قانن قانه قانه. جهاندن
یعنی کام آلمق نه خوش در. وقتی که اول ملاعین بی دینک
وشیاطین پرکینک. قانریله کیومرث کزینک سوز دل بریانه بر مقدار
تسکین. واضطراب جان حزینه فی الجمله تمکین حاصل اولدی
ایسه. بر مقتضای عدل وداد. سایر امثالی آزاد ایدوب. خوش
قوشاهی وکر پادشاهی برله کلوب تختگاهنده قرار. ودار السلطنه
سینده اوتوروب صبر وسکون اختیار ایلدی. ومحنت
روزگار ستمکاره البلیة عمت طابت مقتضاسنجه ومصیبت
چرخ غداره الخیر فیما اختاره الله مبتغاسنجه رضا کوستروب. بینه عباد
اللهک رعایتنه. وبلاد اللهک حمایتنه مشغول اولدی. جمعیت و
مشورت کردن قبایل حیوان. وخواستن عزیمت بر دیوان
سلیمان علیه صلوات الرحمن. بنیان حکایت. وتبیان روایت
بویله درکه. چونکه کیومرث شاه فریدون فر. سکندر در چون یاری
یاری ایدوب. وبخت ودولت مددکاری ایلیوب منصور ومظفر

مظفر اولدی. وصیت وصدای صاحب قرانی. وسوی وهای
قهرمانینه. وشوکت وصدمت انسانی برله. عرصهٔ کون ومکان
وصحن زمین وآسمان طولدی. قبایل دیو وپری داغی اقاصی جهانه
وجزایر عمانه. وبراری خالیه. وشواهق عالیه. واماکن وحشت
آباده. ومساکن عزلت نهاده. فرار ایدوب. بنی آدمدن کمال احتراز
واجتناب. ومزید انقطاع واحتجاب اوزره اولدی. اما ذریات
بشر دشت وقاعده. واطراف بقاعده. دد ودام. وهوام سوام
قورد وقوش. یعنی طیور ووحوش دن. سرقانق سین که بولدیلر
یمان حسام. وپیکان سهام برله. علی الدوام. انتقام کوستروب
ضرب وحربه. اقدام. ایلدیلر. شول سببدن که لشکر کیومرث ایله
مقابله ومقاتله ایدن. عفاریت کیمی صورت فیل وخنزیرده. وکیمی پیکر
ببر وشیرده. وکیمی هیکل شهباز وعقابده. وکیمی شکل زاغ وغرابده
ایدی. بالقصه سرجمله اول دیولر صورت حیوانات ذوات
الاظفار والانیاب. وشکل صواحب الخراطیم والاذناب
ده ایدی. مثبت نه دانستی که گاوی در علف زار. بیالاید همه
گاوان ده را. چار ناچار حیوانات بو اذیت وبلایه اصطبار
داشبو زحمت وعنایه تحمل اختیار ایدوب. در دو محنته لیل ونهار

روزگارلرین گچورلردی. زیرا هیچ بر دیارده وصحرا وکوساره
امکان استعانت ومجال استغاثت اولور بر دیار یوغدی.
دعوی نجابت واعلام نکایت ایده جک. انلردن غیری بر شهریار
صاحب اقتدار یوغدی. پس قبایل حیوانات البلیة بجلی.
دیوب بو دردده آخر بر درمان والامر اذا جاوز حده انعکس ضده
فکرین ایدوب. بو عقوبة عاقبت پایان اولمیاسیه دیرلردی. اکاکه
کم نوبت ملک ودولت. ودوره حکم وحکومت. مودود حضرت
الملک الودود. جناب نبوت مآب. شریعت ایاب. سلیمان بن داوده
تحویل ایدی علیهما الصلوة والسلام. الی قیام الساعة وساعة القیام.
وممالک عالمده. وطوایف آدمده. اولان فسق وفساد. صلاح وسداده
وغی وعناد. فلاح ورشاده. تبدیل اولدی. منشور سلطنتی طغرای غرای
وآتیناه الملک برله محلی. ولوای قدر ورتبتی نرفع درجات
من نشاء برله معلّا اولوب. ذات مکارم آیاتی. الطاف
نامتناهی الهی ایله. وصفات روشن بیناتی. محض خیر ونیک خواهی
برله قدرت علی. وعنوان جلی بولدی. بیت. در احکام منت اختر
آمد بدید. که دنیا بدو داد خواه کلید. ودیوان قضا جریانده
رب هب لی ملکا لا ینبغی لاحد کوسی اورلدی. وجهان عرفان نهاده

نهاده علمنا منطق الطیر انعامی برله. شرف ویرلدی. بر وجهله
که. انس وجن وصاحب هوش. وطیور وبهایم ووحوش. سرجمله
فرمانینه رام. ومنقاد اولدیلر. ربع مسکون وهفت اقلیم سراسر آثار
معدلتی ایله. وانوار عاطفتی ایله. معمور وآباد اولدی. وطنطنه انعامی
وراتبه اکرامی. خاص وعامه. وهوام وسوامه. وطوائف دانه ودامه
روز وشب ایرشدی. نظم. سرخوش لی کز اهل جهان فوت
گشته بود. آزاییک لطیفه قضا کرد روزگار. محتاج بود ملک
به پیرایه چنین. آخر مراد ملک روا کرد روزگار. جماعت
حیواناتک که محنت جاننه. وبچاق استخوانه. ایرشمشدی. وجور و
اذیت بنی آدمدن اکثری اطراف عالمه فرار اتمشدی. وملاذ
منیع. وقلال رفیعده. ولجه صحرا وصخره صماده توتنمشده. قرار ایلمشدی.
چون حضرت سلیمان نبی نک علیه السلام نفحات معدلتندن. وفوحات
مکرمتندن. نسیم انس سلوت. ورایحه روح وراحت. دماغلرینه
ایردی. بلکه افراد معدن ونباته. وعناصر ومجرّداته. حکمنک جریانی.
وامرنک سریانی بلدیلر. وآوازه عدل وداودی. وصیت وصدای
رشاد وسدادی کوش اتدیلر. هر طرفدن انهار متفرّق کبی آقوب
آقوب کلوب. دریا کبی جوش اتدیلر. للمؤلف

بغی وطغیان نشوهٔ ابلیس در . عدل واحسان خلقه مغناطیس در .
اکرچه کم سلف انبیاده . ومتقدمین اصفیاده بطریق الوحی والالهام
احکام نظم وانتظام . وفرط شفقت ورحمت . وکمال عنایت وهمت
مشاهد اتمشلردی . اما وسعت ملک وسلطنت . وسعت حکم وحکومت
سیاست فهم اتمشلردی . وملوک ماضیه . وامرای سالفه ده برقانون
فراست . وکیاست قوت سیاست . وقدرت ریاست اکلمشلردی
لکن مرتبه نبوت دن . ودبدبهٔ رسالتدن خالی لرایدی . ضروری
فصبر جمیل والله المستعان . دیوب لعل الله یحدث بعد ذلک امرا .
رجاسیله روزکارلرین کچورلردی . لمؤلفه . اکرچه تلخ اولور صبرک
اغاجی . یمیشی لیک شیر شیدر نه آجی . مراشده خوبدر صبر وتأنی
کم اولور سرکیادک بر رواجی . التأنی من الرحمن . والعجلة من الشیطان
وقتی کیم آفتاب عالمتاب دولت سلیمانی . مطلع فلک نبوتدن .
سر عالمیانه طالع اولدیسه . وانوار آثار شوکت صاحب قرانی
سدرهٔ روضهٔ رسالت دن . ثمرات بخش اهل مطالع اولدیسه .
وسه مولود وچهار امهات . حکم وحکومتنه نفوذ اتدیسه . وهفت
اقلیم وشش جهاتده پنج نوبت کوس عز ودولتی . اورلدیسه . وابو مقدار
کوکبه . ودبدبه . وجیوش پر خروش بی شمار . وسپاه وخیل مصلحت کذار

دن . که عدادی اوراق اشجاردن . وقطرات امطاردن زیاده ایدی
برکمسه یه بغیر استحقاق . فی معمورة الآفاق . بر ذره شدت وزحمت
وبر قطره کلفت ومشقت . ایرمدوکین کوردیلرسه . بیت .
نه خاکی بخون کس آغشته شد . نه یک مور در زیر پا کشته شد .
پس حیوانات بریه جمع اولوب . ایتکردمیدر که عجز وحیرتمزیه .
وانسان الندن ایرن حیف وزجرتمزی . حضور سلیمانی ده . وجناب
معدلت مآب صاحب قرانی ده . عرضه ایده وز . مأمول ومسؤلمزدر
که عین عاطفت شامله سیله ملحوظ . وحسن مرحمت کافله سیندن .
سرجمله محظوظ اوله وز . وبو ظلم واذیت دن . وجور وبلیت دن .
خلاص کلی بوله وز . ومن بعد زمام اختیار . وعنان اقتدار . کندو دسترنده
اوله . نه اسباب معاشمزه اختلال . ونه اطوار واوضاعمزه اعتلال یول بوله
بیت شه چو عادل بود زجور منال عدل سلطان به از فراخی سال
من اتاه الله مالا وجاها . وشرفا وسلطانا . فواسا من ماله وعف
فی جاهه وتواضع فی شرفه وعدل فی سلطانه کتبه الله تعالی فی خالص
دیوان الابرار پس بو نیت وعزمیت اوزره . اول کیجه قرار . وصبحه
دک سکون واصطبار . کوستردیلر آمدن شترمرغ از طرف بیابان
ومنع کردن حیوانات را از عزمیت سلیمان . لمؤلفه

چون سحر ویردی جهان باغینه فر ؛ خوابگاهندن کنش قالدردی سر
غرق ایکن کردون لباس ماتمه ؛ نوردن کوکلک کیوردی عالمه ؛
انجک قان یاشنی سلدی روان ؛ کل کبی آچلدی روی آسمان ؛
آنوکچون کلدی بکزر روی مهر ؛ کاوتمدی شب سنبلین آهوی مهر ؛
قاچشدی بیضهٔ چرخی غراب ؛ طوغدی آندن برجماعت جاب
آشیان زاغ ایکن صحن جهان ؛ اولدی شهباز سفیده آشیان
پس قبایل وحوش وطیوردن • وطوایف مار وموردن ؛ برجم غفیر
وبرجمع کثیر • مجتمع اولوب • قصد اتیدیلرکه دیوان سلیمانی • ومحضر
معدلت سپتانی یه واروب • عرض احوال پرملال ؛ واعلام مافی البال •
ایدوب • ذریات آدمدن شکوی • وحقلرین دعوی ایدهلر ناگاه
برشتر مرغ صاحب سلوک دل غمکین • وجان آتشین برلنک ولوک •
بادیه طرفندن چیقا کلدی ؛ چونکه بونلرک قصد ونیتنه ؛ وفکر ورویتنه
نظر صدری ایتدی • ای یاران وفا • وای همکاران صفا • مرام ده •
تقدیم تانی وتامل • واستخاره وتفاول • شرطلازمدر وشاورهم
فی الامر موجبنجه • اولوا الابصار • یرلره مشاوره • وذوی الافکار
روشن ضمیرلریله محاوره ایمک • سنت انبیا • وسیرت اولیادر
رباعی شاور صدیقک فی الخفی المشکل • واقبل نصیحة ناصح متفضل •

والله قد اوصی بذلک نبیه • فی قوله شاورهم و توکل • که دوحهٔ
استبجالک باری خار ندامت در • وبیضهٔ استقلالک نتیجه سی مار غرامتدر
نظم هرکه جهل خود آشکار نکرد • جز بتدبیر پیر کار نکرد •
کار خود رای بر خلل باشد • زانکه بنیاد دش استوار نکرد •
خود مرادی دلیل بی خردیست • عاقل این مذهب اختیار نکرد
هیچ اکلوزده بر پیر روشن ضمیر • وآرا کوزده بر مرد صاحب
تدبیر کورنمز • که آنوک کفتار صوابنه • اعتماد والتجا اولنه وخطاب
مستطابیله عل المیوب • جناب حقدن فوز وسعادت رجا قلنه •
بیت خبر رای اهل فضل وسعادت کان مبر • آینه که چهره نماید
در وظفر • وقتی کیم حیوانات شترمرغک • خلقت غریبنی وصیات
عجیبنی سیر اتدیلر • نه کوریه لرکه بر جانوردرکه • بنیه سی باشدن
ایاغه اشتره بکزر • وحلیه سی طایره بکی سراسر بال وپر مصراع
کوه پیکر ناقه پا واسب سر • کردنی قوس عربی کبی قورلمش •
قدر وشرفدن • سهم اعلی سی وار • بدن طلسم مغربی کبی اورلش
فتوح عرفاندن خط منتهاسی وار • ودیدهٔ حکمت دیده سی • یاقوت
احمره • وتابنده اختره • وفروزنده اخکره بکزر • وچهرهٔ سعادت
بهره سی • آینهٔ اسکندره • وصفحهٔ مهر خاوره • وبدر انوره بکزر • کویاکه

تناول آتشندن خاطری کنش . وآنوک انواری عکسندن جهوش
اولمش در . پس اول حیوانات . جمله شترمرغه اقبال ایدوب .
سمع رضا ایله نصیحتن اصغا ایدیلر . وگوش هوشله . تلقین پرحکمتن
دیکلدیلر . مماکه هاتف غیب . وسروش بی عیب . اول طائفه
نک قلوب پراضطرابنه بو بیتی اوقدی نظم اطرق کری اطرق کری
ان النعامة فی القری . بغاثکم فی ارضنا . ما استنسری ما استنسری .
سماندم الیر وکلوب انقیاد واطاعت . واتباع ومتابعت . سرلی
نغاره نک قدمنده قودیلر . وآنوک نصح وپندنه جان ودلدن پسند
ایدوب . تقصیر وغفلتلرینه اعتراف . وللجهٔ اعتذاردن اعتراف
ایلیوب . ایتدیلر . ای شیخ صاحب وقار . وای پیر نامدار تجربه
بال وخسته حالک . رای پرقصورلی معذور بیور . که تحمل تکلیفات
بنی آدمدن . سراسیمه . ومشقت اذیت . ذریات بشردن ادراک
وخرد حکمنده نیه اولمشدر . کار فرده تعجیل . ضرورتمزدن ایدی . وحالمزده
تحولمز ضجرت وحیرتمزدن ایدی . که رأی العلیل علیل شمدیکی بحمد الله
والمنة نعمت صحبتکله مغتنم . واشارت پربشارتکله . شاد وخرم اولدق
ایام الیک فانظر ما ذا تری . نظم پیش ما راه قتاین غم مانده
نیم جانی داشتیم آن هم مانده . بکه گوییم آنچه با ما میرود . زانکه

زانکه در عالم یکی همدم نمانده . از وجود ما دمی بی درد وغم . بر نمی آید که یک
محرم نماند . شترمرغ ایتدی قولکم حق . وکلامکم صدق . هر نکم دیریسیز
حسب حالدر . وهر نکیم سویلر سیز . در ومانی ابال در . بند خی بو قضیهٔ
غیر مرضیه ده . سزکله ایناغم . وبو قصهٔ پرغصه ده پرسوزم .
بنم داخی جگرم انسان الندن پرخون در . ومحنتلرندن تن وجانم زبون در
اما اصحاب سداد یاننده . باب پندی بند ایتمک مقبول دکلدر .
وارباب رشاد قاتنده . جوی نصیحتی سد ایتمک معقول دکلدر .
وما علینا الا البلاغ المبین . خصوصا که کندونک عشایر وقبایلینه
وقوم ومنازلنه اوله . خزینهٔ سینهٔ اهل دل که جواهر زواهر حکمتله مملو
در . وهمیان جان خردمند که درر غرر معرفتله طولودر . هر زمانده محتاجینه
ایثار ده . ومضطرینه نثار ده اولمق گرکدر بیت نصیحت گوش
کن جانا که از جان دوستتر دارند . جوانان سعادتمند پند پیر دانا را .
زیرا آنلر که حیرتله آشفته دل در . ودرد ومحنتله مست لایعقل در . هر
رأی کیم اورلر . سقیم در . وهر نه تدبیر که ایدرلر عقیم در بیت
چو خالی گردد از گوهر خزینه . بیا قوتی نشیند آبگینه . هر شجاعتکه
بی تدبیر ورأی در . صاحبنه درد ومحنت ووای در . نظم
الرأی قبل شجاعة الشجعان . هو اول وهی المحل الثانی .

فاذا ما اجتمعا لنفس حرة • بلغت من العلیا کل مکان **بیت**

برای لشکر ار اشکنی پشت • بشمشیری یکی تا صد توان کشت **نثر**

هر زمانده شمع منیر شمشیر و تیر • انارت اضائتی پرتو آفتاب

عالمتاب تدبیردن آکور • و هر روزکارده اشجار پر برک و بار • روضهٔ

ملک و دیار • نضارت و طراوتی • نشوهٔ آب حیات تاب رای و افکار

دن بولور **بیت** بهنکام آشوب یک رای نیک • به از صد سپاه

چو دریای ریک • سر لشکر بهار آنوکچون • شکوفهٔ منیردر • که معنی ده جوان

خرم دل • و صورتده پیر روشن ضمیردر • پس آنده حاضر اولان حیوانات

سر جمله دعا دن آچوب **جزاک الله خیرا** آئین اوقیوب رای

صحیح • و حکم صریح • هرنه ایسه بیوردوکز • شتر مرغ ایتدی اکر پندیکرده

کوش ایدر سکوز • سزی بر ناصح امین • و صالح کزینک رای رزینه •

و فکر متینه ارشاد ایدهم • و خاطر کوزی بند غمدن • آزاد و شاد ایدیم •

آکاه اولک که کوه دماوندده • بر کلاغ صاحب فراغ واردر • که دل پر انقتابی

شب سیاه ایچنده صان روشن چراغ در • غایتده پر معمر • و اهل تدبیر

منوردر • اسرار اطوار عالمدن • و اغوار آثار بنی آدم دن • زیاده باخبردر

شربت شدایدایامی بیحد چشیده • و ضربت نکایه ایامی بی عد کشیده

در • اکرچه قوم ماتم • و اهل فنا در غم کبی سیاه لره کرمشدر • و سایه

و سایه صفت چهره سین خاکسار • و سینه سین پرغبار المتشدر **اناالنور**

فی السواد حکمنجه • **وعلیکم بالسواد الاعظم** و فقنجه **کالبدر المنیر**

غایتده روشن ضمیر **و کالنجم الکبیر** تابنده و مستنیردر • و ظاهری کرچه

ژنکله متغیر • باطن آیینه منوردر • و بکری کرد کدر له مکدر • چشمه مطهردر

لمؤلفه اکرچه صورتا بیحد غمی وار • ولی باطنده اوز که عالمی وار •

ایدوب عنقا کبی عزلت جهاندن • نه غمخوار و نه یار و همدمی وار •

قناعت کشورینک شهریاری • دل مسرور و جان خرمی وار •

هوا و حرص ده قالمش دوده بکزر • که آغزین آچسه آتشدن دمی وار •

زمان قابلدن برو مقبول جهان • و معلوم انس و جان اولمشدر •

فبعث الله غرابا یبحث فی الارض برله شرف بولمشدر

و روزکار رفرقابیلری آنوک داننده کار • و مدبر دیار اولدوغنی

کوروب • هر بری **اعجزت ان اکون مثل هذا الغراب** آئین اوقور

لر و ریاضت و قناعتله • و عزلت و رهبانیتله چوق نورانیت

تحصیل ایدمشدر • دور طوفاندن برو طواف شهر و دیار و طرف

نقد روزکار اولوب • شب چراغ دیدهسی نجم تابنده کبی • شب

تار ایچنده • شعله دار در • و خزینه سینه سی پر در تشاهوار در •

و خزینهٔ سینه سی • و حضرت خضر له ظلماته کیروب • سر چشمهٔ حیاتدن

بهره دار • وکامکار اولسندر • بو سببدن خاطر خرم برله عمر درازدن •
برخوردار اولمش در • حکیم ذو فنون • وعلیم رهنمون در • سرزمانه ده ورد
زبانی سورهٔ دخان در • وسرپرده فکر نهانی نکتهٔ قرآن در •
حقیقده سیمرغ قاف قربت • وعنقای کوه عزلت در • سمای لامکان
وشهباز عرش آشیانه در • زهاد ریاضت پیشه وعباد عبادت اندیشه
کبی کیجه‌لر قایم • وکندزلر صایم در لمؤلفه زاهدی درکسوت اهل فنا •
عابدی در خدمت آل عبا همچو دریا سینه او پرخروش •
زالتش دل جان او سردم بجوش • بسته دل بر شهپر شاه افلاکیان •
خسته جان از سیر طیرش خاکیان • سورهٔ واللیل اذا یغشی یه
کیجه‌لری خورد و خواب اولوب • شمع شب افروز کبی تفسیر منور
یازمشدر • وآیت لیلة القدر خیر من الف شهر ده سینه‌لرینه غفلتی
کندویه حرام ایدوب • معراج الدرایه کبی • بر کتاب پرعبر تحریر ایتمش در
دنیا وما فیهادن نظر ده برجیفه در صحرای فنا ده ملقا لمؤلفه ..
مبارک فالدر فرخنده دیدار • همایون بالدر تابنده کردار •
آنکچون اولدی عباسی لباس اول • که مشک چیندن اتمش آقتباس اول
بولوب فقر حقیقی برله تمکین • اولیدر اهل حال ایچنده مسکین •
بلا ودرد وغم اودینه یانمش • وجودی دود وآهندن بویانمش •

سواد دیده کبی خالی روشن نهادی باغ جنت کبی کلشن القصه
شتر مرغک اشارت پربشارتی موجبنجه طائفه حیوانادن آنلرده که
پای قدرت ویارای همت واردی کوه دماونده عزلیت آدیلر
کل طیر یطیر بجناحیه • والعاقل بهمته بیت همت ترا بکنکره
کبریا کشد • این سقف کاراه ازین نردبان مخواه • چو کتم زمانه کوه دماوندی
کلدیلر • واول جبل بلنده ایردیلر • نه کوردیلر که اهرمن صفت • وعفریت
صورت برطاغ در • کویا درون کردونده قبقرا یامش داغدر • فرق
فرقد • ساینده ابر سیاه • مانند شب کلاه • وذیل هامون آسا پسند
عرصهٔ قیامت • مثال غبار راه • شیخ صاحب تمکین کبی پای ثباتی
دامن فراغته طولامش • وزاهد عزلت کزین کبی • صحرالرک کوزیاشلریله
صولامش لمؤلفه نه کوه ایرمش زحل یا مینه باشی • شکست ایتمش
فلک جامینی طاشی • آقر کوشه دن بیک چشمه رخشان • بری اول
چشمه‌نک مهر درخشان القصه اول کوه فلک شکوهی سراسر کشت
ایلیوب • کلاغ صاحب فراغی بردوحه سدره قیام • وطوبی خرامک
براغنده بولدیلر لمؤلفه که کوردیلر مشتهاقدینی سدره • کوکلدن درک ایدی
طوبی لک زهی قدر • یاشل پراغ ایچنده سبز عباره کیرمش زاهد خشک
نهاد • ودلتنک فواد • ومحترق الاکباد کبی • فارغ البال • وآسوده حال •

اولوب اوتورمش لمؤلفه هوا اوجنده طوکش دوده کبزر . دم اودن
قرمش اوده کبزر . پس اول دوحهٔ نخل مریم کبی یدی کز طواف
ایدوب . دیلکو دلنجه نیاز و زاری . وطلب عنایت و یاری قلوب
زمین خدمته بوسه وردیلر . وصورت حال پرملالرین بتقریر .
وردها فی ابال لرین انقیر وقطمیر تصویر ایلدیلر کلاغ مسکین داخی
بوداغله موسوم . وبو درد و محنت ایله مغموم ومهموم ایدی . که بنی آدم
الندن . کرانکه هدف تیربلا . وقرانکه کرفتار دام عنا اولمشدی .
ونزاران حیله وتزویر . ومکر و تدبیرله . انلردن خلاص اولمشدی .
وقید و بندلردن . ودام و کمندلردن . نجات بولمشدی . کاه جانی
کمان کره دن جانی قیاکلوب . شکسته بالدی . وکاه پیکان خدنکدن
تنی مجروح اولوب . خسته حالدی . وقتی کم بوندرک شکایتنی دیکلدی
درون دلدن طوتوب نی کبی اکلدی . آب سینه ایله بیانه . وآب
دیده ایله زبانه کلوب ایتدی . ای فرزندان دلبند . وای دردمندان
مستمند . اول مدن بروکه آدم خلافت تختنه اوتوردی . بیز طائفه
ایچون حضور و راحتی عالمدن کوتردی . روزکار بی شمار درکه . ذریات
آدم دست ظلمی بیزه دراز اتمشدر . وجور و عناد و شور و فساد
طریقنه کتمشدر . حالیا اظهار شکایت و حکایت . واستمداد عنایت و حمایت

وقتی دکلدر . بر مدت داخی مصابرتی پیشه . ومصادرتی اندیشه
ایدوب . دست رضایی . دامن تسلیمه اورمق . ومدارا ومواسا
اسلوبنی مرعی طوتوب . توکل وتحمل مقامنده ثابت قدم اولوب طورمق
کرکدر . وبو راز سربسته . الی حیث ما یشآء . کمسیه افشا اتمک کرکدر .
بیت کل سر جاوز الاثنین شاع . کل امر شاع فی الآفاق ضاع .
کون کبی روشن وفلک کبی معین در . که هر کل خندان که الدن اله دوشه
تیز پژمرده اولور . وهر شمع فروزان که هدم انفاس باد اوله . فی
الحال مرده اولور . الحق سخن کفته تیر جسته در . وراز شکفته تار
کسته در . انکرکه خاک پیرا چنده خفیه اوله . سالم وخفته اولور . چون اشتعال
ایدوب . میدانه دن تجاوز ایلیه . پر آشوب وآشفته اولور که .
چوق راز اولور که . چون شمع پر سوز و کداز کبی . اورتایه کله محنت ساز
وسرانداز . ودرد وبلالرله انباز اولور . نه خوش دیشلر در قلوب الاحرار
قبور الاسرار اکثر احتمال اولدرکه . شکوامز مسموع اولمیه . ودعوامز
مطبوع دوشمیه . همان بنی آدمه عداوتمز مشتد . وخصومتمز ممتد
اوله . نته کم دیشلر در بیت در همه حال صبر باید کرد . که مبادا که بتر کردد .
نثر زیرا ذریات انسانی بری برینه ظهیر . ومعین ونصیر در که الجنس
الی الجنس میل وسلیمان بن داود داخی علیهما الصلوة والسلام . اکرچه

تعریف شکایت انسان

مدح سلیمان علیه السلام

جامع انبیانک مشاهیرندندر. وکروه اصفیانک ناقد بصیر و روشن ضمیرلرندن
در. وجابی حلّ و عقد مملکت. و قبض و بسط حکم و حکومت. سرجمله آکا
مفوّض در. وجهانده امری جان کبی بدنده ساری. وکون و مکانده
حکمی قان کبی تنده جاری در **نظم** جهان قلاغه جانن اکر تسلیم
یدی صف لشکر اولمش یدی اقلیم. قپوسنده ملازمدر شب و روز
بولور برکره نوبت ملده نوروز. انوک وصلینه قربان اکّه جان
کلور مرلیده برکز عید قربان. و زماننده افعال ضرع و بدع. خلق جهاندن
مرفوع. و دورانده اقوال مخترع و مبتدع. انس و جاندن مدفوع. در
لمؤلّفه بکون دورنده یوقدر بند و زندان مکر خوابنده زلفینه زنخدان
بو یا نمز کوکه بر مظلومک آهی. مکر کیم عاشقک دود سیاهی
درازاتمز کسینه جنک الجون دست. مکر کیم غمزۀ ساقی سرمست
ظاهر بودر که آنوک حضرت شریفنه مراجعت. و جنابی منیفنده مرافعت
سزک نقل احمال عذابکزه سبب تخفیف. و درد دردکوزه مایه تلطیف اولور
امّا صحف آسمانیده. وکتب سبحانیده بولنمادر که جمیل انبیادن
جمیلی صاحب وجود. واهل شهود کمسنه مبعوث اولمیه کرکدر. ومر
بنی نک آوازه سی کون و مکان. وکنبد آسمان طوتمیه کرکدر
وسلیمان بنی دن صکره علیه السلام. امّت ماینده جدا اختلاف

وقت

وقت انجنده چوق درلو اعتساف ظهور ایدرلر. هر بر طائفه بر مذهبه
و هر بر قبیله بر مشربه بویز طوتسه در. و زمان جاهلیت اولوب. سرکشی
راینده استبداد. و هر شخص فکرنه اعتقاد. ایلیوب عالم هرج و مرج
و شور و شر بریدی انجنده درج. و اولمرغل لرده. و دنیا رخسج
اولسردر. و احکام و احوال تغییر و تبدیل. و اوضاع و اطوار تقلیب و
تحویل بولسردر. شک دکلدر که سزک داخی اول زمانلرده حکم و قانونکز
منسوخ و باطل. و اسلوب و آیینکوز. مطروح و عاطل اولور. پس
بنی آدم سزه انتقام قصدین ایدوب. و ایضی بدتر خوار و ذلیل
و حقیر و علیل اوله سز. یمین بودر دک دوای صبر و توکل. و انشو
بلانک شفاسی. فراغ و تحمّل در **فاصبروا حتّی یحکم الله بیننا** **مصراع**
علاج واقعه پیش از وقوع باید کرد **بیت** بچشم خویش دیدم در بیابان
که مرد آهسته بگذشت از شتابان **نثر** الکنی خصوص بودر که هنوز
بزوم طالعمزده نحوست و ادبار. و طالعه اناثک. و ماغنده رعونت و
استکبار واردر. و بزوم دولتمز کون کوندن تنزل و تدنّیده. و
و آنلرک شوکتی یوماً فیوماً ترفّع و ترقّیده. شمدی چاره کار رحمان مدارا
ایله معامله در. نه معارضه و مقابله. شول سرّ لطائف خفیه که
تقدیرات الٰهی ضمننده مضمر در. عقول عالمیان آنوک حکمتی فهمنده قاصرو

بی خبر در • حالیا میدان فرصت ده • چوکان قدرت آنرک النه ویرلمشدر
هرجانک که حافظی عنایت ربانی اوله • آسیب روزکار زورکارندن
اکا کزند ایرمز • وهرطایرک که • پروازی آسمان اوله • اکا دام مکروحیله
پای بند اولمز بیت اکرکوه آهن بجنبد زجای • نبرد رکی تا نخواهد خدای •
اذا تم امر دنا نقصه موجبنجه • هرکالک بر زوالی • وهر دولتک
برانتقالی • وهرطالعک بر افولی • وهرناضرک بر ذبولی اولور • فزاوج
تؤتی الملک من تشاء تک پی روی نشیب حضیض وتنزع الملک
ممن تشاء در • هرکلزار لطف دلفروزک برخار قهر دلدوزی اولور •
مصراع کنج ومار وکل وخار وغم وشادی بهمند • بو واضح علی الیقین
مقرردر • وحکمت الهی بواسلوب ایله مقدردر • که عنایت بی علت هرکیمه که
دولت ونعمت عطا ایلیه • مبادی احوالنده انواع بلا • واصناف عنا
کوستره که بعد عسر یسرا در والجنة حفت بالمکاره چون دولت انسانی
بامر ربانی • مضطرب اوله • واحوال انجم قضا وقدر منقلب اوله •
که ان الارض لله یورثها من یشاء من عباده بزداخی اول وقت وار
قوتی بازویه • وبوراز ترسینه رویه • ومقدار مزی ترازویه • ودعوی و
شکوی مزی کفت وکویه • کتوره وز بیت باش تا دیستش بهبند دوروز کار
پس بجام دوستان مغزش برار • حضرت حق تعالی عسی ان تکرهوا شیا

وهو خیر لکم موجبنجه حلاوت شفای مرارت دواده • وآسایش دنیا بی •
صورت بلاده قودی • تاکم عاقل وکامل وهرعالم عامل تمسک وسائط
اسبابدن • وتعلق روابط احباب وانسابدن • بالکلیه الک چکوب
دامن فضل کردکاره • وذیل عنایت پروردکاره محکم یاپشه بیت
خدای عز وجل بعصمت برچه کند • لطیفه ایست که کس ازان خبر نبود
آوجیجی اولدرکه • بزه بوخصوصلری حکم وقاضی • نه زمره انساندن •
ونه طائفه حیواندن کرکدر • تاکم بی میل ومحابا ایله فصل قضایا ایلیه •
اکر ذریات آدمدن اولورسه • آخر زمان پیغامبری محمد المصطفی زمانه نه
کرکدر صلی الله علیه وسلم که سرخیل انبیا • وسپهسالار اصفیا • ودر دریای
اصطفا • ودری سپهر اجتبادر • نتیجه مقدمات کون ومکان وخلاصه
محصول زمین وآسمان • وناسخ ملل وادیان • وقامع جمیع کفر وطغیان •
عائد خلایقه کوندرلمش در لئلا یکون للناس علی الله حجة بعد الرسل
بیت اوست مفتاح کنج خانه جود • اوست مصباح آسمان وجود
نبی اتانا بعد یأس وفترة • من الذین والاوثان فی الارض تعبد
وجود شریفی رحمة للعالمین • ولقب منیفی هادی وسراج وامین در •
ر طوطی سحن سرای حکم الهی در • که عنوان بیاننه وما ینطق عن الهوی در
وبر بلبل بستان سرای اسرار نامتناهی در • که وصف رتبت ساحتی

مدح حضرت رسالت
علیه الصلوة والسلام

سبحان الذی اسری در نظم سبب آفرینش عالم • منبع جود
معدن الطاف • شرف دودمان آل قصی • نافهٔ سر مهر عبد مناف
زدبانش فلک شب معراج • دیده بانش ملک روز مصاف • و سر جملهٔ
آل و اصحابی • مقتدای دین و دولت در • و جمیع اتباع و احبابی •
پادشاه ملک و ملت در رضوان الله تعالی علیهم اجمعین الی یوم الدین یا لیتنی
کنت معهم فافوز فوزا عظیما حالیا سر برکوز مراجعت ایدوب مکانلو
مکانکوزده قرار • و آشیانلو آشیانکوزده اصطبار ایدوب فانتظروا
انی معکم من المنتظرین وقتی کم کلاغ صاحب فراغ • بر مقتضای و ما علی
الرسول الا البلاغ وعظ و نصیحتی تمام ایدی • و شفقت و مرحمت
سوزلرین سویلدی • حیواناتک جوش و خروشی • زمین دن آسمانه یوبتیم
و تیغ یاسله جکرلرین دن • عرق اقدام و اهتمام کسسته اولدی ربنا و لا تحمل
نا لا طاقة لنا به دیوب مایوس محروم • و مغموم و مهموم • اول کلاغه بدرود
ایدیلر داغ درون و سینهٔ پر خون ایله دوتب کندیلر برقرار سابق
بنی آدمک جور و جفاسینه • و محنت و بلاسینه • ینه صبر و تحمل • و الطاف
خفیات توکل و توسل کوستردیلر سخن گفتن حیوانات شکسته خاطر
و خبر یافتن از ملک جنیان ذی المفاخر کل بروای نای دلکش قل فغان
کم دلکدن نالهٔ دللر آلور بوی جان • یان جکردن عود مشکین دم کبی •

ایکله دلدن بلبل پر غم کبی • کیم هوای عشق ایدر جانک اود •
دود آهکدن فلکلر در کبود • هر نفس بی دیلرک دمسازیسین •
و مبدم عشق آهنک همرازیسین • تیغ محنتدن دلنمش دردلک •
سینه لر شرحین قلور بلبل دلک • سوزلروک سردم رموز عشق در •
آه و نالک جمله سوز عشق در • پرده لر چاک ایتدرر پر دک سنک •
نیجه آتش اولدی پروردک سنک • عرش طاوسین صفیرک دام ایدر •
چرخ ققنوسین نفیرک رام ایدر • هجرالندن هر نفس کم ایکلوسین •
محنت اودندن دمادم یوکلوسین • سیر ایدرسین اون سکز بیک عالمی •
تمیش ایکی دلدن اوررسین دمی • منطق الطیر سلیمان سنده در •
نطقهٔ کل کاسرار قران سنده در • نغمه لک رقاصی در دون کون فلک •
نالهٔ لک مشتاقیدر حور و ملک • انس و جانک ترجمانیسین نکون •
کاینات همزبانیسین بوکون • سیر ادوار حقایق سر در دمک •
اوزکه در عشقیله دون کون علمک • آتشکدن سینه لر بریان اولور •
دیده لر کریان جکرلر قان اولور • عشقدن پر دردلک غمدن تهی •
جانک اسرار جهانک آکهی • بند بند اولمشدر جانکده عشق •
آسماندن یوجه در پایکده عشق • مرشد راه طریقتدر اوزک •
منشد سر حقیقتدر سوزک • لب لب یار ایله همدم سین مدام •

شیفتک درنطق کلیک خاص و عام • وقتی کیم حیوانات مضطرب
البال • ومنقلب الحال • کلاغ پروانک نصیحتی ایله مقاطعه‌ منه
عزیمت • وقصد فراغت ایتدیلر • هربری اولاد و اتباعنه
واحفاد و اشیاعنه • کلاغک قصه پرغصه سین تقریر ایلدیلر • و بو حالی
تذکره وقت حال اولسون ایچون • خون دل و دیده ایله طومارلرده تحریر
ایلدیلر القصه برنچه سی مصراع درین امید بسر شد دریغ عمر عزیز
دیوب • انتظار ومحنت • وامید وحیرتله هلاک اولدیلر • و برنچه سی نتربص
ریب المنون مقتضاسنجه مترصد امر موعود • ومترقب حکم معهود اولوب
خرم • خاطر وخوش دل • کچندرلر اکا دک کیم • رسول آخر الزمان سلطان دار الملک
امن وامان آفتاب عالمتاب سپهر رسالت • ماهتاب خرم جناب فلک
وقت • صدر جریده اصفیا • سر حلقه قلاده انبیا • محمد المصطفی علیه من التحیة
اصفاها ومن التسلیمات اوفاها آیات نبوت • وبینات رسالتله مبعوث
اولدی نظم سلطان رسل سراج ملت • هادی سبل شفیع امت • خورشید
سپهر قاب قوسین • برهان خدا امام کونین • بابای شفیق هر دو عالم • فرزند
خلف ترین آدم • شه ذروه لامکان مکانش • معراج ملائک آستانش
خاتم خاتمیت ایله شرع مبینی احکام دینه الی یوم القیام • خلود و دوام مهرین
اوردی • ومهر نبوتدن نگین زمین و آسمان • وشمع دل وجان پذیرای نقش
تأبید

تأبید و تأیید اولدی نظم درخاک ارادت اولین کشت • وزکاخ
نبوت آخرین خشت • این کاخ زهیچ آفریده • یک خشت چو قالبش ندیده
باوی زرو کرپان چه حاصل • او خشت زرست و دیگران گل • اقاصی ربع
مسکونده نفوذ احکام قضا نفوذندن نکته ان الارض یرثها عبادی الصالحون
کون کبی ظهور ایتدی • لطف عمیم • وخلق عظیمندن • وآثار عدل و داد واطوار
صلاح و رشادندن • خلائق جهان حضور ایلدی • چون شرع سعادت کرداری
برخلود و دوام • و دعوت شرافت آثاری • جمله مخلوقاته عام ایدیلر • لازم
هر طرفدن اکر قبائل انس و جاندر • وکر طوایف سائر حیواندر • خدمت
شریفنه مسارعت • ودعوت منیفنه اطاعت ایلدیلر • و دیار بعیددن
احرار و عبید • وجود عالم پاسنی طواف ایچون جرم محترمنه احرام حرمت
شعارله متوجه اولدیلر • فرقه انعامدن • وزمره هوام وسوامدن عام
اول انعام عامه • واحسان تامه حاضر اولوب • نیجه سی شرف ایمانه • وغنائم
احسانه مشرف اولدیلر • وشول حیوانات که • آبا کرام • واجداد عظامندن
کلاغک وصیتنی استماع ایدوب • قدوم خاتم الانبیایه انتظار • واذیت
بنی آدمه اصطبار کوسترمشلردی • چونکم اول سلطان انبیا • و برهان اصفیانک
ششش جهات اقلیم ده پنج وقت نوبت سلطنتی • وچهار اصل وسه مولوده
شمول دعوتین اشتدیلر • براکی دسیوب • مانند یک پویان • ابلک

زمان • بادرد و نیاز • دور و دراز بوقره دوشب خدمت سعادت
بخشنه عزیمت ایدیلر • تا کم تشریف ایمان • و تکریم احسانله مغتنم اولدقلرندن
صکره • دست افسان دن ایرن سدادلرینی • و قصهٔ پرغصه نهادلرینی
عرضه ایلیه لرکن الامر بید الله هر برینه حادثه واقع اولوب • و برجلت
مانع اولوب • اول سعادت مساعدت تاقدی لعل و عسی وامید صبح و مسایه
کچندیلر شرف صحبت سید المرسلین علیه الصلوة والسلام الی یوم الدین
و زمان معدلت خلفاء راشدین رضوان الله علیهم اجمعین فوت اولدی
هر طرفدن فتنه و فساد • و هر ملکته جور و عناد • نیه اشتداد بولدی • فلاجرم
طوایف حیواناتک • گروه در وندری ظلم و بیداد انسانلردن خونله طولدی •
آنرده که پای قدرت و یارای عزیمت واردی • مذلت بچارکی و محنت
اوارکی برله • هر بری جانبه کلدی و شولرکه بی دست و پای • و آشفته رای •
ایدیلر مقام حیرتده • و مسکن زجرتده • متحیر قالدیلر • زیرا صیت و صدای
اشرار عالمدن • و صوی‌های جنود بنی آدمدن • صفحهٔ جهانده اذا زلزلت
الارض زلزالها سوره‌سی مرقوم اولمشدی • بکزرکه بو طوفان بلانک
بردی کاو زمینک جانشه اوکبی سرایت ایلمشدی • و برق حسامدن
ولهیب سنان و سهامدن • دیدهٔ دوراندیه یکاد البرق یخطف الابصار
صورتی مرسوم اولمشدی • نکرکه بو طغیان عالمک کردی شیر چرخ بربنک

چهره

چهره‌سینی دودکبی قاپلمشدی • والحاصل آشوب بزد فتنه کرد آددن
صحن عالم طولمشدی مصراع آری باتفاق جهان می توان کرفت •
شول شرار شرارت که کانون اندرون نفس انسانیده افروخته‌لردی
اژدهاکردار روزنهٔ دهانلرندن • زبانه اورمغه باشلدی • و نفوس
شریره اراذل و اوادنی مشغول شرب شراب اولوب • دریاوار
سیول خیول شر و شور عالمده روانه اولمغه آغاز ایلدی بیت •
الراح کالریح ان مرت علی عطر • طابت و تخبث ان مرت علی الجیف •
لاجرم حیواناتدن آسوده حال • و فارغ البال اولنلر بیله کرفتار بلا • واسیر
درد و عنا • اولدیلر بیت سپهر تند راست اینچنین کیش • ناید راحت و
رنج آور دمیش • اتفاق بو اثناده طایفهٔ جندن برنفرکه ارض تهامه‌ده
استماع قرآن ایدوب فآمنا به ولن نشرک بربنا احدا دیوب ایمان کتور
مشلردی وانه تعالی جد ربنا ما اتخذ صاحبة ولا ولدا دیوب متابعت
شرع و سنت ایتشلردی • جزایر بحر محیط دن برجزیرهٔ خرم نهادی • ملاذ و
ملجا • و برخطهٔ بهشت آبادی • مسکن و ماوی ایلمشلردی • که سپهر مینارنک
آتوک سبزه‌سی سیرنده حیران و دنک ایدی • ارباب نظر سیرانده حیران
و تماشاپسنده • سرکردان اولوب • دیرلردی که لمؤلفه •
جنت عدنه بدل در بو مقام • صولی کوثر آغجی سدره قیام •

یلدزی درنفس حمایتی • که ویرور تنلره جان جانه قوام • ای دهقان
اومن جانه فتوح • اوخلوها بسرو ریحان لامعی وش یوری دمساز دل آن
کودر زمره عشاقه مقام • زیب وزینت ده وطراوت ولطافتده
کویا نسخهٔ ارتنک ایدی • یا مثال طاوس هزاران رنک ایدی • کثرت
اشجار • وعذوبت انهارله معروف • وفرت اثمار وزهرت ازهارله
موصوف ایدی لمؤلفه صولری دلجو هواسی معتدل • قلبه ملایم طبع
جان ودل • اوتلری پرحلیه داروی حیات • خاک پاکی آب روی
کائنات • قوشلری مبلبل صفت دمساز جان • کوفراشش نوبهاری مهرجان
خضر دل انواع خضرای نبات • چشمهٔ جان بخشلر آب حیات • میوه لر هم
درد ایچون شفا • کوسری وادیلرینک پرصفا • برشهریار ملکی الصفات
وبرجهاندار فلکی السمات • مقبول خاص وعام • ملک داد بخش نام • اول
طائفه یه پادشاه اولمشدی • که چمن آوایله آراسته • وشرف انسابله
پیراسته ایدی • فنون علم وحکمت ده کامل • وصنوف رعایایه • وعامهٔ برایایه
لطفی شامل ایدی لمؤلفه منبع احسانی دریای جود • لطف وخلق ایدی مصور
اول وجود • مملکت دورنده خوش حال ایدی عرب • ذاتی ایدی مجمع الطاف
رب • ومردملردن بر طائفه اول شاه کردون پایک • حمایتی واسطه سیله
واول پادشاه سعادت دستکاهک رعایتی رابطه سیله • حوزهٔ حکومتنده

ارام • وخطهٔ معدلتنده مقام اتمشدی • واول جزیره نک برطرفنده • کنار
دریاده • بر خرم آراده • برحصار نامدار • وبرحصن زمین مدار • وفلک
وقار وار ایدی • که طوفان نوحدن صکره علیه السلام اوغلی سام
بنیاد اتمشدی • اوده جم آباد دیرلردی • حصانت متانتی سببندن
آنده خلق انبوه جمع اولوب • هر زمانده جنت العلیا کبی خرم وشاد و
آباد ایدی • زیرا سور استواری • ودر ودیوار وباران مداری •
قلعهٔ سما آئین بنیاد ایدی کویا ارم ذات العماد التی لم یخلق مثلها فی البلاد
اوکی شانده منزل ایدی • خوش الحان قمریلر • اول قلعه نک اطرافنده
بویوزدن ترنم ایدرلردی • وشکر بیان طوطیلر اول حصارک اکنافنده تکلم
تکلم قلورلردی لمؤلفه رصدکاه ملائکه در بو بارو • که ادرمش پایکاه عرشه
خوش رو • یاپلمش قلعهٔ چرخیله همسر • نشیمن قلعه حکیده ریکار • ودوش ب
باینه صحرا دکمک ده مدهوش • کچوب قرشوسنده دریا ایدر جوش • بندر عالم
ومجمع بنی آدم ایدی • خواجکان هفت اقلیم احمال واثقالنی آنده حل ایدردی
وتاجران ربع مسکون متاع وبارنی آنده باغلردی • واعتدال شمال وصبا
سندن • وطیب نسیم خوش هواسندن اول دیارک بی دیار یرلرنده جبلی
جانوردن نفوس وطن طوتمشدی • وکوهستانک شعاب تلالنده و
صعاب قلالنده • وحوش وطیوردن • ومار وموردن چوق کمسنه مسکن

اتشدی • اما بحکم عادت قدیم • و بر موجب بلیهٔ عمیم • بنی آدمک قتل و
صیدندن • وحبس قیدندن • مربی ینه سقیم ایدی • برنجه سنک خون
وخشیندن • مجاری تن • ومسافذ عروقنده خون روان یخ کبی بسته •
ومعقود اولمشدی • وبرنجه سنک هیبت وجهابتندن • تجاویف
عظام • ومخازن دماغنده مغز سپیدن وسخ کبی خشک وکبود اولمشدی •
کیمی کنک الف کبی قامتی ایکی بوکلوب داله دونمشدی • کیمی کنک آی کبی طلعتی
زرد وزار اولوب خیاله بکزمشدی • تن پر استخوانلری خشک آغجدن •
چاتلمش خانه ایدی • وبدن ناتوانلری خاروخسدن یاپلمش لانه ایدی •
بیلورلری بر واری کبی طاشره دن بر بر صایلردی • بر ایکی قدم رفتارلرنده
خیره سرلکدن کوزلری قاره ریب بابلوردی لمؤلفه اولوب سربری
بک محنتله لاغر • تمام اولمشدی نور وطاقت وفر • عقاب جان پستان
صانوب ذوبالی • قنوترک اتشدی خورد وخوابی • المدن شوله قالمشردی
بی تاب • که یار محنت ایدی نور مهتاب • کوزلر بر بنک خسته جبین •
صنوردی رنج ودرد وغم طلسین • مع القصه قدرت رب العالمین •
باهزاران درد وانین • بر وقت سحر بر یوز کردن بسته • ودبرقرن شکسته •
وبرماسی نیم جان • وبرمار خسته جان • خسته لقدن ناتوان وشکسته کلنالی
بی درمان اولوب الجنبة علة القلم مقتضاسنجه • بر حوض دلو کنارنده اول

اول پادشاه عادلک دیارنده ملاقات اتدیلر • مربی بنی آدم الندن
چکدوکی درد ومحنتی • وبلاوشدتی اورتایه کتوردی مجلس اول
در حکایت کاو با عل نظم دریغا محنت آباد جهانده •
ابد راحت یوزین کورمدم بن • کوزمده قالدی ولملقر خیالی
بچی ساعت صفاسین سورمدم بن • عجب قالدیم بر محنت جهانده •
که دون کون اکر بوتیم اورمدم بن • کیمی کر دونه چکدم بار محنت •
بورلسی غایته ایر کورمدم بن • کهی کر کشته ایدوب چرخ طولاب
بو دوران الجیره دوندم طوردم بن • هرکون زباینی صورت • وجلاد
سیرت • بر شخص بی شفقت • وبر حریف بی مرحمت • بن مستمندی چاره
ودردمند آواره نک • بوینه مانند کمند • بر ریسمان سلپده بوندظقوب
بند ایدر • او جان ناتوانه • بک در لو کزند ایدوب • بن زار ودلفکاری
آنده بند ایدر بیت این طرفه کلی کمرکه عارا شکفت • بی رنگ وتوان نموده
بی بوی بهنفت • اکر بر لطفه کردن کشلک امیوب • اطاعتدن سرحکم
چوب محنتله تنی خسته • ودست وپایی شکسته قلور • انکله داخی قومیوب
بن مسکینی بلا وشقت اودنه شیشه لر جورر • وبسیخ محنتله بورنی دلوب
بر آهنین حلقه کچورر • والحاصل جهان بسبزه زارنده یدوکم نعمتلری
سراسر بورندن کتورر • بکا دنیانک ایداریز • وعالمک بلالرین ایدر •

وبرپستان جان پستانه • وبرتیر محنت پیکانه مرزمانده • آزده ودوشوش
مایر • دیموب • بکا یرلر یرتروب • سراپا وجودی زخمدار • وجانی زار و
دلفکار ایلر لمؤلفه کان ایدوب فلک شاخ سرمدن • بنی غم
تیرنه ایتدی نشانه • یلا اوقی اولوب آرده جه دون کون • یتم دوندی
هلال آیین کمانه • تنها بنم دکل پسنه ومژده سرجلیه سرو ماننده واپس خلخال
اکین • بونلرک جور وقهریله الندن • خاک صفت پایمال ولدی • کاه بو دردله
یوزین دوشوب زار اولوند • وکاه محنت لری زاد وعلت قاتوب •
عاجز وبیمار اولورلر لمؤلفه ویروب ادبار طالع بار محنت •
دم اولور کونده • دم اولور کونده بیک آرتق یرزلت • بهیچ
دهقان چرخ غدار • واسپه نوله بو عیش وعشرت مزرعین بهچه
صنم مشتم • وکتال روزکار جفاکار • بو حضور وسرور خرمن کیل جواذنه
اولچه دیمز مشتم • وطحان لیل ونهار عمرم حاصلین آسیاب محنتلرله دانه دانه
اوکده اکلرمشتم • آه کیم بهارم سبزه زار سنی • حصاد غم زرد وزار
اتدی • وحیاتم کشت زاری • جو جو باده کتدی • بوکون بر فرصتله اول
ظالمک الندن خلاص اولدم • وقید وبندندن نجات بولدم انما اشکو
بثی وحزنی الی الله دیوب برکوشه بی توشه ده برزمان یاتدم
آخر الامر وافوض امری الی الله دیوب دورک • بو مقامه دک جان اتدم

اتدم لمؤلفه بزم شمدن کرو بو روزکار زورکار جسم وجانم ایدی
دردیله داخی زرد وزار یوخسه اول ظالم بولوب بن ناتوانی خسته
دل باشمی تندن جدا ایدوب قلدی خاکسار مجلس ثانی در شکایت
یوز سیه روز وقتیکم کاور سوز شکایتن آخر ایلدی • یوز سیه
روز کفتاره کلوب حال تباهن بویوزدن سویلدی لمؤلفه
دریغا نه یوزدن ایدم جانه جبر • نه کفتاره طاقت نه کتمانه صبر •
کم ایلر بو کردون پرکینه کین • که بر قهر ایچون کوسترور بیک کین •
پلنک قولندن بو رنجه سین • قلور شیره دنیانک اشکنجه سین •
بو قهری بکا ایدی حرص وآز • بکا چوق دکلدر بو محنتلر آز •
یر ایدر ایدوست وپایده بند • که سرکشلک اتمک دکل سودمند •
اوایدیم بن بیچاره وکرفتار • وآواره ودلفکار • کاه اول کوهسار کردون
مدار روده • وکاه شول بیشه زار پر برک وبارده • فارغ وآزاده •
کدورت درد والمدن صاف وساده • یاران همکاره وغمخواران
محنت شعارله کند وکار دده • وروز وشب شکار وعالمده ایدم •
ناکاه برستمکار وزورکارک الندە کرفتار • ودرد وبلالرله یارالوم •
وجودی قید وبنده چکوب • بنی خانه زنه ایتدیلر • وجان ناتوانه
دنیانک محنت وعذابن اتدیلر • سیاست ریاضتله جانی زبون

وشربت ضربتله بغرمی خون ایدیلر • شدت مجادن که جانه کار
اتدی قریب اولدی که حیاتم چشمه سارندن ال یویم • وحدت
مشاهده دن که من چکیلیمی دلفکار اتدی • آزقالدیکه اجل شهبازینک •
پایته باشش قویم • شول طاقت جبلی • وقوت کلی • که بدر تابان کبی وجودمده
کامل ایرشدی • هلال آیین کون کوندن نقصان پذیر اولدی واول
حرکات وسکنات ذاتی که نهادمده • قوت طوتشدی • سکون و
وقاره • تبدل بولدی **القصه** بن مستمندی بوحال پرملالله داخی
قومیوب • کاه اول آهوی پری رفتارک • وکاه شول کوزلری طیارک •
آردنجه صالدیلر بن زار ناتوان • بوضعف تن وجانمله • نه کم شکار
ایدم • ینه المدن الدیلر **لمؤلفه** قانقی برد ردم دیم بن مستمند بی‌نوا
حسرتا دردا اکر بو درده بولمزسم دوا **والی صل** بخت کران خوابم بن
آشفته دماغی مرض سیباته دوشردی • وانکسار دست وپایم بی خسته
جانم باشنه بخت ذبلرین اوشردی **لمؤلفه** بودم بیچاره و
زار واسیرم • مجاعت محنتندن جانه سیرم • سراسر صید عالمدن
چکوب ال • بودم دلخسته بوی پیرم • اتفاق برکون ینه اول
ستمکاربی دین • وجفاکار ظلم آیین • آرزوی نواله قلدی پس عادت
قدیمی • واذیت عظیمی موجبنه بن زبون وبی طاقتی برجانورک اغزینه

اوزرنه حواله قلدی • بدم بکا آندن نصیب لقمه • وبهره طعمه یوقدر همان
باشم الومه اولوب • کرنزا اچون آیق کوتردم • وجان شریفی بیک جدّو
جهد ایله خلاص ایدوب • تن ناتوانی بومقامه یتوردم **لمؤلفه**
بلمزم چرخک نیله داغی وار سینه کینه سی • یوقسه قانم اچمکه صوغری
سینه سی • کوردم عالده برکون چهرهٔ مقصودی بن • دود آهمدن
مکر طوتدی چرخ آینه سی **مجلس ثالث در حکایت طوطی** •
چونکم سرانجام یوز پرسوز پایانه ایردی • مستمع لرک دود آه پرشراری
زمیندن آسمانه ایردی • مکر کیم بر طوطی خضرلقا • اول چشمه سار پر
صفایه حواله • بر درخت سبزک اوزرنده • برشاخسار پر برک وبارک
سرنده اوتورمشدی • بونلرک قصهٔ پرغصه سین • وحکایت پاکاتین
قولاغ اوروب دکلردی • ای دمساز کیبی • درونندن طوت الکردی
وقتی کم بونلری کنه وکنک دردنه انباز • ونالهٔ سینه دمساز بولدی • فی
الحال سرشاخساردن پرواز اوروب یانلرنه کلدی • وسوز وپیازله
درون دلدن آواز • وبنی آدم اللندن شکایته آغاز ایلیوب
ایتدی **لمؤلفه** بلمزم کمدن قلم بن بی سروسامان کله • اوغردم فارغ
یورکن بر دوا سرمشکله • شهد کفتارم بنی ایدوب اسیر مرد وزن
دوشدم ایکی آیقدن طوتلوب الدن اله • سبزه زارده بزم ایدوب العیش اخضر در

م

سبزاندر سبز ایدی نغم قچین کلیم دله ٭ بسته وبادای کوردم غافل
اولدم دادن ٭ حرص غفلت کورنه ایشلر اشلدی بن بی دله ٭ قرق اوکسون
کوزیاشین جیل نجون الکلسون ٭ باکه در کرچه بوکون یارن که درکم بله ٭
ای یاران عزیز ٭ وای غمخواران صاحب تمیز ٭ بن بسته دبیچاره ٭
ودردمند آواره داغی برمرغ ایدیم همای پرواز ٭ وامنیت خلایقدن
بی نیاز ٭ ریاض مینو وحیاض دلجو کنارلرنده عیش وعشرت ٭ وبزم و
صحبت ایدردم ٭ منابر اشجارده خطیب خوش بیان ٭ ومناره شاخسارده
صاحب اذان ایدم ٭ صوامع هفت آسمان الچنده جاری سبعه ٭
خوان ایدم ٭ وجوامع دور زمانده قاری قرآن ایدم ٭ سبزپوشان چمنک
ملک رنگ پرنیز نکه شیفته ایدی ٭ وخضرای مزرع فلک طراوت و
نضارته فریفته ایدی ٭ هر بستانده که نغمه ورلک ایلسیم ٭ وهر کلستانده
که نوحه کرلک کوسترسیم ٭ نهال سرو یاسمن ٭ وشاخسار کل ونسترن ٭ بی شیرین
بیان وشهد زبانی ٭ الا اوزرنده طورترلردی ٭ بلکه هنکام نواده مرغان
نامه سوادار اولوب ٭ تاج دولت ٭ وافسر عزت کبی ٭ باشمی اوزرنده
کوترلردی ٭ هر زمانده مقالم ایچون دوران بنی شهد وشکر ٭ وپسته و
بادام تر ایله بسلردی ٭ دلکش ترانه مسلم نغمه وران ٭ وشکر بیانلغله مقبول
اهل الحان ایدم ٭ فن ادوارک مصنفلری ای کبی برحرفه برمق نصبه قرارکا

زدی ٭ وعلم اشعارک مولفلری کلام موزونم اوزره صنعت اصله قرلردی ٭
ودیدارم خضره مسرت باغشلردی ٭ کفتارم دم عیسی الشین اشلردی ٭
هر نفس هم زبان وهمحال ٭ یاران سبزپوش وخرم باالله فارغ البال ٭
شراب شوق وذوقله کوزقز دروب ٭٭ اوج هواده طیران ٭ وکوه و
صحراده سیران ایدردم ٭ سپهر سیه کاسه نک مکر وآلندن ٭٭ وچرخ
بدمهر وکبود پوشک خیاللرندن ٭ عاقبت زرد وزار ٭ واسیر وکرفتار ٭
اولاجاغم منهزدم ٭ فکر ایلمزدم ٭ که نعمت دنیای دون ظل زایل ٭ وفرصت
کردون بوقلمون ضعیف راحل ایمش ٭ **بیت** الا کل شیء ما خلا الله باطل
وکل نعیم لامحالة زایل **نثر** برکون ینه غفلت وغرور ٭ وسلوت وسرور
وشوق وهوای لقمه وذوق صفای طعمه ایله سیرکوه ودشت ٭ وبرچیده
کلکشت ایدردم **لمؤلفه** بغفلت درچمن کردم خرامی ٭٭
مکر درزیر پایم بود دامی ٭ بناکاه ازقضا کشتم کرفتار ٭ بناکامی
طپیدم کرچه بسیار ٭ ولی بند کرفتاری بتر شد ٭ مرا حاصل ازان خون جکر شد
اولمدن نه کلور **بیت** فریادرسی کردم فریادرسی نیست ٭ کویا که درین
کنبد فیروزه کسی نیست ٭ اولمدن کدرکه خلاص اولور ٭ ناچار جناب
حقه یوز اوردم ٭ وچهره طپراغه سوردم ٭ آه کوردم که ٭ بر حریف کهنه کوش
ودبی قدر ٭ وبرشخص کم هوش پرغدر ٭ کیندن صحرا یوب طشره کلدی ٭ بمین

جان آتوب کند وزین او زره صالدی • بن گرفتاری کپه • اول مرد •
پر نحوسی فریادرس ولطف ایتدم • اول خود مانند عبس • بر شخص
عبس • و بر مظلم دل و بی قبس ایمش • • مثال جرس • فریاد و پیشم
سر کز قلاغنه کرمدی • و بر نفس کفتاره مجال ویرمدی • جلاد وعیس
کبی حین بچاره طوطوب • اسیر حبس قفس ایلدی • خانه دلگیرنه • و کلبه
وحشت آباد و پر تشویرنه ایلتوب • ریاضت مجاعتله • و سیاست
قناعتله • دیدم دن خوانسه • و سینمدن تابی آلدی • مرو جمله گرفتار
محنت وضجرت • و یاران یوزنه حسرت • اولدم • روی همدمی خوابده •
وطلعت محرمی • آیینه پرتابده کوررردم • اشتیاق یاران محرمدن • •
و فراق غمخواران همدمدن • درون سینه ده جگرم طاغلندی • ونای
کلومده • نغمم بغلندی • بیت هر که او از هم زبانی شد جدا •
بی زبان شد گرچه دارد صد نوا • چاره ناچار • امر خیال • و سیر مثال •
و فکر محالله • آشفته بال • و برگشته حال • اولوب • کچنوردم • و ضروری •
ملاحظه یارله هم زبان اولوب • قیل و قال • و اظهار مافی البال • ایدردم •
حیرتدن • هر نوای باصداکه • قلاغمه طوقزدی • بو آیینه پر صفادکی
یاره همدمک صانردم • و ضجرتدن هر کلام خوشی داکه • خارج قفس
اقوتوردی • او جام جهان نماده کی بکرخرمک طن • ایلردم • بیت

بیت این جهان کوهست فعل ما ندا • سوی ما آید نداها را صدا • •
بن داخی ترانی اول آفتانیه دوزوب • گاه بکرآمیز زمزمه لره تقلید
کوی بلغ ایدردم • وگاه اول حبس خانه ده • جانه کلوب • ماتم انگیز
دمدمه لرله • خلاصم ایچون جوی بلغ غلوردم • للمؤلفه وه که در کلک سوری
غم در قندی زهر • کوزده بیک یوزکوسترر مرات دهر •
چهره سین مهرک بوغدر زرد ایدن • بو کدر در ده دلین پر کرد ایدن •
بو بلا در گلدن بلبلری • بو هوا در صولدرن سنبلری • عمر الندن
خون ایدوب بغون عنب • دمبدم قان اغلیه اولمز عجب •
بی قرار ایدن دل آبی بو در • اوده یاقن جان مهتابی بو در •
آخر بن مستمندی طوطی گویا • و مطرب خوش نوا در دیوب • بازاره
ایلتدیلر شهرک صغار وکباری • و دهرک عیار و طراری • باشمه اوشوب
بنی سوملیدیلر • یا دره دیوب بهام ایچون صرولرعرض ایتدیلر • وآلی جهل
الدن اله دوشدم • شمع صفت زباندن طوتشدم • اللسان صغیر جرمه
کبیر جرمه • موجبجه زبانم بگا زیان ایدوکن بلدم • بس پرنجه زبان
من صمت نجا ومن سکت سلم حدیثی ایله عمل قلدم • کوردم که الفزندن
انگله داخی خلاص اولمزم • وحبس لرندن داخی بوبند نجات بولمزم •
عاقبت لطف سبحانی • و فضل رحمانی • خاطر شکسته بونی الهام القا •

ودرون دلخسته بوخصوصی اعلام وانها ایدی که موتوا قبل ان
تموتوا مقتضاسنجه اولم ناکم اول قید عنادن وبند بلادن خلاص اولم
بیت هرکس که زخویش تا نمیرد هرگز نشود ز محنت آزاد وقتی کم بن
مسکین بو افسونی اوقدم مین افسرده لر ومرده لرکبی یوزایره قودم
برزماندن خواجم اولن کلوب بنی حیاتدن ال یومش کوردی
کوز یاشلرین دوکوب الین سقالینه اوردی مثنوی
ریش بر می کند و می گفت ای دریغ • آفتاب نعمتم شد زیر میغ • •
ای دریغا مرغ خوش آواز من • ای دریغا همدم و همراز من •
پس بنی محبس قفسدن چقروب • طام اوسته آتدی • خواجه صاحب
کرمم که • بنده دینار و درم ایدی • قطمروتندن • و مزید فتوتندن •
اولمش مبارکی آزاد اتدی • بن خسته نیمه جان • داخی افتان و
خیزان • وافسان اللدن گریزان اولوب • سینه سوزانله ودیده
گریانله اوشته بو آرایه • واشبو مقام دلارایه ایردم لمؤلفه
بلزم من بعد بهرم ز سر سیدره یا شکر • کیم تنم محنت تکسو دالمیشدر سر تسر •
صنکوز پروازه بن بیدلده طاقت وار بوکون • زخم جسمدن مکسرانم
دربو بال و پر مجلس رابع در حکایت شهباز • مکرکم بر بازسر بازکه
بودرد ومحنته انباز ایدی • وافسان اللدن پرسوز وسازایدی •

ایدی اول جومحنت بر کارنده خسته حال • وشکسته بال • اوترمشدی
وبو ترک سرکذشته قلاغ • اورمشدی • وقتی کم طوطی خوش بیان •
قصه سین تمام اتدی • باز دلخسته داخی آنلرک یاننه کلوب آه واه • و
درد و حنینله ایتدی لمؤلفه دردیو درد بی درمان اللدن • کرغایت
خسته یم انسان اللدن • عجب بد مهر امیش دور زمانه • زبونم چرخ
سرگردان اللدن • شه اکین بو یینو باغلو بنده اولدم • فغان بو بخت
بی سامان اللدن • جهاندن کم مراد آلمشدر ای جان • که عالم خلقی درحرمان
اللدن • بن داخی بر طایر ایدم فلک پرواز • وبر شهریار ایدم نگارنار
صحرا و کوهسار صیدگاهم ایدی • وحصار چرخ استوار پناهم ایدی • عالمده کندو
کندیمیله • وعرق جبینمله • دیرلیوردم • ببر و پلنک کبی سرپنجه • واژدرها هنک
کبی • زور و اشکنجه لاف اوردم • قصد شکار ایلسم عقابی ذبابه •
آلمزدم • وسیر دیار اتسم هادی موره صایمزدم چرخ برین کبی
قنات آچسم کون یوزین بورردم • شیر عرین کبی آموره پنجه •
اوروردم • شعرای دوران • وظرفای زمان • خال دار وغمزه کار
دلبرلری وصف ایدجک • بنم بو یوزدن اولان احوالم جس تعبیر •
ولطف تحریر ایدوب دلردی که بیت چشم مست یار وازدنبال
چشمش خال او • مست آهوی که باشد چرق در دنبال او •

دیکر چشم یار و درمیان مردوابرو خال او همچو چرتی بر پیر آهوء سر
سوبال او طیور ذوات المخلب اچنده کنیتم ابو شجاع ایدی نته کیم شیر
دلیرک ذوات الانیاب اراسنده لقبی سید السباع ایدی
نیه بو جهله قبائل بنی آدمدن وطوایف خلق عالمدن احترازو
اجتناب ایدوب متعلقات وعشیرا تمله کهوف ومغاراتده
وصدوع جبال شامخاتده مسکن اتشدم لخلوف فم الصایم اطیب
عند الله من رایحة المسک حدیثی قلاغمه دوقنمشدی اول سببدن نیجه
کونلر مسبوب اچیوب زاهدلرکبی روزکارده قناعتله وزوایای غارده
مجاعتله کچردم شوعله دود آتش درونم بورندن دوتردی کمت
دهانم غارلر ایچین طوتردی بر کون ینه عادت مألوف
ورسم معروف اوزره افطار لقمه وشکار طعمه امیدنه قصد ایدم
که اول ملاذ وملجأم اولان غاردن مانند مار اژدها دمار ومسکن
ماوام اولان شکاف پرتاردن مثال عقاب عنقا شکار طائره چقم
مکرکم بر حریف طرار عنکبوت کردار اول غار پر تارک اغزنه بردام
شکار قورمش ایمش چار وناچار بکمس بیهوش وار پروبالدن
طوتدم اکرچه چابک بازایدم اما خطا ایدوب اوتمدم اذا جاء القضاء
عمی البصر بیت مرا کو بردی خود دل نهاد که ناکه غرورش چه بر سر باد

القصه اول حریف عنیف بنا اسیر و پستمندی ویرانه پسنه الیتوب
چشم جان بینی سوزن آهنین ورشته رنکینله دکیدی بر وجهله
که کارمده پر حیرت ودنیا یوزنه حسرت اولدم واکی پایه دوالدن
عقال الیبوب جانباز وار بنی بر رسن تابدار اوزره سوار ایلدی
بر رسله که نه بردم رفتاره مجال ونه بر لحظه خواب وقراره احتمال
پس بو حالتله خوابه دیدمدن ورباقسته تا نی سینمدن آلوب
روز وشب بی قرار ودلفکار ایدی ضروری انوک مرام نه منقاد
وسرعذرنه معتاد اولوب لیل ونهار زار ودلفکار عمرم کچدی
هر نه خدمتنه که صالدی خوف وخشیتمدن کرو کلدم وهر نه شکار
کرآدم وهم وحیرتدن اکا عرضه قلدم چوکم بی حلیه اطاعتله
آراسته وآداب انقیاد وطاعتله پیراسته کوردی شهریارلری
حضورنه الیتوب هنرو کمالی تعریف وحسن خصالی توصیف اتدی
لاجرم مقبول خدمت وبنده حضرت اولدم لمؤلفه
مقر اتدم اکرچه دست شاهی کنش کبی اورندم زر کلاهی
ولی سربند چشم اولدی افسر نجه سربند درد ومحنت سر هر آنده
مترقب رخصت ومترصد فرصت ایدم برکون عنایت باری یاری
ایدوب وبخت وطالع مددکارم اولیوب اول ظالم لرنه سیرد یار

وقصد شکار ایدوب • قیود وحبایلی آلدیلر • وبن خسته‌یی • بر مظلومی شکار
ایتمکه صالدیلر • دامن کهسار ایدی • واطراف دشت چنکلستان و
خارزار ایدی • همان شکار ایچون پرواز صورتن کوستروب • اللرندن
خلاص اولدم • وقید وبندلرندن • وکید وکزندلرندن قورتلدم لمؤلفه
بلمزم بر داخی اولم‌ می اسیر دام چرخ • کیم کورمز بر نفس صبر بحوم آرام چرخ
چون هلاک ایتمک دکلدر بن غریبی کام چرخ • باکه نچون زهر ویرر جام مرک آشام
چرخ له الحکم والیه ترجعون مجلس خامس در شکایت ماهیه
وقتی کیم شهباز شکسته دل حکایتن تمام ایتدی • ماهی خسته جان داخی
دریالیق شوریده دن خروش ایلیوب • ایتدی لمؤلفه
دریغا تاب اوررکن آب الچنده • یانوب دلتشنه قلدم تاب الچنده
طلفز افلاکه صیر ایکن حبابه • عجب دوشدی دل وجان پیچ وتابه
جکر صد پاره نولر آه وواویدن • یوز اورسم خاکه کلکی بو هوادن
دلمدن نوله دریا قانه بویانسه • غمدن طاشلر آقوب دکونسه
که غرق آب ایکن جانم کویندی • حیاتم شمعی بر بغدن سوندی
روزکار ایدی که مه کبی خاطر روشنایله ومهر آسا جاحت آشنا ایله
رقاص صحن ما • وغواص قعر دریا ایدم لمؤلفه ایدردم ایلیوب ابلدیرک
جهان تیغ الچنده طلتو درلک • روز وشب آیینه روشن نهاد آبده

آبده • وجام جهان نمای حبابده • مرور عمر کذرانک • وعبور دورانک
سیر وسر منن تماشا ایدوب • بو بیتی ورد زبانم ایتمشدم بیت
برلب جوی نشین وکذر عمر ببین • این اشارت زجهان کذران
ما را بس • هنکام بزمده مصباح سیمین بدن • ایام رزمده
تمساح رویین ایدم • روی دریا دمدن زره پوش • وسینه ما
غمدن پرجوش ایدی • اکرچه کم چشمم زجاجی کلشن سرای
وآیینه کون قصر دلکشا ایدی • اما حصارم صخره صما • وقلعم سنک خارا
دن ایدی • شام دیجور وشب بی نوزده لمؤلفه دم اوروب
صبح اسیدم صحن مادن • شهاب آتمدی دیرلردی سمادن
صبح تابنده • وروز رخشنده لمؤلفه قلن روشن نظرماتابه
وجودم بکزردی آفتابه • پرتو ماه وخور کبی دون کون دریا قوجینده
وکوهر تابنده منظر کبی • روز وشب سنک خارا قولتغنده یاتوردم
لمؤلفه جانم عالم سیرانی ایدی • سنک آشک جیرانی ایدی
دم اوروب اولسم آب آفشان دریا • کواکبدن پر اولوردی سما وا
غرور سرورمدن بونی خیال ایتمزدم • که صیاد روزکار • پرافسون
شبکه بلا • ودام عناکبی • هزاران دیده ایله آره مجمجت وجوده
ایلیش • وجلاد کردون سرنکون • شست محنت • وقلاب آفت کبی •

قامت خمیده یه • یا محبت ویوده ایمش لمؤلفه کوک صندوغم بر
اورنمش جان سپستان ینم • بیر دیدکوم جهان یودنیه اژدهامش
مکرکم برغدار حیله پاز • و بر مکار قهر انداز • لب دریاده • بر صخره
صماضمنده پایدار اختفا ایدوب • پرتو آفتاب کردار بر شست
تابداری بحره القا اتمش ایمش • دانه صفت اول شستک چنکالنه
بر لقمهٔ رنکین • و بر طعمهٔ شیرین وضع ایدوب • نحنهٔ باریک کبی اول
پیکان جان سپتانی نقطهٔ بیان آسنده نهان ایلمیش • بن داخی
نیه عادت کارم • ورسم نکارم • اوزره سحردن طالب قوت
اولوب سبحان ذی الملک والملکوت سبحان الذی لا یموت
ولا یفوت دیوب کلکشت دریا • وجولان صحن ما • ایلردم • قضا یله
اول کمین کاه محنت پناهه • واول دامکاه پر اشتباهه • دوش
اولدم • چونکم ایل سوداکبی صفرای مجاعتدن • پر صداع • واشفتهٔ دماغ
ایدیم • و دُم دام مکر و حیلتدن • اسوده خاطر و بر فراغ ایدیم • واول
نازک لقمهٔ کوروب • مدهوش اولدم • القصه اول طعمهٔ لغزنده
بکا دیده دوز • اولوب • تسبیح وتمجیدمی • وتهلیل وتحمیدمی •
اونتدم • همان سینهٔ پر سوز ایله اوزرینه جان اتدم • غایت حرصدن شعله
ملاحظه اتمدم • که جانمه جان قاتدم • اول خود مرک معاجل • وغریم بی امان

کبی

کبی کلور کیر وجان سپتان • وسهم الموت بی امان • ایمش لمؤلفه
بو فلک شش جهت ده کوکل چار میخ اولوب • صلدی محیط حیرته ملاح
امرکن • موج هوا دیله بلاکا اتدی عاقبت • بر بحر پر خطر ده که یوق
اکه قعر و بن • دریا دل اول جهانده که بو روزکار ده • جری الریاح بما لیس
کا تشتهی السفن • بی برکم بو دریای پر بلاده چوب خشک کبی بی لنکر در •
یا زورق مرغ بکر کبی پر بال و پر در • ریاح تقدیر مخالف کار • وجوش
خروش روزکار • کاه آنی طاشدن طاشه چالوب • تار و مار ایدر
وکاه دریادن کناره صلوب خاکپار ایدر لمؤلفه وجسدم بو بحر
شورک قهرا چوندر جنبشی • وارمیدر کرداب غمدن جان خلاص
اتمش کشی القصه چون کرفتار دام بلا • واسیر قید عنا • اولدم
آنی کوردم که ناکاه بر مقتضای الامر والقضاء الله اول صیاد
کران جان وسبک دست • مانند جلاد زبر دست • اول شستی چکنجه
سیروب بن بیچاره یی قعر دریادن کناره پرتاب ایلدی • وجود
نازک مزاجمی یردن یره چالوب • بغری خوناب ایلدی • خرم دل وشادکام
سکردوب • بنی النه آلدی صفای خاطر ایله دوتب نیه دریا کنارنه کلدی
قدرت رب العالمین • اول طلاکما اللندن صحرا یه • همین نیه دریاده شدم
زار و حزین لمؤلفه اول دست خای اولوب لب دریاده قالدی زار •

بن دلشکسته باشم اولوب الیدم قرار • اول ایدی که دهان خون آلوده
و جان پردرد وله • روزگار • روزگار • سوروب • بن دلفکار بی قراری
بو ارایه • و بو حوض دلایه گتوردی لمؤلفه بلمزم شمدن کرو بو زهر
پاداش اولمی • یوقسه بوزم تیغ غم ایدوب نک پاش اولدی
مارغدن تا به سینه ده بریان اولدی دل • بغری بو کردون بی مهرک
قراطاش اولمی • مجلس یادپس در شکایت مار
وقتی که کم ماهی دلخسته • خاطر شکسته یه • حکایتن آخر اتدی • مار
بریده دم داغی خاکدن باش قالدروب جان حزین • و دل پر انینله
ایتدی لمؤلفه آه کم گردون بکا قات قات ستملر ایلدی •
دست دوران قدی دردیله چنبر ایلدی • دو لکچون باشمی دون گون
بو غمه وارنده آه • چرخ بن بی دست و پائی حلقه در ایلدی •
انوکچون روز و شب پرپیچ و تابم موکبی • باشمی غم سیل ایدوب
بغزم رادر ایلدی • بو بلا شرحی ایچون گرچه زبانم در قلم • لیک غم
یازوسی دل لوحین مکدر ایلدی • نقش پشتم ایرکن نسخهٔ اژدرکی
نسخ • تیغ محنت عمرک طومارین ابتر ایلدی نثر ای یاران
محنت کشیده • و ای غمخواران غربت چشیده • اگر گوش هوشی
برلحظه بن مدهوش ستمدیده • دالم گزیده دن یکا طوته سز • بزم احوالیه

پر عالمدن سزه عبرت عظیم • و حیرت الیم حاصل اولا • که افسون دم
بنی آدمدن بن پر درد و غم نه رنجلر چکوب دردیلرم • و شور و شر نسل بشردن
بن زار و مضطر نه کوردیلرم القصه هر کیم که بنی آدمدن غیر امین
مقبول رب العالمین در • که بو نه رک حیله و تلبیسنه نهایت • و مکر و تدبیرینه
غایت یوقدر • عجبدر که هر بری بو حدیثی ورد زبان • و مضمونیه جان المشدر
المسلم من سلم المسلمون من لسانه ویده والمؤمنون هینون لینون
و بو آیتی مقتدای عمال • و پیشوای احوال ایدنمش در الذین آمنوا و عملوا
الصالحات فلهم اجر غیر ممنون بو بو ملیه ایکن ینه هر زمانده بی سر و
سامانره • و عاجز و حیرانره • دست ظلمی دراز ایدرلر • و زیوله دیو کبی دام
و افسونله عنقا کبی دام ایدرلر • بنم داخی دردم فرج بعد الشدة دن ناوردن •
و سفر سند و جده دن قزون • در جمله ایتدیلر سویله دکلیه لوم • و نوحه
ماتمکله هم آهنک اولوب اکلیه لوم • مار ایتدی اشبو کهسار کردون وقارک
ذیلنده • بر صخرهٔ نادیار • و زمین قراردار در که انوک کیجه لر راس الغول کبی
و کوندزلر سیف مسلول کبی کورنور لمؤلفه مهر آیله دونیه بولمز
دورنی • و آنوک دبنده چاه جهنم کردار • بر غار پر نار وار در که مالک
جهنمه آندن راه المشدر • و مار سوسمار تپاه اتمشدر مصراع لمؤلفه
ماه یلدز دوشسه کورمز غورنی • هر زمانده اول قراطاغ • و اول غار

پرداغ بن پیستم دیده یه قشلاغ • ومقام فراغ در • واشبو ساحل دریا
که صورتده جنت علیا در • بیلاغم • ومرعا و باغم در • بیر بیان • وشیرژیان
کبی • هر زمان هنگام پاییز وشتاده پرجفاده • اول کهسار وغار پناهم
ایدی • وایام صیف و بهار پرصفاده • بو سبزه زار دیار رمیدکاهم
ایدی • وجودم طلسم دفینهٔ سیم و زر • ومهر گنجینهٔ لعل وگهر ایدی
برکون ینه بو منازل پرمشاهده • یعنی سبزه زار صحراده • کبر و
غرور ونخوت • وحرص هوا وشهوتله • گلگشت دیار وسیر کنار
ایدردم • کوردم که صحن چمنده • میان گل ونسترنده • پیالهٔ لعلین
لالهٔ پر ژاله کبی • برکاسهٔ رنگین شراب نابله مملو • وبرباديهٔ
نازنین می صافله طلو • ظن ایلدم که اصحاب صحبت اونوتمش •
وارباب عشرت قویب کتمش اولا • اول خود دام مکر وتزویر
ودانهٔ گلوگیر مش • بن که دماغمده جنت شرابلرینک هواسی • وشورش
سوداسی قالمشدر • وقتی کیم اول می عنبرسرشتی • واول بادهٔ بهشتی
کوردم • درونمدن دریالین جوش • وخم صهبالین خروش ایدوم
پس بی ترس باک پاک طوتوب • اول شراب زهرناکی نوش ایدوم
وبو پند سودمندکه یاد ایدی کلیا فراموش ایدم • بیت
بانگ آب خوردی خوش مشو اینجا که کردون را •• اکرچه

اکرچه مست نه دریا کند درکوزه احساش • چوکنم آتش شرابک
دود وبخاری تنورولدن سقف دماغه ایردی • طوفان بلاطاشوب
عقل وهوشم متاعن سر جمله سیله ویردی • اول صحراده لب ذرده
مست ولا یعقل • مانند مرغ نیم بسمل • گاه مضطرب البال وگاه
منقلب الحال • دوشوب قالمشم • بر زماندن که • دیدی کشاده ایدوب
حال عالمدن خبردار اولدم • تن دلخسته می بر حبس تنک وتار ایچنده
کرفتار بولدم • منیته که دیشلر در بیت توسر مستی نه دانی کرچه جای
افتادهٔ الحق • اکر مستی زبام افتد خبر فردا بود زانش • نه کریزه
راه • ونه پیشتیزه دستکاه • ناچار خاطر دژم • ودل پرغم برله
حاضر الوقت اولوب طوردم • وفتاح بی منت خلاصم ایچون •
رحمت بابنی فتح ایتمک امیدنه • طاشره دن نه آواز کله دیو حلقه
کردار قولاغ اوردم • برادینی ساعت • وبر جزئی مهلت کچوب
اول محبس دل سیاهک بابی آچلدی • واوستمه انوار آفتاب عالمتاب
دن نثار رحمت ساچلدی • مسرور وخندان • ومحبور وشادان
اولدم صاندم که بو تنکنای غمدن • واشبو تیره جای پر المدن
نجات کلی بولدم • آنی کوردم • برشخص دیو صورت • وجادو شمایل دکه
حریف زبانی سیرت • وبدخصایل اوزرمه حواله اولوب • بنله •

مجامله یوزندن قصد معامله ایلدی ٭ اول رعونت وحدت که ٭
دماغده ٭ وشول خشونت وشدت که ٭ جان پرداغده واردی ٭
برمقدار سکون بولدی ٭ وبازکانه بورنه برپنه قوذب بنی بندن
آلدی ٭ وجان حزین ودل غمکینی برحاله داسخ صالدی ٭ بکیان سبز
خاطرکبی آرام ٭ مقام خدمتده سروشاطرکبی قیام اتدم **مؤلفه**
آن زمان سرمست بودم این زمان بکی شدم ٭ خواجهٔ اقلیم بودم
بندهٔ زنگی شدم ٭ وآل حیل افسانه افسون انگیز ٭ وپیمانهٔ افیون
آمیزله قلب حزینه تفریح ٭ وجان غمکینه ترویح ویربک اسیتوب ٭ بجمله
عهد ومصافات ٭ وعقد موالات قصدین کوستردی ٭ بن بیچاره داخی
بلدم که خصم غایتده قوی ٭ وعدوم نهایتده غوی در **مصراع**
اذا لم تستطع امرا فدعه ٭ مقتضاسنجه مدارایه وموافقت آرایه ٭
باشلدم **بیت** بازبردستان کمین بکار کردن ابلهیست ٭ چون قوی
باشد عدو با او مدارا بهترست ٭ بلی **من نظر فی العواقب لم یشجع**
وان کان من خصمه اشجع پس محبت کویان ٭ وصحبت جویان اتدم ٭
کرای عجب حالدر ٭ وطرفه خیالدر ٭ مابینمزده جنسیت ومناسبت معقود
ایکن ٭ عهد والفت ومصاحبت نه رسمله معقود اولورکه **الجنسیة علة الضم**
اول حریف ایتدی ٭ اکرچه کم ظاهرده نسبت متغیردر ٭ لکن معنیده جهت

معقرردر ٭ ازل آزالده یار وهمکار ٭ وجنت وصالده غمخوار وهمراز
ایدک ٭ میانمزده تفرقه صورتدن ٭ ومابینمزده انقطاع ضرورتدن ٭
اولدی **بیت** ترا با ماجانان درعهدا سنه ٭ در وعت انکه طول
العهد نیستی ٭ ایندم سن بنم وثاقمه قابل دکلسین ٭ بن سنک منیا نکمه
قابل دکولم **مصراع** آیا توکجا وماکجاییم ٭ لاجرم بوکار رعایتده وشوار ٭
وبو مصلحت نهایتده بی سنجار کورینور ٭ چونکم بن احوالمه اعتراف ٭
ونهر اعتذاردن اغتراف اتدم ٭ اول حریف پرکوی ٭ واول شخص
حیله جوی ٭ غلاظ وشداد ٭ قسم منبیاد ایدوب ٭ حضرت حقک
بیک برآدین یاد ایلدی ٭ وورت مصحفه ویوزاون دورت صحفه ٭
سوکند ایتدی ٭ که مادام که مدت حیات باقیدر ٭ ودست دوران
آب زندکانیدن ساقی در ٭ سکه بندن زیان والم ٭ ومحنت وغم
اولمیسر در **بیت** این آن اساس نیست که کیرد خلل پذیر ٭ لو دکت
الجبال ولو تشقت السماء ٭ الحق چونکم سن بنمله یار ٭ ومعاملده در کار اولدک
هم بیداد سنک وچوب نااهلاندن آزاد اولورسین ٭ هم ضرب وحرب
جاهلاندن نجات بولورسین ٭ معارهٔ وحشتدن ٭ وخرابهٔ دهشتدن ٭
خلاص اولوب ٭ دیار سرور ٭ ودار حضورده مسکن دوتورسین ٭ وسزاندهٔ
سنی ال اوزره طوتوب ٭ طوق کردن ٭ وسرحلقهٔ انجمن ایدرم ٭ **بیت**

ومحبت وارتباط ونسبت واختلاط ...

از عهدهٔ عهد اگر بیرون آید مرد • از هرچه گمان بری فزون آید مرد •
وقتی کیم اول طرار مکار • بو افسونله دمساز • و بو افیونله حقه پرداز
اولدی • پس بن مستمند و غافل • و پرکزنده لا یعقل • صفای خاطر • و فراغ
باطن برله **من یسمع یخل** حکمنجه آنوک کیده و مکرندن امین اولوب • گفتارنه
اعتماد • و جان و دلدن انقیاد • گوستردم **بیت** در عین گوشه
گیری عشقم زره بنداخت • اکنون شدم چو مستان در ابروی تو مایل •
همین نماله مرحبا صورتن گوستروب • بر قدم ایرو گلدی • فی الحال صونوب
بو عازم الشه آلدی • و بر ذره مهر و محبت • و میل و مرحمت اتیوب •
دندانلرین که ضرب و حربا چون تیغ سرتیز • و قلاب زهرآمیز •
و چنگال قهرانگیز ایدی • طوتوب بر بر چکدی • بن حقیر و بی دست و پا •
و فقیر زار و مبتلا • نیه اوغرادم بلدم • ضروری صبر و تحمل پیشه •
و فضل حقه توسل اندیشه • قلدم • **بیت** چه کند کز پی دوران نرود چون
پرکار • هرکه در دائرهٔ گردش ایام افتاد • چونکه اول ظالم بنم شربت
زهربدن • و ضربت قهربدن امین اولدی • بنی بر خریطه نک ایچنده حبس
ایدوب • عزم شهر ایلدی • و محلات و اسواقی طولنوب • وجودمی عبرت عالی
دهر ایلدی • وجود پرجودم طلسم دفینهٔ سیم و زر • و مهر پرشهرم مهر گنجینهٔ
لعل و گهر ایکن • دریغا ملعبهٔ اطفال • و پایمال اراذل اولدی • **بیت**

• **لمؤلفه** آه کیم بازار عمده روزگار • نقد عمرم خرجه سورمک استدی •
القصه بن دلفکاری آلت سکاره • و پابند عادهٔ قلوب • خلایقدن بنک
در لو قیل و قال • و دروغ مکر و آل ایله تحصیل مال و منال اتدی • اژدهاز زبا کبی
دیوب مجون صاتمغون هزاران حیله و خیال اتدی • **لمؤلفه** •
طوتوب بو رنوره که حقیله تریاک • بیتوردی آرقم اوزره حبث و چالاک
چو قالدم بر زمان بو رسمه مضطر • بنی سرمست ظن اتدی گورنلر • که آدین
اکبر ایدوب گاه فاروق • ددی عالمده تریاکم کبی یوق • بیوب
بر پاره صو قدردی زبانن • ددی وارسه گورک زهرک زیانن •
بن سرزمانده زبون و دلخسته و دازار • اول کرم بازار اولوب درکار •
بن مدارا یوزندن آلخنه طلامیده • اول اوزکه سودا ایدوب خلقله معامله •
بیت بسا شمع روشن که دودی نداشت • نمودم مدارا و سودی نداشت •
اتفاق برکون **ما یفتح الله للناس من رحمة فلا ممسک لها** موجبنجه •
اول مجلس دربسته دن • و اول خریطهٔ سربسته دن • مقدار سوراخ
موش بریول • و اول حریفی برعمله مشغول بولوب **نصیب برحمتنا من نشاء** •
روزنه سندن گوزه نور نجات دوقندی • **والله مفتح الابواب**
و مسبب الاسباب مخزنه سندن گوکله آیت خلاص اوقندی • نه ماندم
افتان و خیزان • حسب الامکان • جان سوزانمه گریزان اولدوم •

کرمن مرب نجاوانه معتقا سنجه اذا اراد امید شیا میّاپسبابه مستعابنجه
اول رایه قریب پرده بر سرای ویرانه ۰ و بر خراب ویباباولمش
کاشانه وارامیشن ممین اکادک جان آندم ۰ بعد زمان اول عالم فرارة
واقف اولوب ۰ آردمجه افسوس وافسانه کویان ۰ روان و دوان اولدی
چون بنم باشش قورتردو غنم بلدی ۰ آردمدن بر طاش آتوب قوی غم
شکسته قلدی ۰ بن بچاره اول زحمت جراحتله نیجه کونلر بر دسلیز
الجیذه زار و دلخسته ۰ و بیمار و شکسته یاتوب قالدم ۰ عاقبت
یوز خوف وخشیتله ۰ و بیک حیرت و دهشتله ۰ بر نفس استراحت
ایچون بو مقامه کلدم **لمؤلفه** بزم عالم نولو رطور مزا قریاشم بنم ۰
قورتلمای سینک محنتدن قورباشم بنم ۰ یوقسه بوکردون سکین کاره
مظلم نهاد ۰ کیجه کندوزایدمی قهر زهراتشم بنم **مجلس سابع در شکایت**
نحل و قنی کیم مار زهر دار ۰ نکبات روزکاردن ۰ و ضربات چرخ غداردن
سرانجامین ۰ و حال نافرجامن پایانه ایرکوردی ۰ واول یاران همدرد اکنده
اینن ۰ و حینله یوزین خاکه سوردی ۰ مکرکیم جاعت نحلدن بر آواره و
مهجور ۰ وزجرو قهرایله مقهور ۰ اول مقامدن کذرایدردی کوشته
بو شکسته بالرک ۰ و خسته حاللرک زمزمه سی ۰ و شکایت و حکایتلرینک
دمدمه سی ۰ دوقندی ۰ اول داخی قهرینی آدمدن زخدار ۰ و دلفکار اولوب

اولوب ترک دیار ۰ و یاشین آلوب فرار اتشیدی ۰ ممانده زبانه ودرد
نهانندن بیانه کلوب ۰ بانه یانه دیشدی **لمؤلفه** قهراودندن آه کم
سینمده تابم قالمدی ۰ باده ویردم خاکه دیدمده آبم قالمدی ۰ نوش
جان ایدی بیانم شمّی جیغاکیم بودم ۰ حالمی تقریره آغزمده لعابم قالمدی ۰
کیجه کوندزبی قرارم چرخ سرکردان کبی ۰ تنده طاقت نیجه اولسون
خورد و خوابم قالمدی ۰ کاه بادو کاه باران قهر انسان بریکا
والده سرکشته یم رای صوابم قالمدی ۰ نقدی قهرادی بوینیده داد
محنتدن دلم ۰ سوزسه عرض اتمکه جانده تابم قالمدی ۰ بن فرومانده
و بیچاره ۰ و مستمند و آواره واخی ۰ حضرت معدلت پناه ۰ و مکرمت
دستگاه ۰ یعسوب شاهک خیل و خدم ۰ و قوم و حشمندنم ۰ یاران وفادار
وغمخواران هوادارایله ۰ لطیف یلاقرده ۰ و نظیف اوتلاقلرده عسلی
جا ه‌لرایله شاد و خندان ۰ کارمز کلکشت ۰ و سیر کوه و دشت ایدی ۰
وبرکی ثنا ارلیه
و اوحی ربک الی النحل ان اتخذی من الجبال بیوتا ومن الشجر ومما یعرشون
موجبنجه کاه شکاف احجارساییده ۰ و کاه اجواف اشجارنامیانده
بی مسطر و منجار ۰ و بی جدول و پرکار ۰ مانند سپهر مقرنس طبقات
و مثال زمین مسدس جهات ۰ جنت آباد کلشن سرالر ۰ و خرم نهاد
زیباماوالر ۰ بنیاد ایدردک ۰ که فلک دوّار ۰ و معمار روزکار ۰ آنوک وضع

زیبنده و طرح و نقش پیرایه و زینت‌بخش سرگردان و حیران قالوردی
المؤمن حلوی مقتضاسنجه صحن حجرالرینی حلویات ثمرات دن شهد
شیرینه که لذة للشاربین درملو ایدردک . و قاب قچاغرینی نعم
باغ و راغدن عسل مصفی ایله که فیه شفاء للناس طبطلو ایردک
وکلوا من الطیبات ما رزقناکم فحواسنجه روز و شب . صحایف ازهار
معطردن . که هر بری بر کاسه منوردر . تناول قلوردق . و صحایف اثمار تحف
دن . که هر بری کوزه شهد و شکردر . تنقل ایدردک لمولفه عیش و نوش
ایدی دمادم ایشمز . جنت اهلین دینک ایدردی عیشمز . طلتلو دلک
دیرلیوب عالمده بز . عشرت ایدی یازمزهم قیشمز . هرقچنکه پادشاهمز
برله برکلزاردن برکلزاره . و بر دیاردن بر دیاره . عزم ایلیک سپاه
انجم کردارمز . فلک وار بر یره کلوب طوپ اولوردی . و شاخسار
سدره قیامرده . و نهال طوبی خرامرده مقام ایدنوب . طاق سماده
قندیل ثریاکبی مصلوب اولوردی . چوق قلندران خوش نوا و کروه
مغنیان دلکش داکبی . بر یره کلوب زمزمه‌لر و دمدمه‌لر کوس تنک
تسبیح دلاویز . و تهلیل صفا انگیزمزه هم سبحان ملأ اعلا . و طایران
کلشن سرا حیران قالوردی لمولفه دف طوتوب شمس و قمرامنک
ایچون . نغمه‌مزدن رقص اوردی نه فلک . و بر یرده که اقامت ایدوب

ایدوب . بنیاد عمارت ایلیک نهند سلرمز مقرنس سقفلر و مسندپس کسلرده
طرح بنا . و ترتیب سرا ایلیوب . یاپوجیلرمز معمار آسمان کبی . لیل و نهار درکار
اولوردی . و قاپوجیلرمز رضوان جنان کبی . روز و شب رصد دار دارو
دیار اولوردی . مانند چرخ معلق . و ممتای قصر خورنق . بر مقتضای طبقا
عن طبق اول بلوری و زجاجی قصور مطبق . و بیوت مطوق
ظهوره کلوردی . که اهل طبقاته تماشاسی حیرت ویردی لمؤلفه
رسم ایدردک آنده نقش عالمی . جنت و طاوس و ماروآدمی
رسم و صورت هر نه کم عالمده وار . اولور ایدی آنده هر تا سر نگار
بلالک زورق سیمینی کهکشانک زنجیر زرینی برله آنده صورت بسته
اولوردی . و فلک فلک پر دود . بادبان خورشید آتش اندود ایله اندغی
نمونه‌لردن شکست اولوردی . بزم آرا الغ اتدکجه سقالرمز . سلسبیل جنت
کبی شربتلرله ساقیلغ ایدرلردی . و حاجیلرمز کم گشته‌لرمزه بادیه ایچون
فرسخ فرسخ یاره کدرلردی لمؤلفه مه و خورشید و نجم و چرخ دوار
اولوردی روز و شب اول اشده درکار . طاق رواق کردون نظامز
قرصه مهر و ماه کبی زرین . و سیمین کوجلرله زینت بولوردی . و درودیوار
سرای بهشت کردارمز . چرخ پر انجم کبی زنبوری پیرا پرده‌لرله زین اولوردی
کو نزارنکین فکر و خیال ایله . اول پرده عنکبوتده زار و دلفکار اولوب

حیران و دمبسته قالوردی • ویوزبیک ماهی اندیشه عبرت چشه اول
شبکهٔ دام کرداردە کرفتار اولوب سرکردان قالوردی • والحاصل کوه
وادیده وصحاری وبوادیده وتنحتون من الجبال بیوتا برله روز وشب
درکار ایدک • وتتخذون من قصورها الدنیا قوتا موجبنجه • بازوقیش
عیش کذار • وعشرت دار ایدک • شویله که لطیف بیلاقلرده ونظیف
اوتلاقلرده کسب ورنجبرلک ایدوب • عامهٔ خدامزه • وخاصهٔ
اقوامزه نزل ونعمت • وبرک ومکنت برله خانه لرنه معاودت کوستریرلر
دربانلرمز • وحاجب وپاسبانلرمز استقبال ایدوب • مقدمالرینه کلنلر
جیب ودامانلرین بربرآرلر • ودست ودمنلرین بقیر وقطمیر جمله کوررلر
اکر ثموث نجاستدن ذره جه اثر کوررلر • ورائحه خباثتدن شمه قدر نجس
الکلیه لردی بکلری ایله رد • وعنف وخشونت کوستروب باب مطلقی
سد ایدرلردی • وکر خطا وغفلتله بریسی دخوله یول بولسه • واقدام
ابرامی دربانلره بانده حصوله موصول ولسه • پادشاهمز اولان عزیز
صاحب تمیز • آنی احساس قوت شامه ایله طویرا ولا اول دربانلره سیاست
مولناک • وثانیا اول کستاخ چالاکه • واول فردی باکی هلاک ایلر •
شول جهاندار زورکار • جمشید کامکار که عالمده • شهرت جام جم برله
نامدار • وآفتاب عالمتاب کبی جمال باکمالی منور دار ودیار • وشهریار صاحب

صاحب اقتدار ایدی • آیین سلطنتی • ورسم حکم وحکومتی وترتیب دیوانی
وتعیین پاسبانی ودربانی • وتزیین حجاب ونوابی • وعرض سپاه
انجم حسابی • بزدن اوکرنمش ایدی • للمؤلفه آه کیم تنور کردون پردخان
ایلیشاولمیش • خاکی نار وآبی خاکستر صفاسی بادالمیش • اول عیش و
عشرتمز • وبزم وصحبتمز • وترتیب وسلطنتمز • وتزیین شهرتمز العین حق
موجبنجه • زخم چشم بدون کزند ایروب • جان مستمندفرمار
عنده سپند اولدی • قضای آسمانی • وبلای ناکهانی • براخشام آنی
کوردک • که بر حریف تندخوی • وبد روی • شول وقتده که بو قبه
آتشین دخانی چادرله بورنمش ایدی • وشمع اخترماند الکر بورمادی
دوده ایچنده بریر کورنمشدی • اول سرای خرم نهاده • واول وادی جنت
آبادمزه اوداوردی چاره وناچار • کوشه لره قرار • وکوچه لره استطهار
ایدوب • بر زمان صبری پیشه • وخلاصی اندیشه • اندک سود مند
اولمدی • کوردک که دخان ییلکون ایچنده بوغلورز • وتاب آتش سوزانله
هلاک اولورز • ناچار چوب پروانه وار • کنده وزنی اول ناره اوردق
وسمندر کبی آتش ایچنده اول حریف ایله جنکه طوردق القصه اکر پدر
واکر دختر وکر پدر در • وکر مادر در • اول آذرده نه بال وپر قالدی نه باو سر
زار ومضطر • سراسر بریان اولوب کوندک • او که خانمزدی سر جمله غارتی

کندی • وشول که اسباب ومتاع زادیدی • سرتاسر خسارته منجر اولدی •
تمام یغما اولوب • دفاین وخزاینم نهب وتاراج قلندی • بلی برکیم بو عشرت
سرای فانیده ومحنت آباد هیولانی ده • روز وشب ایشی عیشه
قویه • وسرور وروپرود وله • وترانهٔ رباب وعود ایله • نفسانی
هوالره اویه • آخر آنوک اقبالی ادبار • ومرحبی نار اولسه در • ودم کم
اوراد نمازنی • وادعیهٔ نیازنی • لامیلر کبی اغانی وترانه • سرود کویان
اوقیه • ومدام شرب شراب نابله مست وخراب اولوب روزه یمین
حلوای عید کبی ییه • راه هواده خاکپار • وبزم فناده پرخمار اولسه در
بیت دریا گل وسر خاریه دکز • جهان خم خمری خماریه دکز •
والحاصل بن نرکس کبی کوزی باغلو • ولاله لین جگری داغلو • خرقه سی
پاره پاره • مهجور وآواره • جانی عود صفت اودلره یانش •
وونی مجروار دخانلره بویانش • صد جهد وبلا • وهزار جد وعنا ایله •
اول آتشدن خلاص اولدم • وبو ظلمت آباد ومحنت بنیاد دیارده •
شب پره کبی • کاه شول تار غارده کزلنوب • وکاه اول شکاف
بام ودارده صقلنوب • وپروانه کردار درون خاره لرده • وجوف
مغاره لرده نهان اولوب • ریاضت وقناعتله • وصبر وجی عتله کچندم
بیت درین چمن گل بیخار کس نچید آری • چراغ مصطفوی با شرار بولهبیست

پس برقاج کوندن صکره بن آزرده جان • ومرده تن • ورمیده دل • ودریده
کفن • هزار درد ومحن ایله • اولو دیرلور • بو محشر آباده آه وفریاده ایردم
اشتدم که بر بکوز عقدهٔ جانندن • ودر دنهانندن سوز آچوب
زاری قلور • بنم داخی جانم بو آتش ایله شمع وار دوتشش ایدی •
وکانون سینم مجره کردار • جمر خسته طولوب • دخانم سقف دماغی
طوتشدی • بی اختیار حالمی یانغون زبانه • وسوز جانی عرض بیان ایلدم
بیت بن نجه شرح ایلیم دل دردنی یارانه کم • شمع کبی طوتوشن اول
زبانم دربنم • بو قدر شکایتم دخی سزه حیرتدن در • وبو دکلو قصهٔ پرغصم
داخی زیاده ضجرتدن در بیت زین آتش نهفته که در سینهٔ من است
خورشید شعله ایست که در آسمان گرفت اما حقیقتده انما اشکو بثی
وحزنی الی الله زیرا سزه شکایتدن فائده • وحکایتدن عائده یوقدر
وذریات بشرک شور وشرندن خلاصه مجال میسر • ونجاته احتمال
متصور دکلدر م لمؤلفه برسرما قهرشان از حق قضای مبرم است
پس اول شرزنه مجروح • وطائفه مطروح • آه وانینله • وزاری وحنینله
ایتدیلر • یا بو خصوص ده بزشکسته بال • وخسته حاله نه یوزدن
نصیحت ایدرسین • ونه طریقله تدبیر ومصلحت قلورسین • چون خضر تکمه
تضلیب کامل • وحظ شامل • عرش اعلادن • وفلک اوجیادن منزلدر

پس بو بزوم درد بی پایانمزه درمان و دوا• واستغاثه و فریادیمزه برملاذ
ملجا بلمزی سیبن• که روی تضرع واستکانتی• آنوک آستان عاطفتنه
یوز سوره وز• ودست نیاز وعبودیتی• دامن شفاعتنه اوره وز•
نخل ایتدی• حالیا آثار آیات آدمدن بزوم کفایت ایدر• ومقدماتمزه• معاتمزه و
سعایت ایدر• عدل وداد ایله معروف• وانصاف وسداد ایله موصوف
کمینه یوقدر• اکرچه کیم تخت امارتده• وصدر وزارتده• ومسند فتواده
ومحکمهٔ قضاده• ارباب ریاست• واصحاب کیاستدن• وقار وقرار
کوسترمش چوقدر• لکن بو جزیرده جنیلردن• برشاه معدلت پناه•
وبرپادشاه مکرمت دستگاه• وار در که بساط سلطنتده• عالمینه بسط
امن وامان• وضبط اهل زمین وزمان ایدوب• فلککبی سعادت آتنی•
زیر ران ایمیوب• همتده بلند• ورتبه ده ارجمند در• وفرزین کبی عرصهٔ
استقامتده کژرو لره فیل بند پرکزند در لمؤلفه عدو اوستینه صلسه رزم
اچون آت• فلک شطرنجنک شاهن قلورمات• سوار وپیاده سی عداده
کلکدن زیاده• روز وشب دولت قاهره سی• وشوکت باهره سی انفاذ
احکام کردوندن مطاعنک عنوان بیانی طغرای غرای وکان حقا علینا
نصر المؤمنین برله مرقع در• اعلام خورشید ارتفاعنک• ماچهٔ زرافشانی
جواهر زواهر نرفع درجات من نشاء برله مرصع در• خطهٔ دیار اسلامده

خطبه

خطبه وسکه آنوک نام القاب همایونیله قدر وبها بولمش در• واقالیم سبع
ربع مسکونده• عرصهٔ ملک ودین انوک مکارم اخلاقی ایله معمور اولمشدر•
لمؤلفه برسلیماندر که بولمش عقل ودانش برله قدر• اولمدی دوزخده
اولمق داخی یوق برموره غدر• ایتدیلر بزوم داخی آنوک مراسم مکارمنده
وشمایل وفضائلیندن• سمع جمعزه• وکوش هوشمزه• برمقدار دقمش در
ومجالس ومحافلزده• آیات وبینات اخلاق اشتاقندن• برنجه
آیت اوقمشدر• اما آنوک پای تخت عزتنه• عبودیت سرین اورمغه
وسدهٔ سنیهٔ سلطنته• خدمت چهره سین سورکه• کنده مزده لیاقت•
وتنمزده قدرت وطاقت کورمدک• وصف جمیلی• ومنقبت جلیلی
ذکر اولندقجه هر برمز بو بیتی اوقوردق بیت من کیم تا دولت وصلش
هوس باشد مرا• این که از دورش همی بینم نه باشد مرا• وقریب و
بعیددن• واحرار وعبیددن• آنوک حضور شریفنده• ومجلس منیفنده
عرض شکوی• واظهار دعوی• اتمکه بز طائفه دن کیمسه یه رخصت فهم
اتمدک بیت ماخاک رهیم واو فلک قدر• ما در صف نعل واو فلک صدر•
لمؤلفه او سلیمان وقت وبز مورز• دلدن انجق دعایه مأمورز•
نخل ایتدی بلی اول شهریار سعادت ایاب• وجهاندار سیاست مآب•
اکرچه کیم مانند آفتاب عالمتاب• وشرف نصاب وعالیجناب در

پس

زرنشان • دم زنان و آتش افشان • اریوب جلاسین یوتدی • شب دیجور
دن اثر قالمیوب • روز روشن نهادک انواری عالمی طوتدی المؤلفه
چون فلک جیب کوه و دامن دشت • از ترازوی صبح پر زر گشت
خلق عالم لبان یغمایی • شور در سینه باتمنایی • ذریات بشردن اول
محنت دیده • وکربت کشیده • اول جانورلر خوابکاهلرندن قیام
ایدوب • یینه بر یره کلدیلر • بر بری برلی سقیم • وبرفکر عقیم امیوب • بونی
تدبیر قلدیلر • که قبایل حیواناته • سراسر بو حالی اعلام • ونفیر عام ایدوب • غلبه
واژدحام • وجمعیت تام برله • ملک داوجنک حضور موفور السروره
برنجه جمهوراولوب وارهلر • انسان اللرندن شکایتلرین • المیهلر ودل
جانلرنداغی • داغ درد ومحنت حکایهلرین • سویلیهلر • قطار قطار اولوب
یونیلره رسنلر طاقدلر • وکلاهلرین یرلره چالوب • باشلرنه حصیرلر یاقولر •
تکرکیم برخارپشت اول مجلسده کاف کوفی • ومراقب صوفی کبی سر فرو
ایدوب • کلزارمشاه سراننده حیران اولوب • برکوشهده نهان اولمشدی
کریبان مراقبهدن • وخرقهلی سبهدن باش چقروب • طایفه بهایمه
واول قوم هایمهدن • یکا توجه ایدوب • ایتدی • ای یاران بیدل •
وای غمخواران لایعقل • نیچون کارکزده مستعجل اولورسز • بلورسز که الثانی
من الرحمن والعجلة من الشیطان • سزکه بو بیهوده تدبیره کوزدن • و

اما پرتو آفتابلندن • وشعله افضالندن • هر ذرهٔ خاکسار روشن دل و
کامیاب در • هرکیم حرم شریفنه احرام حسرتله متوجه اولور • مقصود
دل وجانن حاصل ایدوب قدر وسعادت بولور بیت هر راه روکه ره
بحریم درش نبود • مسکین برید وادی و ره در حرم نداشت • همین
جمله مزه مناسب • بلکه فرض وواجب اولدرکه • بوکیجه یکنلو مسکنزده قرار
وطلوع صبحه دک انتظار کوسترهوز • ویارین هرکیمزده که پای قدرت
ویارای عزیمت واردر • متوجه درکاه شهریار فلک اقتدار • وعازم
بارکاه سپهسالار ملک افتخار اولسون القصه اول جماعت آزرده
دل • وقوم بی حاصل • ملک بیان وتقریری • ورای وتدبیری موجبنجه
مکانلرنه کتدیلر • واول کیجه صبحه دک هزار قیل وقاله • وفکر وخیال ایله قرار آتدیلر

منع کردن خارپشت حیوانات را از نفیر عام وتدبیر فرستادن رسول از طرف قبایل انعام

وقتیکیم فالق الاصباح مصباح صباحی
یاندردی • ورواحک نیلی پرآسمانن • آلتونه باندردی • دریای محیط کردون
امواج انوار ایله چالقنوب • ماهی سیمین زوروقنی کنار دریاده زنجیر
کهکشانه بسته ایکن • وانجم زرین صندللری • لجه ماده نوردن کمیلره
پیوسته ایکن • تلاطم بحر امواجدن • کسسته اولوب کمی قرایه آتدی
وتراکم امواجدن • شکسته اولوب کمی دریایه باتدی • کویا نهنگ آفتاب

از

وناسپتوده تقریر گوزدن تنده مرسوم برچاره . بلکه آیینن مساره دونیا
بن کیمیدان عناده . وصحن بلاده . دست دوراندن . کاه کوی وکاه
چوکان اولوب . بونجه محنتر وکرتبزچکوب . سرکردان اولمشم در
وانسان جورندن بزم کباب . واشکم شراب اولوب . عاجزوبی دران
قالمشم در . اوشده وجودم هدف سهام بلا اولدوغی . وقدم کمان درد
عنا اولدوغی . سنزه حالمدن نشان . ودرد نهاندن بیان ایتز للمولف
قردی دوداسمدن وجودم . بویادی کوکه مهروماسیهی دودم .
پس مناسب . بلکه واجب اولدرکه . مقدما اکچکوزدن . برمرد صاحب
زمنک . وبرلبیب خوش نک اختیار ایدوب . استانه سعادت اشیانه
شهریاره . وسده سنیه پادشاه کردون اقتداره . طرق ربالتله کوندره سن
اول حضرتک اعیان دولتنه . وارکان سلطنته . احوال پرملالکزی
عرضه ایدوب کنده کزه دوندره سز که پادشاهلرک خاطر عاطرکه بحر ذخر
در . وطبع روشن جانی که آفتاب عالمتاب در لی مع الله وقت لا یسعنی
فیه ملک مقرب ولا نبی مرسل موجبنجه کاه توجه مباشرت حزم رزمله . وکاه
تفنج معاشرت جزم بزمله . اضطراب وانقلابدن خالی دکلدر للمولفه
کهی کارشان صحبت است ونکار . کهی فکرشان روزوشب کارزار .
کاه تدبیر رسوم وآیین . کاه فکرو نظام ملک ودین . لاجرم مرزمانده مزاحمه ایدنزه عباره

اغیاره ومراجعت اهل دیاره محل اولمزار بو سببدن دیمشلردر که ازتلون
طبع شاهان وازتغیر خاطر پادشاهان همیشه برحذر باید بودن که
کاه بسلامی برنجند وکاه بدشنامی خلعت بخشند بیت حرامش بود
نعمت پادشاه که هنکام فرصت ندارد نکاه پس اولا احوال اوقات
شاهی تجسس وامتحان وثانیا استماع شکایت ستم دیدکان توقع وامتنان
اولوب ترتیب مقدمات ومبادی وعزم تقبیل ایادی قلنسون نظم
محک خرد آزمایش بود که معیار ذم وستایش بود خرد زان محک
کزین بی غبار بداند نقود سخن را عیار زیرا علم بنی آدم طوایف حیوانات
عالم ایچنده سزک خصوصکزده غیرلیردن آرتوقدر وسزه اولان تکلیفات
وتحمیلات شاقه حق بودرکه آخرده یوقدر وخطاب ربانی وکتاب سماوی
حکمنجه سزک اوزرکوزه مالکیت وعواپسین داخی ایدرلر وسزی کندولرینه
اطاعت وخدمت وطاعت ایچون مخلوق اولدی دیرلر پس دیوان
سلطانی ومحکمه خاقانیده تقدیم شکایت سزدن کرکدر وابتدای
عرض شکایت سزک طرفکزدن کرکدر اکر مقصودکز حصوله موصول اولا
سایر طوایف حیواناته داخی شکایته یول اولا پس جمله حیوانات
خارشتک تدبیرنی وارشادنی مقبول طوتوب فرسدن یکا متوجه معقولا
اولدیلر که جناب سعادت مآبی مرجع مآرب ومطالب ایدی اول سببدن

کنیت شریفی. اصحاب همت. و ارباب نهمت اچینده. ابو طالب ایدی.
و مبارزان میدان شجاعت. و محارزان ارکان اطاعت. ابو الفخار
و ابو المدرک. ویرلردی. خلق کریم. و لطف عظیم استی ایدی. علو همتله
موصوف. و سمو جبلتله معروف ایدی. اصل سلیلی. و نسل اصیلی
پرورده اسماعیل بن خلیل ایدی علیهما السلام الی ساعة القیام
و جمال جمیلی. نزهتگاه اولوا الابصار ایدی. و صهیل بی بدیلی. دلیل گمگشتگان
اسفاردی لمؤلفه ایاغی یوقسه و انشده سیل. دشت ایدردی
صهیلندن سیل. پر عرق اولسیدی روز کیر و دار. برق ایدی باران
اچینده آشکار. آسمان سم سبزان دم طیر ایدی. وقت میدان
مهر گردون سیر ایدی. و قبیله بهایم سرداری. و قوم انعامک رئیس و
سپهسالاری ایدی. پس چابه دعادن آچوب. ایتدیلر جناب
خداوند مکرمت مآبدن. شهریار دادبخش معدلت نصابه. بر رسول
سخندان. و خوش بیان. ارسال اولنوب. بو سیتم دیده لرک.
و الم کشیده لرک. احوال نقیر و قطمیره عرض اولنسون دیدیلر تقریب
نمودن فرس در امر رسالت و احالت این حالت بر کردن شتر
صاحب عدالت فرس دخی اول تدبیره مطاوعت و متابعت ایتدی
دیو امره مباشرت کوستروب. منزلنه مراجعت ایلدی. و وزیری اشتره

اشتره بویردی. که قبایل ذوات الحافر. و طوایف بنی القرنی دعوت
ایدوب ترتیب دیوان شاهی. و تزیین بارگاه پادشاهی.
قله. شتر دخی امر سلطانی. و فرمان خاقانی. مرتبه ایله یرینه کتوردی
و جمیع میر و سپاهی. و رعایای شهریاره عرض المیوب. کندوسی کوب
صدر وزارته اوتوردی. و فرس ایتدی ای اشتر سلیم القلب و
صاحب وقار. رسالت امرنده کیمی تعیین و اختیار ایتدک. دیو
خدمت ارسالده. نه تنک اوزرنه قرار ایتدک. که کار رسالت امر خطیر
و مصلحت پر توقیردر. فرط دیانت و حفظ امانت برله موصوف
و فصاحت لسان. و ملاحت بیانله معروف. و حسن وجاهت و لطف
براستله مکرم و فضل و کمال و فطانتله مسلم کرکدر لمؤلفه
صدف وش اوله پر دُرّ معانی سینه. لبی سر بسته و محکم دهانی
دمنده اید چک ستر ولین فاش. اولا نیسان و دریا وش گهر پاش
شتر ایتدی. حضرت شهریار جمله دن. دانا و اعلم. و رای منیر و فکر ضمیری
خبط و خطادن اسلمدر. بهایم وحشی و اهلی. و انعام فرعی و اصلی
سر جمله. خاکپای سلطانی یه. و سده سعادت بخش خاقانیه. یوز
سوریو کلمشلردر. اوشده ذوات الحوافردن. استر و خر و خرگوش
و طوایف بنی القرندن گاو. و جاموس. و میش. و بز. و آهو.

وذرافه. حاضرلردر. وامر پادشاهی. واشارت شاهی یه. ناظرلر ومنتظرلر
در. مربری مصراع ازشاه یک اشارت وزمن بسر دویدن. دیوب
طورزلر. وپس ایتدی. اسپتر اگرچه کیم اهل اختیار ایانده کینیتی ابو المجالد
در. ومرکب اصحاب ذوی الافتخار. صحرای بی آبده باد صرصر در.
وبیداء پرتابده مرغ سمندر در. ونشیب تحتده آب روان. وفراز
شدتده مار دوان در. جاذو شمایل وپری پیکر در. ودوربین ودیته نظردر.
صبر وتحملده بی بدل. وغیرت وهمتده بی مثلدر. لمولفه قدر سرعت قضاردر
چرخ سیران. طرمیدن طرفیه ماه دوران. زمین پیما فلک سم کهکشان دم
نشان نعلی ماه ومیخی انجم. اما تبار نعل ضایع اتمش بدکهردر. ومتلون
طبیع وسرکش وخیره سردر. اول سببدن اصحاب حکمت. وارباب
تجربت. اکا گاه ابو قضاعه. وکاه ابو الحرون. کاه ابو الاخطل. وکاه
ابو الملعون دیرلر. رساله لایق. وخیر برکه مستحق. دکلدر خر داخی
اگرچه کم حمول. وباربردار. وصاحب تمکین ووقاردر. مرکب صلحا.
وخدمتکار رفقادر. لاجرم ارباب قدم. واصحاب خدم اچنده.
اول سببدن مکرم ومحترمدر بیت مسکین خر اگرچه بی تمیز است. چون
بار همی کشد عزیز است. واکابر وجیاد یانده کنیتی ابو صابر. وابو زیاددر
لکن زیاده بلادتله معروف. وحمق وبلاهتله موصوف در. کوکلی

کوکلی اولمایجق. یوزبیک ابرام واقدام اتسک. قولق کوشه اورر.
وخاطری استمیجک برادنی منزل کتمدین. ایاغن طاشه اورر بیت
گاه او دونده وگاه صوده دراول. دون کون قهریله قسوده دراول
نهایتده بو خصایل. ومنکر الصوت وکریه الشمایل در. کما قال الله تعالی
ان انکر الاصوات لصوت الحمیر وقال رسول الله صلی الله علیه وسلم اذا
سمعتم نباح الکلاب ونهیق الحمار من اللیل فتعوذوا بالله من الشیطان
الرجیم فانها رات شیطانا پس بو مقوله شخصی رساله ادخال معقول.
وبادشاهلره ارسال مقبول دکلدر. خرگوش داخی اگرچه سلیم طبیع.
وحلیم نهاد وصاحب هوش در. لکن خوف وهراسی غالب. ومخلوق
وحشی در. خصوصا اهل فرس اچنده آدی خرگوش در. بو سببدن
حوادث عالمه گوز قلاغ اولوب. هر زمانده صاحب کمین در. وغنم
المدن غیر امین در. اویوسه خشتیله اویور. اویانسه دهشتله طورر.
وخاتونلر کبی حیض کورر. وآلی صل طبعنده انوثت. وفراجنده خنوثت
واردر. رساله قوی دل. مرد فاضل. وهنرمند کامل کرکدر. واوکه بنی
الفرزدن کاودر. اگرچه کیم شدید القوت. وکثیر المنفعت در. وهر بیک
جمالی ماه تابانه. وفروسی ابله صفت کمانه بکزر. وبعضی پیسنک
حقنده صفراء فاقع لونها تسر الناظرین بویرلمشدر. وآدم نبی علیه السلام

خدمت ایتشدر • وباب زراعتده • وروی ارضی عمارتده قوی همت •
ایتشدر قال موسی لقومه ان الله یامرکم ان تذبحوا بقرة برله شرف
بولشدر • وحضور موسی ده علیه السلام • لحمنک بر پاره سیله قتیلی ضرب
ایلمک • سبب حیات اولمشدر • اما لطف طبعله معروف • وحسن خلقله
موصوف دکلدر • وجل همتی خورد و خوابه مصروف • در • وکل نهمتی اکل
شربه مشغوف • در • بو سببدن لقبی عبدالبطن اولمش در • وحین الخلایق
حمق وخساست وشره وبلاهتله شهرت بولمشدر • واوکه جاموس در
اکرچه اهل وقار وناموس در • لکن زیاده کران جان ومنحوس در
وقبیح اللقا ومنحوس در • بو دکلو عظیم جسامت • وکبر وضخامتله • نه
کرمایه نهادنده طاقت • ونه سرمایه جاننده قدرت • وار • مزبلده
اسیر آب وکل • برحیران لایعقل • وبرشخص باطل در • کوسپند داخی
اکرچه کم نغسنده تسلیم وسلامت غالبدر • واحوال واطواری سرجمله
بی مسالبدر • وطینتی پاک • وطلعتی تابناک • فرخنده خوی • وتابنده روی در •
نهادی نظافت • وبنیادی لطافت اوزره در • اما ذریات آدم
انوک تناول لحم وشحمنه زیاده حریص ومعتاد در • اول جهتدن طبعنده خوف
وخشیت • ورمی و دهشت غالب اولوب غایبده مغلوب نهاد در •
ادنی نسنه دن • اورکر • وجزئی قضیه دن ملکر • حتی ثریانک طلوعیندن

کوره

کوریه طاقت کتورمز • نمایندده ترطیب • ونازک مزاج در • شدت سرمایی
وحدت کرمایی کوترمز • بزداخی اکرچه کوسپنده نسبت • دلیر در • اما غایتده
شریر در • بی نوا سیرت • ولوند سریرت در • سودایی مشرب • وهرجایی
مذهب در • جانباز طبیعت • ورقاص صفت در • کوینده ناساز • وخواننده
بد آواز در • آهو داخی اکرچه ممدوح ظرفا • ومقبول عرفا در • کحل حکمتدن مقله
دیده سی • شب معنبر کبی سیه رنکمشدر • ونور قدرتدن • صفحه ناصیه
سی صبح منور کبی وسمه لنمشدر لمولفه مدام افعی کیدن مر بنک •
صدف کبی ایچی پر کهر نار • همیشه سنبل تر اوتلقدن • قمونک نافه سی
پر مشک تاتار • کاسه دیده لری بخار سموم افاعی بر له بایازهر حیوانیدن حقه
تریاک در • کیسه نافه لری • مختوم خاته مسک بر لهمهر سلیمانی کبی فرحناک
در لمولفه ثریا منزلت جمعی پریشان • تتسر الناظرین از رنک ایشان
بهم مک سبزه سریک تاجدار یست • خرامان با قبای زرنکار یست •
بیت کردنی جون تیغ شاه افراخته • غمزه چون ناوکی انداخته
نثر میدان تک وپویده • وهنکام های وهویده • سریجانند باد صرصر
ومرغ تیز تیز پر در • صعود فرازده دعای مظلومدن سریع هبوط نشیبده
قضای مختوم کبی بدیع در نظم فکالاجل المقدور فی کل مهبط وکالحل
المبرور فی کل معرج بیت کوشتابد سوی پستی چون قضای آسمان

کوکرایه سوی بالا چون دعای مستجاب • اما رعنا طبع کردن کشن • ومرجایی
صفت وپری وش در • حیران صورت • ومجذوب سیرت در • بوسببدن
رجال النبیله مصاحبتی • واهل یا صنت ایله مناسبتی • واردر • وعرف
ناسده ارتلاتی دیمکله مشهوردر • پس بویک کبی خدمتکردن اول معذوردر

صفت زرافه

زرافه واقعا اگرچه کم کریم الخلق • وحسن المنظر در • وفرخنده خصال
وپری پیکر در • رفعتده سر آسمانه فراز • وسخاوتده دست احسانه دراز •
المشدر • طبیعتده تانیس و تودد • وتقریب وتعبد واردر • اما نهاونده تجلد وتفرد
یوقدر • وخاطرنده تحیر وتردد چوقدر • اطواری مؤتلف • واخلاقی مختلف در
شول سببدن که انسابی کمی درنده • وکمی چرنده • جدی ضبع حبشی در • وجده سی
ناقهٔ وحشی در • وانی بقرهٔ اخفشی در • بو جهتدن لسان عربده کنیتی ام عیسی در
وزبان فرسده نامی • اشتر کاو پلنک در • راه رسالتک چوق فراز و
نشیبی • وبحا امور عجیبی اولور • ذرآفده اول امره بای فراز • ورای
نیاز یوقدر • مقتضای عقل • ومبتغای نقل • اودرکیم • بومصلحته سندن معتمد •
وقبایلز احبنده سندن معتقد کیمه کورنمز • که نهادک سلیم • وفوادک حلیم
حشمت ووقار وسکون اصطبارانی سین • مسافرجاز وشام وربر
حج اسلام سین • امور دیده • وکار آزموده سین • هم بریده حزم وعزمک
برهمتدر • وگفتار وکردارک مایهٔ حکمت در • اولوردیشلر در ارسل

حکما

حکیما ولا توصیه بیت زانفاس نسیم تو بهر باب • انفاس مسیح زندگی
یاب • قلائد جواهر معانیی • وفراید لآلی سبع المثانی • سنوک گوش و
گردنکده زواهر انجم کبی تابنده ودبسته در • وزیور گهر قدر وفضایل
ودرر غرر لطف وشمایل برله • سراپا وجود پرجودک • مشاکل هیاکل گردون
کبی • آراسته وپیراسته • حضرت حق سبحانه جملهٔ حیوانات اچنده
سنی افراد بالذکر ایله تکریم ایتمشدر • وعبرعالمیانی عدادته وکی محلده سماو
ارض ایله وزرنه تقدیم ایتمشدر • حیث قال افلا ینظرون الی الابل
کیف خلقت والی السماء کیف رفعت والی الجبال کیف نصبت
والی الارض کیف سطحت وآلحاصل بین الخلایق مقلد • وباب •
اهتمامده متعیدسین • بوخصوصده حبلک علی غاربک دیوب
زمام اختیاری • رای جهان پیماکالنه ویردک • که جنیلر پادشاهنک
مجلس شریفنه • وموقف منیفنه • واروب بو بر ملوک ستمدیده لر •
والم کشیده لر طرفندن • بی امداد خامهٔ زبان آور • وبی اعداد نامهٔ سخن
گستر • اول که • شکایت حال پرملالدر • وحکایت دردمانی البالدر
صورت اجل • ومعنی اکمل اوزره اداسی عهده سندن گلهسین نظم
اگرچه سربراشه ارگکدر • اشیّ باشر منعه سرور کرکدر • وقتی کم فرس جواد
اشتر سلیم نهادی • روغن ملاطفته یاغلدی • وحبل ملایمتله یاغلدی •

شتر داخی سمعا وطاعة دیوب عبودیت مقامنده بوزین یره سوردی
سماندم خدمت کمرین ایکی یردن بغلنوب یول یراغن کوردی •

رسیدن اشتر بطریق رسالت از طرف بهایم بایم صفت بدیوان
وزیر نصفت نصاب وتعرض نمودن حجاب وعذر جواب
وی بحسن الخطاب

بر صبحدم که ظلمات لیل قیرکون • غضنفر کردونک
وهمندن • اشتران کسسته مهار • وشکسته قطار کبی • اطراف کوه هاتو
طاغلشدی وشکاف کاف کوه فلک شکوه دن انوار سحر ظهور ایدوب
شول کوهانی دوه بکره • شتر مست کبی کف افشان اولوب • عزم میدان
سپهر قلشدی لمؤلفه کوز ز صبحی لامعی کوه ایچنده • صنورلر تیغ سندی چکدی
قیندن بیت یری الشمس مصفرا من خلال بروقه • کالاح جمر من خلال
رماد نثر اشتر سرمست شهر جم آباده ایرشوب • دیوان آصف
نصفت نهاده طوغلدی • سماندم لاابالی وار • وروستائی کردار •
نه پرسش و نه دستور • حضرت دستورک حضور موفور السروره •
متوجه اولدی • اطراف دن حجاب و اعوان یوکرشوب • ایتدیلر ای کستاخ
بی ادب • وسرمست پر شور وشغب • نه رای مشورت • ونه طلب
اجازت • دیوانه می سین • وآیین ودانشدن بیگانه میسین •
او شبو صحن سرا که چون وچرادر • نه محل علف وچرادر • دیوان

دیوان خانه آصف دوران • ودار السلام دستور حکم ران در •
سن بونی دوه آخوری صاندک • یوقسه بر بیابان خالی می کمان ایتدک
آخر بو طورلر صنورطاشی • داشبوا وترلراشک باشی دکلدر • اما طول
قامتکدن • وجسامت وضخامتکدن • بو مقوله امر جدا مستبعد دکلدر •
کم کل طویل احمق کلامدر محقق • وامر در مصدق • الحق سنک قامت
چو نوکدن • حالت جنونک معلوم • وحیات ناموزونکدن • نقصان
عقل رهنمونک مفهوم در • درخت بی بار کبی • بیابانده اولانلش سین •
وجانور وحشی کبی طاغدن کلمش سین بیت تکیه بر جای بزرگان
نتوان زد بگزاف • مگر اسباب بزرگی همه آماده کنی • اشتر
ایتدی ای نواب کامکار • وای حجاب نامدار • بن مستمندی دل • وحیران
لایعقلی معذور بیورک • که العذر عند الکرام مقبول • که قهر آدم زاده دن •
وآل طائفه بیداددن • عقلم نیم • وجانم سراسیمه اولمشدر بیت
شب وروز در محنت اندهم • ز هر نوع خود را دلی میدهم لمؤلفه
ملامتم بسعادت مکن که محنت ودرد • بداد حبل زمام بدست حیرانی •
مثل مشهور • ونکته معذوردر • که مرکبه اینمشدر • نه عجب تند وتیز • ورهوار
وسبک خیز • اولمش سین • ایتمش که بز لکجم طور • بی تازیانه دردو غم
که زبانه آتش والم در • سر افسرده نهادی • باد سبک رفتار کبی یک •

پویان ومارد وان ایلر بلکه ایام وداع ده ومنکام سماع ده بوبیتی
استماع اتمش سز در بیت شتر را چو شور وشغب در سر است
اکر آدمی را نباشد خر است بن دردمند وآواره وپرکندهٔ بیچاره
نک روزکار جفاکار وسپهر محنت مدار انسان الندن جانشت
نه اودلر بصوب جکرین طاغلمشدر دیده مزی کریان وسینه مزی
بریان ایدوب بغرمزی خون ایلمشدر الحق ذریات بشر کثرت
اسباب اقتدار وانتصار ایله وعدد وعدد افتخار واستکبار ایله
شوقیه معزور ومغرورلردر که قطعا بزی کوزلرنه کوسترمزلر بیت
باسباب شوکت چنان غره اند که افلاک در چشمشان ذره اند
اجمالا بجا لمزبو قدر تفصیل حاله قالدن بیت شکایت غم ومحنت نه
آن حدیث درازست که شمهٔ زبیانش بصد رساله برآید لکن ما لا یدرک
کله لا یترک کله موجبنجه قدرت ال ویردکجه حالمز اعلیو وبغرمز
داغلیو بو آستانه یه کلدک لا یجب اسد الجهر بالسوء من القول الا من
ظلم زیرا بزبیتم دیده لره تواتر آثار وتواتر اخبار ایله یقینا معلوم و
مفهوم اولدی که وزیر مکرمت شعارک وآصف نصفت دثارک
باب سیادت مآبی کمینه کنک یوزینه سده وآستانه سعادت آشیانه
سندن بر فقیره رد اولمازمیش لاجرم چاره درمان وسد

مراد بخشندن احسان اومه کلدک مقتضای فتوت ومبتغای مروت
اولدر که سزلردخی آیقدن دوشمشلره دستکیر وراه خدمت آصفی یه
دلیل ومشیر اولوب حالمزه مرحمت وعرض مقصود مزه همت ایده سز
که الناس یرحم من فی قلبه نار والراحمون یرحمهم الرحمن اکرچه کم
مرحالهٔ کشی رتبتدن راضی کرکدر اما اهل احتیاج اولان کارنده
متقاضی کرکدر برایش مراد اکین ترک عمل ابطال املدر والتزام خلل در
بیت ترجو النجاة ولم تسلک مسالکها ان السفینة لا تجری علی الیبس
پس حاجبلر شوکه رسوم وآیینلری وتعلیم وتلقینلری در بشترکاوکنه
دوشوب آصف نصفت نصابک بارکاه جهان پناهنه آکوب کلدیلر
وقتی کیم اشتر بر قاج قدم ایرو یوریدی کوردی که بر بارکاه عالیه
وبر قصر جنت حوالی در قبهٔ سیمینی کهکشان ایله بسته وکمر
زرینی هلال آسمانه پیوسته سقف مرفوعی فلکدن اعلی وفرش
مطبوعی عرصهٔ بهشت علیا ومانند بیت معمور در ودیواری نور علی
نور تحریر لاجوردطاقی ورقم مشکین رواقی خط عذار یار کبی حایل
کرون آفاق وتعوید بند جان عشاق بیت روشن اتمش مشاعل
نوری سقف مرفوع وبیت معموری املمشیار نوقدیمی کمر کیم اوله
درکهنه حلقهٔ زر برعالی دیوان وفراخ انیس جانده المؤلف

که کورپه اونودر دیون پیلیمان • سمان دم شتر آشفته کار سیتانه
وار وزیر بختیار که اوکنده فرق عبودیتی خاک مذلته اوروب
وچهرهٔ خدمتی فرش پکنته سوروب روی وموی برله غبار وخشن
اورتادن رفته ایدوب سخن میدانه کردی والماس بانله درر
بیانی سفته قلوب سلک الفاظ ومعانییه جواهر براعت وبلاغتله نظم
وانتظام ویردی حسن عبارت ولطف استعارتله موسی وار
ید بیضا کوستردی وتقریر مراد وتصویر ما فی الفؤاد ایله عیسی کردار دم
احیا عرضه قلدی یعنی اوّلا وزیره دعا وثنا ایلدی ثانیا قصهٔ پر
غصه سین وحکایت بانکاتین سویلدی ایتدی بن بنده قبیلهٔ
بیالم بایم رسالتا یچون حضرت ملک داد بخشک آستانهٔ سعادت
آشیانه سنه وسدهٔ سیادت نشانه سینه کوندردی که مدّت مدید
وعهد بعید درکه بوایق زمان وطوارق حدثان دن کنف رافت
شاهی وظل حمایت پادشاهی یی پناه ایدنمشز در **بیت** ستم را زبان
عدل اسوده ازو خدا راضی وخلق خشنود ازو روزکار فرخنده
آثار نده وایام تابنده اطوار نده هیچ بر ظالم بر مظلومک حلقهٔ
بابین دست تعدّی برله قاقمغه قادر دکلدر وهیچ بر ستمکار بر فقیرک
ساحت حرمندن یکا چشم فساد له باقمغه مباشر دکلدر مرزمانده

ذات

ذات مکرمت صفاتی جادّهٔ قویم وصراط مستقیم اوزرنه ثابت قدم در
قریب وبعید واحرار وعبید مواهب بی دریغندن غریق انواع نعم
ومرهون احسان وکرم در سرای جهان آراپسته وضمیر منیر مشکل کشسته
که مطرح انوار تأییدات الٰهی ومهبط آثار عنایات نامتناهی در حال عالم
وکار بنی آدم کون کبی ذرّه ذرّه روشن در **نظم** منشرف غیب
بدیوان ضمیرت امروز ازولایت عدم نسخهٔ فردا آورد بهتر بسپرت
اندیشهٔ اخلاص تو بود زان تصوّر که خرد در دل دانا آورد
پس دور معدلت سلطانی وزمان مکرمت خاقانی ده بز طائفهٔ بی
سروسامان دجیله کم آزار وبی زیان دست مکاید ذریات اشبردن
وطرح عوائد شور وشردن مرزمانده پایمال محنت وغم وابر قیدد
بند الم اولمق نه روادر نه بی جرم وجنایت اوله وغزل پانمزده بر ذرّه
عنایت واردر ونه جانمزده بر رشته حیات واردر دون وکون
بز بیچاره لر له عداوت وکدورت وقساوت اوزره اولوب تحقیقات
مالا یطاقه • وتحمیلات پرشقا وشقا ونقه عذاب ایدرلر **بیت** •
خاکیانی زاده زاآدمی اند ذاکانی کمبو سرا آدمی آند والی اصل
نه عداوتلرینک سببی معین ونه اذیتلرینک موجبی مبین وطایفه مزدن
انکرده که دست وپای اقتدار واراردی سئول وادی بی نا ولره

قرار اتدیلر که اکر فغفور و فور آمیننه اسکندری برله اول یکا کذر ایلیه
آتوک ظلاتندن جانلرین کنار خلاصه اخراج ایده‌میه‌لر و اول برّاری بوادی
باشلرین آلوب کتدیلر که قبایل مغلول المغول دلیل شمس خاوری ایله
مراحلنده سفر قلیه آتوک عقبات برنجاتندن سلامت نقاسینه
چقامیه‌لر **نظم** نه مرغ اندرو دیده یک قطره آب نه غول اندرو
بوده فرزند یاب ز رنجش بجز مرگ و فریاد نه درو هیچ
جنبنده چون باد نه آتش تاب آفتابدن صحن چرخ برین
وطبق سفرهٔ زمین تا به مثال شوربا تفسیده اولور که کوثر زمین و
اسمان جدی وحمل کبی آنده تا به بریان اولوب قب قره یانر
والی حسل بو درد و محنتدن طائفه درنده نک پنجه سی خون انسانه
آغش یروب اول صحراده صخرهٔ صمالرده دیش بلرر وقبیله چرنده لر
دن پنجه سی داخی بو آرزو ایله پایه صنعت آنلرک آرد نجه بیلرلر
وپرنده لر داخی بو هواده سرکردانلردر وآنلرک فرومانده لر درحضرت
حقه یوز اورب زار و حیرانلردر تنها طائفه حیوانات دکل انسانک
دست بیداددن معده نیانک داخی بغری خون وسینه سی مجروح وجکری
داغ داردر وآنلرک ظلم وفسادندن نباتک کوجی قورمیش وغری
جوریش ویوزلری یره دلمیش سرجلبه خوار و زاردر مربر درخت

پربرک

پر برک و بار و شاخداری کورپه‌لر اوراق واثمارنی یولوب
رأس اصلعه دوندررلر وبازولرین دبندن قطع ایلیوب یدا قطعه
دوندررلر **لمؤلفه** نه آلترنده مروت نه یوزلرنده حیا
نه جانلرنده فتوت نه دملرنده صفا حالیا درکاه جهان پناه شهریارین
وبارکاه کردون اشتباه جهانداریدن نسایم عاطفت ومرحمت
استنشاقی امیدنه وشمایم حمایت وهمت استشمامی رجاسنه یوزلر
سوریو کلدک **بیت** از تاب آفتاب حوادث چه غم خوریم چون سایبان
لطف تو باشد پناه ما وزرا ایدی نکاتیکز معلوم وحکایتکز مفهوم اولدی
انشاء الله الرحمن حضرت خداوندکار معدلت شعار وجهاندار شهریار
مکرمت آثاره احوال پرملالکزی بر وقت شریف وساعت لطیفه ده عرض ایلیه
والتفات سلطانیدن رخصت ایله عرضه ایلیم **لمؤلفه** مرکب بی مروت
کند اقدام کار کو مرغ از دل کرا فتی خوار و زار مقرردر که زحمت آب د
کلدن ومحنت طی منازلدن دست وپایک سوده وتنک فرسوده
اولمشدر برایکی کون بر مرغزار بهشت آثارده وبر سبزه زار خرم
دیارده آسوده اولوب استراحت ایله تا بن داخی بو واقعهٔ دشوارده
وبو کار بی هنجارده **علی ما هو العهد** جدّ و جهد ایلیم **عرضه کردن وزیر**
احوال حیوانات بملک دادبخش ملکی الصفات ومشاوره نمودن

شاه جم منزلت باعیان دولت وارکان ملت القصه

آصف صفت نصاب . شهریار معدلت جنابه . بر وقت همایون . وساعت
میمونده رسول بهایمک یعنی شترهایک . استغاثه وفریادین . ودست
انساندن چکدکلری ظلم وبیدادین عرضه ایلدی . ولجهٔ عاطفت
سلطانیدن حیواناتک طلب امدادین . وجمله مرادین . ومقصود نهادین
بیان ایتدی . پادشاه ایتدی . بو امر خطیر . وبو کار ناگزیر . محل تأمل و
تفکر . ومقام تمهل وتدبردر . نه جای تغافل وتهوردر . زیرا اگرانلرده
وگر سایر حیوانلرده ما بینمزده جنسیت مفقوددر . وحکم وحکومت مسدوددر
پس اعیان مملکت . وارکان دین وملت . جمله جمع اولوب . بو بابده
مشاوره . ومباحثه ومحاوره قلنسون که من تفکر فی العواقب
امن من العواطف خصوصا هنگام حکومتده . وایام خصومتده نظم
ان اللبیب اذا تعلق امره . رتق الامور مناظرا . ومشاورا . واخو الجهالة
یستبد برأیه . وتراه یعسف للامور مخاطرا . فلابد بو بابده . ارباب البابه
بیورمشلردر . که هرکیم اساس کارینی قواعد افکار ایله بسته قلدی .
کاخ مرادینی بنیاد افلاکله پیوسته قلدی . اگرچه کیم لا راد لقضائه
موجبنجه بیت هر آتش که دست قضا برفروخت . همه فکر وتدبیر ما را بسوخت
اذا جاء القضاء ضاق الفضاء ولی مااتش ورقوم الا باسم الله بولیدن

دیشلر

دیشلر در مبین الاستبداد نظم مکن در امور حکومت شتاب . ز راه تأنی
عنان برمتاب . که صد خون بیکدم توان ریختن . ولی کشته نتوان برانگیختن
الحق اتخاذ آرا . واتحاد اهوا . ظهیر ارباب درایت . ونصیر اصحاب
هدایت در بیت اندک اندک بهم شود بسیار . دانه دانه است
غله در انبار بیت وقطر علی قطر اذا اتفقت نهر . ونهر الی نهر اذا اجتمعت بحر .
پس وزیر نامدار . فرمان شهریاره باش اندروب . اخیار وابراره
وعلماء ذوی الافتخاره . وحوزهٔ حکومتلرنده اولان فیلسوف لره .
ودایرهٔ مملکتلرنده یکی صاحب وقوفلره . برنا وپیر امیر وفقیر . سرجمله
صلا ایدوب . دیوان سلطانی یه . وخاکپای خاقانی یه جمع ایلدی .
چون آیین وارکان . وترتیب دیوان . وتزیین ایوان . وترحیب
میدان . مرتبه اینجه یرلو یرنده کلدی . شهریار معدلت شعار .
تخت زرنگار نه کچوب . اشراف وساداته . واصحاب رسوم
عاداته . بارعام ویردی حجاب دیوانی . ونواب سلطانی . آنلره
پیش روکن ورهبرلک کوستروب . مجلسین ترتیب خاص . وتعیین
اختصاص وزره . حضور شهریاره آلوب واردی . هربری آداب
شاهی . وقانون پادشاهی موجبنجه . دعا وثنا ایلیوب . وزیر صاحب
تدبیرک . اشارت بشارت نماسی وفقنجه مقاملو مقامنده . قرار ایتدی .

جلوسی حیرت مهابت سلطانیدن . ودهشت حالت دیوانیدن مانند
ابر سرفرو ایدوب فرمان شاه جهانه کوز قلاغ اولوب طوردیلر . وامر
جهان مطاع . وحکم واجب الاتباع . نه وجهله صادر اوله دیو . سرجمله
پای تخت شهریاریدن تکا یوزلر اوردیلر . وحاجبلر قول قول . یرلدن
دعا وثنا آچوب . وشاکو سرلرین ساجوب ایتدیلر بیت
ای جهانگیر وجهان بخش که در حکم ازل . سلطنت تا بابد بر تو مقرر شده است
مژه بر دیده بدخواه تو پیکان گشته . آب در خنجر خصم تو چو خنجر شده است
ذره از عدل تو با مهر مقابل گشته . زر بدوران تو با سنگ برابر شده است
صبح بر تو دعای سحری خوانده دمید . بدعای سحر این فتح میسر شده است
باد در قبضه حکمت باد مملکت خاک . کاب در جان بد اندیش تو آذر شده است
پس بساعت لطیف . وبر وقت خفیفدن صکره . مانند آفتاب عالمتاب
شهریار عالیجناب . واقی روی خندان . وطلعت تابان برله باشین
قالدروب حاضر اولان علماء کرامه . وامرا عظامه هل عندکم من علم فتخرجوه
دیوب . چون خطاب ایلیوب ایتدی یا ایها الملأ افتونی فی امری
ما کنت قاطعة امرا حتی تشهدون بعده رسول بهانیک ذریات آدمین
شکایتلرین سویلدی . بو خصوصده تدبیر معقول . ورأی مقبول هر کیمکوز
نه یوزدن طلوع ایدرسه . تقریر وتحریر اولنمق گرکدر دیدی . رسول

رسول کائنات وسید موجودات علیه الصلوات الصافیات والتحیات
الوافیات که قلب منوری وسینه مطهری . آینه انوار ذات وصفات
وجام جهان نمای اسرار مکونات ایکن . مرهم ده اصحاب کرامی
واحباب عظامی برله . رضوان الله علیهم اجمعین الی یوم الدین مشاوره
ایدردی . وآنلرک رأی جهان آراسنه . قایل ولوردی . واکثریا وحی
حق سراج اهل الجنه . محی الدین والسنه . عمر الفاروقک رای منیری
اوزرنه نازل اولوردی . وحضرت سرور بیورردی که الحق ینطق
علی لسان عمر رضی الله عنه . ما طلع الشمس والقمر رأی ازدن وزیرکمن
در حضور شهریار روی زمین . وفی کم شهریار خورشید جناب . خطاب
مستطابنی تمام ایلدی . وضمیر منیرنک عقده سیندن . سویلدی . کرکم برجوان
هوشمند وخوش خصال . خجسته منظر وفرخنده جمال . بیت مبارک طلعت و
فرخنده فال . بباغ خرمی زیبا نهالی . غرة سی کبی نجم نجابت ناصیه سنده
تابان . وپرتو مهر کبی لمعه سیمات چهره سنده فروزان ایدی . عطارد
کردار . دبیر حضرت شهریار . ومشتری وار . وزیر کهن خداوندکار
ایدی مقابله پادشاهده . سرفرو ایدوب اوتورمشدی . ومقام خدمتده
الفاو شوروب . چوک اوتورمشدی . سراز لطف وادب . وشور وشغب
برله نظم زمین بوسید وگفتا جاودان باش . تخت شهریاری کامران باش

فروزان از رخت ایوان شاهی مطیع حکمت ازهٔ تابناهی رأی جهان آرای
شاهه معلوم در وضمیر منیر جهان کشای شهنشاهه مفهوم در که من الجن
والانس ابتدا آر عالمدن یعنی خلقت آدمدن بروقاعدهٔ خلاف
وجدال سنگ عداوتله محکم وجادهٔ اعتساف واختلال طراز خصومتله معلم
در حالیا اگر حیوانات ایله اولان معاملاتک تفتیش خصومتنه و
تفحص حکومتنه شروع ومباشرت اولنه محتملدر که تعصب ومصادرت
فهمین ایده لر ونسبت ومغادرت وهمین ایله لر **لمؤلفه** دیدهٔ عقل بد
اید غرض چو غرض آرترا ولور مشتد مرض دیدهٔ تهمتله نظر برداخی در
وچشم تهمتله نظر برداخی **بیت** فعین الرضا من کل عیب کلیلة
وعین السخط تبدی المساویا پس عداوت دیرینه تازه لنه وخصومت
پیشینه اندازه قلنه امانت عدل ووادی خیانت ودیانت فضل و
رشاوی اکلیه لر **بیت** چشم بداندیش که برکنده باد عیب نماید هنرش
درنظر خصوصا شول طائفهٔ خائفه که عقل ودانش ومعرفتدن بی بهره
وجهل وبلاهت ودنائتله پرشهره اوله آنلرک دعوای بی معنی لری اصغا
وکلام مالایعنی لرینه میل ومحابا ارباب عقل واصحاب نقل یاننده فنون
جنوندن معدود وشجون فنوندن محسوب در **نظم** مرده راه صاحب
غرض مپیش خویش بنا خن مکن سینهٔ خویش ریش که او جمله نیرنگ ومکر وفنست

برون دو پستار ووروی دشمنت **اطردعنک اهل النمیمة فانهم یبغضون**
الناس الیک وتبغضونک الی الناس مهتر عالم وپیغمبر آدم
علیه الصلوة والسلام الی ساعة القیام بویرمشدر که **من حسن**
اسلام المرء ترکه مالا یعنیه وبرحدیثده داخی بیورر که **الفتنة**
نائمة لعن الله من ایقظها بو بندهٔ کمترک و ذرهٔ احقرک خاطر فاترینه
خطور ایدن اولدر که بونلرک خصوصنده باب حکومت مسدود
وتاب خصومت مشدود قلنه واول طائفه یه درگاه سلطانی ده
وبارگاه خاقانی ده یول ویرلمیه نه ره دن کلدکلری یه اوراده
کیده لر والی یوما هذا نه عمل ایده کلدیلرسه کروا ویله ایده لر تا دامن
عفت سلطنته آنلرک نبرد مخاصمه سندن گرد شآمت قونمیه وچهرهٔ
عصمت عز ودولته اول طائفه نک جدال ومحادثه سندن غبار
ندامت وغرامت اوتورمیه وشول حیوان حیران وناداناری گران
که ذریات انساندن شکایته کلمشدر یوز ویرلمیه تا کیم بر بی ادب
داخی بو مقوله امر نامعقوله جرأت واقدام اتمیه وبر پرشور وشغب
داخی بویوزدن فکر نامقبوله مباشرت واهتمام کوسترمیه **لمؤلفه**
کرکز دقت اتمک بی ضرورت بولور اغماضدن چوق کار صورت

رد کردن شهریار بختیار رأی وزیرا وبرخلاف صواب دیدن

آن تدبیری پادشاه ایتدی بو رأی تمام پسندیده • و بو کلام •
میزان عقلده سنجیده کورندی • زیرا هرکیمک که بر ظلم و فسادک قلع و قمعنه •
قدرتی اوله • و بر جور و عنادک دفع و رفعنه • استطاعتی اوله پس
آنده تهاون و تکاسل • و اول حالده تمهل و تغافل • کوستریک • ضعیف
ایماندن • و مایل طغیاندن • اولور • الایمان بضع و سبعون شعبة اعلاها
کلمة لا اله الا الله و ادناها اماطة الاذی عن الطریق • انلرکه قوم معدلت
و اهل کرمت و فضیلت در • یؤثرون علی انفسهم ولو کان بهم خصاصة
هر حکومتده که فاحکم بین الناس بالحق و لا تتبع الهوی فحواسنجه • معدلت
اولمز • و هر خصومتده که فاستقم کما امرت مقتضاسنجه • استقامت کوسترلمز
انوک نتیجه سی پسندیده اولمز • و عاقبتی و خاتمه سی مفضی اولور • بیت
راستی موجب رضای خداست • کس ندیدم که کم شد از ره راست
خصوصا که کون و مکانده آوازه عدل و داد اوله نداسی اشیش اولاوز •
و صحن جهانده صلاح پیدا اولیه • صلاسی اشیش اوله وز • ثمدی بر طائفه
بیچاره • و دست ظلم و بیداددن سرکشته و آواره • درکاه معدلت
پناهمزه تظلم کوستروب • شفقت و مرحمت • و رأفت و همت امیدن
ایلیه • آخری نومید و محروم • و مغموم و مهموم کوندرمک طریق فتوتدن دور
و مذهب مروتدن مهجور در • وقتی کیم انوشروان عادلک • و اول جهانبان

کاملک

کاملک • دل روشن نهادنده • جزئیات ظلم و بیداده وقوف کچی حاصل
ایلمک امیدی کره و عقده باغلدی • وسایط وزرایه • و روابط امرایه
علاقه و بندی کسسته ایدوب • اول آتش قهر ایله محترق الاکباد
اولان مجنونلره • و ظلم چون زهر ایله مختل الدماغ والفؤاد • اولان مغبونلره
علاج ایچون تدبیر زنجیر ایدی • تا جزئی و کلی • و تفصیل و جملیه بعض
اهل عالمه • و امراض نهان حیوان و آدمه واقف اولوب • دار الشفاء عدل
انوشروانیدن نوش دارولر • و جلاب جان پرورلر ایچوره پس
خلعت تمام سلطنتی انا ولدت بزمن انوشروان العادل برله مطرز
اولدی • و جریده آوازه معدلتی • دامن آخر الزمانه دک • ذکر جمیل ایله
مشرز قالدی بیت کردن عقل از هنر آزاده نیست • هیچ هنر خوبتر
از داد نیست • هرنه دکلو کیم سلاطین ذوی الافتخاره • و خواقین اولی
الاقتداره • سیاست و عنف لازم ایسه • یوز اول قدر رحمت و
لطف واجبدر • تا کیم جمعیت لشکر و رعایایه • و رفاهیت عامه برایایه سبب اوله
نیته کیم حضرت عزت عزت اسماؤه • و عمت آلاؤه حبیبی سید الانبیا • و سند
الاصفیا • محمد المصطفی • حقنده علیه من التسلیمات اوفاها • و من التحیات اصفاها
بیوررکه • فبما رحمة من الله لنت لهم ولو کنت فظا غلیظ القلب لانفضوا
من حولک رأی زدن وزیر دیگر بحضر شهریار داد گستر • وقتی کیم پادشاه

کامیاب . خطاب مستطابی . وجواب پر صوابنی آخر اتدی . پس مرزیر سخن گوی
جوکان صفت پای تخت سلطانی یه باشن اندروب . شاه رای عالم
آرا پسند آفرین اتدی . وجمله ارکان واعیان . واهل دیوان . وارباب قلم
واصحاب علم جواب شهریاره بچیین ایدی . که کلام الملوک ملوک الکلام بعده
ارکان دولت . واعیان حضرتدن . بر صاحب صدر . وعالی قدر . که
جواهر زواهر معارف وادبه آراسته . ودرر غرر شرایف نسب و
حسبله پیراسته . روی پکینی خاک مذلته سوروب . وجبهٔ عبودیتی
تراب خدمته اوروب . حقهٔ دهانن دعا شاه جهان ایله . مانند صدف
لؤلؤ مثال ثنا آتمو . معدن دُرّ خوشاب . ودرج مشک ناب امیوب
ایتدی **لمؤلفه** جهان طوردقچه شاها شهریار اول . سریر سلطنته تاجدار
اول . اولوب رخش سعادت زیر رانک . مراد آیینه دولتله سوار اول
فلک دوندکجه سیر ائدکجه انجم . ملکیدر قطب دوران برقرار اول .
بوخصوصده بن بندهٔ افکندهٔ بی مقدارک . خامهٔ زبانمی موی صفت بر دقیق
ضعیف عقده دار . وبر رقیقهٔ لطیف کره کذار اتدی . اکر احسان التفات
شاهی . وکرعنایت رخصت پادشاهی مقارن اولوب **واحلل عقدة من**
لسانی یفقهوا قولی موجبجه اول پیچ گرهدن . خلاص کلی بولم
عرض داشت نامه بیانده . بر قاچ نکتهٔ باریک ایله . وبر نیچه معنی دقیقه سخندانلر
اولم

اولم . پادشاه ایتدی ای هنرمندان نامدار . هرچه برآری بیار . که مجلس مشاوره
نک حالی مستقبل . ومضی ودن محاوره در . وخیال فی البال دن مذاکره در
اجازت گفتار . ورخصت عرض افکار . اول وهله ده ویرمیش در . پس
اول مرد صاحب فرهنگ ایتدی . ای شهریار روی زمین . وای خلاصهٔ
خلق عالمین . خفایای اسرار جهان . وخبایای اطوار کون ومکان . سرآینه
معلوم حضرت سلطان دوران . ومفهوم جناب صاحب قران زمان در
پادشاه جهان پاینده . بدانسته روشن . وشهریار انس وجن حضورنده
حدس وتجربه ایله معین در . که بدو فطرت عالمدن حیوانات وآدمیده
خلاف جنسیت . ونفاق انسیت مقرر در . بونلرک مفاسد احوالی .
ومکاسد افعالی صلاح پذیر اولمق . وعداوت ذاتی سی . وخصومت
جبلی سی . محبت واخلاصه . وتبدیل وتغیر بولمق . عقلا ونقلا بعید کورنور
سواء علیهم أأنذرتهم أم لم تنذرهم لا یؤمنون بونلر بر طائفه درکه .
طبیعتلری اوزره مجبول . وهرزمانده هوای نفسانیلرنه مشغول در **بیت**
خوی بد در طبیعتی که نشست . نرود جز بوقت مرک از دست **فمال هؤلاء**
القوم لا یکادون یفقهون حدیثا **بیت** آب کوثر و زمزم سفید نتوان
کرد . گلیم بخت کسی راکه بافتند سیاه . معاذا که **انهم عن السمع لمعزولون**
حکمنجه . کلام پر اهتمام سلطانی گوش هوش لرنه کرمیه . بلکه ذریات آدم

داخی حکومت صاحب قرانی یه رضا ویرمیه . نصیحتمز فضیحه . وحکومتمز
خصومته منجر اوله . استکبار ایدوب . بو جانبه استنکار واستحقار ایله
نظر ایده لر . حرمتمز مذلت واستهانته . ورفعتمز مذمت واستکانته .
مبدل اوله . مهتر عالم بیورمشدر که لا یحل للمؤمن ان یذل نفسه حیث
چو بو قدر ایلشدر نولور دیکدن همین جان آجیسی قالور ایمکدن حضرت
حق واولاد دین مطلق قرآن قدیمده رسول کریمنه بویله خطاب ایتمشدر
که وما انت بهادی العمی عن ضلالتهم ان تسمع الا من یؤمن بآیاتنا فهم
مسلمون اوشبو رسول بهایم که متحیر وهایم در پالیه وعرض شکایته
کلمشدر تشریف احسان پادشاهی وتکریم انعام شهنشاهی برله نوازش
اولنوب بنده دیارنه کوندرلسون برقاچ کون داخی ارشاد وصبر و
توکل ودلالت فراغ وتحمل قلنوب چون وعده لر ویرلسون انشاء الله
الرحمن فی قریب الزمان حضرت سلطانک بو بابده قوی تدبیر وامضای
ومحکم تدارکاتی وار در مصراع آخر شود روزی ازین غم بجان ما
دلملسون حتی یتوفیهن الموت او یجعل الله لهن سبیلا تقدم نمودن
وزیر اعظم برای دیگران در حضور فایض النور شاه جهان
چونکه سوق کلام بو مقامه ایردی وزرای خاص ومقربان ذوی الاخلاص
ایچنده بر پیر روشن ضمیر وار ایدی نام شریفی مصنف انصاف و

دیانته

دیانته متصف بیت پیش طبع عیب دان ورأی ملک آرای او .
مشکل غیبی وراز آسمانی حل شده . بر وزیر خورشید معدلت ایدی که
لطف حمایتندن ولایت تمام معمور . وحسن رعایتندن علی الدوام مسرور ایدی .
نظم الدین والملک منصوران من همه . والعز والمجد معدودان من شیمه .
اید سبحانه من فطر رافته . علی الوری جعل الارزاق فی قلمه . بر آصف
جم منزلت ایدی که زماننده رأی جهان آراسی . وتدبیر مشکل کشاسی
واسطه سیله اصحاب سعادت واحسان . پای حضوری دامن امن وامانه .
واحزاب شقاوت وطغیان . سر غروری کریبان یأس وحرمانه چکمشدی
بیت آنکه در اقلیم مردی وجهان مردمی . هرکجا ملکیت دست وطبع او
صاحب ید است . وآنکه بر لوح دل پاکش بتأیید ازل . اولین سطری
ز نقش سعادت ابجد است . وآنکه دایم آستان درکه او قبله وار .
زایران کعبه مقصود دین را مقصد است . الحق عروس مملکت آنک زیب
اخلاق . وزینت اشفاقی برله روز وشب روضه جان کبی سراپا آراسته
ایدی . وهر دوزن احسان واکرامندن . وانعام عامندن منعم اولوب
دایما حور وغلمان کبی سر جمله آسایشده ایدی . لشکر ورعایا . وعامه
برایا . کمال نظم ونظام . وحسن ارتباط والتیام اوزره ایدی لمؤلفه
بنده قلمشدی سخاسی آدمی . لطفی معمور ایتمشیدی عالمی خدمتنده رکم

خدمتنده مرکم اولسه خاک در • کون کبی افلاکه اندر مزدی سر •
ساجه فرّاشی زمین فرشینه آب • دردی کردون لیکنی کنت تراب •
پس لب اوبه پای تخت سلطانی یه • بوپه ویروب ایتدی المولفه
ای پناه ملک و دولت ناصر شرع مبین • شهریار ربع مسکون خسرو روی
زمین • فتنه یاجوجنه یوق سدّ کبی سدّ سدید • حیرت اربابنه
یوق قایک کبی حصن حصین • ابر لطفک مخزنندن بحر و برا دار خور
مهر جود ک خرمنندن ماه انجم خوشه چین • حلقه با بجه قرالک طوتلیدی
کم • قدرایچون بو عروة الوثقی در اول حبل المتین • دامن چرخ و زمینی
قلیه پر دُر ککی در • مکرمت میزابی در شول ایکی فیاض آستین • اول
یمینک فیض شخی در دیوب اشبولیسار • بوکف دریا یسار کچون قلور
کردون یمین • آب لطفک قلیه بردم مع و زهری تربیت • اوله اول
صافی شکر بوبیری اوله انکبین • آب قهرک آتشین دم اوریسه اژدرها کبی
هفت دریای کل اید بابه بوچرخ برین • کوشش ایدلدن کوه و دشت اهل
لیساغ عدلکی • همدم آهوی صحرا اولدی برشیر عرین • بولیه دورانکده
رونق ککلی شرع مصطفی • ذاتکی رحمت یرتدی خلقه رب العالمین •
ثابت اوله قبه رزمین دوراندکجه آسمان • اوله طاپک شهریار دولت و سلطان دین •
قانده عزم اتسکا اوله اقبال طالع راهبر • آنده کم رزم ایلیک فتح و سعادت همنشین •

الحمد لله الذی هدانا لهذا وما کنا لنهتدی لولا ان هدانا الله هدایت سبحانی
دلیل و مشیر • وعنایت یزدانی معین و نصیر اولوب • ایام دولت سلطانی دن
و دوران صولت خاقانیده • خلد الله تعالی آثار ملکه و سلطانه بالعز والتمکین
وافاض علی العالمین ذوارف فضله واحسانه الی یوم الدین آرا و اهواء
علما و امرا • واحوال و اطوار غربا و فقرا • ابتهاج مناهج عبودیتده •
وانتشار مناشر خدمتده • متفرق و مختلف ایکن • لطایف حسن استمالت
وعواطف یمن عدالتله • جادهٔ استقامتده • و سجادهٔ استنامتده • متفق و
مؤتلف در • عواصف قهر و سیاستله • درخت پرشوک غی و طغیان سر بر
آسمانه ایرکورمش ایکن • اصولندن برکنده اولمش در • و سیول و خیول پر غلبت
جوله بنیان ظلم و عدوان • کاخ افلاکه چقمش ایکن • خاکه برابر افکنده قلنمش در •
انجا و ارجاء ولایت • لطف اعتنا و استعمار ایله معمور • اصقاع و ارباع ملک
حیف قطّاع طریقدن • و خوف لصوص شیطنت فریقدن امین اولوب •
پر حضور اولمش در ذلک فضل الله یؤتیه من یشاء • نظم بعهد
همایونت ای دادگر • بعالم نماند از تباهی اثر • امان در زمانت بجدی رسید •
که منسوخ شد رسم بند و کلید • نه در شهر مخزن نه در کوه و دشت • خیانت
در اندیشهٔ کس نخست • نمود اشتی اهل و سپاه ترا • تخصیص مفتی دین دار
همه از تو راضی درین شش جهات • بحکم حاکم بخش قاضی القضاة الحمد لله علی

ترادف آلائه وتعاقب نعمائه صحایف مصاحف سلطنتکده . لطایف
طرایف احسان وکرم . جمیع طوایف ایچون محرر ایکن . نیچون عتق نامهٔ عدلکله
بعضی بنده لرک . بند غمدن . وقید المدن آزاد اولمیه . وسفرهٔ نعمت و
نعمتکده قسمت نعم لطف وشیم جملهٔ اهل مرحمته مقرر ایکن . نه دن انعام فضلکله
بعضی سایللرک . زمرهٔ مسلّت وقهر مذلتدن . خلاص کلی بولوب دلشاد اولمیه .
بیت جوانمردا امر آنکس کو درین حضرت نیاز آرد . جنان باید که مویی از سر
مویی نیاز آرد . بو آستانهٔ سعادت آشیانه . اول خرمن جود وکرم دکلدر که
بر مور ضعیف . یا عصفور نحیف . کلوب اندن محروم وبی دانه کیده . بیت
مرغ جایی رود که چینه بود . نه بجایی رود که چینه نبود . وبو عتبهٔ سیادت
نشانه . اول معدن احسان وسخا دکلدر که . بر فقیر حقیر . وبر درویش ناگزیر .
یوز اوروب آندن مغموم . وخاطری ویرانه ومحروم کیده . بیت بروی خود
در اطماع باز نتوان کرد . چو باز شد بدرشتی فراز نتوان کرد . سلسبیل عاطفت
شاهی . وزلال مکرمت پادشاهی . نهر فرات ونیل . وبحر موهبت سیل کبی جوش
طیوره . ومار وموره . مبذول وسبیل کرکدر . تاکه هر تشنه فؤاد . وهر محرق
الاکباد . آندن مراد نجه سیراب اوله . وهر خشک نهاد وهر جان بی امداد آندن
استعداد نجه شاداب اوله بیت در مذهب عشق اگر درستی . با خلق
جهان مکن درشتی . ولا تهنوا فی ابتغاء القوم اما خلاف جنسیت . وعدم انسیت

انسیت کلامی دلیل تام در . وبیان غیر تام در . زیرا دایرهٔ ابداع ده جایک
حکمی بر در . ناظر معنی اولنلر بیلنده بو صورتک سرّی ظاهردر . کلام حق
داخی بو حکم اوزره ناطقدر . وبو مدعایه شاهد صادق در وما من دابة
فی الارض ولا طائر یطیر بجناحیه الا امم امثالکم خصوصا زمان ظهور
خاتم الانبیا . ودوران خروج خاتم الاصفیا حضرت محمد المصطفی ده علیه
الصلوة والسلام وعلی سائر النبیین الکرام انس وجن وحیوان وجماد
شرع محمدی . ودین احمدی یه ایمان کتوروب . مطیع ومنقاد . واحکام قرآن
حدیثه . متابعت ایدوب . سیاست حکام . اهل اسلامه معتاد اولمشلردر .
نسبت دین ده قرنداشلر . ومسلک شرع مبین ده . یولداشلر اولوب
تسلیم ورضا اوزره قرار اتمشلردر آیت انما المؤمنون اخوة فاصلحوا بین
اخویکم بو دعوی یه برهان نیّر ایسه انصر اخاک ظالما او مظلوما حدیثی حکمنجه
نرده بو قدر که معاونت اخوان . ومظاهرت کاینا من کان لازمدر .
اکر زمان قدیم ده . رسوم حمیت جاهلیت . وعموم سوء نیت مقتضاسنجه
وغلبهٔ شقاق وشقاق . وکثرت حیله ونفاق مقتضاسنجه . بغض وعداوت
مشتد . وخبث وقساوت ممتد اولدیسه عجبا دکلمز . قبایل اوس وخزرج
مابینده . قرون بی شمار لیل ونهار . مخاصمه ومجادله . ومدافعه ومقاتله اولدقلرنکه
حضرت حق . واول قادر مطلق . حیثیته خطا بنده . والا منزل ولان کتابنده

بیورمش در واذکروا نعمة الله علیکم اذ کنتم اعداء فالف بین قلوبکم فاصبحتم
بنعمته اخوانا بیت زنکار بسته مپندیش و دلشکسته مدار که آب
چشمهٔ حیوان درون تاریکی است. واولکه طائفه حیوانانک جبلتلرنده بغی و فساد
غالب و موکد. وطبیعتلرنده شقوت وعناد محکم و مشید اولوب.
سمع قبولدن معزوللردر. واصل فطرتلری اوزره مجبوللردر دیمک اولمقدن
جادهٔ رشاددن. وطریق سداددن دوردر. رسول رب العالمین یعنی حضرت
محمد الامینه. ایمان کتوردکلری. واطاعت وانقیاد ایتدکلری اول برهانه
مناقض در. واول بیانه معارض در ما من مولود الا وقد یولد علی فطرة الاسلام
بیت چوب حقیر را اگر تربیت کنی. جایی رسد که بوسه گه خسروان شود.
این مقطعاتنده دلمیشدر که قطعه بمصحبت ارباب شرف باش که خورشید
با پرتو صحبت گهر از سنگ برآرد. صحبت اثر خود بکند گرچه خردمند.
با خود در ناموس بصد رنگ برآرد. همسایه به جوی درین باغ که آخر
آلو چو با لو نگرد رنگ برآرد. مع هذا اهل حقیقت. وقوم طریقت بیورمشلردر
که بیت داد حق را قابلیت شرط نیست. بلکه شرط قابلیت داد اوست.
ولو یسلم کیم قابلیت شرط مقبول دله. وانلر طبیعتلرنده قساوتدن فرط
عدل اولا. ارباب فضایله اقامت مراسم نصایح ایلمک هر زمانده لازمدر.
زیرا انلر تبلیغ احکام ده سیر انبیا اوزره عازم در نظم مدار پند خود

مدار پند خود از هیچ کس دریغ بگو. اگرچه از طرف مستمع بود تقصیر. سحاب
قطرهٔ باران زکوه واگیرفت. اگرچه در دل خارا نمی کند تأثیر. وشول کم
حسن وعده ایله. ومداهنه ومبالغه ایله. آنلری دفع ایلمک. ومکر وحیله وخدعه
یوزندن. سوز سویلمک. سلاطین عظام. وخواقین کرام. بلکه عامهٔ اهل اسلام.
جائز اولنلردن دکلدر المحتال خائن والمقدر کائن زیرا که سرمایهٔ غرور. وپیرایهٔ
کذب وزوردر. دایرهٔ فتوتدن دور. وقاعدهٔ مروتدن مهجوردر ان احسن المهدمین
الا یمان هل جزاء الا حسان الا الاحسان هر کیمسه که تهمتدن اوزین اعرا.
وخلایق سخن فروش لعله اغرا ایدوب. برگفت وگوی. وصاحب افسانه وسمر در.
همین شجرهٔ خلاف. ودوحهٔ صفصاف کبی بی ثمردر. ولائق مصاحبت آذردر.
لهم فی الدنیا خزی ولهم فی الآخرة عذاب الیم صبح کاذب کبی روی کدورت
دیجوردر بیت ای لب صاحب روا سپید. هر روغنی سپید کلیم شود. صبح صادق
همدمی صفوت ونوردر لمؤلفه صبح صادق چو رایت افرازد. لشکر نور
هر طرف تازد. درخت صدق بلند و برومند اولور نظم زهی عالی درختی کز بلندی
سر دگردون گردان پایهٔ او. نیازد در بهشت عدن شاید. اگر طوبی بود همسایهٔ او
درخت کذب پست وحقیر و پرگزند اولور بیت شاخ که بی میوه بود ناخوشست
مطبخیا نزاعد در آتش است. زمرهٔ اولیاء کرام. وفرقهٔ اصفیاء عظام. انجنده
مقام اعلی. ومنزل بالا صدقیله کور. بحمد الله والمنة که حضرت ملک داد بخشش نعمت

ایالتله مغتنم. وخلعت اسلامله محترم. نفس نفیسی مذکی. وقلب شریفی مصفی
وروح پر فتوحی مجلی. وسر سنیی محلی اولوب. دیوان عدل وداد ده. ومحکمه
رشادده **کونوا قوامین بالقسط شهدآ لله** موجبنجه جادهٔ مستقیم. ومنهاجه
شرع قویم اوزره. تفحص احوال ستم دیدکان ایدر. وفصل خصومتده وعدل
حکومتده **ان الله یامرکم بالعدل والاحسان** حکمنجه تفتیش احوال الم کشیدکان
قلور **بیت** مرو باید که بر تواند برد ورنه عالم پر از نسیم صباست. روزگار
سعادت آثاری. روز وشب اداء فرایض طاعاته. واتمام نوافل عباداته
وتلاوت قرآنه. وسیرت عفو وغفرانه. ورفع ظلم وعداوته. ودفع شر وعصیانه
مصروف در. ومرکز سایر امرا نامدار. وسلاطین کامکاردن. شراب دولت
وغرور وسکر انلری. وجاه صولت وسرور حیرانلری کبی. دامن لباس عفتی
وپیرامن ملک وعصمتی. خبث ملاعب وملاهی. وحدث مفاسد ودواهی. برله
آلوده اولمشدر **بیت** چکویم در اوصاف این سرفراز. که هست آفتاب از مدحت
بی نیاز. ذهن وقادی. ادراک دقایق حقایق اسرارده مظهر **یکاد زیتها یضیء**
ولو لم تمسسه نار در. وطبع نقادی کشف مکنونات مؤنثات آثارده مظهر
نور علی نور یهدی الله لنوره من یشآء. در **نظم** ملک سیرتی صورتش آب وگل
پر از مغز وهوشش پر از عقل ودل. نبوشد ز اغیار سر قدر. که رایش کند راز آن
باخبر. پس عقلا ونقلا صواب اولدرکه. اکرچه اصحاب دعوی. وارباب

شکوی در. بو حضرت پر موهبتک طیبه گرد ازعتبه مکرمه عبودیت چهره سین
سورمک ایچون. وبو جناب محمدت مآبک کعبه دار حرم محترمه مسکنت
جبهه سین اورمغچون. احرام بغلنوب. قوافل جار فضل عظیم. ورواحل
امید عدل عمیم برله. صدق وصفایله. ومهر ووفایله زاد آلوب.
لبیک اللهم لبیک واللطف والفضل لدیک نداسیله زمزمه
کنان. وگریه زنان. عازم خدمت اولدلر. وحضور سلطانی. ودیوان
خاقانیده. حال پر ملالترین عرضه قلوب. محاوره ومناظره ایده لر
تا دلایل ظاهره. وبراهین باهره ایله. انلرکه مقهور ومظلوم. وجور وقهرایله
مغموم ومهموم در. وشونلرکه جایر وظالم. واقوام مفاسد ومظالم در ظاهر
اولوب. شرع شریف الهی. وقانون منیف پادشاهی. حکمنجه مرتبه
سزاسی. ومقدار قدریه جزاسی ویرله. وهرکیم چنبر طاعتدن سرپیچ ایده
ودایرهٔ مطاوعتدن طاشره کیده. حقندن کلنه. ولایق عفو وغفران
ومستحق فضل واحسان اولنلره حمایت ورعایت قلنه **لمؤلفه**
ولایت بوستان شه باغبان در. سیاست نار ولطف آب روان در
سزای آتش اولور خار اولنلر. ایچر آب روان کلزار اولنلر **والباقیات**
الصالحات خیر عند ربک ثوابا وخیر املا وقتیکم آصف نصفت نصاب
کلامنی تمام ایلدی. وضمیر منیرنه الهام اولنی سویلدی. رای زرین خاقانیه

موافق • وفکر متین علاء حقانی یه • مطابق دوشوب • حضرت سلطان
تحسین • وجمله ارکان آفرین ایدیلر • پس شهریار کامکار بویردی • که
ماه و روز • وساعت سروز • معیّن اولنوب • قبایل انسانه • وطوایف
حیوانه • مخاصمه ومرافعه ایچون • آنلرکه غالبدر • وبوخصوصه راغب وطالبلر
تنبیه ایده لر • تا دیوان سلطانی • ومحکمهٔ جهانبانی یه • حاضر اوله لر • آصف
صاحب رای تیدبیری • حالیا رسول بیانم • شترپایم قبیله انعام طرفندن
بوخدمتده قایم • و درگاه معدلت پناهه • ملازم در • باقی سباع • ووحوش
وطیور • ومار ومور • وحشرات وهوام • وضیع وشریف وخاص وعامه
برنه کم وار • اعلام اولنمق • ایچون • کندنک تحت ایالتنده • وتصرف
حکومتنده • اولان • زبان فصیح • وبیان ملیح • اسمی یکانهٔ شهر ودیار • ونشانهٔ
روزگار • فاصل وکامل • برنچه دیکش • جنی ریعتین اولنوب کالبرق الخاطف
والریح العاصف اننادن مدی مملکت سردارلرنه • وحیوانات آلتی طوایف
سپهسالارلرنه • حسب حال تقریر ایدوب ارسال اولندی رسول فرستادن
ملک داد بخش بن فیروز وحاضر شدن حیوانات بهمیه روز •
کل بروای بر طوطی بیان • سویله بلبل کیبی برنو داستان •
چون سپاهکینی سرانک لقین • فانتا منها بسلطان مبین • • •
خط منقار ک کربسم الله در • نکته سین انکلر شوکم آگاه • در

سلطق

منطقک پر حکمت ذات وصفات • سینده در شرح حروف عالیات •
افسرک کیم تاج سلطانی درر • خاک درگاه سلیمانی درر • •
نه فلک معراجی در بال وپرک • مهره دن کچمه ملکی افسرک •
ایلیوب بو چیرخ خاکیدن خروج • اوج چرخ وصله جاندن قل عروج •
ایدیجک جان عالمندن تا نزول • بزه پیغام ایچون اولکسن رسول •
یترا اولدوک یک راه آب وکل • رازغیبیدن بزه آکاه قل •
اوله چونکیم نامه نک عنوانی هو • بزه کشف ایلر قمو اسرار او •
ایرشوب شام وحجازه طایفه • اوقسون اول نامه یی هر طایفه •
فرق اولوب نیک وبد لعل وخزف • بیله لر عالمده کیمک در شرف •
صورت ومعنی ده فائق کیم ایش • خلعت تکریمه لائق کم ایمش • •
کون کبی روشن اولوب تا درد وصاف • اوز مسون هر تیره دل لاف گذاف •
لامعی کیبی اولوب فقر ایله شاد • بوقلمی قلسون ره عقبایه زاد •
بنگل ای ملک سلیمان استین • وحش وطیری بنده فرمان ایستین •
سلطنت بوقلعده دراو یار ملک • غفلتین ترک ایله بو آب وگلک •
کیمه کیم جام فنا ساقی اولا • خضروش دل زنده وباقی اولا •
انک استرسک اکر اولجامی نوش • جان ودلدن بو کلامی ایله گوش •
تا ذنا یدن سنی پاک ایله • منزلک خاک ایکن افلاک ایله •

عشق حقدن صونه بر فرخنده جام • ایده‌یسکدن سنی فانی تمام •
چونکم حضرت ملک دادبخش بن فیروزشاه طرفندن • اطراف عالمه • یعنی طوایف
حیوانات وقبایل آدمه • ایلچیلر کوندرلدی • وهر برینه روز جمعیت تعیین اولنوب
وعده‌لر ویرلدی • پس چنلردن • هر رسول خبربر • بر طایفه‌یه ارسال اولندی
وما ارسلنا من رسول الا بلسان قومه لیبین مقتضاسنجه اول طایفه‌نک
صورتنه کیروب • فی الحال بیک خیال کبی پران اولوب قبل ان تقوم
من مقامک یعنی طرفة العین ایچنده • حضورلرنده بولندی • رسول بر درنده
کوسی صورتنده • دیار ذات النطاقه کلوب • حضرت ابی الاشبال •
صاحب الشوکة والاقبال • اعنی امیر کبیر سید السباع • شیر دلیرک
حضور شریفنه ایردی • قاعدهٔ شاهان • ورسم پادشاهان موجبنجه •
زمین خدمته بوسه ویردی • سلطنت روزافزون • دعاسن اوقیوب
شیر دلیرک اوکنده باش یره قویوب • وشهریار دادبخشک دعا و سلامین
ومراد وپیامین عرضه قلوب • احوال وماجرا هرنه کم واقع اولمش ایدی
حکایت ایلدی • وتفصیل اجمال حسب الحال هرنه ایسه سویلدی •
شیر دلیر دانینه توقیر وتعظیم • وتوفیر تکریمله • خدمتنده قیام ایدوب
وفرمان سلطانی‌یه • اهتمام کوستردی • وطائفهٔ سباعه ندا ایدوب
اول امر همایونی • وحکم سعادت مقرونی عرضه قلدی • واتیدی یا ایها الملأ

یا ایها الملأ انی القی الی کتاب کریم پس طوایف سباع سرجمله • اول توقیع
رفیع الشاندن • وعتق نامه‌سی • الترینه کرمش بنده کبی • بند غمدن آزاد اولدیلر
بیت از غایت تعظیم نشانه نذارا • بر حلقه چشم چون نکین درخاتم
پس شیر جهانکیر • وزیری پلنک دلیره • که مرد میدان نهنک آهنک •
وکاردان صاحب فرهنک ایدی • قدرت وقوت • وهیبت وسطوت
اسی ایدی • قبایل حرب ایچنده آدی نمر • وسرعت سیرندن اوتوری کنیتی
ابو عمر ایدی • خطاب ایدوب • مقربان درکاهدن تیز اول • بر رسول •
صاحب خبر بول • که ذو فنون وکاردان • وپرفسون واهل لسان • حکیم
فاضل • وخردمند کامل اوله • تا خدمت رسالته قیام • وبو مصلحته
اهتمام ایده • که بنی آدمله مناظره • وذریات بشر ایله محاوره • کار طرهاتی در
نه امر آسان • پلنک خدمت کوستروب ایتدی • حضرت شهریار حاکم در •
بر جمله محکوم • ورای جهان آرای • احوال بندکان سراسر معلوم •
حالیا هرنه کم دار اصحاب شعور • واعیان صدور حضرت شهریارک حضور
موفور السرورنده • سرجمله بوزا ورمشلردر • وخدمت وطاعت کمرین •
میان جانه بسته قلوب • فرمان سلطانه قیام ایچون عبودیت مقامنده
طورمشلردر • هر بری مصراع از شاه یکی اشارت وزمن بسردویدن •
دیوب • بر کار روا • دایرهٔ خدمته پویان • وصحیفهٔ مصلحته فرمان •

اولنغ ایچون جان و دلدن بر نقطه اوزره دوزلر نظم

کسی که شد چو قلم در زمان تو دو زبان . نصیب اوست سیهکاری و

نکونساری . بر شکوه و قارتوکوه با همه سنک . رود بباد چو کرد

از سبکباری . اولا بر نامدار . نظر شهریارک مقابله سنده حاضر .

و اشارت حضرت سلطانه ناظر و منتظر طورمشدر . اکر رای مشکل کشای

پادشاهی . بو خدمته آنی لایق کورر . شنک بو قدر که جان و دلدن فرمانه

بوزاورر . شیر اییدی . اکرچه کم بر دلیر شکوه و هیبت و قدر و رتبتاسی آز

متنه کم دیمشلردر بیت زانکه دو دی سهکین پیکر است . برورتن از مرد و

افزون ترست . قبیله سپاهک مهتر و سپهسالاریدر . و طائفه ذوی

الانیابک دلیر و نامداریدر مصراع دشنه در دست و تیغ در دندان

کار ضرب و حربی . و احوال دار و کیری خوب بلور . و شکار خصم ایلکده

تدبیر روشن قلور . اما بحث و مناظره . و کلام و محاوره اهلی دکلدر .

و الحاصل شهسوار میدان محاربه در . نه پهلوان معرکهٔ مقابله و محاوره .

تنک یوز پیروزی . و اول آتش طبع پر سوزی عرضه ایلدی . شیر ایدی

یوزاکرچه پلنک روح و کران قدردر . و صفوف دلاوران صاحب صدر

در بلند همت و غیوردر . و قوی نهمت و صبوردر . سیل روان آنک رکابنجه

دوان و باد وزان وزن . رفتارنجه همعنان اولمز . لکن سرسنک جوان

جوان پیشه . و درازدست و کوته اندیشه در . بیابانده نشو و نما بولمشدر

مرض سباته مبتلا اولمشدر . مرطوب الدماغ . و اهل فراغدر . طبعنده بلادت

و مزاجنده سماحت وار . عاشق پنیر او لوب . سرزمانده پر غمدر . و بر طعمه

ایچون اسیری آدمدر . بو حیله ایله غایتده کوکلکودر . و سودالی و حرلی

یوللودر لمؤلفه کران جان و بد منع در نهایت . بلا در سرزمان آنی رعایت

رسالته لایق . و محاوره و مناظره یه مستحق دکلدر . پلنک ایتدی اکر شاه

روشن ضمیر . و پادشاه خورشید نظیر . مناسب کورر ایسه . بندهٔ دیرینه کرک

صاحب سکینه . کوندرلسون . شیر ایتدی اکرچه کرک دلیر . کرک و هیبت

و قدر و مهابتاسی در . شب رو کمتر نظیری . و جاسوسلقده مشتری یوقدر

دوربین و روشن نظر . و قوی قلب و زورآوردر . قوت شامه سی و صفدن

بیرون . و حاسهٔ باصره سی بیاندن افزوندر . قطع عظام عظیمه ایتکده اسنانی

مصری تبردن تردر . یعنی مانند تیغ و خنجردر . اما حریص و بدخوی

و طماع و کینه جویدر . چون غنایم اغنامدن غیری پیشه سی . و غرایم انعام

دن آیرق اندیشه سی یوقدر . لاجرم کسنیتی بوجهده در . و روز و شب

اسیر بطن و معده در بیت اسیر بند شکم را دو شب نکیرد خواب .

شبی ز معدهٔ سنکی شبی ز دلتنکی . سرزمان وهمدن خالی . و خوفدن

دکلدر . حتی وقت استراحت نومده . اکر لیلده در اکر یومده . بر حقله سیله

اولور و ادل برنی شویله کشف ده قور نته کم حمید بن ثور آنوک مدحنده
بو ایکی بیتی دیمش در **نظم** ونمت کنوم الذئب فی ذی حفیظة
اکلت طعاما دونه وهو جایع ینام باحدی مقلتیه ویتقی بالاخری
فهو یقظان هاجع پس بو مقوله کمینه یه عرض سالت موجب
نجات وسبب حلات اولور بلکه ایتدی حضرت شهریار سک نامدار
حقنده نه امر ایدر شیر ایتدی سک دلیر دانی اکرچه پهلوان میدان مبارزت
وپاسبان ایوان محارزت در گردن جانی طوق وفا ایله بسته
وخاطر ناتوانی سنک جفادن شکسته در جز عطا وعنده لی نظر در
بر خوان ثمین دن بر پاره نانه و بریان سمین دن بر فرد استخوانه قانع در
کیجه لرده بیدار کوندزلرده درکار بنده خدمتکار در جبلتی امانت
وخلقتی صیانت اوزره در استعداد تام وقابلیت تام اسی در
نته کم دیمشلر در **بیت** سک اصحاب کهف روزی چند پی نیکان
گرفت ومردم شد سابقهٔ حقوقی اونتمز هزار زجر وقهر ایله صاحبنی ترک
اتمز صد بار سنک وچوبله قوسک قویوب کتمز **بیت** سکی زالقوا
هرکز فراموش نکرد دکر زنی صد نوبتش سنک حضرت مرتضی دن
کرم الله وجهه منقول در که کلب ده اون خصلت وحالت وار در
اکر بنی آدمده آنوک جمله سی بولنه ملک اولوردی ومولی سینه کال

کامل درجه ده تقرب بولوردی **القصه** خصایل حمیده سینه حد وشمایل
پسندیده سنه عد یوقدر وجلادت وصلادتی خارج الوصف در
بیت بهیکل هزبری قوی استخوان بهیبت پلنکی که کین دمان
تنبدی خدنکی که یاد کشاد زشصت تمش بقصد شعاد اما بر لقمان
وکسرهٔ استخوان ایچون زیاده متملق در بو سببدن بنی آدمه غایتده
متعلق در والی حصل قربات بشر ایله چوق حقوقی ودبنی نوعنه نهایتده
عقوقی وار در وقت اولور که حالت جوعی دنیا جیفه سیله دفع اولمز
دم لر اولور که احتراقی سوداسی وغلبهٔ صفراسی بر مرتبه یه وارر
که سکر وجنوندن افاقت بولمز پس لوکمانکی کمینه رسالته سزاوار
وخدمت وکالته یارار دکلدر **مصراع** فلس مدد رجال والمحبوب رجال
ملک ایتدی شحنهٔ دوران ومرد میدان خرس دلیر کوندرلسه نجه در
شیر ایتدی اکرچه خرس دلیر زیرک ودانا وذی شوکت وتوانا در
بطلتهٔ عجیبه اتی اکمن به فطنه غریبه سی وار در زاهد لکی اربعینه کرر
وصوفیلکی خلایقه ال ویرر آز نشره راهبر وقلندره یار ودیاردیاره
اولور ریاضت دمزنده دست وپاین ملغله کچر وصبیاندن
برمکشوف الرأس خاتون کورسه قچر قبایل عرب الجنده کینی ابو حمید در
وطرق فتوت ومروتده وحید وفرید در ومؤمن حلوی کبی اکمین ایله

واطوار شیرین ایله باشی خوشدر • اما نهادنده اختلاف • وطبعنده انحراف
واردر • گاه تنقل طعوم انسانی ایدر • وگاه تناول لحوم حیوانی قلور • •
اوقات غضبنده اصحاب جنون گبی کوم کوم کومرکورنور • وهنگام تعبدده
ارباب فنون گبی صمور صمور صمره نور • غایت حرصندن لحم نظیفی تمیز
ایمز • وفرط شهوتندن آیرا اولورکه اویمز • تیره طبع وگران جان در
وسیه خاطر وبدگان در لمؤلفه دل وجانی طلودر حرص وشهوت
انگجو مذرجالی پر قساوت • الحق آداب سلاطین عظامدن • ورسوم
خواقین کرامدن بی بهره در • وقباحت سیرت • وقباحت صورتله
شهره در • بومقوله کمپه مصلحت حریفی • ویونک گبی شخص خدمتک الیقی دگلدر
دیمک ایتدی جاکر کمینه • وبنده دیرینه • بوذینه حقنده نه بیورر سز • شیر
ایتدی • بلی بوذینه • فطنت وذکاده بی بدل در • وصنایع انسانی
نک چوغنده • صاحب عمل در جست وچابک • وپردان ونازک در •
لسان عربیده کنیتی ابوحبیب • وابوخالددر • اما انپانه زیاده معتقد در •
وآنلرک خدمتنه غایتده مساعد در • وعیار ومشعبد در • نسناس طبیعت
در • وغول طینت در • انسان گبی الریله تناول طعام ایدوب • قدمینی
اوزرینه رفتار ایدر • وآدمی گبی محافظت دکان قلوب • خلایقه بازار
ایدر • بو سببدن اهل یمن آنی خدمتکاری • وخادم داری گبی توتنور جانباز

جانباز گبی ترازو وبه رسنلرده یورر • وهزار دولو اوینلر اوینوب معلق لر
اورر • شاطر حرامزاده در • وفنون وفسونده زیاده در • دزد وبی باک
وگستاخ ناپاک در • هندیلر آنوک کمال خلایقه ظفر بولورلر • ونقود واسبابدن
چوق صامت وناطقه مالک اولورلر بیت نه اورا زخودی زحق شرم
بود • نه از مردمش نیز آزرم بود • واگی حاصل آنوک مفاسدی چوقدر • ویوللار
طوتربا پشه یوقدر • رسالت آنوک گبی فتنه وزعلک • وشوخ برخللک
دگلدر دیمک ایتدی وآن عیار یعنی سنکپار پسجار داخی خیلی حریف در
وکاردان ظریف در • شیر ایتدی سبحان الله • بر دزد ماکیاندن غیری بولدیگی
ومقدمات رسالتک بیانندن آگاه اولمدیگی • آنوک نامی دله دگل
دله در • عیارخانه • وطرار محله در • شرزیر افسوس • ونهانی مصلحتلرده جاسوس
اولسه اولور • اگر مملکتوک سردارلرندن • وکشورک اختیارلرندن •
وارایسه عرض ایله • والا بیهوده کلامله اوقاتی تضییع • وتطویل
مراطله بزه تصدیع اتمه • دیمک ایتدی ای پادشاه ملک فرهنگ • وای شهریار
فلک آهنگ • بحر علمک محیط جزو کل در • عالمده نه نکته اوله که ضمیر منیرک
آندن آگاه دگلدر • مقصود حضور شهریاریده سربرنج وانگمدر • وبویاوایله
انلرک نهادین شاد • وخاطرین آباد اتمکدر • یوقسه دلاوران دیاره • ودلیران
صحرا وکوهساره • نهایت یوقدر • هنوز گفتار • اورتایه گلامشدر •

شیر ایتدیکی کفتاری قو • اکرچه پهلوان روی زمین • و قهرمان ماء و طین در •
زور و قوتنده • و مهابت و شوکتنده • سوزیو قدر • اما برنتش اعرج • و بر
علیش اخرج در • ارنب کبی بر بیلوده • و بر بیل نر در حقیقده خنثای
مشکل دن بتر در • خاتونلر کبی مبتلای حیض و نفاس در • و شدت و
حدتی • شیر مردلر اچنده بی قیاس در لمولفه او در پهلوان که ایش
قولاین لبه • نه اول کیم قولامیه جرات قله • و شول کیم فیل دلیر در • اکرچه
کیم زور و قوتده بی نظیر در • جثه‌ده کوه آهنین نهاد • و میانده کنبد ذات
العماد در • خرطوم کمند اساسی کاه مانند چوکان • کوی فلاکی قاپتی آخر
وکاه مثال اژدر پیچان کون وهکاسینی یوتق دلر • صان ما و دان چرخ آسیاب •
برین در • یا آتشین دیو زمین در • انیاب سرتیزی حراب آبداره
و سنان آبداره بکزر • بته کیم وصفنده دیمشلر در لمولفه نظم
ابراست بباد اندر و باد است بهامون • صحراست بکوه اندر و کوهست بصحرا •
چون آب ز بالا بکراید سوی پستی • وز پست چو آتش بکراید سوی بالا •
با نعرهٔ رعد آمده و با سوختن برق • با رفتن ابر آمده و با کردش نکبا •
قوم حبشه اچنده آدی محمود • و کنیتی ابو العباس در • قابل تعلیم و تربیت
و اهل استیناس در • لکن زیاده کین دار و حقود • و ستیزه کار و عنود در
کریه المنظر • و قبیح المخبر در • جنک جوی و بدخوی در • و سنکین دل و بخت

سخت روی در • خنزیر طبیعت • و مردار طینت در • زور و قوتی بر کیمسه ده
یوغکن • بر ضعیف کرکسدن خوف ایلیوب فرار ایدر • سعت اذنی
سفره کردار ایکن • بر خفیف مکسک آوازه سیندن بی قرار اولور • طیور
ابابیل حجارهٔ سجیل برله آنلری هلاک ایتدوکی • بو خصوصه روشن دلیل در
القصه سوز بو مقامه ایرشکن • و سوز دن مدح و ذم اله ایرشکن
ناکاه قبیلهٔ بنی ثعلب دن بر حکیم ذو فنون • و علیم ذو شئون یعنی روباه پر فسون
ارباب دیوان اردندن کذر ایدرکن • نظر سلطانی یه دوقندی • چنک
قرینه فراست • و دقیقه لکیاسته التفات نظر شاهی فهم ایدوب ایتدی •
روباه دولتخواه • مرنک و بدن آکاه • و بندهٔ درکاه جهان پناه در
کنیتی اصحاب حکومت اچنده ابو الحکم • و ارباب کرم اچنده ابو النوفل در •
کاردان و خویشتن دار اولمغین • ابو النجم و ابو الحصین داخی در لر بیت
اینده دکو زیرک قرت عالی • که کوزلر قورت قوریق دکو دالی • بی اشتباه
اول حکیم پر انتباه رسالت خدمتنه لایق • و مساوره و محاوره امرینه حقیق
در • شیر ایتدی • بن داخی میزان نظر ده عیار دن اول ایندی • و معیار خاطر ده
اول اوقندی • اکرچه حسن منظر • و لطف مخبر • و الحان خوش • و تقریر
دلکش اسی دکلدر • ظاهرده ایت بکلو • وقاحه قوریقلو • بکار صورت •
دون سیرت • بر حریف در • اما مزاج کیر و دانش ور • و دقت اندیش

وباریک نظر در. منکانه دار وکیرده. برادنی لعبله کندوبی ترخاص ایلر جانور
لری نه حیله لر دام ایلر. هرقچنکه قصد اقتناص ایلر ظن غالبم اولدرکه. بو مهمه
آندن احری. وبو کاره آندن اولی کمسنه نوقدر. خدمت رسالته
وسپتم دیده لرطرفندن وکالته اول مقرراولسون اعطوا القبل الی بانیها
لمؤلفه هرآن خدمت که او را درخوری منیت. زصد خادم برآن فطن
بری نیست. تیک دانی فرمان شاه کشور. وحکم شاهنشاه مامور برپیرد اوب
روبایه شیر دلاورک. امرنی تقریر. واصل حکایتی تقصیر ایلدی. روباه داخی
سمعا وطاعة دیوب یرندن طوردی. همانذم هرنه ایسه یول یراغن
کوردی. نه راحله ونه زاد ونه کیسه دن استعداد. فانده سیمین شهر
جم آباد دیوب. مانند سپک نهاد دوان. ومثال آب پراعاد روان.
اولدی رسیدن رسول ثانی برصورت ملک آسمانی بحضرت سلطان قاف
سیمرغ عالم مطاف رسول ثانی داخی. برملک نورانی صورتنه کروب
دیارکوه قافه. واول عرصه کردون مطافه ایروب. ذوالقدر الجلی.
وصاحب الشان العلی. فرید السلاطین. قهرمان الخواقین. شهریار طیور
کم آزار. حضرت عنقای نامدارک حضورنه واردی بیت نام او سیمرغ
سلطان طیور. هر زمان در قرب حق از خلق دور. آداب سلاطین ذوی
الاقتدار. ورسوم خواقین اولی الابصار اوزره. حضور شریفنده. وموقف

مسنفنده

مسنفنده. عبودیت چهره سین. خرلت خاکنه سوردی. وخدمت سرین.
سلطنت پایکاهینه اوردی. نه کورسه که برطائر ملک خصلت. وبرمرغ فلک
صولت در. که صورتده آدم. وسیرتده فرشته. وجودی نوردن اولمش.
سرشته. جمال جمیلی محاسن بشری برله پیراسته. وذات بی بدلی خصال ملکی ایله
آراسته. رسم غازیان. وعادت تازیان اوزره. فرق فرقد ساینده آفتاب
آسا نوردن طیلسان. چتر همایون کبی وجود شریفنه سایبان خلعت خلقتنده
اوالقدر. الوان غریبه. ونقوش عجیبه جمع اولمش که. نمونه سی. نقاشان
خطا وچین. بلکه رسامان روی زمینه. بیللرکارنامه. وسرمایه خانه اولوردی
اول تشعیرات نازک وتر. وشول تحریرات دلکش وخوشترکه آنده درج اولمش
عالم اسلنوک فکر خیالین آشفته. وعقولین فریفته ایلردی. کتاب ارژنکده
نقشلری. انکا نسبت برنسخه منسوخ وبرد فرابز لمؤلفه کورسه ارژنگ عنوان
اندراغی جان صورتین. اولنوردی حور وغلمان صورتن. مات قلمش نقش و
رسمین عالمک. رنک وروی عقلن آلوراولمک. دوربرکار زنده حیران
انس وجان. بکری سیری بخشلرجانه جان. نقطه لرافشان اولوب
انجم مثال. کوستررکبی یوزده بوخیال. مهروه گلگونه سندن زرد رو.
آسمانک بغرن اتمیش نیلی صو. رنک مشکینی سواد چشم جان. صبح وش
تابان بیاضنده ن جهان. نته کم شیخ فرید الدین العطار رحمت تربته

کتاب منطق الطیرنده بیورر **نظم** ابتدای کار سیمرغ ای عجب • جلوه گر
بگذشت بر چین نیم شب • در میان چین فتاد از وی پری • لاجرم پر شور شد
هر کشوری • هر کسی نقشی از آن پر بر گرفت • هر که دید آن نقش کاری
در گرفت • آن پر اکنون در نگارستان چین • اطلبوا العلم ولو بالصین •
گر نگشتی نقش پر او عیان • این همه غوغا نبودی در جهان • این همه آثار صنع
از فر اوست • این نمودار از نقوش پر اوست **القصه** رسول شهریار
دادبخش • اول جمال با کمالی • و اول نقش پر خیالی • چون کوردی برزمان
حیران قالوب طوردی • بعد زمان دعا دامن آچوب • دولت روز
افزون ثنالرین ایدی • و شهریار دادبخشک حضور شریفنده • حیوانات قبلندن
نچن ماجرای سویلدی • اگر تحت ایالت سلطانی • و تصرف عدالت جهانبانی
ده اولن طوایف برایا • و فرق سپاه و رعایادن • کمیسنک بنی آدمله
خصومتی وار ایسه • دیوان حکومت صاحب قرانیه • فلان کونده حاضر
اولوب • شکایت تظلم • و تخاصم و تکلمی • مرتبه یوزدن ایسه تقریر ایلسون
دیدی • سیمرغ داخی رسول شهریاره • کمال احترام • و فرط اکرام ایلیوب اول
کلام و پیامی • گوش هوش ایله اصغا • و قومنه ندا ایتدی • پس وضیع و شریف
و قوی و ضعیف • قریب و بعید • و احرار و عبید • بارگاه فلک اشتباه پادشاهه
و درگاه جهان پناه شهنشاهه • جمع اولدی • زمزمهٔ طیور نواساز • و دمدمهٔ

مرغان

مرغان خوش آواز ایله • صحن دیوان طولدی **للمؤلف** بفریبی هزار دل بردند
طرب انگیز مجلسی کردند • پس سیمرغ عالی جناب • وزیری طاوس شوکت
نصابدن یکادونب • لطف و ملایمت • و حسن مکالمه ایله خطاب ایدی •
که بو قبایل مرضی الشمائل • و اشبو طوایف مقبول الخصایل الجنه دن • بزوم طرفمزدن
رسالت • و شرکت طرفکزدن وکالت • سزاوار کیم وار • طاوس زمین خدمت
اوپوب ایتدی **والطیر محشورة کل له اواب** موجبنجه حضور شهریاره طیور
برین اوشدی • ققنوس • و بلبل • و دراج • و طوطی • و قمری • و فاخته •
و سار • و کلنک • و چرز • و لقلق • و ابابیل • و پرستو • و تزرو • و کبک • و سمانه
طورنا توی قرلنغج
و هدهد • و کبوتر • و کنجشک • و نچادک • و بوم • و کوف • و شب پره • و امثالهم •
قورطای اوکو
و مرغان بحرین • حواصیل • و بوتیمار • و مرغاب • و قاز • و غواصه • و اسفرود
سقاقوشی بلیقجیل جبق بوطرق
و اشباههم حاضر اولدیلر • و اشارت بشارت غای سلطانیه • ناظر اولدیلر **للمؤلف**
جان هر یک ز انتظار افروخته • چشمها بر امر شاهی دوخته • حالیا جماعت برکی
دن • بر طایفه حضور شهریاری • و مجلس جهانداری ده بزم آرالق • و نغمه سرالق
ایتمک مراد ایدنورلر • اگر حضرت خداوندگارون • و جناب شهریارون اشارت
بیوریله • سنک و کلدرکه هر بر یک قیل و قالندن • و جنبش و افعالندن عیب و
کمالی معلوم • و ادبار و اقبالی مفهوم اولور **بیت** تا مرد سخن نگفته باشد •
عیب و هنرش نهفته باشد • که **المرء مخفوف فی طی لسانه لا فی طیلسانه** •

بسمرغ ایتدی جائزدر • و سرکیم درست کردار • وراست کفتار اوله فائزدر • پس
طاوس داخی طیور طرب انکیزه • و مرغان دلاویزه • صلا ایتدی • اولا بلبل خوش
الحان • که لقبی اهل عرفان ایچنده • هزار دستان در • و خواننده بزم کلستاندر •
ایلرو کلوب • شوق و ذوقله • و شور عشق ایله • پرسوز و پیاز اولوب • بو وزن
سرآغاز غم پرداز ایتدی **لمؤلفه نظم** شهریارا صولسون چیچککلی
مهکاسون باغ جنت جبلی • کورمسون عمرک کلستانی خزان •
بزم عشرتده مدام اول کامران • کرچه کیم بر بنده یم زار و نحیف • سوزلرم در
لیک جانبخش و لطیف • روز و شب وردم در کفتار عشق • بنده
ختم اولمشدر اسرار عشق • نالم ایدوب نایه تعلیم نوا • اولدی عشقمدن
درونی پر هوا • نالهٔ عشاق اشدوب جوش ایدر • ماهرو عشقمدن نوش ایلر
عشق کل نقشیدر سجاده اود • دود آهمدن فلکدر کبود • صبح وش چاک اولدی
کل قدی تنم • یاقدی کلکی جانی آهم بنم • نالهٔ کوش ایمن سرمست اولور •
صنه چنک ولی بکا همدست اولور • کیجه کوندز آه و زار ایدر ایشم •
عشق اودندن دردمادم جنبشم • کلرک جانینی آسم اوداید ر • لاله بغرین ثبوت
پرده داید ر • عشق دامید صفیرم صبح و شام • جان و دلدن دل نفیرم و السلام
درد دل شرحینه کرچه آه کیم • بزم شهده لیک سوز کوتاه کیم • عارفه
بر کل تیر دیسوب نشان • داغ دل بود کلو اولدی خون فشان •

چونکه

چونکه بلبل پر غلغل حال زارندن • بر مقدار سویلیدی • و سینه صد شرحه سی دروننی
پاره پاره شرح ایلیدی • طوطی شیرین بیان داخی شکر دهان • آچوب بو وجهله زبانه
کلدی **لمؤلفه** شاه عشرتده یار اول عالم ایچره • بقای خضر بول بو بردم ایچره •
اولوب باغ دولتک سرسبز دایم • جهان طوردقچه اول دولتده قایم •
اکرچه سبزپوشم خضر کردار • ولی سرکشتهٔ عشقم فلک وار • بو مقام
انکچون اولدی یوت • بکا خون جکر درعشق دن قوت • بجدا سه بو خوندن
سرخ رویم • زلال لعلنی پر حبت وجویم • طولوب ای کیسی جانم شهد و شکر •
طراز خلعتم العیش اخضر • سوزمدن سبزپوشان نه افلاک • قلورلر روز و
شب رقص طربناک • شکربارم قچن کفتاره کلسم • جهان طاوسیم رفتاره
کلسم • فلکلر بستهٔ دلدار شهپرمدن • فلکلر خستهٔ جان رنگ و فرمدن •
بوکون عشقیله بم جانباز عالم • دکلسم فلکی باشم اوزره سردم • بو سبکین چرخ
کیم آهن قفسدر • بنی صید ایتکچون پر هوسدر • چو شاهک بزمی پربرک
نوادر • نه سوز کیم سویلسم باد هوادر • اکرچه سوزلرم در شهد باشیر • ولی
شهلر شکردن تیز اولور سیر • ضیافت ده طرفه ماحضر کبی • حضور شهده
هر سوز مختصر کبی • وقتی کیم طوطی خرم • با دل پر غم سرانجامنی تمام ایلدی •
و کلامنی سطے ما هو المرام • سویلدی • قمری مطوقی داخی همان ترنم کنان •
و نعره زنان • جان و دلدن بو بیتی ورد زبان ایدوب **لمؤلفه**

عالمده تیرعاشق غمخواره یه بر پوست • عرض ایتیه بکا ایکی جهانی ندیم دوست •
پس عرض حالا بچون بکجردن یانه یانه • شمع آتشن زبان کبی بیانه کلوب ایتدی
لمؤلفه تو پردقجه عالمده قوشلر نغم • شهاسور صفا یله عشرتده دم • کوکه
ایرشوب قلقلی جانکک • طوتا ایر یوزین غلغلهٔ ملک • چون ام آندی
شاهنشه دادکر • ویرم شامه کونکلرمدن خبر • بیم بن که شاهیله دیباز
اولم • نه خاکم که چرخیله همراز اولم • ولی یاردن افتراقم دیم • درونده کی
احتراقم دیم • شب محنت آرتمغین شوقمی • سپیه چلدن اتدم بو کونکی
طوقی • بکا صوندی چون ساقی عشق جام • کوزمدن آقن خون دلدر مدام
چون اولدی بکا عشق جانان غریم • عنایت ایلکدن درم یا کریم • •
شب و روز محنتلرم آغلرم • انکچون جهانک دلین داغلرم • الکلدر غم
فرقتدن ملک • دتوشردم حرقتدن فلک • دلم تیغ محنتله پرشرحه در
ایشیم روز و شب ماتم و نوحه در • چو بزم شهنشاه در پرصفا • بودم نوحه کرلک
دکلدر روا • کرک مجلسیدن اتمک نکاه • تیرسوزا چون شمعه برشعله آه
وقتی کیم قمری سپیه روز مانند شمع پرسوز مطلع کلامدن • اختتامه دک
و دیباجهٔ مرامدن خاتمهٔ انجامه دک • سینهٔ پر احتراقله • وشرنگ مهراقله •
سرانجامنی تمام اتدی • کبوتر فرخنده فال • اختر اقبال کندزین کوستروب •
کند و کند ویله کفتار • و بو بیتی تکرار ایدردی که • لمؤلفه بن که

بن که عشاق ایچره مطلوب اولمشم • حسرت یوسفله یعقوب اولمشم • سخن
اوجنه پرواز • ومدح شاه سرآغاز • ایدوب ایتدی لمؤلفه نظم •
کلشن وصل اولدی غنچه منوربو سرا • شاها دعون مدحکی مرغان خوش سرا •
اندکجه مهر و ماه شرف برجن آشیان • ارباب حاجت ایلیه قاپوکه التجا •
بن بنده نوحه کرکبی کرچه حزین دلم • نغمم دررو ولی طرب انکیز و جان فزا •
ترجیع بند نظمی کیم کوش ایده رسه در • حقا بو سلک کوهره اولمز بو کون بها •
مهر و وفا قلاده سیدر طوق کردنم • تسبیح خوان عشقم و فی الصبح والمسا •
نظم بجوه سیمع کلام کنش کبی • نثر انکچون اوربه نه فلکه نغمه قفا •
مربر پرم تمده که مضراب عشق در • اوج هواده قلعه نوانی کبی روا •
عود دمله خاطر اشجار پر سرود • رود غمله سینه اچار پر صدا •
مرماه که باغیله پر مه دوست یار • الحشت وار دهره اولور صدقی نما •
اوج هوایه چقه رم هر زمان بنم • پروین صفت بغشلرم افلاکه روشنا •
مست شراب عشقم ساغر صفت بنم • دور بیابغم ایده جکی حرمتم کوا • • •
دون کون فلور فلکله بروجم مسامست • پروازم اولسه سدره کبی ملکی منتها
تابنده در رخمده محبت مثال • کالبدر فی الظلام و کالشمس فی الضحی
شیرین کلام اودر که اوله لازوه دلپذیر • لاف وکذافی یوق سوزنک کرچه چیزوا
القصه بو بوزدن قفنوسی • و دراج • وفاخته • و سارک • و مرغ

طرب سازو شیرین کارک • دلدکی نوازندن • وجانداغی هوازندن • سیمرغ
عالیجناب • بربر سولیندی • ونهادلرنده اولان تماشه رازلرندن •
وجکرلرندکی کونیکواه و دمسازلرندن • تمام شرح ایلدی • دونوب وزیری
طاوسه ایتدی • بونلر بر طایفه درکه • اذکار صبح ومسایله • وکفتار خوش
ادالیه • غافلینی خواب غفلتدن بیدار ایدرلر • وعاشق دلداده لری جانلندن
پنداره ایدرلر • مسرت دلرینک مداحلریدر • ومصیبت غملرینک نواحلریدر •
مجالس ظرفانک • کوینده لری • ومجامع عرفانک خواننده لریدر • اصحاب
صحبتک مونسلریدر • وارباب خلوتک موسوسلریدر • هر برینک زمزمهٔ شام و
صبحگاهی • مؤذنلرک پیش وقتده نوبتجاسی در • منابر اشجارک خطیبلریدر •
صوامع اذکارک نقیبلریدر • محافل عشق محبتک مقریان خوش بیانی در •
ومناری وجد وحالتک • مؤذنان دلکش الحانی در • تمجیدلری آیات
بینات توحید در • وتسبیحلری مقدمات تنبیه ایچون تمهید در • بونلر عشاق
بیقرار • ومشتاق غمکسارلردر **لمؤلفه** غرامت کوینک شیدالریدر
ملامت ملکنک رسوالریدر • جهان ایچنده عاشق پیشه لردر • نوا وقتنده بی اندیشه
لردر • محبت جرعه سیندن مستلردر • زبان عشقله همدستلردر • نی آساشوری
هردم نوادر • تران ونغمه وذوق وصفادر • ترنملری افسانهٔ ادوار تکلملری
ترانهٔ اشعاردر • ادوار فلک نغمه پردازلری • اذکار ملک زمزمه سازلری در •

در • جای زوعراق واصفهان مسافرلریدر • هوای دلکش مقاطع • بونلرک پیرانی
پیرلریدر • شیخ عبد القادر خدمتندن ال الشلردر • ودیار عبد المؤمن ان •
کلمشلردر • کوچک وبزرکله یار • ولیت وبلند ایله همکار اولورلر •
بونلر ارباب مناظره ومقابله • واصحاب محاوره ومجادله • دکلدر • اما او کلک
کلنک یعنی طورنا در • هوا وجنبدن اللذن سکپته اولش صورتادر •
اگرچه مانند شهباز بلند پرواز در • لکن بد آواز وناپاکدر • کلام ده •
پس وپیش غ رطلز • مردم کنده وهواپسنده • وذوق صفا پسنده در • دایم
کنده وزین یوکسک طورر • واولمز وقنلرده اوتر • بکرارکه بو اکمی مینی استماع ارمشدر •
نظم بلند پروازنا دان کردن افراخت • که دانا را بی شرمی بنیه جنب
نمی دانی که آهنک مجازی • فرو ماند ز طبل بانک غاری • چرز خود برحیوان
لایفهم • وبرحیران بی دعر • کران جان وبدخوی در • ورکیسه تک بجا بشن
وکرانبارلر درلر که توی در • بو سبدنکه لمی علت وامراض واسقام
وماده صرع وسرسام در • وقت طلوع آفتابده • دیده سی دوخته وسینه سی
سوخته اولور • بو هدهد اگرچه امیر تاجدار • وامین کامکار • ونه متکار •
سیلیمانذر **صلوات الرحمن علیه** وزیرک ودانا وبازک وبینادر • پیک
صبا رفتار • وجاسوس شهر ودیار در • بجس کار • وتفحص احوال ذکار ده
عدیم المثل در • اما حضرت سلیمانه عند انتشدر که کمسینک رسالتنه التزام ایتمیم

صفت کلنک

صفت جغد

صفت هدهد

وصبح کسنک خدمتنه کتیه • بو خصوصه اکون النده برات مستی وار •
وحجت تحکی وار • کسنک اکا قیل و قالی • وابرام و اقدامه مجالی یوقدر •
نظم صاحب سر سلیمانست وی • از تفاخر تاج ور زانست وی •
با سلیمان در سفرها بوده است • عرصهٔ عالم بسی پیموده است •
حلهٔ بود از طریقت در برش • افسری بود از حقیقت بر سرش •
آنکه بسم الله در منقار داشت • دور نبود کر بسی اسرار داشت •
هر که او مطلوب پیغامبر بود • زیبدش بر فرق اکر افسر بود • پس بو حجته در که
حضرت رسالت **علیه الصلوة والسلام** انکه قتل و ذبحندن نهی اتمشدر •
پرستو داخی • اکرچه فرخنده روی و خجسته خوی در • اما اهل تحاته دیر کوی
در • اشیانه سنی عالی آستانه لرده • ولانه سنی بلند خانه لرده ایدر •
والحاصل انلرک احسان و رعایتنه • والطاف و حمایتنه معتاد در •
و آنلرک دست تعدیلرندن آزاد در • تذرو و کبک وسمانه نک • یعنی اشبو
معتاد طیورلرک آشیانه نک • اکرچه منظرلری لطیف • ونقش و پیکرلری ظریف در
طلعتلری پری وش • وخلعتلری دیبای منقش در • ماکیان کبی مردمک
خرمنلرنه اوشکنلردر • وحرص دانه ایله دامه دوشکنلردر • بو سبیدن
بنی آدم حاثیده مغلوبلردر • وادنایای وسموبدن نمایده مهرو طردر •
پروازده قاصرلردر • وغفلته خاسرلردر • کنجشک • و چکاوک • و بنات

صفت پرستو

صفت تذرو و کبک و سمانه

صفت کنجشک

داخی • بینه سرچه • وطورغای • ومرغ سهل خوار • حرص شره ده بونلرک طفیلی •
وخوف وخشیتده توابع وخیلی در • خصوصا نه خلقتلرنده شوکت • ونه
خلقتلرنده زینت واردر • کیمی بدکار وزیانکار • وکیمی ثمار خای ومردار
خواردر • بونلر اوشی دوشک طایفه در • وکند وسپایه لرندن خایفه در •
مؤلفه خردون بهره سزدر چونکه خردان • یمین اولور سیزای بزم
مردان • واوکه شب پره در **مؤلفه** حقه قول اول بنده کبی یاریسه • بزم ناکس
عزلت کزین • وزاویه خلوت نشین در • بر دم تنفس اکون • تنفس صبح وشام
وخلق آرام اتدوکی هنکام ده • ظهور ایدر • بنه فراغت کاشانه سنه • ور پایتی
آشیانه سنه • کیروب حضور ایدر • بی برک و قوت تسبیح حی لایموته • کندو
عالمنده • و کاره مشغول در • خصوصا خشای مشکل کبی • ذو الجناحین در • ونعامه صفت
بها یله طیور • ونسبت بین بین در • طیور ایده پرواز • وتوالد وتناسلده بهایله
انبازدر • بو سبیدن نهاد نده مغلوب • وطایفه موشدن محبوب در •
وبعضی وقتده اژدر نامورک • رعیتندن کچنور • وکاه اولور که طیورک
حشرات پر حسراتندن کچنور • خیره چشم و تیره نهاد در • ظلمت آباد خرابه
معتاد در **مؤلفه** شوجانکه سوره صفا ازدخان کلخنده • نه دکلو ایمیه
عشرت هوای کلشنده • وتشول که طیور بحر دن حواصل در • اکرچه چوق
خدمته قابل مرد فاضل در • خلعتی پاک • وطلعتی تابناک • شوکت و وقاراتی •

صفت اصل

خواجهٔ کامکار • و بکٓه صورت امیر نامدار در • صیاد دهقان • و نرآ دهقان
در • و بحری چالاک • و خواص بی باک در • اما صوفی صفت مرزمانده بحیله
کرامتی آب اوستنده صلوب • اسیر اظهار ولایت در • و شول حجت
طیور که کل قد علم صلاته و تسبیحه شانلرنده نازل در • اتمک فکر نهادی • و قصد
مرادی • تقدم دامات در • عجبندن عمود سفینه کبی باشین هوا ده طوتب • و
سترن کبی قناترین یایوب • کشتی صفت صو یوزنده یورر • مرزمانده انجابه غزن
آینه ماده همان کندوزین کورر العقعق احوال مرعاب و قازله • و کلام
درود و رازله • و بیان نکته پردازایله • سخنا و جنده پرواز اتمک •
و هرکشنک حالندن برپر آغاز اتمک لازم دکلدر • سوزوک مختصر و
مفیدی • و کلامک لطیف و سدیدی اولدر که • رسالته سن التزام ایده سن
و بو خدمته سن اقدام ایلیه سن • نته کیم دیمشلردر بیت جز بجز و میند
مفرما عمل • کرچه عمل کار خرد مندیست • طاوس داخی بر سر و چشم دیو
جولان کنان • و بال و پر زنان • مانند باد سبک نهاد • عازم شهر خرم آباد
اولدی رسیدن رسول ثالث در صورت مرغ طیار بخدمت عقاب نامدار
رسول ثالث دخی بر مرغ طیار • و بر طایر صبا رفتار • صورتنده پرواز
اوج هوا • و آهنک برج سما ایدوب • بر کوه فلک شکوه و سنکین قدرک
قلهٔ آفتاب نمیسنه که ایوان کیوانه برابر • و کنکرآسمانه همسر • و کفهٔ میزانن

برتر ایدی • نزول ایدوب • مرجع المآرب و المطالب • سلطان طیور ذوی
المخالب • شهریار عالیجناب • عقاب کامیابک خدمتنه ایروب •
قوایم سریر سلطنته یوز اوردی • و معاینهٔ نظر سعادت کسترنده • بنده وار
ال قاوشروب طوردی • و حضرت ملک دادبخش بن فیروزشاه طرفندن
هر نه کم تبلیغ رسالت • و عرض مقالات ایدی • یرینه کتوردی • عقاب عالیجناب
داخی • حکایت و شکایت نه ایدوکین معلوم • و اشارت و بشارت نه ایدوکن
اولدوقین • مفهوم ایدینوب • پادشاه دادبخش ایچون • دعا و ثنا خدمتین •
تقدیم • و حکم جهان مطاعنه • و امر واجب الاتباعنه • تعظیم و تکریم اتدکدنصکره
وزیر سعیدی • شهباز سعیده امر ایلدی • که تحت حکومتنده اولن قبایل طیوری
حضوره حبورنه • و خدمت موفور السرورنه • دعوت ایلیه • باز سعید داخی
کمینه چاکر • و بندهٔ فرمان برم • دیوب • فی الحال دیوان سلطانی یه • و ایوان
خاقانی یه • کشورک • سردارلرین • و مملکتک اختیارلرین • یعنی طوایف
طیور مختلفة الطباع اولی اجنحة مثنی و ثلث و رباع دن ذوات المخالب
و الاظفاری جمع ایلدی • مقدما مقدم پادشاهه • و خاک پای شاهه • کرکس
روزکار دیده • و کرم و سرد کشیده • عرض قلدی • که الشیخ فی قومه
کالنبی فی امته بو سببدندر • که هر زمانده • پیرلره تعظیم و تکریم و مجالسده
محافلده • آنلری تقدیم لازمدر نظم هر جاکه پیر سایه نهد رخت راست

کین بیابان زطوبی اخضر نمودارست • الکلام خسروان شنیدی که در سمر •
کردارشان به پر معنبر منورست • عقاب ایتدی • بی کرکس مراد صاحب
تمکین • وشیخ دوربین در • ایام طیران • وهنگام سیرانده صبا رفتار •
وآفتاب کردار در • برکونده مشرقدن مغربه سفر ایتمکه قادر در • وقابیل طورک
جمله سی توک • حمله پروازنده قاصر در • واقعا نسر طایر چرخ الطیور • پروازده ممتاز
در • وسیروسیه عقده سپهر انجم ایله انباز در • قادر کم آزار در • نه ظالم خونخوار
در • نته کم دیمشلر در بیت بشر کرکس کم آزار اولدیغیچون • طغان طورمز
زیان کار اولدیغیچون • جمیع جوارح واصحاب مخالب آندن خوف
وخشیت • ووهم ودهشت ایلر • اما غایتده پر معمّر در • وطبیعی خساست
ودناءتده مخمّر در • مستعمل غذره • ومتناول قذره در • استشمام روایح طیبه‌دن
بلاکی در • واستنشاق جیف منتنه علاج وتریاکی در • بو مقوله کمینه
رسالت خدمتندن آزاد • وعالمده فارغ الاکبا داولمق اولی در • شهباز
ایتدی • اختیار شهریارکدر • حالیا چون بنده لرکدن • شاهین • ولجان
وسنقور • وآتمجه • وقراکوز • وسینی • وامثالهم • درکاه جهان پناهده جمله
حاضر • وامر پادشاهی یه ناظر در • عقاب ایتدی بی بو جمله ذکر ایتدکلرک
قوتمک دلاورلرندن • وحلک سرورلرندن • وایچلرنده زنجیرسی •
لشکرک امیر آخورلرندن • وسبک دل احترلرندن در • وجمیعی صباحت

وبرق

وبرق جهاب • وتند وتیز واتش خیز • وکارکذار وشیره مرد در • ولی هیچ •
بری ملایم رسالت • واهل مقالت • دکلدر بلکه سرحلقه مرد شکار وبردار
مصراع فلحوب رجال • ولقرید رجال • خصوصا که بو ذکر اولنلر کلیا رسین •
حرص آز • ومشهور وبی احتراز اولمغین • دست آموز بنی آدم • وکرفتار
قیود درد وغم اولمشلر در • شهباز غلیواجه یاد ایلدی • عقاب ایتدی
غلیواج اکرچه مرغ دلاور • وصیاد زورآور در • سیر وسپر عقده • واقدم
جرائتنده سوز یوقدر • اما حرام زاده نهاد • واهل فساد در • طبعنده خشونت •
ومزاجنده انوثت وار در • نته کم ملک الشعرا امیر خسرو دهلوی قصیده‌ده
دریای ابرارنده • بیله لسان پهلوی دیمشلر در بیت بهر این مردار
چندت کاه زاری کاه زور • چون غلیواجی که ششش ماده وششش نرست •
شهباز قرغوینی ذکر ایتدی • عقاب ایتدی • آتوک دلاورلغنده ومتر
کلنده • کمینه کمك قتل قابلی • والحاصل رهجانی یوقدر • عباسی خلعت وقبائی
کسوتدر • دود مختنه اودرلر یا نقش در • اهل ماتم کبی سیاه لره بویانمش در •
مصراع بالاتر از سیاهی رنک دکر نباشد • دیوب اما زیاده آزغوندر •
وکلاغی بکیدن بارد • وطبیعتی غایتده بیغون در • زنکی طبیعت • وحرامی صفت در •
شب مظلم کبی تیره نهاد در • وظلمت آباد غم کبی بی کشاد در • اکرچه کم
النور فی السواد در بیت هرکه را رهبری کلاغ کند • بیکمان دل بخیر داغ کند

الحق سوزک طغروسی بودر که اول برصابون اوغورسیدر بوکنک کبی خدمتلرده
یوز آغودر وشیطان کوکلن اغودر دکلدر **مصراع** که کاربای چنین کار رسر
سیاسی نیست بازبوکز زاغ عوضه قلدی عقاب یاتیدیکی زاغ بر
حریف چابک وظریف نازک در عیار ذو فنون ومکار پرفسون در
اصنافی چوقدر واقراد نهایت یوقدر و بیله جله سی اکر زاغ
اکحل وکر زاغ اعظم در وکر زاغ ابلق وکر زاغ اسحم در اکر قسم
غماز وکر صنف نمازدر جمیعسی قبایل طیورک شیطان فسونسازی
و پردازان حیله بازیدر منذ وطبیعت ودزد خلعت در کچه باجث مودعات
نکارودر یعنی دزو بیلمینه زیانکاردر مزارع ناسی حضرا یدوب
اخراج مکنونات واتلاف مخزونات ایلر وکیمی صیاد روزکار
مجنوب شکار رجو اذل وصید فراریج اراذل ایدر وکیمی کارکاری قزو
قاغلدی وشماته وغوغادر وهذیان بی معنی وخرافات پرسودادر
بوسبیدن قبایل عرب انجنده کنیتری ابو الجراح وابو الحذر وابو زاجر
وابو الشوم وابو عتاب وابو القعقاع در القصه بو رسالت خدمتنک
اهلی همای فرخنده لقادر که طایر مبارک ومرغ داناءدر منظری شریف ودیکری
ظریف وخلقتی لطیف وخلعتی نظیف قدر بلند وذاتی ارجمند
وخجسته اختر ومقبل سعادت کستردر پس سیالت خدمتنه همای صاحب

اقبال

اقبال یقیین قلنوب مرفه الحال وفارغ البال بالعز والاجلال شهریار داد بخش
حضور شریفنه ارسال اولندی **رسیدن رسول رابع بصورت ماهی در دربار**
عمان پیش نهنگ قهرمان رسول رابع داخی سیاحت ارض بسیطده طی
منازل وقطع مراحل ایدوب وسیاحت بحر محیطده طرح مشارب
مشاهد المیوب بر ماهی پیکر وبر نهنگ ملک منظر شکلنه کیروب سلطان
ذو القدرة والتسلیط شهریار کردون تهنک ملک جم اورنک حضرت
نهنگ حضور پر حبورنه واردی نه کورسه قهرمان زمان وزیان دوران
شوکت ومهابت وصولت ونجابت اسی بر شهریار عظیم الشان وبر
ملک قوی الارکان در که اهل سیران تماشاسنده حیران جبرت نمای عالمین وا عجوبه
چرخ زمین طول قامت قیامت نهادی وضخامت بدننک شحامت
لحامتی **لمؤلفه** صونیوزنده صورت پل کوسترور دورکرده تسلسل کوستروب
عرضلایدوب دوراندر حد سزعرض طول ایر شوب کسمش محیط چرخ یول
مرقین قالدرسه باشین آیدن قلعه در بحرا بحره پر برج وبدن اتنه یولاده
بکزر بکری ایرسه صوکبی اکی بحر یری نیچه ارة کنکره ذات البروج
طاق کردون کبی اتشدر خروج روز وشب بحرا بحره کم در کار در
بر مصیقل تیغ جوهر دار در پر نجوم ایرد منلرن عالمی جان خلاص اتمز تخشدن
اتسه دمکسلک طوترآفاقی اودر سر تسرتیلر دل قلاک دود سو

آدمی

سوسنان نقشی کی اولمش موج وار . عقل زنکی فتور حیران و زار . پس
شهریاره واره جک رسول نهنک نهیبی . واول هیکل عجیبی کوروب . برزمان
غریق هاکبی نطق مجال . و نه نفس احتمال . شوریده ومبهت و لال . و حیران
مضطرب البال طوردی . نهنک پر فرهنک . رسول شهریارک حیرتن . و مراتب
ضجرتن مشاهده ایدجک . ملایمله لجهٔ دریادن سر قالدروب . ایتدی
ای بیکانه آشنا طلعت . وای دیوانه روشنا خلقت لمؤلفه
درین دریا چو ما بی دست و پایی . مکر از زمرهٔ یاران ما یی . .
بو دریای بی سروبن . و مهلکهٔ سخن ده . شوریده بی کنت وکو . نه جهت و جو
ایده کلدک . و تلاطم تراکم امواجه . و روزکار زورکار بحر متواجه . اوغرادین
دکک زورقین کرداب حیرته صالدک . و درد و محنت رسلرنده چاره‌سز
اولوب . لنکر کبی بر یرده مغلوب قالدوک . نکرکیم طوفان بلایه اوغرایوب
عقلک دومنن صویه . و فکر و خیالک بادبانن یله آلدردک . که تحیر و تضجر کدن
کورک کبی صاغ و صولدن الدرک . دعایه قالدردک . آخر بو آهنک بی هنکامدن
نیک . و آغازی انجامدن . امنینک نذر سویله . و تلخ و شور دکلدن . و حیرت و
نفورات و ملکدن حکایت ایله . نه کوردک بویله اولدک . دنک و مدهوش
دنک خاموش و جانک بحر پر جوش . هرکیم بو معرکهٔ خطره . و مهلکهٔ شور و شره
قدم بصبه . ملاح کامل . و غواص دریادل . اولوب کلک کرکدر . دکوه وار

بنان

ثبات وقرار . و تمکین و وقار ایسی اولمق لازمدر که الجبل القاصف لا یزحزحه
العواصف یوقسه اول کم خس و خاشاک طبیعتدر . و غبار و خاک طینت
در . بو روزکارده سرکردان و برباد . و حیران و بی بنیاددر . که بونده رومین
تنلر . و آهنین بدنلر غرقهٔ حیرتدر . و بوکشورک صفدر زره پوشلرنه صفت سر
اژدر رجسبه صاعقه هزلر . و بودیارک دلاور سلاح شورلرنه . تر انداز از خرطوم
نحته آتش هزلر . مع ذا اینه بربری روشن نهاد و پاکیزه روی . و صافی دل
و خجسته خوی در بیت جمله شان درمیان چشمهٔ آب . چون درمهای
سیم در سیماب . الحق بو ایکی بیت واقعی آنلرک . وصفنده خوش مرغوب
و دلکش و شیشدر نظم همچو مقراض از سبیکهٔ سیم . اطلس سطح
آب از و بدو نیم . یا چو الماس بهالی ازکم و کاست . متمایل بجنبش از چپ و راست
و جمیعی حضرت ذو النوندن ال آلمشلردر . و اهل صفا خدمتنده اولمشلردر .
مشربلری معین . و مذهبلری مبین در . منظرلری روحانی . پیکرلری نورانی در .
لمؤلفه وقاعرمنده جمع آشنا در . صفا بزمنده شمع روشنا در .
اوروب آینهٔ دریایه صیقل طوغار صنعت هر یوزدن اوّل اولورلرحینه
برساعتده نایاب . نته کم نیلکون ابر ایچره مهتاب . حضیض بحردن کوکسه سر
اوج . کورینور نتلری صو کبی پر موج . آنلر برق وش پریری مادن
شهاب آتندی طمن اولور سمادن . هر قچن آفتاب عالم سوز جهانی روشن ایتسه

بونلر سایه صفت لجهٔ دریاده نهان اولورلر ۰ و سرقین ماهتاب آسمان افروز
کون و مکانی نوروکلشن ایلر ۰ بونلر انجم آیین آمینه ماده عیان اولورلر
نته کم ۰ دریای عرفان آشنالری ۰ دیمشلردر **بیت** ماه درآب چون درم ریزد
هرکجا ماهیست برخیزد ۰ چونکم بو نکبی مجمع صفایه ۰ و مجلس دلکشایه ایردک
دکلدن خوف و خشیتی کوتره ۰ و ضمیر کدکی فکر و نیتی اورتایه کتوردم **لمؤلفه**
هرچه کوئی بکوی هرچه داری بیار ۰ وقتیکم ملک دادبخشک رسولی
حضرت نهنک خوش آهنکدن ۰ بو ملاطفت و ملایمتی کوردی ۰ همین حضور
شریفنده چهره بین ۰ مذلت ترابنه سوردی **سبحان من یجری الفلک
فی البحار ویسبح الحوت فی التیار** دیوب دعا دهانن آچدی ۰ و ثناکوهرلرین
ساچدی ۰ حضرت ملک دادبخشک رسالتی بیان بلیغ ایله تبلیغ اتدی ۰
و قصیدهٔ احوال قصه پردازک ۰ و جریدهٔ ماجرای پرسوز و پسازک ۰ شاه بیت
مطلعندن تمت مقطعنه دک ۰ اوقیوب ۰ حکایت و شکایت مرتبه سین
سویلدی ۰ وقتیکم نهنک صاحب اقبال ۰ حسب حالی معلوم ۰ و قصه پرملالی
مفهوم ایلدی ۰ و زیر مشیری کوسجه کرنج بالغی در ۰ یعنی ملک دریا صفدرلری
و کشور ماسرورلری ایچنده ۰ تیغ خونباری ایله ۰ و جوبهٔ آبداری ایله ۰ دریلور
دلیر نامدار ۰ و امیر کامکاردر ۰ فیل دمانک خرطومی آنوک حسام جان پیمائی
یانده ۰ برآستین بی دست ۰ و برغلاف بی شمشیردر ۰ و شیر ژیانک هجوی آنوک

عزم میدانی وکنده ۰ برغبار ریت ۰ و برباد دکیردر ۰ هرقچنکه قطع مسالک ۰ و عزم
مهالک ایلسه ۰ اقدام تیز اقدام ۰ و اوهام تندکام ۰ اکا موافقت ۰ و مرافقت
اتمکده عاجزدر ۰ و هرقچنکه ملک دریاده سفر ۰ و صحن لادن کذر ایتسه **لمؤلفه**
شویله ایدر صحن دریای دونیم ۰ اطلس سنجابی مقراض پیم ۰ شور دریا
دن دل جاننده جوش ۰ سینهٔ عاشق کبی اولر خروش ۰ ایتدی حالیا بزه
بزه بر پیر منیر روشن ضمیر کرکدر ۰ که دبیر تیر فلک پرتنویر کبی ۰ پاکیزه طینت
و خجسته خصلت ۰ سینه سی روشن ۰ و چهره سی کلشن اولا ۰ تاکیم واروب
جنکلر پادشاهی حضورنده ۰ بنی آدم مناظره و مجادله ۰ و محاوره و مقابله ایلیه
الحق قبیلهٔ سمکدن غیری بزوم طائفه مزک اکثری قبیح المنظر ۰ و کریه المخبردر ۰
یا ضعیف مزاج و خسته دلدر ۰ و بطیء السیر و کرفتار آب و کلدر ۰ بو بابده
قوی اهتمام ۰ و تفحص تام کرکدر ۰ که آخری شرم و خجالته ۰ و آزرم و ملالته منجر
اولمیه **لمؤلفه** اندیشه سزا دره خاکه جنبادی ۰ ای فکرک اولور نتیجه سی یاد ۰
کوسیج ایتدی حضرت شهریارک ضمیر منیری ۰ دریای محیط در ۰ و دل پرتنویری
فلک بسیط در ۰ بر قطره نسنه حضورنده خفی ۰ و بر ذره نسنه نظرنده مختفی دکلدر
توم دریا طالب معاش در ۰ و بر طائفه عیاش در ۰ حالیا چوخی اطراف بحره
و سواحل بره طاغلمشدر ۰ و مریری ساعی قوت لایموت اولوب ۰ بر کوشه برشته
عزلت قلمشدر ۰ مار ماهی ۰ و سرطان ۰ و ضفدع ۰ و قنفذ ۰ و خارپشت ۰ و

وكشف شده‌یك حاضرلردر ۰ وام سلطانی‌یی برسروچشم طوتانچون ناظرو
منتظرلردر ۰ نهنك ایدی ۰ مار ماهی كنده ابنای جنسندندر ۰ وظاهرو
باطن اسرار طلسمندندر ۰ مستقیم القامت ۰ وصاحب استقامت در ۰
نته‌كم بورساله‌نك مؤلفی ۰ واشبو مقاله‌نك مصنفی بالایجاز والالغاز
علی طریق الایجاز آنوك وصفنده دیمشدر لمؤلفه اول لعبت دركه یر
صفت ۰ دلوبن كوكلری زمینه كچر ۰ موش وش كرچه نرم دربدینی
لیك پولاد صحنن اكی بچر ۰ یا دخی برده حلقه حلقه اولور ۰ زلف خوبان كبی
كوزمه اوچر ۰ حیه دركرچه لیك حیه دكل ۰ جن كبی آدمی كوریجه قچر
كل كبی اول هوایه دونمز هیچ ۰ آب وكل ایچره عشرتیله كچر ۰ كیم كه كوندرسه
لامعی یه جواب ۰ باش ورو ب عشقنه طلولرایچر ۰ جنت اهلینك اوك
قوتلغنه ۰ ایرسون اول كه كم بوسرّی آچر ۰ اما برقاچ قدم قوروده قیلاز
وبرایكی دم سلاطین حضورنده كنارده قادر ۰ دكلدر ۰ ودیرلركه طائفه اژدردن
ماربستكر ایله الفت ومعامله‌سی واردر ۰ خلاف جنس ایله وفاق اكا
تهمت نفاق ویرمشدر ۰ الحق حكیم پیناسی ۰ واول علیم خدایی ۰ بومعنی
كذاف سوملمشدركه بیت به مار ماهی نه این شوی نه آن ۰ منافق چه
كنی مارباش ویاماهی ۰ سرطان دخی اكرچه كم هوالذی یسیّركم فی البحر
مقتضاسنجه ۰ مسافر خشك وتر ۰ وساكن البحر والبردر ۰ وكثرت ایادی وارجل

ارجل واسطه‌سیله ۰ قوی المشی ۰ وسریع العدودر ۰ ومخالب اظفار انبردار ایله
وآلات واسباب ذوالفقار كردار ایله ۰ مردمدو ۰ وصاحب صلابت و
نیرودر لمؤلفه قمونك دست وپایی خنجر تیز ۰ نه خنجر هر بری چنكال خونریز ۰
كه هر چنكالی شكل اژدها در ۰ اجل طونن بچر كار قضادر ۰ وبعضیلر كنیتی عرب
ایچنده عقرب الما در ۰ وعجیب الشكل ومنفور اللقادر ۰ نه حلیه پسندیده حسن
وقاحت وچهره پسندیده لطف قامت ۰ ونه ورزشی روشنده اسعادت
كمر كه سمع جمعنه بو بیت طوقنمشدر كه بیت هرجا كه شكل راست برآید
لسان مار ۰ سنكین دلان زدور زنندش بچوب وسنك ۰ یا خود فؤاد
صافی نهادنه بومعنی دوقنمشدر لمؤلفه اكرچه اكثریا كج اولوریول ۰ چو موصل در
مراده طغرو دراول ۰ بو سببدن ۰ دایا كج روكی اختیار ۰ واعوجاج كار
اولنمشدر ۰ وآوكه صفدع در یعنی قوربغه در ۰ اكرچه ساكن دشت ودریادر
وهر زمان تسبیح رحمانده رطب اللسان ۰ ومنطق البیاندر بوسببدن شعرا
آنوك قتلی منهی در ۰ یعنی اول مردم تیل حق جیلی منهی در ۰ غواص لجه دریا
ورقاص صحن ما در ۰ وداناّی بحردر اكین بینه كویادر ۰ نته‌كم فصحای عرب وبلغای
علم ادب دیمشلردر بیت قالت الصفدع قولا فهمته والحكماء فی فمی ماء
وهل ینطق من فی فیه ماء ۰ ولی نهایتده صورتی منكر ۰ وصوتی انكردر ۰ وبرجانور
دركه ۰ طینتی خباثتله مخمردر ۰ ومولدی عفونت ارض وهوادر ۰ ودیكی جنیف

الجایان انهار مادر . وروز وشب کاری شماتت وغوغادر . شکلی وشمایلی
سبب نفرت در . وصیت وصداسی موجب وضجرت وحشت در . مشابه
اشتغالی ردن لبانی عقده دار . ودل جانی حیران وزار ایلور . وشوکه (صفت قنفذ)
قنفذدر . اگرچه کم ومنهم من یمشی علی بطنه قبیلندن برجانوردر وسد
بادر . سیاحت دریاده . وسیاحت صحراده . جانوران چارپاکبی پویاو
جویادر . حرص فزاسنده . وفطنت کیاسنده بی نظیردر . ایام مخافت
ومنکام آفتده . صاحب تدبیردر . شول سببدن که قدرت ربانی . وحکمت
سبحانی . آنوک خایه سینده . صرع وفالج . ورعشه وفنذرالچون . مبالغه
نفع . ورباح غلیظه . وامراض بارده ایچون بی قیاس قوت دفع قومشدر
ربع درهمی تریاق افیوندر . الحق دست قدرت الهی . تعبیه اولمش
معجوندر . پس صیادلرالندن . اول طایفه نک اکثری طواشی بی خایه در
لاجرم زهر طبیعتن . بغلیوب مریری فرومایه در . هرقچنکه صیادالندن
فرار اید . خلاصه ظفربولیه . ونجاته چاره کراولیه . وندانی ایله کنده خا
سنی قطع ایدوب صیادک راهنه القا ایدر . زیرا بلورکه مطلوبی کندوک
خایه سیدر . وتجارتنک سرمایه سیدر ان فی ذلک لآیات لقوم یتفکرون
لمؤلفه ای نسخهٔ دراز ورق وصف تو یاینه . این حکمت از اسرار تو حرفی
زنکتایی . شوله بربونک کبی ورطه یه گرفتار اولیه . وفراره مجال بولمیوب

بولمیوب . عاجز وزار اولیه . قفاسی اوزره یاتوب . صیاده
کندوزنی عرضه ایلر . ولسان حاله محبوب اولدوغین محبوب طوترسولر
ارباب شکار آنوک خادم ایدوکین بلوب قویوب گیدرلر . وبرینک ذحی (صفت خارپشت)
سوداسینه عزم ایدرلر . خارپشت داخی اگرچه کیم ذوفنون . وعلم زنبوردن
وتیراندازلقده . سهم اعلاسی . وصیادلقده افسون مشهاسی واردر .
لسان عربده ارکگنک کنیتی ابوسفیان . ودیشیسنک . ابو ولدلدر . کل
کبی خارزارا چنده عشرت ایلر . اهل تحمل در . نه کم دیمشلردر بیت .
خارپشتک خار صقرجانتنی . نرملک دوگرسمورک قاتنی . اما اعراب
بادیه کبی غداسی ضبت وسوسمادر . ویربوع ماراولمغین . طبعنده طارلق .
ونهادنده مکارلق واردر . مکرکم مزاجنده اثر جذام . واحتراق سودادن .
قوی سقام مشاهده ایدر . که لحوم افاعی برله آکا علاج . واصلاح مزاج ایدر
وافعینک شربت وزهرنی . وضربت قهرنی . بنه صعتربری ایله دفع قلور . (صفت کشف)
والحاصل طبیب مزاج تدبیرده مشغول برحریف در . اول بوخدمت
کشفدن یعنی قپلوبغادن غیری کمسنه فهم اتمزم . وبومصلحتک کنهی حقدن دیو دیم
اتمزم که مسافر اقالیم مجربه . ومجاور مالک خشک تردر . نهایتده صاحب
نظر . وغایتده اهل حذردر . مانند حضرت مسیحا علیه السلام وعلی نبینا
نظری کیمیای احیا . ودم مبارکی اکه دابرصه دوادر . هم نهایت پکری .

سم صلابت محضری وار در **لمؤلفه** ینک اظفار وثعبان دم اسد دم

تنی پول پول چوکر دون پر انجم ۔ چکوب چینه سر ذلیله پایی

بوکون بجا اجره درشیخ خدایی ۔ الحق ارباب لغزآنوک توصیفنده وماهیتک

تعریفنده بوایکی بیتی خوب دیمشلر در **لغز** چیست آن قلعهٔ روان بدو در ۔ واندرو

شکل اژدهایکر قلعه با اوست هرکجا که رود مرده را زنده میکند بنظر ۔

پس خدمته اول تعین اولنوب ۔ سپارش تام ۔ واکرام واحترام ایله خطهٔ

ارم ذات العماد ۔ یعنی شهر جم آباده کوندرلدی **رسیدن رسول خامس**

درصورت مار بخدمت اژدرنامدار رسول خامس که اژدر صفدر رخنهٔ

عزم المتشدی ۔ فی الحال بر مار آتش دمار صورتنه کروب ۔ اطراف بقاعه

ودشت وقاعه یوزاوروب ۔ بادکردار دوان ۔ وآب روان اولدی

شول فصلده که خورشید جهان کیر ۔ سوار رخش شیر اولوب ۔ آتش شمشیر ایله

میدان جهانده ۔ ومعرکهٔ زمانده ۔ دار وکیر ایردی ۔ تاب آفتاب دن

زمین وآسمان کرهٔ نار ۔ وجو هوا پرشرار ۔ وصحن ارض جحیم کردار اولمشدی

تف سموم دن پولادی تیغ ارغلافنده ۔ وآهنین سپرلی فنده ۔ موم کبی

اریردی ۔ قبضه خنجرده ۔ مرکوم مانند جوم الخکر ۔ شولهٔ سوزان وفروزان ایدی

کر اصحاب ضرب وحرب الین دکرمکه جانی یوقدی ۔ ماهی لرجوف ماده

بو شکر او ج هواده اوده کوزه ده وشوب ۔ ونار مختلفه ده تشوب اول رتبه

بنزاری

بنزلری قان ۔ وجکرلری بریان اولمشدی ۔ که آنده فیض غامک ۔ وهبوب

نسیمک ۔ درمانی یوقدی ۔ اجار واشجار ۔ درخت موسی وار ۔ آتشین زبان

اولوب ۔ روز وشب ۔ سحاب پرتاب ۔ وابری آب دن ۔ ماه وافتابه

حالرین نیاردی **لمؤلفه** سرای صوصنوب ترشنه خاطر ۔ اورردی خاکه جبهت

برلر رویی ۔ زمینک روز وشب قان اغلمقدن ۔ قورمش عین عاشق کبی

جویی ۔ صالوب چاه جیمه دلوچرسیفی ۔ کنش اودیله طولدرمش سبوی

القصه رسول شهریار ۔ اول فصل آمده ارده روزکار ایله ۔ سوروب

اژدر نامدارک ۔ دیاری اولان وادی سمومه ایردی ۔ نه وادی برظلمت

آبادبی مادی ۔ دود وبخار ایله طولمش نهادی ۔ شب محنت وفرقتدن

مظلم سوادی ۔ صحایف اوراق اشجار زنده خامهٔ قدرتله یازلمش که **انها**

شجرة تخرج فی اصل الجحیم طلعها کانه رؤس الشیاطین وصفایح اطباق تجارنده

تیغ حکمتله قازلمش که **فاتقوا النار التی اعدت للکافرین** **لمؤلفه**

اوغرمش وزقصاحق قهرنه ۔ کمش اطباق زمینک قعرنه ۔ دوزخ

اهلینه عقاب ایچون نکر ۔ مالک الملک آندن آچمش راه ودر ۔ حراجاری

قلوریولادی موم ۔ جبس انجاری ایدرهادی سموم ۔ اوتری داروی هرکه

صویی سم ۔ بنجه آدم اوره مرغول آنده دم ۔ برق اوروب سرابه اودکبی

سراب ۔ بهر تب طولمش اول اودون چرخی تاب ۔ رودی لب خشک ازعنی

سینه چاک

جلوه‌ینش ریگ ایدی بی آب و خاک . سرکیم اول وادی یه دیه . اوغرایب
اراق دمی اراق دمی دیردی . رسول شهریار دخلق الجان من مارج من نار
قبله سیندن . اولمنین چاره ناچار بر مقدار فی سموم وحمیم وظل من
یحموم اول وادیده . سیر و سلوک ایدوب . ناگاه قهرمان دیار . وزیان دوار
اژدر تاجدارک . سر وقتنه چقاکلدی کویا بیت کوسیاز قرح بیچ شده
بنگار افکنی بسیح شده . شکلنوک مهابتندن . دیکرنک غرابتندن . بر زمان
دم بسته قالدی . بر تیره غار پر دود و بخار انجنده . بر هیکل طلسم کردار
سیر ایدی که دهاندن . شراره نار . مشعل‌ها ابدارکبی . او بیار . وزبان آتش
دمارندن . سحاب عذاب محنت بارکبی . زهر وزقوم نیار . بورنک یلی مانند
باد سموم احجاره دوقنسه . موم ایلر . دخان آتش نهادلین زمین دن
آسمانه هجوم ایلر لمؤلفه تنی کهساره بکزر اغزی غاره . قفاسی قلعه دیشلر
سنک پاره . زبانی ناره و زنخ دن زبانه . بلا الهیته آتش تازیانه
ایکی کوزلر جهنم اوجنه در . کلزار قیر وقطران ازمنی در پلنک آب
تنی پول پول سراسر . صنایسن حلقه چرخ پراختر . نهنک یلی اشنک ادی
سمندرکبی پر آتش مهادی . قضا تیغی کبی سرپنجه ار تیز . اجل چنگالی بر اظفار
خونریز . بچاچنگال پرسم نوک الماس . حیات وعمر اکسنین بکا داس . وفتی
کم اژدر صفدر رسول شهریاری صورت مارده . اول وادی پرده . بو حال

صف اژدر

بو حال پر ملاله کوردی . اهل حاجت و رسالت ایدوکین فراستله بوب
نه مصلحت ایچون کلدوک دیو صوردی . رسول شهریار دانی ملک دادخشک
دعاسنی ایصال . و عرض حال واحوال ایدی . اکرچه کم اژدر دلاورک دماغنده
غرور و نخوت . و نهاد نده کبر و قسوت اول مرتبه ده ایدی . که یانند ه
ذریات آدمه مقدار . واحوالنه نه اعتبار یوغیدی . اما ملک دادخشک
فرماننه امتثال . وامرنه تعظیم واجلال ایلیوب . ولی عهدی وجگر الکی اولن
ثعبانه ایتدی . ارکان دولتدن . واعیان مملکتدن تیز اول . رسالت خدمتنه
لایق . و وکالت مصلحتنه مستحق . بر کیسنه بول . ثعبان چهره خاک ر
ایدوب ایتدی . رای جهان آرایه . که صبح نور افزای روز معضلات در
و خورشید ظلمت زدای شب مشکلات در . و خوطر خواطر فایه که . مفتاح فتوح
عالم کشایی . و مصباح وضوح فرمان روایی در . سردار ولایت . و سپهسالار
ایالت . اولنلرک سرجمله سنکه احوالی کون کبی روشن در . حایی بی قت و لوب
حجاب و نوایبک کمی دیارنه . وکمی شکارنه کتمش در . مگر کژدم . جرار و مار و سام
ابرص . و سوسمار . وجعل . و خنفسا . و بعض طایفه حیاری حاضر در اولا
اژدر ایتدی . کژدم اکرچه شکوه وحشمت . و هیبت و عظمت اسی درجه
ضربت بی باک . و شربت زهرناکی ایله فیل و بعیری هلاک ایدر . اما ناجیبای
مادرزاد در . و هر زمانده اساءته معتاد در . رسول علیه السلام الکا لعن الله

الوب دیوبه دعاوشتم آتش در وصلی اولنلره نماز ایچنده اقتلوا الاسودین
ولو کنتم فی الصلوة موجبنجه آنوک قتلی ایله جستم ایمشدر افعی زمردان
فرار ایدر کبی رایحهٔ ریحاندن فرار ایدر آنوک دیده سنی زمرد نابینا
و بونک جانی ریحان بی قرار ایدر افعی داخی اگرچه شجاع نامدار
و مرد افکن روزگار در وسپه حلقهٔ مردان و مبارز دوران در
و زورمند جهان و قهرمان زمان در حس و احساسی غایتده و فهم و ادراکی
نهایتده استشمام نسیم دلکش و استنشاق هوای جان فزا ایله عیش و عشرت
و تقویت مزاج ایدر و تحت الارض ژنیت الکمدن مرخیکه دیده و سینه
سبل و نظره خلل ایرشه اصول رازیانج ایله علاج ایدر فسبحان من قدر
دهوی بیت ای روی تو اختر جهان تاب شد تیره و شبم زهجر د تاب
دیگر مرشفا در حقهٔ غیبت وآن در دست تست حقه گشای و کرامت
کن شفای عن قریب جوشش دریای فضلت یک دم راشامست
گرچه از مه به ترم حاشا که مانم بی نصیب والحاصل دریای الطاف حقدن
آنوک شرب عجیبی و انعام اعطاف جواد مطلقدن نصیب غریبی واردر
اما ذولپا من فسون باز و غدار حیله باز در اهبطوا بعضکم لبعض عدو آیتی
مقتضاسنجه انسانه عداوتا زلیسی واردر وآدمیه خصومت جبلیسی واردر
انسانک داخی آنی قتل اتمکده اختیاری و آنوک قصد هلاکنده صبری و قراری

صف نفع

بوقدر غالبا انار جنت معاسی واول عیش و عشرت مواسی دامنده
قالمشدر که غایتده مشتاق شرب خمر ولین در بو سببدن مرحانه ده
که ساکن اولسه طواف سبو ایدر واو شراب نابانه گرسه شول
دکلو ایچر که کندویی سکر ایله هلاک ایدر وقت اولور که سینه الحنه فی الیبوب
اول شرابی زهرناک ایدر ابن مسعود رضی الله عنه سرور کائنات و مفخر
موجوداتدن علیه السلام والصلوات روایت ایدر که من قتل حیة
فکانما قتل رجلا مشرکا ومن ترک حیة مخافة عاقبتها فلیس منا بوقدر
زور و قوت و قهر و غلبت برله بر رجل عریان کورسه قچر و ضربت عقربدن
سمان ساعت کف کچر بیت بساشیر درنده سهناک که از زخم خاری
درآید بجاک سوسمار داخی اگرچه ابن عمردن رضی الله عنه مرویدر که
حضرت رسالتله علیه الصلوة والسلام زبان فصیح و بیان ملیح برله
کلمات اتمشدر واول حضرت بارتبت من تعبد دیو آندن سوال ایدیجک
الذی فی السماء عرشه وفی الارض سلطانه وفی البحر سبیله وفی الجنة
رحمته وفی النار عذابه دیوب جواب ویرمشدر فمن انا دیجک انت
رسول الله رب العالمین وخاتم النبیین وقد افلح من صدقک وقد خاب
من کذبک دیمشدر لکن آفتاب پرستلکله شهره واردر و مبتلای نسیان
دیوانه مشرب برحران و زار در اصحاب حقوقه عقوقی واردر اولادینی

تناول. وعقاربه تأمل ایدر. جبن وبلادته موصوف. وغبن زیاده معروف
در. کندو سبیل منزلینه استقامت اوزره وارهمز. وعشایر وقبایلی اچنده
حسن معامله ایله آلوب ویره مز. تخفیف که اعیان ملت. وارکان دولت
وامرا واشراف. وعلما وعرفا اچنده سوز سویلیوبله. یا اقامت برهان
یا بر مدعایی بیان ایلیوبله. جهل وخفتا خوب سیرت. وبد شمایل بد صورت
وبد خصایل قوم اراذل. وطائفه مزابل دندر. نته کیم امثال عربیه مذکور و
مشهوردرکه. دیرلر الجاهل کالخنفسی اذا حرکته فسی آنرک وجودی وکل
مجرد ذکری سبب نفرت. وغثیان. وعقل شریفه موجب حیرت وهیمان. در
اصحاب نظافت. وارباب ظرافت. واحباب لطافت خدمتنه. بو مقوله
خبایثی. وبو مفضلو مخابثی. وبو سیرتلو خبایثی. ارسال عین وقاحت و
محض فضاحتدر والحاصل بو خدمتک اهلی عنکبوت صاحب قوتدر
که همیشه جثه سی فکر وسکوت در. وروز وشب اندیشه سی ذکر حی لا یموت در
وقانع ترین اهل معاش وقوت در. باریک بین ونازک. ودور اندیش و
چابک در. نساج لی قصور. ومهندس در وقصور در. روشن ده پویای
وزمین پیمای در. ورزشده خود فرسای وفلک آرای در. حضرت خدا
جل وعلا شش جهاتی عین عبرتله. تماشا ایچون. اکا الته دیده بینا عطا ایتمشدر
فسبحان الله وتعالی الذی خلق فسوی والذی قدر فهدی اکرچه قلت

قلت فهم وکیاست. ونقصان عقل وفراستله متهم لردر. اما بسیاردان
واندک فضول. وسقیم القلب وحمول دلولر. پس خدمت رساله عنکبوت مقرر
اولوب. اسباب سفر مزاینه کورلدی. وشهریار داد بخشک بارکاه اعلاسینه
ودرکاه معلاسینه کوندرلدی رسیدن رسول سادس در صورت ذباب
بخدمت یعسوب کامیاب رسول سادس باب شهد وبرشباب نوعهد صورتنه
کیروب امیر نحل ودلیر فحل محبوب القلوب. حضرت یعسوبک بارکاه اعلا
ودرکاه معلاسینه کلدی. نه کورسه بر ایوان خاقانی. ودیوان سلطانی
درکه کال انتظامنده. ومزید التیامنده. ولطف اعتصامنده. عقول نام حیران
وفهوم خاص وعام. سرکردان روز محشر کبی اقدام علی الاقدام. ومتکاثر مور
وملخ کبی نهایتده ازدحام. کیمی عامل کار. وکیمی حامل شکار. کیمی ساقی شرابدار.
وکیمی معمار دار ودیار بیت چون بلیناس دم صاحب رای. هم جهد بند
هم طلسم کشای القصه بر دیوان پیرا ایدی. که نمونه ادوار افلاک. واعجوبه
عرصه خاک لمؤلفه صنعتش چرخ وش بر طرفه دیوان. که کوریب اونودر.
دیوین سلیمان. قورلمش پرفسون برکرم بازار. معطل کبی یوق هر کشی دکان
واروب کلک ویروب آلمق سراسر. ایورلر بر بدن پیشه ورلر.
اشنده اهل خدمت شوید مشغول. که بزرکلکن شمی ایخود قول. هر رنک
خوش آهنک لری هرکاه پویان اولوب. قاید ارباب اکال. وبواب

عالیجنابلری قاپولرده یکسان اولوب . مترصد اصحاب اقبال . وضیع وشریفی کیم
اطاقتده قوی . وضعیف امیره استطاعتده . نه ایچلرنده بر سرکش . ونه
اشرنده بر کیمسنه‌نک خاطری مشوش . کیمسه‌نک جادهٔ عقوقه . واهمال
حقوقه مجالی یوق . کویاکه هر بیری بو ایکی بیتی ورد زبان . وفکر دل وجان
اتمش **نظم** مکن کفران نعمت زانکه کفران . چو نیکو بنگری باشد
دو کفران . درست است این خبر کاندر قیامت . نیابند اهل کفران
بوی غفران . والحاصل طائفهٔ خیل رسول شهریاری کوریجک باشنه اوشو
خبرین آلدیلر . واوکنه دوشوب حضرت عیسوبک حضورنه آلوب کلدیلر .
رسول شهریار داخی بر سرای عالی . وبر قصر جنت حوالی سیر ایلدی . سراسر
خانه‌لری مسدس . وکاشانه‌لری مقرنس . صحن دلکشی کمال لطافت
اوزره مجلی . وعرش مهوشی زیاده ظرافت اوزره معلا . اشکال غریبه
واوضاع عجیبه اوزره باغلنمش **نظم** کافتاب آمدی برون زنورد
چهره چون آفتاب کردی زرد . چو زدی برکاه برخورشید .
از لطافت شدی چو ابر سپید . بر طرح زیبا وبر رسم اعلی درکه . مالی فکرو
خیال آنوک سیرانده حیران . وسیار چرخ دوارانک فکرنده سرکردان
اکرچه کیم بدایت نظرده اول ترتیب ناموزعندی (?) کورینور . اما ارباب فکرو
قیاس یانندە علی التقیس الهندی (?) کورینور . پس رسول شهریار دخی ملوک وسلاطین

والواد

والواد خواقینی ادبن یرنه کتوردی . پایگاه تخت پادشاهی اوکنده یوز یرده
باشن قودی . ودعا دامن آچوب شهد زبان . وشیرین بیانیله ثنالر اوقودی
وبر زمان جمال عیسویه . واول طلعت محبوبه نظر ایلیوب قالدی . کوردی
کم لقمان صفت . وسلیمان سیرت . بر حکیم ذوفنون . وبر علیم رهنمون در
کم آثار نجابت چهره سنده ظاهر . وانوار نقابت جبهه سنده باهر .
بر سریر ذات اکرسینه اوتورمش . وپردهٔ وهم وخیالی چهرهٔ دیدهٔ
جهان دیده سندن کوتورمش . اصطرلاب چرخ بوقلمونیدن . وربع دایرهٔ
ربع مسکوندن . فصول اربعهٔ روزکارک . واحکام لیل ونهارک . واوقات
ریاح وامطارک احوالنی بی احتیاج . زیج وتقویم . ولی استخراج اشکال
سقیم وعقیم . وحی والهام حق لاینامه معلوم . وحدس وبداهت . ونور فراست
وکیاستیله مفهوم ایدنمش . طبایع عنصریاتی . مولوا لکمش (?) . ومراتع نشش (?)
جهاتی سوبسو سیرایلمش . اکرتعیین مطاعم در . وکر مناهل . وکر تعیین معالم در
وکر منازل . جملەسین توفیق رب العالمین . وفقنجه تحقیق وتقیه ایدرکورمش
بیت شده روشن باو جاسوس اسرار . نهانیهای این کردنده پرکار
خاطر دورمینی . وضمیر باریک اندیشی احوال رعیت ده . واطوار حمیت ده
بر دقیقه فوت اتمامش **القصه** رسول شهریار حضرت امیر الملک خاکپاینه
رسالتنی عرضه ایلدی . ونکاتنی سرجمله سویلدی . باقی رای پادشاهی کم مشرق انوارت

سیاهت . ومطلع افتاب سعادت در . همیشه مانند صبح صادق پیروز . ومثال
انوار خورشید عالم افروز . اولسون دیوب خاموش اولدی حضرت
یعسوب دخی شهریاره . بحد ملاطفت . ودعای ضیافت . ایدوب . ورعایا و
لشکره . وبرایای کشورنه . ملک دادبخشک پیامنی . ومطلوب مرغوب بنده
احتمامنی اعلام ایلدی . یریر باشلرین قالدروب . والرین دعایه کوتروب
پادشاهلرنه نثار . وملک دادبخشه دعالر ایدیلر نظم همه بوسه
دادند روی زمین . نهادند بر خاکپایش جبین . ببسته میان ارسینه
چاکری کشاده زبان ثناکستری . وایتدیلر عرصهٔ زمانده . ومیدان جهانده
بزم کبی پایمال . درد وبلا . وخاکسار قهر وعنا اولمش کیمسنه یوقدر . مرور کادرده
ومرور روزکارده . ذریات بشردن بزه این شور وشر برکیمسه بلکه خار وخسه
ایرمه مشدر . ومیدرکه کرفتار قهر وذلت . اولمقدن خلاص اوله وز .
واسیر قید محنت دوستکمدن نجات بوله وز . که بورمه اهتمام شاهی مجنا
انعام الهی در . وبولوزدن حمایت سلطانی . بمجرد عنایت سبحانی در .
بیت بخت خواب آلوده ما بیدار خواهد شد مکر . زانکه زد بردیده آبی روی
رخشان شما . پس حضرت یعسوب داخی وزیر مشیری اولن نحله کا امین مصاحب
وسردار خواص ایدی . ایتدی بزدم متعلقلرن خدمت رسالته سزاوار
ونبی آدمله مقابله یه برار کیم اولا . وزیرا ایتدی حالیا قومزک اکثری مشغول

نگارت . وساعی خدمت امارتدر . کیمی کرفتار آب وکل . وکیمی فقیر وحقیر
بی حاصل در . فی الجمله خدمته قابل . زنبور سیاه . وزنبور زرد .
وزنبور سرخ . وملخ ومکس وپروانه . وپشه . وکیک . وپیشه در .
جکرکه / پیره / بت
یعسوب ایتدی . زنبور سیاه آری جت وچابک . وحریف نازک در .
قبای کسوت . وعبایسی حلقه در . لکن زنکی طبیعت وهند وصفتدر . بسیار
کوی وکم خرد . وبدآواز وپرچیده در . لونه شهر وبازار . وپتمند دار ودیار
در . زنبور زرد . وزنبور سرخ . عوان زیان کار . وظالم خونخوار در مصراع
خرمکس کیبی عنوان وبی عسل مصراعی خود مشهور مثل در . کنت وکوهی حضور .
اصحابنه نفرت . وجیت وجولی جبورار بابنه حیرت ویرور . نیش بی نوشی
عقربدن بدتر در . وسم پرسهمی افعی دن اضر در . زیرا زیاده زورمند . و
ضعفایه پرکزنده در . نه زیبا دیمشلر . ونه خوش شهد المثل در نظم .
نه هر بازو که در وی قوتی هست . بمرد عاجزانرا بشکند دست .
ضعیفانرا مکن در دل کزندی . که درمانی بجور زورمندی . ملخ .
داخی اکرچه خلقت عجیب . وخلقت غرب اسی در . وطیار صبا رفتار .
وجند من جنود الله الجبار در ترکیبی درت کهردن . وترتیبی سکز جانور
دندر . نته کم دیمشلر در بیت خوک چشم ومار دم کرکس پر وکزدم شکم .

شیر صدر و ناقه پا و پیل کردن اسب سر. اما نفسنده دنائت. و
طبعنده اسارت غالبدر. مزدور خلایق اولوب هر زمانده کل نهمتی.
وجل همتی. عالم خلقنک غلاتی بجکه متصور در. وعداد اجنادی کبی حساده
فسادی غیر محصور در. استخوان دندان مرزه خایی. واولئ قدمنت
ایکی پای کویا آهنین منشار در. یا داس الماس کردار در. بو سببدن
رسول رب العالمین حضرت محمد الامین علیه الصلوة والسلام. من الملک
العلام اولوک هلاکین دلیوب بیورمش در حدیث اللهم اهلک الجراد واقتل
کبارها وامت صغارها وافسد بیضها وسد افواهها عن مزارع المسلین
وعن معایشهم انک سمیع الدعا. مکس داتی خبیث نهاد. واهل لج وعناد در
شوخ چشم وبی شرم در. بدطینت وبی آزرم در. حلوایه دوشر ونجاسته
اوشر. نهادنده تمیز خیر وشر یوقدر. وطبیعتده رذالت وضرر چوقدر. ناپاک و
بی دراک. ومو ذی بی باک در. حدیث وارد در که الذباب کله فی النار
الا النحل وبر حدیثده دخی بیورر که اذا وقع الذباب فی اناء احدکم فلیمقله
فان فی احد جناحیه داء وفی الآخر دواء انه یتقی بجناحه الذی فیه الداء
وبر روایتده ان احد جناحی الذباب سم والآخر شفاء فاذا وقع فی الطعام
فامقلوه فانه یقدم السم ویؤخر الشفاء. پروانه اگرچه پری پیکر وفرشته منظر در
کسوتی نظیف. وطینتی لطیف. بنده ظریف. ومرغک ضعیف در. ارباب

ریاضت. واصحاب قناعت کبی. کوشه نشین. وخلوت کزین در. اما واله
مستانه. وعاشق دیوانه در. مولوی صفت کثرت دوراندن. دوار
اولشدر. وآتش پرستلر کبی قبله سی انوار التجله چشمنی خیره ورعه دار
اولشدر. شمع نوارله باشی خوش در. بروئی خاکستر. ودرونی آتش
در. نته کم رساله شمع وپروانه ده. مؤلف این مقاله دیمشدر لمؤلفه
نجه پروانه عشقده سرور ایدی. ترک وتجریده قلندر ایدی. فرخنده
ابلیس نظری. بی کان آنی طعن ایدردی پری. نه پری خلقه فرشته ایدی.
طینتی عشقله سرشته ایدی. قلبنده عشق درونی اود. اولمشیدی
بروسی دود آلود. آنی خاکستر ایدو باول آتش. طاشمه
عنم غم ایدی ایچ کنش. خرقه سی کل کبی دریده. چهره سی نوردن جریده ایدی
عیش دنیادن انقطاع اتمش. مولویلر چوق سماع ایتمش. حاصل ایدوب
صفای مرده ذوق. جاینه بولمش طواف کعبه ده شوق. ایمش عالم
ایچره خلوتلر. کنج خلوتده چوق ریاضتلر. کیجه لرقنده کوریر روشن بزم
ایرمدی اویکه جاندن عزم. ولنوک آتشی سوئیمزدی. یانر اوده کردی دولمزدی
کوندزین کاری صوم وخلوت ایدی. کیجه لر شغلی بزم وصحبت ایدی
عشق راسنده پایمال ایدی اول. عشق الندن شکسته بال ایدی اول
اولمشیدی صفای عشقله یار. عشق اوجنده جعفر طیار. بشه داخی

اگرچه کم دانه، دلیر، و زعمنده جهانگیر در نته کم دیمشلردر **بیت**

بشه چو پر شد بزند پیل را • با همه مردی و صلابت که اوست • و مردود

مردودک • و اول کمراه مطرودک قاتی اولمغین بو رسیمه مدح ایمشلر

بیت بشه را لطفت آرد و انرم رود • تا خورد مغز در سر نمرود • بشه‌ی

دسی زمطبخ جود • طعمه از کاسه سر نمرود • اما برضا و خونی • و بر جلاد

تونی در • خرطومی ایله پیل دمان • و پر و بالی ایله عنقای جان ستان

کچنور • بر قطره قان ایچکله مست • بلکه خاک پست ایله همدست اولور

بو جمله دن صکره • نه بر گوینده ناساز • و برخوانندهٔ بد آواز در • نه ترانه‌ده

اصولی • و نه مقاماتده یولی واردر • هر کشی یه تولق تعزین • و هر یرده

درد و غم تقریر ایدر • زخمه سی زخم بلا • و مضرابی ضرب عنا در •

نه هوا تو تنور که بر دم آندن جانک راحت اوله • و نه بر لحظه آرام ایدر

که کوز دوکه خواب استراحت کله • آهنک بی هنکامی ایله • و سر آغازی انجامی

ایله کوکلری خراش • و سینه لری تراش ایدر • الحق صیت و صدا سندن

و نوای ناخوش اداسندن • کوچک و بزرک بی حضور در • و نغمات مختلفه

الا دوارندن • و نقرات مخالفه آلا طوارندن • خلایق پر نفور در **بیت**

کوی رگ جان میکسلد نغمهٔ ناسازش • ناخوشتر از آوازهٔ مرگ پدر آوازش

کیک یعنی بوره اگرچه چابک و سرباز • و عیار و نازک و حیله ساز و طرار در •

والنس

وانس ابن مالک رضی الله عنه روایت ایدر که رسول الله صلی الله علیه وسلم

اشتدی برکمسنه بوره یه شتم ایلر • بیوردی که **لا تسبه فانه ایقظ نبیا**

لصلوة الفجر و امام علی کرم الله وجهه ایتدی • بر منزله نزول ایلدک • پس

بزی بوره لر انجتدی • سب ایتدک • رسول حضرتی علیه السلام ایتدی **لا تسبوا**

فنعمت الدابة ایقظتکم لذکر الله اما رقاص موزون • و شیرین کار بی قانون در

دزد چالاک • و خونی بی باک در • حریص دم آدمیدر • و مشتاق خواب

اولنلره جهانک درد و غمی در • اهل بزمی کیجه لرده چکنی • و کوندزلرده بکچی

ایدر • نته کم دیمشلردر **بیت** کیجه اول رقاص اولور پس چکنی پس • کوندز اول

سرخوش اولور پس بکچی پس • و ظرفای عجم ندانی صادر اولمشلردر •

بیت مطرب سرای گشت مگر جای خواب تن • کیکان برقص و من همه شب

چنگ میزنم • جثه ده خوار و زار • و حقیر بی مقدار ایکن • صورتده فیل

و سیرتده افیل در • حضرت حق سبحانه آکا قان ایچکا ایچون عجب آلات و

اسباب ویرمشدر • یعنی مانند فیل دهان • اکا خرطوم و انیاب عطا ایمشدر •

پیشه که کمله در • اول داخی اگرچه صاحب سکینه و اهل وقار در • اما غایتده

قبیح الشکل و مردار در • خدمت ده کاهل • و طبیعتده مهمل در • اگرچه هر کشینک

او کنجه ادنی اشارتله یوالنور • و جزئی التفاتله تکرلنور • لکن الندن بر معقول الشی

و فعلندن بر مقبول حیثش کلور دکلدر • ارباب معارفدن • و اصحاب لطایف تعقلدن

بعضی هنرمندن بو یوزدن خوب دیشلردر بیت بره‌لر ار نو دود در بیت
اروپس‌در • یوز در تخته بیتی اکر ویس در • حاصل الکلام بو مقوله کمسه‌لر
نه رسم آیین رسالت بلور • ونه آداب ملوک وسلاطین رعایتین قلور •
شهریار جهان کورمش • وجهاندارلر خاکپایینه یوز اورمش دکلدر • بو خدمتک
عهده‌سیندن کلور واپه مور در • که سوار وپیاده‌سینی حفظله مأموردر •
وسلیمان نبی ایله علیه السلام سوال وجوابی مشهوردر • وبا عظیم ده
قصه‌سی مذکور ومسطوردر • اکرچه کیم صورتده حقیر • وکسوتده فقیردر • اما همتده
بلند • وخدمتده ارجمنددر • واکابر واشراف نظرندن بهرمنددر • وچین
خطاب • ولطف جوابه شهره بنددر • کاویل آمان آدن پر اشکنجه • وکامشیر
زبان ایله سرمنجه اولور • الحق ارباب توحید • واصحاب تجرید بو بیتی اکمک
حقنده خوش دیشلردر بیت مور کز قوت دلیر شود • عاجز او درنده
شیر شود • پس خدمت رسالته مور مأمور • لیکن یردن میان بسته
اولوب • سرور وحبور ایله یوله دوشوب • عزم شهر جم آباد ایتدی

نامه فرستادن ملک حبشیان پیش سعد الملوک بن فردان

وقتی کیم ملک دادبخش بن فیروزک قبایل وحوش وطیورده • وطوایف
مار ومورده ارسال اولنان رسوللری • بعد تبلیغ الرسالة • وعرض المقالة
مراجعت ایدوب • ینه حضور شهریاره اریدیلر • جمیع حیواناتک امر سلطانی

وحکم خاقانیسنه انقیاد وامتثالین • وخاکپای پادشاهه • وبارکاه
جهان پناه شهنشاهه • هر بری بر رسول سخندان • ومرد صاحب لسان
ارسالین خبر ویردیلر • واول اشارتدن • بشارت وبشاشت • وصفا و
هشاشت • حاصل ایتدوکلرین عرضه قلدیلر • که هر رسول اوشده
رموز موعود • وساعت معهودده • آستانه سعادت آشیانه شهریاری‌یه
ایرشمک اوزرنه دردیلر • ملک دادبخش داخی • وزیر اعظم • ومشیر مکرمی
اتحف تحفت ثنا به ایتدی • حیواناتک اهتمام واقدامی معلوم • والتزام و
اختصاصی مفهوم اولدی • ذریات آدمک سردارلرنه • واول طایفه‌نک مکرم
سپهسالارلرنه • داخی بو امری تنبیه وتعیین • واشبو خصوصی اعلام وتبیین ایتدی
بر وجهله صرف فراست • وخرج کیاست ایتمک کرکسین • که مؤدای صلاح
ما بینه سبب اوله • نه فساد ذات البینه • ومناصحت ومصافحه منجر اوله • نه منافحت
ومکافحه • وذیر زمین خدمت اوپوب ایتدی بیت شها تخت اقبال جای تو باد
سریر فلک متکای تو باد • آیینه دل پادشاه که جام جهان نمای دوران • وخورشید
عالم آرای زماندر • احوال عالمه • واطوار بنی آدمه • تمام واقفدر • قوانین
واوضاع • ودلایل سماع ایله معلوم اولمشدر • که ذریات بشرک دماغنده •
مدت مدید • وعهد بعید درکه • طایر استکبار واستعلا • واستظهار واستیلا
آشیانه المشدر • وبنی آدمک دل جاننده درخت انانیت ورعونت

وقهر وغلبه وخشونت کوک نعلبش در . روزکار در که . نیروی قوت . وبازوی
قدرت . وخدعه وحیلت . واسباب وسیلت برله . وحوش وطیوری
ومار وموری . زیردست ومغلوب ایدنشلردر . سیمرغی نکه . وفلکی
کلکه صایلزلر . آهن پولادی . لبلبوکبی چینیوب کوکه بیکورلر . وامواج
دریای نهنک آسا دم اوروب . کروسینه توسکررلر نظم همه کان کش وزور
آزمای وتیرانداز . همه میارزو آهن کداز وجوشن در . همه فکنده تن اندر
مغاکهای هلاک . همه نهاده دل اندر نشانهای خطر ان الانسان لیطغی ان
رآه استغنی بیت باسباب شوکت جهان غره است . که خورشید درچشمشان
ذره است . بلکه فلک نهادلری شو مرتبه درکه باغ جهانده آب جویباردن غیری
برایاغن یورر . وسبزهٔ بهاردن براو تورطورر قومیه‌لر . وتیک الذن
تیغن آلوب توزکرهٔ وی قربان ایتمک دارلر محیط آسمانی قرایرایدوب تکی
فلکی تا به زمین ده بریان ایتمک ایسترلر انهم لمردوا علی النفاق ونمردوا
بالبغی والشقاق پس بعید درکه حیوانات بطریق الاحتجاج معاقبه‌لی قبول ایده‌لر
وحضور شهریارده مرافعه ومجادله‌یه معقول طوته‌لر . وتنبیه شاهی
دن . واعلام پادشاهیدن داخی برغرض فهم الملیب . مرطرفده قساوت
مشتد . وعداوت ممتد اوله . وبوپ دک صلاحیه . وبونلرک اصلاحی
بزی اعتذار وتاویله . واستتار وتسویه محتاج قیله‌لی بیت چون

چون رشته کسست می توان بست . لیکن بمیان کره بماند مصراع وقد تحیر
الانسان فی طلب الربح . بلکه منازعت عظیمه . ومصارعات جسیمه . ایرشه
ودامن سلطنته . وچهرهٔ مملکته . آندن غبار فترت ودهشت قونه بیت
دوستی را هزار شخص کم است . دشمنی رایکی بود بسیار . بله بوبندهٔ
بی‌مقدار . وذرهٔ خاکسار . خاطر فاترنه کلن اولدرکه . جزیرهٔ سرندیبده
اولن . مشغول شهریار نامدار . وجهاندار کامکارکه اسم سعادتمندیسی
سعد الملوک بن الفردان . وکنیت شرف پیوندی . ابوالسعدان در . وآل ذو
القرنین دن شریف الطرفین . وسلطنت چهره‌پسنده بوکون قرة العین در
کسری معدلت جم منزلت . لطف ملخص . نور مشخص . آسمان سریر خورشید
نظیر . خسرو دوران . باسط الامن والامان . برپادشاه کرمت پناه
در . وبرشهریار سعادت . دستکاه در . وحضرت شهریاریله آنلرک ما بیننده
طریق دلجویی ومخلصی برله معاوضه ومراسله . وعلاقهٔ محبت ومواخواهی
یوزندن . مناسبت ومعامله اکسوک دکلدر بیت ففی کل دور للزمان مفاخر
وفی کل شهر للانام مشاهر . مقتضاسنجه بوکون اول شهریار دیار . وجهاندار اختیار
مفخر پادشاهان روی زمین . وسزاوار تاج وتخت وتمکین در . ناشر اللطف
والاحسان . قامع الکفر والطغیان . برشهنشاه عدالت بارکاه . وبرتاج دار
موهبت نکاه در بیت خدا ترس وخداداد وخدایار وخدااندیش

جهانگیر وجهان دار وجهان بخش وجهان آرای . ذات شریفی محفوظ حرز
یزدانی . وعنصر لطیفی محفوظ عنایت رحمانی . بارگاه همایونی ملاذ علما
وفقرا . ومرجع علما وامرادر . ودولت روزافزونی . محسود سلاطین
جهان . ومغبوط خواقین دوران در . هیبت وسطوتندن تن دریا دل کوه
کبی فسرده وفشرده در . وجان کوه تن دریا کبی گداخته وآخته در .
بر شهریار درکه سعد ذابح تیغ بهرامه عید سعید خدمتنه قربان اچون حمل وثور
وجدیی قربان ایدر . وبر جهان دار درکه شاه فلک کف الخضیب الله
نجم رامح کبی نوردن عصا ویروب . بارگاه جهان پناهنه دربان ایلر .
تیرگردون شرف خدمتندن سهم اسعلیه ایرشدر . ودبیر فلک
کاتب دیوانی اولمغه الله برات مسلمی گرمشدر . مصـ جو وصف
ذات شریفین کند زبان قلم . عجب مدار که آب حیات ازو چکد .
آدم نبینک علیه السلام مرقد منورنه . ومشهد مطهرنه نگهبان در . همتنش
اکی ملکنگ مقبولی بر شاه پیلان در . تحت حکومتنده . وحوزهٔ فرماننده
اولان جزیرهٔ بندر تجار سبب . ومرسای سفاین عالم در . خلفای راشدین
دن . الله برات همایون . وتربیت نامه سی وار . وتبع تابعین دن رضوان الله
علیهم اجمعین ارشاد خلایق ایچون . اجازت نامه سی وار . بوسببدن
ذات سعادت دثاری . وجناب سیادت شعاری . مرجع انام . ومقبول

خاص وعام اولمشدر . اگر بو مصلحت اول حضرته عرضه قلنه . وحضور
موفور السرورنه اعلام اولنه . سنک بو قدر . که رأی جهان آرایه موافقت
گوستررلر . وقتی کیم آصف نصفت نصاب ملک داد بخش حضورنده
بو رأی تنویری گون کبی روشن تقریر ایلدی . ضمیر منیر پادشاهه
وزیر سعادت مشیرک تدبیری صواب ایدوکی معلوم اولوب . وزیرک
فکرونهادنه تحسین . وکلات با اعتقادنه آفرین ایلدی . پس وزیر صاحب
تدبیره امر اتدی . باب سعادت مابنده کی دبیر دلکش تحریر . یعنی
کاتب دیوان اعلی . جناب سعد الملوکه . بر نامهٔ همایون . وبر رقعهٔ میمون
العلی المیه . اعنی خامهٔ گوهر افشان زبانندن حیوانا تمنا حوالی سویلیه
مثال آب زلال عباراتمه . ومانند سحر حلال استعاراتمه . درر غرر آبدار مرادی
وجواهر زواهر تابدار ما فی الفوادی . سلک کتابنده نظم ایدوب نظم
قطرهای چکیده از قلمش همه نیسان صفت گهر گردد . مشک از خردهاش
خشک شده . بجز از نکهتهاش تر گردد . بر طوطی صفت شکرین بیان
وسخن پرداز . وبر کبوتر آیین صبا رفتار وبلند پرواز رسوله حمایل زرین
کبی گردن بند جان . وهیکل زرین کبی بازو بند جنان المیوب ارسال ایلکلر
پس کاتب دیوان داخی فرمان قضا جریاندن متنکم صادر اولدی خامه
وار باشی اوزره طوطوب . غواص کردار . دریای فکرتدن . لآلی شب افروز

وكان قريحت دن جواهر جهان سوز اخراج ایدوب . صفحهٔ بیانی مرصع وملمع
ایدی . كه سرعت بنانندن . ولطافت بیانندن . دبیر فلكك دوات
آغزنده خامه كبی انگشت حیرت دهاننده قالدی بیت ازبرای نثار طبعش
چرخ عقد گوهر كشاد از اكلیل عربی یا عجبا من حاله انبوبه تكرع فی بحر
من المسك . تنظم فی الكافور من مسكه . درا بلا تعب ولا سلك
حاصل الكلام . اول نامه كافوری جامه یه دورلوب اوزرینه ختام مسكی ایله
مهر اورلوب . ارباب عرفان . واصحاب بیانندن . ذی القدر الجلی و
الشان العلی . بر حبشی نك الله وریلدی . عروهٔ توسل . وقدوهٔ توسل اولسون
ایچون هدایای عجیبهٔ بی حد . وعطایای غریبهٔ لا عد ایله . حضرت
سعد الملوكك . خدمتنه ارسال اولندی القصه رسول سخن دان كالبرق
الخاطف والریح العاصف بر آز مدتده حضور سعد الملوكه اریدی
ولب ادبله زمین خدمته بوسه ویردی . بعد عرض الهدایا . وتبلیغ التحایا اول
نامهٔ فرخنده فالی . یعنی اول نامهٔ عزت اقبالی . سعد الملوكك قدمنده باش
اوروب اوكنده قودی . ودعاداهانن كشاده قلوب . بو یوزدن حیثیت
ثناسی وقودی لمؤلفه خسروا از فیض جودت بحر سایل در یتیم . صفدرا
از تاب تیغت مهر لرزان رسیتم . درمقام پادشاهی تا الی یوم القیام
باش بعدل سخا وعزت و دولت مقیم . بعده مضمون نامهٔ میمونه كی اجمال

اجمال مقالی . واختلاف احوالی تفصیل ایدوب . ملك داد بخش وعدو بند وملكت
كشانك محضرنده اولان . رای جهان آرایی تصویر وتقریر ایلدی . واولكه
خدمت رسالت ایدی ابتداسیندن انتهایه دك ادا ایلیه . وبیان فصیح ایله
سویلدی . پس سعد الملوك كامیاب . داخی اول كتاب عالی جنابی
هزار رغبت وتعظیم . ومحبت وتكریم برله الله آلوب فتح ایلدی . نه گورسه
بر مخدرهٔ حسنا . وبر عروس زیبا دركه . صباحت لوحهٔ جبهه سی صباح
عید سعید كبی مطلع انوار سعادت اولوب . قدر بدر تابانه حیرت فزادن
الكسار ایرگورمش . دبوا نارت شمسهٔ چهره سی فروغ آفتاب عالمتاب
كبی . منبع آثار سیادت اولوب طلعت روز فروزانه . دجلت و
خجلت دن اصفرار ویرمش مداد شكین نهاد ایله ابرولری وسمه لنمش .
نثار خط عنبر ایله دیده لری سرمه لنمش نور خطوط ونقطه له عارض گلگونی پر خط
وخال . وگلگونهٔ لطافت وخوبی برله رخسارهٔ حیرت فزونی كار نامهٔ اهل
خیال . قلایهٔ جواهر زواهر له عبارت ایله . وفرایدِ درر غرر استعارات ایله گوش و
گردنی بسته . وحلل طرایف لطایفله . وحلی شرایف معارفله . سراپا آراسته
وپیراسته بیت بدین لطایف خوبی كسی نیارایه . مجلهای عبارت
عروس معنی را . مگر ذو القرنین قلم خضر قدم . ومسیحا دم ایدی . كه ظلمات
دواتده . همدم چشمهٔ آب حیات انس . یا حضرهٔ مقدسه براتده محرم نفخهٔ روح القدس

اولمش لمؤلفه کرده رقاص چو باد صبح در صحرای نور • کرده غواصی چو ذره دلیل
ده دریای قیر • از صریر دلنوازش برده صبر از عقل و جان • در مسیر سحرسازش
کشته حیران ماه و تیر • چونکم اول دلبر مشکین مطلعندن مقطعنه دک • نظر
قلندی مضمون میمون • و فحوای همایوندن • مرتبه کم اشارت اولنمش ایدی •
بلندی • حسن قبول ایله تقبل • و سنت مشاورته تمهل کوستردی • رسوله
خلعت تشریف ویروب • دار الضیافه سلطانیده • نزول و نعم • و مؤیده
کرمله نزول امر اولندی • تا کیم خطاب مستطابه • اول کتاب مسکین نقابه جواب
صواب یازله مشوره کردن سعد الملوک بارکان مملکت و اعیان حضرت خود
و ارسال رسل کردن از حکام هفت اقلیم پیش ملک داد بخش کریم پس حضرت
سعد الملوک • وزیر مشتری • و آصف صاحب تدبیری • نظام الملکی که عاقل
و لبیب • و فاضل و ادیب • مرد حسیب و نسیب ایدی • دعوت ایلیوب امر ایلیدی که
شهرک علمای نامدار • و فضلای تقوی شعارینی • و امرای صاحب افتخار • و اد باب ذوی
الافتخارنی • اکر مسافردر • و اکر مجاور • و اکر اهل فراغ در • و اکر تاجر • بارکاه
سلطانی • و دیوان خاقانیسینه جمع ایدوب • ملک داد بخشک اشارتی
التماسنده اتحاد آرا • و اتخاذ فکر غرا ایلیوب مکتوب شریفنه • و نامه منیفه
جواب محبت انگیز • و کتاب مسرت آمیز یازه لر • نظام الملک داعی زمین •
خدمته لب تواضعله بوسه ویروب • صماندم قدم طلبه اوزره قیام کوستروب

علی

علی طریق الاستعجال سعی تام • و جد تمام • و ملاطفت با زمام برله علمای اطراف • و فضلا
اشرافدن • بر مجلس مکرم • و محفل محترم • ترتیب ایتدی • که صحن ارم آندن بهجت
حرم • و زینت کرم اوکرنیرردی المؤلفه چه مجلس چون بهشت عدن پرنور •
چه محفل چون جمال حور مجبور • سعد الملوک ستوده خصال • و حمی ارباب فضل و کمال
هر برینه استحقاق و لیاقتلری • موجبنجه اکرام اقبال • و اعزاز و اجلال کوستروب
ملک داد بخشک نامه سنی • و حیوانات مکاتبه سنی عرضه ایلدی • و ایتدی هر بریکز که
ضمیر الهام پذیری • که خورشید نظیردر • مرتبه جواب صواب • و مرتبه مصلحت
آرای • که فکر و ملاحظه ایدر ظهوره کتوروب • زلال مقالله غبار کلابی چهره
مقصوددن • و آینه مراددن شسته و رفته قلمشون لمؤلفه
بره ده القسه آرا اتفاقیه • کوکلدن کوتره ر تمک نفاقیه • قلوب
اهلیسه عالم کونکلی در • تواریخ سلاطین دونکی در • نه کم درایت مقبول جهان دار
بیانی هر برینک برعیان در • پس اول قوم کرام امر سلطانی یه • جان و دلیله
احترام ایدوب • و دعالر برابر ایدوب استدیلر • که توفیق ارادت خالق بیچون
و میامن دولت شهریار ربع مسکون برله عالم کون و فساد • و جهان ابداع و
اختراع بنیاد ده اعراض ظاهره و جواهر زاهره ایله قایم اولدقجه • سلطنت و دولت
دو جهانی • و اقبال و سعادت کامرانی • ذات شریف سلطانی • و جناب
منیف خاقانی برله قیام ایله • و صورت و هیولی مانند ه پیوند دایم • و لفظ و معنی

بابنده علاقه قایم اولدقجه • طوایف انس وجان • وقبایل کون ومکان • درگاه
جهان پناه شاهی یه • وبارگاه فلک اشتباه پادشاهی یه ملازم اوله لمؤلفه
فلکلر دوندکجه شهریار اول • زمین طوردقجه سلطان دیار اول • وعوالم
نجوم وافلاک • ومعالم آتش باد وخاک ایچنده • فاعلیت وقابلیت • وماده
وغایت جهتندن تأثیر وتأثر وار اولدقجه • عدل وانصاف جهان کشایی
نظام وانتظام زمان روایی ایله ارتباط فاعلی وقابلی • والتیام صوری
ومادی وغایی اکمدن خالی اولمیه بیت زدادت جهان کیر آباد باد
دل زیردستان زتو شاد باد • اگرچه کم طوایف وحوش وطیور • وقبایل
مار ومورک • انسان فلکی القدر • وآدم ملکی الصدر له • قصد معارضه • وعزم مناقضه
اتدیسی عجب الطائر عقلا معقول • ونقلا مقبول کورنمز • که فضل انسانی خورشید
تابان کبی جلی • وآسمان کبی علی در • واگاه اشتباه عین غبا وتدن عین عقلده
سبل اولقدن اولور • ویا حسددن دیده بصیرته خلل اولقدن کور
بیت چشم بداندیش که برکنده باد • عیب نماید هنرش در نظر • وشول اراذل
که طریق صلاح وسداددن مطرود • ومنزلت عقل ورشاددن مردود در • آنلرک
دعوا وشکواسنه التفات کوسترمک • غرض سیاست سلطنة • وعنوان ریاست
قدر وغرته خلل ور • وخاطر آسوده سلطانیه • وضمیر خرم شاهنشاه خاقانی یه ملل در
ازدحام عوام • ولولهٔ عام کبی [illegible] ودرد سردر • واف [illegible] معنی و[illegible]

شور

شور وشر در بیت چه خوش گفت این سخن مردان باهوش • زجان ودل
بباید کردنش گوش • زتریاق ار ازدل برحذر باش • زدست اهل
دولت زهر کن نوش • خصوصا التغافل عن بعض الامور تعاقل
والتکیس فی بعض الاسباب تکایس قضیه سیله در اما چون رأی
جهان آرای ملک وادبخش • که مصلحت وبهبت ممتدن • خالی فهم اولنمز •
حکمت
انکا موافقت ومرافقت ایلمک • خصوصا بابنده بو قدر اخوت وار • •
مقتضای فتوت ومروت • ومبتغای محبت ومودت در بو خصوصه علاوه
اقدام وبوبابده اهتمام اولی واحری کورینور • واذهان قاصره وطبایع
خاسره یه واردا اولن • وهم مغلوبیتی رفع وظن مهزومیتی دفع ایچون
غیرت وحمیت وازاله تهمت ایتمک واجب ولازم در اتقوا مواقع التهم
واعلوا مذرایع الهمم بحمد الله والمنه بعنایت یزدانی • وهدایت سبحانی ویمن
معدلت سلطانی • ولطف مکرمت خاقانی • اقالیم سبعه نک علمدار نامداری
وربع مسکونک حکمای حکمت شعاری • پای تخت شهریاریه باش دوروب
وخاک درگاه جهانداری یه یوزلر سوروب • مقام خدمتده روز وشب
نی صفت کمربسته قایملر • واهتمام عبودیته لیل ونهار فلک وار دایملردر
بو بارگاهک حاجبلرندن بر اشارت که واقع اولور • دیده لری اوزره
مقرر طوتارلر • واشبو درگاهک صدورندن بر فرمان که صدور بولا •

جان ودل اوپستنده یرکوسترلر نظم کف کریم تو بحریست درافاخنه جود
که جز بساحل تسلیم نیست پایانش • شعاع تیغ تو برقیست در دیار عدو
که جز اجل نبود قطرهای بارانش • اکر بو آستانهٔ سعادت آشیانه
دن • وسدهٔ سیادت نشانه دن • برادنی اشارت بیوریله • مرحلهٔ قدم
عزیمت اوزرنه کلوب • عتبهٔ علیهٔ ملک دادبخش ده جمع اولن طائفهٔ
حیوانات که منهم من یمشی على بطنه ومنهم من یمشی على رجلین ومنهم من یمشی
على اربع معاقبه ومحاوره ومرافعه ومناظره ایدوب • اغزلرنک دادلی
ویروب تعرض بنی آدمدن دفترن کیچرلر • وکنش کبی دلایل عقلی
وبراهین نقلی ایراد ایدوب • فلک کبی یوزلری اوزره یره بصه لر حضرت
سعد الملوک داخی انلرک رای منیرلرنه آفرین • وحسن تدبیرلرنه تحسین •
ایدوب • مدبر اقلیم دن مدبر حکیم ذوفنون • ویدی علیم رهنمون اختیار ایدوب
یول یراغنین کوردیلر • وعازم بارکاه ملک دادبخش اولوب • هزار کر وشکوه
وغلبه وانبوه ایله طرف شهر جم آباده یوز اوردیلر • اکر عنایت باری یاری
قله • واهل لدن دعایه مددکاری اوله • مناظره ومحاوره نه وجهله اولورمش
استماع ایده لر ابتداء مناظرات وآغاز محاضرات درمباحثه شتر پرسوز
وسازبا حکیم حجاز وکلا نقص علیک من انباء الرسل ما نثبت به فوادک
کرواولوب منور بونه ایوان • فلک سلطانی آتدی عزم اتدی دیوان •

صحرا اوردی پیسیج آیین نغلر • کتوردی خوابدن سربوالهوسلر • بیوزکن
خلق عالم مست ومدهوش • بودمردن قلوب دریالین جوش • ایروب
سلرزمیندن چرخی طوتدی • فلک طاسی دهل وش کوم کوم اوتدی • ویرلدی
درکه سلطانه قولر • یوزین خاک اتدی عزم الینه یوللر • ملک دادبخش داخی
مقدما کلکنده اولن شیخ الاسلام • وسائر ذوی القدر والاحترامی
یعنی اعیان ملتی • وارکان دولتی • وولاة الکنا فی الحکانی وقضاة اطرافی • والحاصل
کلکنده اولان سادات واشرافی جمع ایدوب • شویله که رسوم سلاطین جهان
وآیین خواقین زمان در • ترتیب دیوان سلیمانی • وترحیب میدان جهان
بانی ایدی • وکندوسی قرشاسی • وکربادشاهی برله • تاج کیانی بر وخلعت خسروانی
در بر قلوب • معدلت سریرنه وحکومت تختنه کچوب اوتوردی • قوم حاجتمند
بار عام • واهل شکایته اجازت تام ویروب • پردهٔ وحشتی • وحجاب دهشتی
کوتروب عرض حال وبسط مقال ایدوب • اورتادن کوتردی • سادات
علما • واشراف فضلا • مهروه کبی زرین وسیمین کرسی لرده • وصندلی لرده
آرام وقرار ایدوب • مجلس نورشوکت • وسرور وسلوت ویردیلر •
وزیر نصفت شعار • ومعرفت دثار • داخی مقام خدمتده • وموقف عبودیتده
بنده وار الاقادشردب شرمنده کردار • سرافکنده ایدوب • ایاغنین طوردی
المؤلف نامش وچندن طوردی بردیوان که دم • کوره مشدی سیر ایدلدن ماه ومهر

پس خوب آهنگ وخوش تنگ وصاحب فرهنگ سرهنگ لری درنگ پر پر
ندا ایلدیلر که روزکاردن وچرخ غدّاردن سرگمیک که فریاد وشکایتی
اوداد وشکایتی واردر سویلسون وپادشاه معدلت جناب وشهریار مکرمت
نصاب یانده حاجت ومرادی وفکر ونامرادی واردر عرض ایلسون
که الیوم تجزون بما کنتم تعملون وقتی کلدی آنده حاضر وبوخصوصه ناظر اولنلر
بو ندای بشارت غایی گوش اتدیلر سرجمله ساکن وخروش دست وده هوش
ایکن دریالین جوش وخروش اتدیلر هرطرفدن مانند بحر عمان ومثال نهر
روان موج موج وفوج فوج طوایف بنی آدم وخلایق عالم اوقدر اقوب
کلدی القصه سراسر اصحاب حضور وارباب نفور اول دم صور سرکردی
استماع ایدیجک کطوایف البعث والنشور یعنی انس وجن ووحوش وطیور
وقبایل بهایم وسوایم ومار ومور وضباع وسباع مختلفة الطباع واصناف
پرنده وانواع چرنده هرکیادن اوچوب اوچوب وبری برینی کوچوب
اول مجلس حکم وحکومته ومحفل عدل ومعدلته جمع اولدی کیمی شکایت
یوزندن لب آچ وکیمی استماع فصل حکومت ایچون سمع اولدی شتربام
که رسول بهایم وسردار قوم قوایم در همین بی تحمل وتمهل عون رحمانه توکل
ولطف سلطانه توسل کوستروب ایلرو یوریدی دود آه تظلمدن ودخان
آه وناله دن سحاب ظلمت طناب کبی روی چرخ پرتابی وصفحه

جمال آفتابی بوریدی لمؤلفه بالتضمین دود دلش وقت سیر از جگر آتشین
چون نفس جبرئیل از گلوی ما سرمن پادشاه مکرمت کیش ومعدلت
اندیش کوردی که قارشودن کلن بر هیکل جبل تمثال وبر شکل سحاب
مثال در که گویا وتری الجبال تحسبها جامدة وهی تمر مر السحاب آنوک شاننده
نازلدر لمؤلفه بشنده طیلسانی گوفیانه رواسی کردنده صوفیانه
عاشق تنها دوبی دل مصراع مستانه جمال وخوش شمایل حلیم وبردبار
سلیم پروقار هب ریاضت موهبت زاهد شعاری قناعت کرده از
گلشن بحاری قطع منازل وطی مراحل ده مهر عالم نورد وماه جهان گرد
کبی شویده تیزرو وفلک دوردر که گویا دست وپای هم عنان شمال وصبادر
وسحاب طبع روانی جم رضیع نهر صفادر لمؤلفه انشده آته بکزر هم رفتار
یوقش ده آتشین عزم وسبک کار طوتوب چوکانه میدان قلعه بازی
ایدرکر دونه صالکم گوی بازی طوطقاری چینی دیباجه وطبانلری ترکی
بنلاجه بکزر نظم کشتی دریای خاک لنگر بیت السواک در جبل در مغاک
خارخور وخارکن تافته وبافته کیسوی ودنبال او اوبجریر خطا درزیکی
سوزن شکن بدنک موی مزعفری صحن که او تار زردر دمنوک بوی معنبری
گویا مسک اذفردر لمؤلفه غرق روغن اولمشن سرجله تن چینیوب
صابون کوبر دراول دمن مهره وش بکزر اول کردون بدن

اوتمش درخنبه زار صبح دن . وفنی کم پادشاه عادل . وشهنشاه قوی
دل شترک یال وبالنی . وشکل وجالنی . سیر پرعبرا ایدی . ممانده دونوب صف
منصفک یوزنه نظر ایدی . وزیر دعای شاهی . وثنای پادشاهی ادوب
ایتدی بو پیکر فلک مخضر . وهیکل ملک منظر . که کردون وکوشی پرغایم در
رسول سلطان بهایم در . وپیغامبر قوم سوایم در . پس شتر داخی . مزار شور وشغب
وشوق وطرب برله . زانوی ادب اوزرنه اوتوروب . وپادشاه عالم
پناهه اوکنده یره یوز اوروب . حمد خالق جهان . وشکر رازق انس و
جان برله سرآغاز . ودرون دلدن اظهار سوز وگداز ایدوب .
واعلام درد ونیاز ایلیوب . ایتدی که لمؤلفه حمدا کا کیم بو قدر رحکنده
جور . بولمدی اہل خشر وکهنه غور . نی عاقل وار کتاب فضلنه . نی
معادل وار جناب عدلنه . سکه حکمی تغیردن مصون . خطبه ملکی تصوردن
برون . رایت عدلی جهانده رفع ایچون . وسردن ظلمک طلایین دفع
ایچون . ایدی آفاقه ارسال رسل . قلدی عقل الینه ابدا سبل .
دیر یکچون خلقه نظم وانتظام . ایتدی شهلر زمره سین قایم مقام .
سنین اول قوم کرئیک مهتری . اول جهان طور وقچه خلقک سروری
عهده مده . وروزکار رحیده درکه . ذریات آدم که عنوان نامه سیرت لری
انه کان ظلوما جهولا ودیباجه جریده سرنظری ان الانسان لظلوم کفار
در

در . بزوم اوزرمزه والی وحاکم اولوب . ظلم وبیداد دن دقیقه . وجور و
عناددن . رقیقه فوت اتمزلر . آبا وکرام واجداد عظاممزک . آنمرک اذیتندن
بغرلری چاک . وتکلیف مالایطاق لرنه تحمل ایتیوب ہلاک اولوبدر .
بیت شد جهان از اشک ما دریا ومیترسم شود . غرق از بار دل ما زورق
کردون درد . مزنامده کاه چوب بیداد له . سرنی سامانزی اطبال اہل
حرب وقتال کبی کوب کوب ضرب ایدرلر . وکاه تازیانه بلا نهاد له . تن
خسته جانمزی جرم وضلال کبی طاولوم طاولوم قلورلر . قطار روزکار
کبی لیل ونهاری . بری برینه اولیوب . وحبایل بلا . وسلاسل محنت وادباریله
بوینمزه قات قات طولیوب . راه محنت وسفر مشقته شول دکلو سوررلرکه
نه کیجه تن فرسوده مز بر لحظه آسوده اولور . ونه کوندزلر جان ناتوانمز
بر ساعت غنوده اولور . الرندن ویردکلری قوتمز . وغدای لایموتمز
یا ایکی اوچ شعیردر . ویا بر برق دکلو خیر . پشتمز بار محنتدری . وحمل مشقتدری
آتشنده ریش دار . ودوام تکس نکار اولمش در بیت بارم چو سوده پشت
زرست بعد ازین چو اشک . غلطم بخون وخاک بی جست وجوی تو . بو جمله
دن صکره کوش وکردنمزه غم آهنک زنکلر . والم نوادرلر آصوب
سخرکان سوق وبازار کبی . شهره دار . وارودیار ایدرلر بیت
شرح المیم مقالی کوش الینه فلک . حشم کواکب آقده لیل ونهار لعل .

سالها غیم عذن باران صفت کوزیاشلرین یاغدرسق • ذره قدر اظهار مهر و
محبت ایلمزلر • ور روز و شب آتش والم دن شمع آیین یانسق یاقسق بره •
دکلو تأثر و رقت کوسترمزلر بیت یا رقیب سخت دل زخم زبان کردن
چه سود • چون ازین سوهان نقشد رخنه در فولاد او • بیک بو دکلو
استحقاقی یره نه استحقاقله • و بو قدر استغنای کیمدن استیطا قلدیلر
بیت ببین چه سر گدایان عشق را کین قوم • شهان بی کمر و خسروان بی کلهند •
والحاصل فوقیت و فضیلتلری نه حجت و برهانله • و نه دلیل و نه دلیل و بیانله
نه روزگارده • و قانقی دیارده ثابت اولمش در • اگر مجرد قهر و قوت • و فر و
شوکت برله ایسه م لمؤلفه ما نیز درین نمط شکوهی داریم • سنگ دگلدر
که زور و بازوده • و سنگ ترازوده • بز خود آنلردن صد مرتبه افزون •
و برتر • و هزار درجه غالب و زورآور • بز داخی من بعد اظهار قدرت و قوت
و اعلان مکنت و شوکت ایده لوم بیت فیض روح القدس ار باز مدد
فرماید • دیگران هم بکنند آنچه مسیحا می کرد • وگر قدر حیله • و فضل جبلی لری
من حیث فضایل الذات و من جهة شمایل الصفات ایسه برهان عقلی • و دلیل
نقلی برله مثبت اولمق گرکدر • تا که عرق خصومت منقطع • و ام حکومت
منخلع اوله • و طائفه بهایم داخی آنلره تندخوی و بدگوی • و درشت روی لغلم
تهمت ایدوب • یومیه ورد زبان ایلکدن خلاص اوله لر مت کرکار

کرکار دل پسکین باکافرچین افتد • به زانکه بد خویی بی رحم چنین افتد •
چون طائفه مردمان شترحیران دن بو بیانه • و مطالبه دلیل و برهانی گوش
اتدیلر • اول یوزدن که حمیت انسانی • و غیرت حکمرانی در • جان و دلدن
خروش ایتدیلر • تجلد و تهور و تکبر کوستروب اشترا و زرنه چاغردلر • امتث
منصف ایلرو واروب ایتدی • ای یاران مجلس شاهان • و محضر پادشاهان
محکمه عدل و داد • و مجمع رشاد و سداد در معرکه حرب و قتال • و مصطبه
جنگ و جدال دکلدر که لا یحتاج الصباح الی المصباح هر سخن که سویلرسز میزان
عقلله سنجیده گرکدر • که کوکلدن آندن رنجیده اولمیه • و قسطاس فکرده
طارتمق گرکدر • که صکره نقصان نظم تمیه مصراع هنر تنها با بدارد انکسی مقدار خود
ولا تجادلوا اهل الکتاب الا بالتی هی احسن خصوصا که بو نجه علماء عظام
و فضلاء کرام • محضرده که هر بری احکام فتوی ده نعمان و شافعی • و احکام نجوم ده
قطبی و یافعی در • هر خطاب که اولنور بر قانون ادب • و هر جواب که
و یرلیور پاکیزه و مهذب گرکدر • که تا کسته کبی • زلت و شماتتک حایتی •
منتشر در • و تیر جسته کبی عثرت مقالنک اقالتی متعذر در بیت
زبان سرزمان ترجمان دلیست • نگهدار یش او بی شکست •
پادشاه معدلت جناب خود • سر فلک جز اسین • و شاهنشاه مکرمت نصاب
خود • سرو تک سزاسین • و یرسه در بر کیم حکم جاز اول اراده حاضر • و بو اراده نظر

ایدی همان ساعت رسم عرب برله لسانه وقانون ادب اوزره بیانه کلوب
ایتدی لمؤلفه توسلت باسمه نعم المعین • له الحمد والمجد فی کل حین •
ویروب آدمه تاج عزت قدر • خلافت سریرنده کوستردی صدر •
اوروب مصطفی نوری آلننده تاب • ملکلر سجود ایتدی بی ارتیاب
ویروب نسلنه کنه قدر وشرف • کمین انبیا ایتدی کمین خلف • جبینی
قلدی کزین امام • علیه الصلوة علیه السلام • قودی خلقه قانون شرعی
کرتا • سلاطین آفاق مرعی طوتا • اکر طوته بو راهی شاه جهان • اولور
رخش دولت ابد زیرران • وشتربایم دن بکا اشارت ایدوب ایتدی
که هذا الحیوان المرسل من قبایل بهیمة الانعام والدواب ذات القرون
والاذناب یعنی بر حیوان که برنجش کم پرور • ومبتلای دآء البقر • بر طایفه طرفدن
کلوب بنی آدم دن • واول قوم مکرم دن • فضیلت لری • وعلو رتبلری
بابنده طلب برهان • واستعلام حجت وبیان • ایتدوکی عجیب عجب
واستکبار لرنه • واعلان حمق واستبدادلرنه سبب در نظم •
زبان در دهان ای خردمند چیست • کلید در کنج صاحب هنر ••
چو در اکشای بداند خلق • که جوهر فروشست یا پیله ور • زیرا که انسانک
جمله حیوان اوزرنه فضل ورجحانی • ابتداء خلقت طوایف عالم • وآغاز
خلعت شریف آدم دن برو • ماهتاب کبی عیان • وآفتاب کبی تابان اولمش

اولمشدر • بو خصوصه اشتباه • وطلب شاهد وکواه • محض سفاهت • وفرط
بلاهت در • بونک نه براهین عقلیه یه • ونه دلایل نقلیه یه • احتیاجی واردر
مصراع کون کبی روشن وکلی عالمزای ریکا • اشتر ایتدی محل خلاف و
مجادله ده • دعوای بداهت خلاف معقول در • وموضع نزاع ومقابده ده
ادعاء بداهت غیر معقول در • مقرر در که حاکم عادلر • وعالم عاملر حضورنده
بی شاهد وحجت • وبلا خلف وبینت • مخاصمه ومرافعه مردود ومنکردر
البینة علی المدعی والیمین علی من انکر حکیم ایتدی • نزاع وجدالکز معانده ده
مکابره در • اشتر ایتدی جواب ومقالکز عین مصادره در • البته
دلیل شافی • وبرهان کافی کرکدر • حکیم ایتدی بلی بیت
منکر از واردات عارفان نبود قبول • کافر از معجزات انبیاکی باورست
اشتر ایتدی بلی بیت بوی درویشان نداری خرقه پشمین چه سود
چند جیچی پیک در نافه که مشک اذفرست • الحق خصمی الزام سفسطه ایله •
ومدعی یه افحام مغلطه ایله اولمز • اکر حجت وبرهانک • وار ایسه کتور •
والا نزاع وصداعیه اورتادن کوتر • حکیم ایتدی ای خرد بو امرک
حجتی ملکیه الاساس در • وانجم مثال بی قیاس در الذ الکلام اوجزه
واحسن المقال اعجزه اوکه مختصر ومفید • ومعتبر وسدید در • بیان ایله
حکیم ایتدی • برهان صحیح • ودلیل فصیح بو خصوصه • نطق صریح • وبیان فصیح در

اعلان کلمهٔ طیبهٔ توحید و اظهار شکر و ثنا وحید و احکام وعد و وعید در
وامر و نهی تشدید و تهدید سرجمله اکا منوط در و تدریس فراید تحقیق علوم
و تأسیس قواعد تدقیق فهوم بونک ایله مربوط در بیت امانات الهی
وان سخن در مخزن دانش کنند رد و دیعت هر کسی بر حسب فرمانش
نته کم مخدوم نامی حضرت مولانا جامی قدس سره تحفة الاحرار
نام کتابنده فضیلت سخن بابنده دیمشدر نظم مشتری نغمهٔ باغ کهن
هست نسیم چمن آرای کن صبحدم آن نفخه چو بر خاستست خشک و تر این
چمن آراسته است هست سخن پرده کش رازها زنده کن مردهٔ آوازها
نغمه چنین ناکه دستان سرای مرده بود بی سخن جان فزای چون سخن
یار شود ساز او جان بجر لغان دهد آواز او هر که نفس را کند اثبات جان
غیر سخن خوش نبود جان آن هست نفس قالب و جانش سخن
این نفس مرده دلان گوش کن گرچه سخن هست گر مهابا د در گرش
مین که صدف کش د هر که از وی گهری بکه به بسته دران گوهر دیگر گره
حرفی اگر زیر شود یا زبر نیست گره پیش خرد خرگهر علی الخصوص کلمات
برکات منتظم المعنا نظم درر غرر دن ازهی در و عبارات با استعارات
متسقه فصحا عقد لآلی و گهر دانه ابهی در هر بیلکی گردن خوانینه معانی
ده قلادهٔ مثمن و مانند شاخ لاله زمین در بیت هر سوزکه آبدار تابدار

اوله

اوله آب زلال دن شیرین و سحر حلال دن رنگین اولور شویله که
وصفنده دیمشلردر و نبیستان ملاحظه ن شکر ریشلردر بیت
نظمی چو نظم پروین نثری چو نشر نثره خطی چو خط خوبان شعری چو نظم شعری
وانی حاصل بو قوم فصیح اللسان و طائفهٔ ملیح البیان درر قرایح و غرر بدایع ایله
قلوب عالمی و نفوس خلقی جذب ایدرلر و جازت لفظ و غرابت معنی ایله
لطف مطلع و حسن مقطع برله زینت تازه و لطف بی اندازه ویروب
کائناته صفا و طرب و شور و شغب باغشلرلر نته کم مرشد پای جناب
شیخ نظامی نوّر الله مرقده کتاب مخزن الاسرار نده فضایل
کلام موزونک گفتارنده بیورر نظم قافیه سنجان که سخن بر کشند
گنج دو عالم بسخن در کشند خاصه کلیدی که در گنج راست زیر زبان مرد
سخن سنج راست جبلع شنند سخن پروران بازچه مانند باین دیگران
پس ان من البیان لسحرا و ان من الشعر لحکمة مقتضاسنجه انواع مقالات
فصاحتنده و اقسام خیالات ملاحتنده شول قدر تعبیهٔ لطافت و اول کلو
تعمیهٔ ظرافت قلورلر که ملائکه صاحب ادراکه حیرت ویرورلر بیت
حسن بیان آیت تفصیل ماست کون و مکان دفتر تفصیل ماست شعر اندی
اگر نطق و مقالدن و قیل و قالدن مقصود شول کلام الیه که ترجمان کیفیت
احوال و کاشف مستورات ما فی البال اوله و مخاطبه آندن فائده دستمعه

اول جهتدن عائده اوله. سنک بو قدرکه بو قضیه ده سزکله برابر. بلکه
نظام وانتظام یوزندن سزدن افزون ترز. حق سبحانه وتعالی کلام قدیمنده
وبناء عظیمنده بیوررکه قالت نملة یا ایها النمل ادخلوا مساکنکم لا یحطمنکم
سلیمان وجنوده. وفرقان کریمدن بر محلده داخی جاسوس ملک عالم
ویک نبی صاحب خاتم. هدهد حقنده بیوررکه فقال احطت بما لم تحط به
وجئتک من سبا بنبا یقین اگر بونلرک نطقی محقق. ومقالی مصدق
اولمسه. آیت صریح وعلمنا منطق الطیر نیجه صحیح اولوردی. وگر نطق وتکلم
سزه مخصوص ولایدی. حکم منصوص انطقنا الله الذی انطق کل شیء
نیجه راست کلوردی. آخر منطق الطیر شیخ عطار. روح الله روحه الملک
الغفار. بونلرک گفتاری. ومقالاتک اسراری. بیاننده در. ومثنوی معنوی
مولویده نور الله قبره قائلها وغفر الله وزر حاملها بو بیله مسطوردرکه
بیت جمله مرغان ترک کرده جیک جیک. با سلیمان گشته افصح من اخیک
والحاصل اگر وحوش در. واگر هوام مصراع جمله در تسبیح و در تقدیس حق
لاینام وان من شیء الا یسبح بحمده ولکن لا تفقهون تسبیحهم بو خصوصه
برهان قاطع دکلمیدر وسخرنا مع داود الجبال یسبحن والطیر بوده غایه دلیل
ساطع دکلدر. اگر دیده حقیقتله نظر ایده سن. وتعسف وتعصبدن حذر
ایده سن. جمیع انسان وحیواناتی. وجمله نباتاتی. وجماداتی بو قضیه ده

انباز

انباز. واشبو قصه ده هم آواز. وهم ساز بوله سین. علی الانصاف. بو اسرارکه
دلیل انا عرضنا الامانة علی السموات والارض والجبال فابین ان یحملنها
واشفقن منها وحملها الانسان انه کان ظلوما جهولا تمیزمی. وبو مطلوبه
سبیل له ما فی السموات والارض کل له قانتون کفایت ایتمزمی.
ومولانای فرید رحمه الله الملک الغفور. سلسلة الذهب نام رساله سنده
جمیع جماداتک بیان نطق مقالی پسندیده دیمشدر نظم مرتضی گفت با رسول خدا
رفتم از مکه جانب صحرا. هیچ سنگ و درخت نامد پیش. که نگفتش سلام
بی کم و بیش. ابن مسعود گفت وقت طعام. می شنیدم از طعام کلام
بزبان فصیح ولفظ صریح. خوش همی گفت بهر حق تسبیح. اگر حیواناتک
خود مقالی مسموع. وقیل وقالی مطبوع در. غایه ما فی الباب سز آنلرک لسانن
بلمزسز. آنلر سزک بیانکزی بلمز. بلی طوایف وقبایلک اکثری. بری برینک
زبانینی فهم اتمز. رومیلر عربی لغتی. وعربیلر رومی عبارتی بلمیجک
دکلدر بیت ای بسا کس که زبان خود فصاحت گستر است. چون زبان
دیگر آید ابکم و عجز آور است. مشرق قومی مغرب قومی ایله هم زبان اولمسه
مستغرب دکلدر بیت هرکسی عالمی است از حکمت. واندرو صد هزار جلوه و کشاد
پس هندی گو حجازی. وپارسی وتازی وترکی ورازی. ما بینلرنده اولان
اختلاف السن سبب استعجام اولور. نه موجب عدم نطق کلام.

البته برجهت وجهیله برکفت وکویی. وهرکفت وکویله برجهت وجهی اولور. مع هذا اول جهت که سوق مرام. وفضل کلامده تحفه دن ایراد اولنه. تحفه مقالات در. که کلامک سیاقنی کوروب. سیاقندن غفلت در. زیرا اول مقاله نک آخربودرکه **نظم** نیست سخن بسته این حرف وصوت. مرغ سخن راست نوای شکرف. هرچه قندسزی ازان دردولت. معنی نوکردد ازان حاصلت. پیش سخنداندن سخن است آن همه جان سخن را چوتن است آن همه. لاجرم آنانکه رکار آکهند. کفت جهانرا کلمات اللهند. زانکه بان منهی غیب ازدرون. می دهد اسرار نهانی برون **قل کل یعمل علی شاکلته والسلام** حکیم اتیدیکی بی خبرسن آیات بینانک مرموزاتندن غافل پس بین. ومحکمات ومتشابهاتک محروزاتندن راجل جاهل پس بین. تنزیل رب جلیلدن ایراد برهان ودلیل. راسخون فی العلمک وظیفه سیدر. نه بلبل برعلیل وذلیل. کلام ربانیده وه ونص سبحانیده. نطق حیواناتدن مراد لسان حال در. نه زبان قال. **فماذا بعد الحق الا الضلال** واول که احادیث مرویه در عن المرتضی وابن المسعود رضی الله تعالی عنهما. جاداتده عدم نطقک برهانی در والجمیت لرندن بیانی در. زیرا آنلردن نطقک ظهوری. وکلامک حضوری خارق عاده در. واظهار قدرت اهل السعاده در. اکر آنلرده نطق

نطق اولسه معجزه وکرامت. واعدا اوزرنه حجت اولمزدی. شتر ایتدی. های دردمند. خبط وغلط ایلدک. وسهو وسقط سویلدک **مصراع** نه روادرکه اوله مغالطه برهان شکل **وما یعلم تاویله الا الله** دن غفلت ایلدک. وباب تاویلده کندو هواکه تابع اولوب. طریق ضلالته کتدک. اکر راسخین فی العلمدن ایسک **قل آمنا** واکر نسل آدمدن ایسک آیت ربانی که مقالات حیوانات جمله ممکناتدن اولوب فی نفسها غیر محال در. پس آنک حقنده اولان نصوص محکماتی وآیات بیناتی. بلا معارضه براهین عقلی. وبی مناقضه دلایل نقلی تاویل بی تاویل عین وبال در. وتوجیه بی وجه محض ضلال در **بیت** علم دست آویز دوزخ کردی ای مفتی بزور. ای دریغ ازعود جز بوی نعیب مجمرست. واحادیث مرویه موجبنجه اولان اعجاز والزام. وخصم اسکات وافحام. جاداتک نطق وتکلمنده دکل در. بلکه اسماع واستماعنده در وصیت وصداسنک ارتفاعنده در. ولکن مسلم که مقالات حیوانات حالی اوله نه قالی وقتی که انکله دخی تفهیم مراد. وتعلیم مافی الفؤاد اوله. برابر در مابی حکمه لسان حالک فضیلتی جلی. ومزیتی علی در حدیث نبوی بوکا ناطق. وکلام مصطفوی شاهد صادق در که من صمت نجا ومن سکت سلم. وبو اجلدن دیمشلر درکه **البلاء موکل بالنطق** وعارفلر بیورمشلر در **لسان الحال انطق**

من لسان المقال دیوان احسان، که جمیع محامدی شامل در، چون مملکت
ولدن سرحد زبانه ایرشمه باطل در، کثار القول والنثر پیرایه حکمتک تحلیه
سندن عاطل در، وموفور الکلام اولنلر اشعه سکوتک تجلیه سندن غافل در
وقول حکما در که ان کان الکلام من فضة فالصمت من ذهب وحضرت
عیسی دن صلی الله علیه وعلی نبینا منقول در که العبادة عشرة اجزاء تسعة
منها فی الصمت وواحد فی الفرار من الناس بیت قوت ناطقه بهوش
شود همچو کلیم، پرتو نور تجلیش چو تابان گردد، ولسان حالک فضل وشرفی
بو واضح عین دال در، که حوق امور پرنفور اولور که لسان حاله سوطنور
ومحادثه بالله تکلم المنور، چونکیم علة کلمز، صاحبی آنونکله مأخوذ اولمز، زبان قالک
حکمی بوکا مخالف در، واحکام شرع مبین امری کاشف در اللسان صغیر
جرمه وکبیر جرمه خصوصا که کلامک فی الجمله اعتباری تقلیلنده در
وحسن تقلیلنده در، والا تکثیری قدر رقابه تکسیر در، وکثرت تعبیری صاحبنه
سبب تعییر در که خیر الکلام ما قل ودل ومن کثر کلامه کثر خطاؤه ومن کثر
خطاؤه قل حیاؤه فان الحیاء من الایمان ونعوذ بالله من الطغیان بیت
زبان دان پر عشق آمد که هرکا موخت زو رمزی، در دش لوح محفوظات
خاموشیست برانش، واما اولکه مقوله شعر وانشا در، آنوک داخی اکثری
صاحبلرینک عیبونی افشا در، که اول ربقه گفتارک یعنی انشا واشعارک شعار و

دثاری

وثاری تار وپود خیال محال اندیشه دن، ورشته افکار دلفکار ضلالت
کیشدن دوقنمش در، اول سبب دندر که بازار قیل وقال ده، بیع مزخرفه
الفاظ پرخیال ده، خریدار اولدوغک، دیبای زیبانک چو بیغی کنسج العنکبوت
در ونساج بی منساج لری الشعراء یتبعهم الغاوون الم تر انهم فی کل واد
یهیمون برله مسفوت در چونکم انلرک بیان حاللری وانهم یقولون ما لا
یفعلون در پس کبر مقتا عند الله ان تقولوا ما لا تفعلون برله معاقب لردر
وشان مقاللری یقولون بالسنتهم ما لیس فی قلوبهم در پس لم تقولون ما لا تفعلون
برله معاتب لردر بیت در قیامت نرسد شعر بفریاد کسی، گر سراسر
سخنش حکمت یونان گردد، امعان نظر ایله دقت اولنسه، نیچه نیچه درر
غرر وجواهر زواهر عقد اندنگک کلام موجه، ومقال مرقش به کردار
وخرمهره وار بر قاج الفاظ سقیم ولئوه، وبرایکی حروف عقیم پرتبه در بیت
در شعر مپیچ ودر فن او، چون اکذب اوست احسن او، والی حصل
اول طائفه نک شکرین اشعاری، بلبل طوطی گبی کذاوری اسیر قفس مابقوه
ولعاب گفتاری کرم ابرشیم کبی، وجودلرینه کفن عنا اولور، عنکبوت کردار
مرنا رنظم شعار که نسج ایدرلر، ذباب وار کندولرینی قلریه وارروب طوتورلر
وسخن بازلقده کره دروغ بی فروغ ایله اوتمورلر، مع هذا بو طائفه نک اکثر
گفتاری واکثر کرداری، مدحه لایق اولمیانی مدح، وقدحه لایق اولنلری قدح در

ولاف وكذافه تبوح وخلاف واعتنا فله نفضح در . پس بونلر فلاتذكو انفسكم
واولكه
نهنيدن غافلردر واحثوا في وجوه المداحين التراب امرنده داخل لردر
بونلرك بيانلرى الحينده كلمات حكمت . وعبارات عبرت در . نهايت قلت
وغايت ندرتده در النادر كالمعدوم ومن يخلو عنه غير ملوم حكيم ابتدى تفضيل
بنى آدمه دليل وسند لايحصى در ولايعد . اما نه فائده . وآنلرك ايرادندن نه عائده
كورمادرزاده آفتاب عالم تابدن نه حظ امارت يوقدر وشوره زار بحت
نهاده باران حيات نصابدن حبه جه نضارت يوقدر مت نكته گفتن پيش
كرفهمان زحكمت بى كان . جوهرى چند از جواهر رنختن پيش خراست
شترايدى . بو سوزدا ايسه عجب واستجار كزدن . وجهل واستكبار كز
دندر . كه نهادكز عناد ايله مخمر . وفؤادكز غل وحسددن غير مطهر در مبت
با حسودان لطف خوش نا شد ولى نتوان تاب . كشتن ان آتش كه اندر
سنك وآهن مضمر است . فرضا كه نزقابل خطاب . ومحل جواب دكلوز
حضور شهريار معدلت جناب . واصحف نصفت نصابدر . ومجموع علماء كرام
وامراء عظام در مصراع هرچه دارى بيار هرچه توانى بكار . حكيم ابتدى
جمله براهيندن . ودلائل خوش قرائندن . بريسى ولدركه حضرت حق
واول فعال مطلق . بزى مالك وسزى ملوك . وحيواناتى رعايا . وطوائف
انسانى ملوك ايلمشدر نته كم كلام مجيدنده بيورر اولم يروا انا خلقنا لهم

لهم مما عملت ايدينا انعاما فهم لها مالكون وسزى بزم ايچون پرورش در
ويزه خدمت ايچون خلق اتمشدر والانعام خلقها لكم وسخر لكم ما في السموات
وما في الارض جميعا جعل لكم الانعام لتركبوا منها ومنها تأكلون ولكم فيها منافع
ولتبلغوا عليها حاجة في صدوركم ولكم فيها جمال حين تريحون وحين تسرحون
اشبو آيات بينات . ونصوص محكمات بزوم فضيلتمزه . وسزكا وزركوزه مزتمزه
دليل روشن در . وبرهان متين در . وبيع وشرا كوزده . وعلف وجر كزده
زمام اختيارى . وعنان اقتدارى . بزوم الومزه ويرلمشدر . بالجمله نجم
خدمتمزده سزى مقهور ومجبور . ومغلوب ومامور المشدر . شترايدى
بركيم ديده حقيقتله نظر ايلر . بلور كه مالك الملك حقيقى اول خالق بى
نيازدر . وسزك مالكيكز حقيقتده كل مجازدر . وبو مجازده جميع حيوانات
سزكله انبازدر العبد وما في يده كان لمولاه دليل مجازيت در بى اشتباه
وصورت منفعت ومضرتده . وضرورت عبوديت وخدمتده سزكله برابرز
وبو شركتده مسخر حكم سبحان اكبرز . بز سزه خدمتكارز . سز بزه خدمتكار المخدوم الحقيقي
هو الله الواحد القهار حق سبحانه مجرد حيواناتى . ومحض نباتاتى دكل بلكه
جمله اشيايى . وجميع موجوداتى . بريكار بريسه سبب پرورش در . ومربوط و
برعلاقه خلق اتمشدر . مرامرك وقوعى . بر سبب وجودنه منوط . ومقصودك
حصولين بر وسيله يه كمك توسطنه مربوط ايلمشدر . حتى ساكنين راهنك .

سرمستاری • و لجهٔ توحیدکه غریق بی پا و دست لری دلیشدرکه بیت
ظهور تو بمنست و وجود من ازتست • فلستَ تظهر لولای لم اکن لولاک •
بزوم قوت و حضور مزه سنری • و سنرک قوت و حضورکوزه بزای سبب ارتباط
ایمش در ویعرض علیها العلف والماء کل یوم سبعین مرّة امر بلیه مأمور سنز
وبوامره اقتدارله دنیا و آخرتده باجور سنز • بونده دا فی وقت اولنسیم
سببیت اقوانده • طائفه حیوانا تک سنزه مراجعتی لازم کلور حاجتی یوقدر •
وتحصیل آب و علفده • سنزکا احسان و انعامکزه • انعامک حتی یوقدر • که طوایف
انعامه • وقبایل هوام و سوامه • سرذیل کوهسار • و سرصحن سبزه زار • و سردرخت
بی برک و بار • و سرمنهل جویبار و چشمه سار • والحاصل سرجمله صحاری و براری
انبار حبوب • وابان دبوب در • صیدگاه بی غم • وچراگاه خرم در • •
ریاض جان بخش و بهشت آثار • وحیاض لجوی سلسبیل کردار در بیت
ادیم زمین سفره عام اوست • درین خوان یغما چه دشمن چه دوست
وما من دابّة فی الارض الا علی الله رزقها اولم یعلموا ان الله یبسط الرزق
لمن یشاء ویقدر فی الحقیقه بزوم سنزه مأمور و مسخّر • ومقهور و فرمان بر اولدوغمز
تعظیم امر حق • و اسطه سیله در • وتکریم فرمان قادر مطلق رابطه سیله در
سنزک استحقاق و فضیلتکوز • وعلوّ قدر و رتبکز ایچون دکلدر • عین عبرت
و دیدهٔ خبرتله نظر ایلیه کوز • اول تسخیرک ضمننده • سنزه نه اشارتلر • و نه

ونه رسمه طریق فکره • وسبیل شکره دلالتلر وار در • کما قال الله تعالی سخرها لکم
لتکبّروا الله علی ما هدیکم ولعلکم تشکرون لتستووا علی ظهوره ثم تذکروا
نعمة ربکم اذا استویتم علیه وتقولوا سبحان الذی سخر لنا هذا وما کنا له مقرنین
القصه سنزه بو مجازی تسخیر ایله مغرور اولوب ان لکم فی الانعام لعبرة
آیتندن غفلت ایده کوز • واشبو رعایتی • تامیردن تمکور اولوب فاعتبروا
یا اولی الابصار موعظتنده جهالت ایده کوز • حکمت الهی اول ایدی که بو آثار
لطایف سبحانیده • وانوار عواطف رحمانیده • سوسن ده زبان کبی حمد و
ثنای پروردکار ایله • رطب اللسان • وطوطی شکردهان کبی تعظیم • وتجلیل
کردکار ایله شهد بیان اوله سنز • ونرکس کل کبی مدهوشانه چشم و کوشی
حقدن یکا طوته سنز • ولالهٔ لعلین پیاله کبی فیروزندهٔ چهره مسرّت اوله سنز
ونیلوفر خورشید فرکبی • جانکوزی غرقهٔ بحر حیرت قیله سنز • وبنفشه مشکین
بو و خود روکبی • عالم فکرتده سرفرو ایلیه سنز • یوقسه بو نجه نعمتله تمکور • وقدر
رتبته مغرور اولوب • بزوم قتل و صیدمزه مشغول اولمغون • دکلدر بیت
کار بد کردن نشاید بهر بهبودی خویش • تیغ را برخود زدن نتوان که
رویش جوهراست • وکنده وکزی کک • وبزی ملوک • وسنزی مرفّه الحال •
وسایر حیواناتی مفلوک • ایلمک ایچون دکلدر • خصوصا مالکیت امری مالکک
مملوکا وزرنه فضیلتنی مستلزم اولمز • وسرزیردستا ولن قدر ورتبه •

پت اولمق لازم کلمز والا یوسف نبی دن علیه الصلوة والسلام زعیر مالک افضل اولمق وهر مملوک صدیق دن مالک زندیق مفضل اولمق اجباولوری بلکه سید القوم خادمهم بو قضیه نک انعکاسینی دلر ومن خدم خدم بو جمله خلافنه دلالت ایدر حکیم ایتدی تعلیم امرنه دیرسز وانسانک معلمیتنه نه جواب ویرورسز که هر زمانده انسان استاد بهایم ومعلم قوم هایم در طائفهٔ حیوان مصاحبتاً انسانه وانلردن تعلم لطف واحسانه تحصیل ادب وتکمیل حسب ایدر بیت سک اصحاب کهف روزی چند پی نیکان گرفت مردم شد استادک شاگرداوزرنه فضیلتی خود کون کبی روشن وایات واحادیث ایله مبرهن در شترایتدی بو قضینک داخی مهمله در وتمسک غیر معقول در نیچه یرلرده سز وحوش وطیوره وماروموره استاد ومرشد اولورسز ونیچه یرلرده انلرسزه اولور آخرالامر قرآن کریم ده وفرقان عظیم ده بابی دفن اتکده زاغک قابیله تعلیمن ذکر ایله قال یا ویلتی اعجزت ان اکون مثل هذا الغراب آیتین فکر ایله الحق بونک امثالی روایاته عدد وبو مقوله حکایاته حد یوقدر جالینوس حقنه یی بو تیماردن اوکرندکی مشهوردر وکتب اطباده مسطوردر که شوربا بحردن منقاریله آلوب احتقان ایدردی وبیان قبضنی آنوکله ویرانامردی نظم روح را درتن ز ظلمت نور گردد دلیل اهل کشتی را شب دیجور اختر رهبر است

ظلمت

ظلمت دلرا توان بردن بنور معرفت روشنای خانه را از تاب شمع انورست واو لکه معلمک معلم اوزرنه فضیلتی معین واستادک شاگرد اوزرینه مزیت رتبتی مبرهن در وید کلکا ولدانی کبی دکلدر والا جبرئیلک علیه السلام سید الانام حضرت محمدک اوزرنه فضلی لازم کلور صلی الله علیه وسلم الی یوم القیام لمؤلفه مقرر در جهان اچنده بی شک که استادین بگر شاگرد زیرک دکل کلکا ولور استاده استاد که دیرلر کوروب آنی آفرین باد القصه چون بحث ومناظره ومقابله ومحاوره بو معامه ایردی وقت شام وهنگام ظلام قریب قریب اولوب مناظرلک هر بری زمین خدمته بوسه ویردی باب خصومت مغلق وامر حکومت معلق قالدی پرنده آشیانه وچرنده ارمکانه عزم اتدی والحاصل انس وجندن هر کس مقاملو مقامنه کتدی پرده ساز آسمان بر پرده دن واخی سرآغاز ایلدی وصورت بازدوران بریوزدن واخی کورندی سلطان روز پیروز یعنی آفتاب جهان سوز یوزنه مشکین نقاب اوردی زمین وآسمان وکون ومکان ظلمت جابی ایله بورندی نظم لمؤلفه چون کیجه اولدی خیمه مشکینله پرده ساز چرخی پر اتدی مهره ایله دمراحقه باز روزک طغندی مجمعی قاره یرامدوب منکاله نجوم ده افلاکه ویردی پاز مجلس دوم در مناظرهٔ مور ضعیف ومستهام با حکیم شام پراحترام نظم

نظم

مینه چون آثار صبح اتدی ظهور • عالمی غرق ایلدی دریای نور • نفخهٔ عیسی
کبی باد سحر • کیچه امواتینه ویردی نور وفر • گل کبی آچیلدی روی آسمان •
شبدن آغلرکن کله دوشدی جهان • دم چکوب بلبلر آواز ایلدی •
قمریلر بر بیره آغاز ایلدی • اولدی سرتاسر جهان پر گفت وگوی
مرکشی ایشلو اشینه طوتدی روی • پادشاه عادل دل • وآصف نصفت •
خصایل قانون شاهی • و رسوم پادشاهیه اوزرنه اداء وظایف •
وحکومت طوایف ایچون • ترتیب مجالس و مواقف • وتزیین محافل ومشارف
امر اتدی • چونکم ایام بهار • وهنگام سبزه زار • تیس فلک کردار • خیمه لری بر
گلستانده قوردیلر • وآفتاب اطوار سراپرده لری • بر خرم مکانده اوردیلر
که غیرت رشحات زلالندن آب خضرک منزلی ظلمات ایدی • وحیرت نفحات
شمالندن • دم مسیحا برنفسک حیات ایدی • صولر شوریده اولوب دیوانه
وار زنجیرین سورردی • یل لر هوای عشقله باش قوشوب مستانه و دلفکار
گاه طورر • وگاه دوشه یوررردی **لمؤلفه** بنفشه عاشق دلداده کبی
دهانندن کله زر کوستردی • شراو ستنده برگ وباره اشجار • ایاغ اوزره
طوروب یر کوستردی • ال آتندن چنلر نازکانه • جبار و بیده خنجر
کوستردی • صولر و یروب چمن صحنینی غرقه • طشوب دریای خضر کوستردی
غدار یارکبی عکس خورشید • دوشوب صوا بحره آذر کوستردی •

دویکر

دوپیکر برجی کبی خفته غنچه • براکی تن ایکی سر کوستردی • چمن طوطیسی اولو
لالالردن • سمندر وار شبهر کوستردی • گل یوسفلین کو گلکین قانه باندرمشدی
سنبل یعقوبلین قفتان سیاهه بویاندرمش ایدی • لاله خونین جگر عاشق البلوده کی
جانندن یاقمش ایدی چرغنی • بنفشه آشفته دل سودا زده لر • باده ویرمشلردی • دماغینی **لمؤلفه** یعقوب کلنارلر نارغیلی • اورنش لاله تاج ایردسی
یاتورنرکسلری نازاویخوسنده • سمن برلرکبی نازاویخوسنده • صحن
گلستان ودیبای زیبای هفت رنگله • وبزم بوستان بساط بر نشاط •
هفت اورنگله • رشک نگارخانهٔ چین • وغیرت خلد برین • وحیرت حور عین •
وصورت فلک انجم تزیین اولمش ایدی **لمؤلفه** نسخه ارتنگه دونمش پرویزی
صحن دوگلشن ارضه چرخک یلدزی **سبحان من احسن کل شیئ خلقه**
بلبلر مغنیلر کبی فریاد ایدرلر **فانظر الی آثار رحمة الله کیف یحیی الارض بعد موتها**
وقمریلر مقریلر کبی • بو ینی اوقورلرکه **والامر فتبارک الله احسن الخالقین**
نظم تأمل فی نبات الارض فانظر • الی آثار ما صنع الملیک • عیون
من لجین ناظرات • کأن احداقها ذهب سبیک • علی قضب الزبرجد شاهدات
بأن الله لیس له شریک **القصه** رسوم فرمان روایی • وقانون پادشاهی
مرتبه یرینه کلدی • وشهریار عادل **قل اللهم فاطر السموات والارض عالم**
الغیب والشهادة انت تحکم بین عبادک فیما کانوا فیه یختلفون •

دیوب سریر سعادت مأبنه و تخت سعادت ایابنه کچوب اوتوردی بینه
آفتاب عالمتاب کبی آتشین نهاد سرکشلر خاکپای آستانه‌سی‌یه باشلر اوردیلر
و کرد و جوی دلجوی کبی پسکین فواد مهوشلر سده سنیه پادشاهی‌یه یوزلر
سوردلر و سادات و علما و اشراف و امرا مربی یرلو یرنده قرار و
فرمان جهان مطاع و لازم الاتباعه انتظار کوستردیلر و منادیلر بر ندا ایله
که هرکیمک که عرض حاجتی وار یا برکیمه‌دن شکایتی وار حالنی عرض
ایلسون و شکایتنی سویلسون الیوم تجزی کل نفس بما کسبت لا ظلم الیوم
هماندم خلایق انچندن مور غیور که دست افتاندن بحضور و پایمال محنت و شرور
ایدی و ذریات آدمک اوقیندن خسته و مقهور ایدی رب غفور و خالق
شکور دیوب ظهور ایتدی پادشاه عادل کوردی که بر شخص در حضورنده نحیف
سیاقده ظریف و کسوته لطیف غایتده ضعیف یاس اهلی کبی لباسی عباسی
قیاس احسانله معلوم افلاسی حقیر دلشکسته فقیر دمبسته اکرچه پیاده
در اما آتلو کبی سکردر و جثه‌ده لاغر بی‌قدر لکن قوتلو کبی سکردر اسب
تازی کبی باریک میان دهان و پنجه‌ده مانند شیر ژیان بازوی قوتی پت
نیروی تمتده بند قدرایله خوره پرسکت جنبش و روشده ارجمند ناقه
کسته مهار کبی میان بسته روزکار ارباب ریاضت و اصحاب قناعت
انجنده عنوان بیانی یار غار وقتی کم شهریار عادل مور که بو وجهله کلشین

کوردی دونوب وزیر مصنف دن بو کیمدر دیو صوردی وزیر دایمی
دعای پادشاهی و ثنای شاهی المیوب ایتدی بو درویش پشمینه‌پوش
و فقیر پرخروش قبایل برالام و حشرات یعنی زمره فرق حشراتک رسولیدر
حضرت سلیمان نبی‌یه علیه السلام وادی النملدن عبور ایدرکن و جنود
مجنده پیدا ارض مقدسه شامدن مرور ایدرکن که خلال حال عرصه
دنیا و رشک کلستان جنت علیادر و برموجب علیکم بالشام فی آخر الزمان
مطاف عالمیان و ملاذ اهل ایماندر یول کچمشدر دیوان سلیمانیده عرض
حال و چوق قیل و قال ایلمشدر لمؤلفه خوار بقعه غریب و درویشه
زنبور سین کرشاه زاده اوله کدا اکرچه مثال آینه اول قلبی و شش خیری
ساده اوله پس مور میان بسته دامنی هماندم ایرو واروب شتاب ایلک
حضورنده زمین خدمته باش اوردی و پای تخت سلطانی‌یه یوزین سوردی
و ال قالدروب کرد و فرشاهی و عز و قدر و پادشاهی ایچون دعا و ثنا ایلیو
ایتدی که لمؤلفه حدا اکر علمک سلطانیدر برکیمک یرو کوک برهانیدر
موری دلسوزکن سخندان ایلدی پرورب عشقنده پران ایلدی
خلعت اولاد عباسیش بداد طاوسین بی رحمت طاشش مراد بیت در
خدمت کر چون موی بسر کرد اورا سلیمان در کمر قهری درکاه
تیمور مور موری احسانی قلور فغفوری فور بوکون کیمی بو آکاه اولن

شاهلر دریاپایه اعدا اولن . شاه عادل هر نفس آگاه اولا . دهره دنیا طورنجه
شاه اولا . بن فقیر خاکساری . و حقیر بی مقداری . جانورلردن بر طائفه
بی دست و پای . و سرگشته رای . زوبر قبیله ضعیف و نحیف و محنت فرسای
که جوف اشجارده . و شگاف احجارده . و زیر زمینده مسکن و قرار ایتمشلردر
كل شيء عنده بمقدار موجبنجه یعنی خالقو حالنجه . دردنهانن اعلام ایچون خاکپای
معدلت پناه سلطانی . و سده سنیه سعادت دستگاه خاقانی یه . عرض احوال
پرملال . و اظهار رغبة فی اسبال ایچون . ارسال ایلدیلر . که اذیت ذریات آدمدن
جانلرینه کچمشدر . و هر بری باشین آلوب سوراخلره و غارلره و مغارهلره
و خالی دریالره قاچمشدر . دیرلر که بنی آدمک بزوم اوزریمزه فضیلتی . و قدر و منزلتی
نجه برهان عقلی . و نه حجت نقلی ایله ثابت اولمشدر . که بزه بو رسمه جور و جفا
و ظلم و ایذا ایدرلر . کیمزی آتش قهر ایله حرق . و کیمزی آب چون زهر ایله غرق
ایدرلر . مع هذا کتاب شرعة الاسلامده . و سائر کتب احکامده . کندولره یاز
مشلردر که لا يعذب شيأ بالنار فانه لا يعذب بالنار الا ربها ولا تقتل النملة
ولا تقتل الضفدع والحشرات التي في الارض و بونک امثالی وعید و عقابات
و تهدید و تشدیده نهایت یوقدر . و آل اصل علی الجمله الی علی المقلوب . هر زمانده
محنت لری لندن پامال . و سرگشته احوالز . اگر چه زور بازوی قوت
و گر مصاف دست برد نیروی قوت برد ایسه . پس جانوران حیواناتدن داخی هر کیم ده

کم

کم جنگ و جداله استطاعت . و حرب و قتاله طاقت واردر . رایت
استقلال و استبدادی . و علم عناد و فسادی افراشته ایسون کلک
اقتدارله . و قلم استکبار رایله . رقم پیشوایی . و نقش فرمان روایی
صورتین صفحه اکبرده . و صحیفه تجبرده نگاشته قلسون لمؤلفه هر کسی در
دار خود شاه رعیت پرورست . ای بسا بی دست و پا در قصر خود چون قیصرست
شک یوقدر که عنقای خیال محال . و عقاب فکرت مصور المحال . سرافرازلق
و پردازلق سلطنت . بلکه شیطنت اندازلق . بیضه سین زیر بال عیوب نصوب ایتور
بوقدر مجال و رخصت احتمال بولیجق هزار هزار . فرخه رودمن منقار . و محنت
شکار . و نیچه بچه آتشین بال . و آهنین چنگال چقروب . جهان گیرلک
صیدی هواسنده او چرسه گرکدر . لا جرم جزاء سيئة سيئة مثلها موجبنجه
هر کشی قصد مکافات . و دفع آفات المیوب . زمین و زمان . و عرصه جهان
فتنه آشوب طولسردر . و عالمدن بیکانامن و امان و نظم و نظام
انسان و حیوان گیتورلوب . کون و مکان معرکه جنگ و جدال . و میدان
حرب و قتال اولسردر الفتنة نائمة لعن الله من ايقظها بيت چو بد کردی
مباش ایمن ز آفات . که واجب شد طبیعت را مکافات . و گر شرافت آدمی
حجج قطعی ایله ثابت اولمش ایسه . و فضیلت انسانی شواهد یقینی ایله ثبوت
اولمش ایسه بزداخی معلوم ایدینوب . قطع نزاع . و منع دفاع ایلیه لوم و ترک

عناد. و نوقیلرینه اعتقاد المیوب. جان و دلدن مطیع و منقاد. و خدمتلرنده
برمراد اولملوم. اتفاق حکم شام اول ارایه قریب بیرده طورردی. و مور
ضعیف اندانک بو قدرت و قوتنه شکایتین استماع ایده یورردی. فی الحال
مقابله ایدوب ایتدی لمؤلفه خدایا سکا درسلم وجود. سنوکدر تمو فضل
احسان و جود. نه جکمکده جور و نه امرکده غدر. عنایت ایدوب ویردک انسانه
قدر. آنی شه قلابنی خیل ایدک. جهان خلقنی هب طفیل ایدک. قلوب جمله
دن انبیای گزین. جهانوک بو نوریله آجدک گوزین. سلاطین قلدک نگهبان کار
رعیت سوروسینه چوبان وار. ایدوب ملک عالمده تا عدل و داد. بولا
دین و دنیا سداده رشاد. بولیوزدن چو واردر شهنشاه مه بر. شه عادل
اولسون پادشاه دهر سبحان من تنزه عن الفحشاء. بربوک کریه المنظر قبیح الصور
منفور اللقا. مقهور البقا. خور و ذلیل. زار و علیل. ناقص البنیه. قاصر الحلیه
مجهول النسب. معدول الحسب. طائفه خائفه. انسان کامل البنیان معروف
الرجحان. صبیح الجمال. صحیح المجال. مطالب قصدیه ی بداهته معلوم. و نتایج تحقیقیه
ضرورته مفهوم ایدنلش. قیاسلار که شکل اقترانی سندن. و مقیاس اهل
منیرانک مبادی برهانی سندن. مطلوب صحیح. و نتایج صریح اخراج ایدر. قوم
شریفله معارضه تفاضل. و مناقضه تکاسل ایدوب فضل انسانه. و اول منبع لطف
احسانه. دلیل و برهان. و حجت و بیان استیدلر. و بو قضیه نامرضیه کثرت

مغالط

مغالطه ایله قیل و قال موذی. و حیرت خابطه و معابطه برله جنک و جدال متعدی
اولنجیدن عجب. و غایتده امر اغرب دربی الشی اذا جاوز حده انعکس ضده
بر قوم شریف که حسن صورت. و اعتدال قامت. و کمال حلیت و استقامت
اوزرنه اوله. انلرکه افضلیتی امارتنه. و اکملیتی علامتنه ظاهر حاللری. و
کمال اعتدللری. دلیل شافی. و برهان کافی تیرتنیبه. مورایتدی سبحان من
لا یجری فی ملکه الا ما یشاء. و ما خلقنا السموات و الارض و ما بینهما باطلا ذلک
ظن الذین کفروا حکیم لبیب اولدرکه. هر شیئه ظرفنه حکمت و عبرت ایله نظر قله.
عاقل ادیب اولدرکه. هر جزئی کما کلیتندن باخبر اوله. عاقللر دیشلردرکه.
ای مرد حق. قنجایه مردانه بق. حقیقتده هر سینه اسرار سبحانی یه گنجینه در.
و نفس امرده. هر چهره انوار یزدانی یه آینه در مصراع در هیچ سری نیست
که سری ز خدا نیست بیت هر پیشه گمان مبر که خالیست. شاید که پلنگ
خفته باشد. هر کلیم ده بر کلیم. و هر ژنده ده بر زنده واردر. بو دا سنجی
مقرر درکه. هر کیم که بد آیین و بی دین در. معجب و خودبین پرکین در. و هر کیم بی نور
و بد سرشت در. ناظر عیب و هرزشت در مصراع تو پیش پرده چه دانی که
که خوبست و که زشت لمؤلفه عیبی کورر دیدهٔ حق بین ایده. یا ملک عین
حسد ایلر رد ابلیس فی جهنم مثوی للمتکبرین لا یدخل الجنة من کان فی قلبه مثقال
ذرة من الکبر رسول رب العالمین. و سرور انبیا و مرسلین علیه من التحیات

[illegible]

اوفاها ومن التحيات اصفاها بوسببدن بيورمش دركه الاستغفار من
الذنوب مرة ومن الكبر سبعين مرة مشايخ طريقت وكبراى حقيقت ايشلر
دركه اكر رونده راه نفس خود را صدبار از نفس فرعون بدتر بيت
بركش تيغ زبان مردم كزين روشمع را سر بر بدار چه بفرق از شعله زرين
مغفرت مع مذاكرات ومرآت نور بصيرت ودیدهٔ عبرت برله مشاهده
اولمش دركه بيت پارهٔ موم بشب نايب خورشيد بود زيرهٔ خاك
سيه زيور جهان بود حكيم اتيدى بزدن بو بيان تقرير وتبيان وتعبير ولسانى
تعظيم وتوقير وسر طائفه تغيير وتحقير عجب واستكباردن وتعظم وافتخاردن
ناشى دكلدر بلكه تعيين حكم پروردكار وتبيين امر كردكار موجبنجه هر كشى نك
مقدارنى بيان ورتبت وقدرنى عيان در واما بنعمة ربك فحدث مقتضاسنجه
انسانه اولن احسان ونعم ذى المنن احصادر وآنلرك علو شانلرينه بعض دلايل
وشواهد وخصايل وفوايد ايله ايمادر اول جمله دن برى كه حسن صورتدر
كه دليل لطف وسيرتدر وشاهد كمال سريرتدر كه الظاهر عنوان الباطن وحضرت
عزت عزت اسماؤه وعمت آلاؤه لقد خلقنا الانسان فى احسن تقويم
ورسول رب العالمين صادق القول الامين دليشدر كه ان الله خلق آدم على
صورته سنك بو قدركه بو خصوص واشبو خصوص بنى آدمك فضل وفضيلتنه
وقدر ورتبتنه بى اشتباه روشن دليل در وصادق كواه بيت كشته

كشته از لطف حق بعرصهٔ خاك حسن صورت دليل سيرت پاك مور ايتدى
حاشا كه اصحاب معنى حسن صورته التفات ايليه وحليهٔ عاريتيه كذاف سوديه
وارباب قلوب قالب مقدارنه افتخار ايده وشكل وشمايله وجسمانيت
وسيماكه اعتبار قله كه صورت ديدكك دولت دنيا كبى ظل زايل وحليت
عداتدكك نقش على الماكبى ضعيف زايل در بيت تن بود چون غلاف
جان شمشير كار شمشير ميكند نه غلاف نقش وپيرايه سرمايهٔ مؤنثان در
وصورت وحليه كارنامهٔ مخنثان در سمساران بازار حقيقت كوكلدن غيرى
برنسنه ايله معامله قلمزلر وعياران عالم طريقت معنى كوزيدن غيرى يرده پكين
وماوى ومثراح على طوتمزلر عالم صورت دام اغيار در وملك معنى قرنكه
ابرار در اول كه مطلوبدر ماوراء پردهٔ غيب در وشول كه محجوبدر كرفتار قيد وبند
رنك وريدر بيت عيسى كى قيد راه بجز سوزنى نداشت كارش
چو رشته صدكره وپيچ وتاب يافت هر كيم اسير جثه در نشانهٔ سهام حوادث و
آفات در وهر كيم كرفتار صورت وحليه در خانهٔ ريش وجراحتدر اكر صورتنك
حقى بلنده قدر ورتبتى ولايدى ان الله لا ينظر الى صوركم بيورلمزدى وكر
جسامتك رب العزت حضورنده منزلتى ولايدى منافقين تنده واذا
رأيتهم تعجبك اجسامهم ديرايكن كانهم خشب مسندة برله جاداته تسويه
ايلمزدى بيت اقل جبال الارض طور وانه لاعظم عند الله قدرا ومنزلا بوسببدن

حکاء بنی آدم • و بو اجلیدن علماء عجم بویورمشلردر که • نه هرکه بقامت مهتر بقیمت
بهتر • مع هذا حضرت حق جل و علا • اگر انسان خاصته لقد خلقنا الانسان
فی احسن تقویم بیوردی ایسه جمله مخلوقات ایچون داخی عامة احسن
کل شیء خلقه واعطی کل شیء خلقه بیورمشدر سبحان الذی خلق کل شیء
فقدره تقدیرا حاصلی فی الباب مسبب الاسباب • صورت و هیئتده
جمله مزی متفاوت یارتمشدر • و نقش و حلیتمزی • بریبرمزه مخالف خلق
ایتمشدر • بو مذن انسانک صورتی احسن • و حلیتی مستحسن اولمق •
لازم گلمز • حکیم ایتدی صورت انسانک و جامتی کمال نزاهت • و سیماسی
عین بداهت اوزره در • و شکل حیواناتک و قباحتی • خصوصا حلیهٔ خنزیرک
قباحتی بیاندن مستغنی در • انکاره مجال و تلبیسه احتمال یوقدر • مور
ایتدی اگر آنلرک شمایلی استقذار • و حسن سیمالرینه انکار نه دن که • سنرک انکارکزدن
و آنلرا حوالنه استنکارکزدن اولمیه بیت آنکه ندارد دل رحمت پذیر
تهمت پشمینه دهد بر حریر • نته کم مقبول طوایف • و سر دفتر ظرایف
شیخ سعدی قدس سره • گلستانده دیمشدر نظم کسی دیدهٔ انکار اگر
نگاه کند • نشان صورت یوسف دهد بنا خوبی • و گر بچشم ارادت
نظر کند در دیو • فرشته ایش نماید بچشم کروبی • و آن سلم که اویله در که
یا کزده قاعدهٔ مقرره • و ضابطهٔ محرره دره • مفاخرت ایچون و منعی شریفه

تشبیه

تشبیه ایدرسنز • و مجاملت ایچون • کریم الوجه تعبیر ایلرسنز • معین و متقنین درکه
شعرا فصاحت شعارکزک • و فضلاء بلاغت دثارکزک • کلمات و عباراتی
بو یوزدن مشحون و مزین در • دایما اشکال و شمایلده • و اوصاف و خصایلده
و حرکات و روشده • و سکنات و وزرشده • انسانیه • و طائفهٔ خوبانه
و سلاطین جهانی • و بهادران دورانه • حیواناته • بلکه جماداته بکزدیرسنز
اگر صورتده آنلر شریف • و هیئتده ظریف • و حلیتده لطیف • و کسوتده نظیف
اولمیه ایدی • بو تشبیه صریح نه نجه سی راست و صحیح اولوردی • مثلا درسنز
که فلان دلبر آتش رخسار • و آب عذار • آهو چشم و تیهو رفتاردر •
و عندلیب الحان • و طوطی گفتاردر • بنفشه موی و لاله روی در • و سرو
قامت • و یاسمن بوی در مت رخ منور و خال سیاهت آتش و هندو
خط معنبر و زلف کجت زمرد و افعی • و فلان پادشاه عادل حافظ در
و فلان شاه کامکار کوه وقاردر • و فلان دلیر مانند بر و شیردر • و بونک
امثالی تشبیهاته حد • و اطلاقاته عد یوقدر • فلابد شبهنک مشبه به دن •
مرجوحیتنه قیل و قال • و نزاع و جدال ایلمک دایرهٔ انصاف دن دور •
و قضیهٔ اعتراف دن مهجوردر • الحق بو صفات مرضیه نک • و خصایل
سنیه نک • حیواناتده رسوخنده توقف • و بو جهتدن آنلر غالب اولدقلرنده
تعسف یوقدر • نته کم دیمشلردر بیت همت زبازو فرزمهای تک ازنعام •

طوق و فاز فاخته و قوت زاغ کلدن • اکر حشرانک قباحتندن حیوانک
وقاحتندن سوزلر یکز • اولدخی معلوم درکه بنی آدم اکچنده صورتده آندن
اقبح • و سیرتده آنلردن افضح کمسه لر اولدوغی مجذوم در مصراع • کرکسی در
شکلش تکردی کند • • نثر حکیم ایتدی
ای جاهل ولقد کرمنا بنی آدم رجحاننه نه برهان در • احتمال مرجوحیت
مانع در • ومشبه به ومشبه شبهه سنی • دافع در • الحق زمرهٔ آدم • زبدهٔ عالم
اولدوغنده کیم تردد ایدر • زیرا بو نخبه علما وابرار • ومشایخ اخیار • بیت
طالبا ز اشود بتو به دلیل • بنماید بسوی شرع سبیل • مربی فی زماننا خیر
الجلیس • ونعم الانیس ولوب • درس بحث دینی • وارشاد واهدا طریق
یقینی ایدرلر نظم از حدیث صحیح مصطفوی • خاکی از خلق و سیرت نبوی
وز تفاسیر آنچه مشهورست • که ز تحریف مبتدع دورست • وز اصول و
فروع شرع هدی • آنچه الیق نماید واولی • وز فنون ادب چو نحو و چو صرف
آنچه باید دران علوم سکرف • وز رسالات اهل کشف وشهود • وز
مقالات اهل ذوق وجود • وبونلردن غیری ارباب قرآت • واصحاب
روایات در • که کیمی ظهر القلب دن ولکش الحانه تلاوت قرآن • وکیمی روی
مصحف دن خوش بیانله تقریر کلام رحمان ایدرلر نظم چون نجوم
بروج سیاره • متجزی شده • بسی پاره • خرخروش حقایق اسرار

سرکی را دقایق بسیار • آتش عارت امانی کون • وقف بروی همه معانی
عون • کلماتش مغرق طلمات • حرفها ظرفهای آب حیات • عشر او کرده
نشر پر نوال • خس او کشته شمس اوج جمال • مورا ایتدی ای غافل کلام
رب کریم • یعنی انساندن خصوص تکریم • انسان فی ذاته لایق تعظیم
ویکدر • نه مستحق تفضیل و تقدیم • بو واضح کلی علی الدوام دکلدر • زیرا
بر قضیه که اداة سوردن مهجور در • جزئیت افاده ایدر نه کلیت خصوصا
که بو مجرد تکریم در • نه افضلیت نته کم بو قضیه نک مضموننی تفضیلا وفضلناهم
علی کثیر ممن خلقنا تفضیلا تخصیص وتقید • وقصه اصحاب ایله تصویر تسدید ایدر •
اکر حکم کرمنا کلی اولسه اولئک کالانعام بل هم اضل سبیلا وبعض انسانک
بر نقصانک حقنده نجه تمام اولوردی انه کان ظلوما جهولا آیتنک حکمی
یوزدن عام اولوردی ومامن دابة فی الارض ولا طائر یطیر بجناحیه
الا امم امثالکم نه رسمه خصوصیت بولوردی • وقضیه لقد خلقنا الانسان
فی کبد ایحسب ان لن یقدر علیه احد نجه راست کلوردی طائفهٔ انسانک
اکثری اکرچه کم صورتده مردم در • اما امعان نظر اولنسه حقیقتده حیوان بی
دم در • اکر آدم صورتله مکرم اولسه غول ونسناس ده بیروح الصنم آدم
اولوردی نظم نه هر که چهره برافروخت دلبری داند • نه هر که آینه سازد
سکندری داند • هزار نکتهٔ باریکتر ز موی اینجاست • •

موسوم بدر

نه هر که سر تراشد قلندری داند. وطائفهٔ انسانک اکثری صفات غفلتله
وصفت منقصتله موصوف در. و دیدار انوار خورشید فضیلتدن
محروم در. مرغ ضعیف عقللری حضیض نقصاندن. اوج کمال عرفانه ایرمشدر
طفل رضیع خاطرلری. مادر ذکا و دایهٔ فطنت دن فطام کلی حاصل ایدوب
مبلغ رجاله بلوغ ال ویرمش در. علماء اخیار. و فضلاء ابرار کبیلری فنون
جنون. و جنون فنون برله مفتون و مفتون اولوب. برقاج عبارات سقیم. واصطلاحات
عقیمی ازبرلمش در. و ما یتبع اکثرهم الا ظنا ان الظن لا یغنی من الحق شیئا
مرز مانده یقینیاتی ظنیاتله مخالطه. و محکیاتی متشابهاتله مغالطه قلورلر
تا کم ساده دلرک دماغنی. بو افسونله سراسیمه ایدهلر. وسلیم خاطرلرک
قلوبنی. بو افیونله دونیماتیه لر بیت حرف درویشان بدزد مرد دون
تا بخواند زان سلیمی را فسون. تحصیل دولت دنیا دینک طالبلری. وتحصیل لذت نفسانیه
نک راغبلری در بیت آلوده شد بحرص درم جان عالمیان. این خواری از کذاب
با ایشان نمی رسد. جملهسینک رقابی غل رسوم و اعتبار ایله مشدود و معقود در
و قلوبی غل غفول و اغترار ایله مسدود و مصفود در کلا انهم عن ربهم یومئذ
لمحجوبون نظم مقتدای زمانه است وفقیه با درون خبیث و
نفس سفیه سینه برکینه دل پر از وسواس کرده ضایع بکفت وکوی
انفاس عمر خود کرده درخلاف ومری صرف حیض ونفاس وبیع وشری

گشته مشغوف

گشته مشغوف لایجوز ویجوز مانده عاجز بکار دین چو عجوز. باچنین کار
بارکرده قیاس. خویشتن را کمست اکمل ناس. فقهاسی اصول
کتابن اوقمامش. و حکماسی احتمالات باطله یی الدن قومامش. اصحاب
علوم رسمیه نک. و ارباب فنون اسمیه نک. اکثری خود محال معدومک
وجودنه مجرد احتماله. و خیال موهومک امکاننه فرض محاله. تصورات مطالب
و تحریرات مآرب ایدرلر. شول مبادی تصدیقیه که حدس براهین معلومدر
و اول نتایج حقیقیه که ضرورتله مفهوم در. مسلماتینی ومعماتله خلط ایدرلر
و استخراج مأخذنده خبط ایدرلر. فلا بد نه قیاس صحیح الارکانک شکل قرائینی
سندن مطلوب صحیح. و نه مقاییس اهل میزانک دلیل اقتضائی سندن نتیجهٔ صریح
واصل اولورلر. مباحثه لرک ماتی ومناقشه لرک حب حالی. قورو قیل وقال
مفضی. و متصدی. و عبث جنک وجداله مؤدی در بیت اکه نکرده دل
ز علایق صاف. مزن از دانش حقایق لاف. الحق آنوک کبی علومدن
و اول رسمه فهومدن نه مهلکات نفس و اخلاقه خبرت. ونه سعی و تجارتدن
زاد آخرت حاصل اولور. نته کم مرشد انام. امام همام کتاب احیاده احوال
علماده بو دینقل ایدرکه قد رای بعض الشیوخ بعض العلماء فی المنام فقال له ما خبر
تلک العلوم التی کنت تجادل فیها وتناظر علیها فبسط یده ونفخ فیها وقال
قد طاحت هباء منثورا ما انتفعت الا برکعتین خلصتا لی فی جوف اللیل

الحاصل بو مقوله عالملرک نصیبی علومدن همین جدلدر، صنما که توفیق عملدر
ما ضربوه لک الا جدلا بل هم قوم خصمون زیرا هر برینک مطامح انظاری
اصابت مناصب فانیه اوزره مقصوردر، ومسارح افکاری احاطت
مراتب دنیه برله محصوردر، علوم دینی حطام دنیایه وسیلت ایدنلر
مجالس ارباب جهالتده، ومحافل اصحاب ضلالتده، لاف کذا فی فضیلت
اکلشلردر لمؤلفه بحث علم اولدی جدال ودرس لاف، شرح وتعریف
اعتراض واعتساف خانهٔ مفتی اولوب الخشت آز، لقمهٔ سز فتوایه دست اتمزدن
اهل استفتادن آلوب ارمغان، اولور اولماز بولدو عیش یازرمان
اولدی قاضیلر طغاة ای شاه دین، دادخواهک دکلمز ارشادین، شرعی قورلر
حکم ایدرلر غرضله، سویلر خصمی قوار اعتقله، شین رشوت شینهٔ اتمز نظر
شرعدن عینن یومر اول اهل شر، انهم علماء السوء، اکر بونلر احوالنه وقوف
کلی، ومآل قیل وقالنه عرفان جلی دارسک، کتاب احیاء علوم دینه، وعلماء
سوءک آنده مسطور اولان قبایح افعالنه، وفضایح احوالنه نظر ایله، ومشورکه ذم
اهل رشادی، وطائفهٔ رشادی، وشیوخ پر اعتمادی، وطالبلرک مرجع استنادی
در اکثرینک بحق اعمالنده وجریدهٔ احوالنده، تصفح وتفحص ایلیک قباحت
افعاله وفضاحت آماله، واقف وکاشف اولورسین بیت
هست مرد تیره دل در صورت اهل صفا، چون زن مند که از جنس سفیدش چادرست

دنیالی

ودنیالی دنیا یچون ترک، وحب ماسوایی کوکلرنده برک ایتمشلردر، دعوای
ارشاد ایدرلر، رشاده ایرمدین، اظهار کرامت قیلورلر، استقامتاله دیندن
تکمیل وتمکیندن، وتحقیق ویقین اهلی کچرلر، وهم وکماندن، ومکر شیطاندن
خلاص اولمدین بیت اذا کان الغراب دلیل قوم سیهدیهم الی دار البوار
بیت هرکرا زاغ رهنما باشد، منزلش وادی بلا باشد، کتاب کشف
المحجوبده مسطوردر، ودین الاکابر مشهوردر که مشایخ طریقت، ومحققین
حقیقت اتفاق اتمشلردر که، اقتدا واتباع، شول مستقیمه کرکدر که، اعلات
احوالدن خلاص اولمش، وتلوین آماللدن نجات بولمش اوله، وبیور
مشلردر که، مرتبهٔ ارشاد، جمیع مراتب فنادن عبور، وقبول اهل دنیا وعقبی
دن مرور ایلدکده، بقاء حقیقی مراتبنک آخر مرتبه سیدر، الحق بو مرتبه
حضرت حقک عبدینه محض عطا ومنه سیدر، مقام ارشاد مقام مقربدن
اعلی در، ومراتب عبودیتک جمله سندن بالادر، زیرا مقرب تلویندە اولمق
جائزدر، اما مرشد اولن اول ورطه دن فائزدر که مرکز آنده، نه اشیاء حسیه یه
میل ایلور، مثلا اتباع شهوات، واستیفاء لذات، وقبول خاص وعام
وهوای جاه ونام کبی، ونه اشیاء غیبیه یه میل ایلور، مثلا خرق عادات
واظهار سیادات، وافشای کرامات، واحصاء مقامات کبی لمؤلفه
مرشد آدن واقنوب مراه زن، اولدی غارت اعتقاد مرد وزن، چرخ

چرخ وش سرسفلەلی ایدن طواف . اورمسون قطبم دیو دوراندە لاف فلکک
سمین بونلرمضیە استعدادنی فنا ایدرلر . صنعه کە عالم دە اصلاح فساد ایدرلر
ندبارە وقاحتی سربی پاملرنە تاج مفاخرت قلورلر . وخرقۀ فضایحی
تن نافرمانلرنە دیباج معاشرت ایدرلر رباعی کوینده جامعی کە راهی داریم
وزکسوت عارفان پناهی داریم . کرتاج نمد کال ایشان باشد
ما نیز ازین نمد کلاهی داریم . نتەکیم مرشد طریقت الخلوة صاحب کتاب
السلوة دیمشلردر کە لم یبق من التصوف الا اسمه والمحی شرطه ورسمه والی مثل
نه جائزده عرفاندن خبر ونه جنابلرندە اچاندن اثر . دایما زرق وریاییه
پیشه وریاست وسوای اندیشه ایدوب . ارباب صلاح . واصحاب فلاح
زینه کروب . انسان کامل ومرشد مکمل کچینورلر . مریدی برغول درکە . .
اضلال خلالیه مشغول در . بادیه استعداده . سالکلری راه استقامتدن
آزدیرب . وادی تعصب دە حیران . وتیه ضلالتدە سرکردان قلورلر مت
نرکس ازلاف زد از شیوۀ چشم تو مرنج . نروند اهل نظر از پی نابینایی
احوال باطندن ولری بی بهره . وقوروهای دعوی یه عالم دە پر شهرەدر
رباعی پوشیدە مرقعند خامی چند . بیچیدە زطامات الف لامی چند
بدنام کنندۀ نکونامی چند . نارفته رە صدق وصفا کامی چند . الحق بونلر
آیینه صفت صورت اوغریلریدر . واهل غربت کبی کسوت اوغریلریدر

بلکه صورت ناسدە . نسناسپس پروسواسپس درکه . افسوس وافسونلە خضر و
الیاس وخیر الناس درلورلر رباعی مادام که در تفرقه ووسواسی . درهر نفس
جمع شر آناسی . لا والله لا نماسپس نسناسی . نسناسی خود زجهل می
شناسی . شر شرارت نفس اماره یه بولهب وقب اولوب . مردوده
چراغ شرع محمدی . وشمع آیین احمدی سوندرمک دلرلر بیت ای اهل بیا که مایه
خدا رویم . زآنچه آستین کوتە دست دراز کرد . سائر فرق ضالە عواسی . وارباب
مکر وحیله ودواسی . خودپا واتکا اولمز . نه یوزلرندە حیادن نم . ونه سوزلرندە
شفادن دم . مرید کە بنیاد رأی اوررلر . عهد قدیمه پشت پای اوررلر الموآخذه
فروسرایکی دلقو خانه کردار . سیه دلیکی یوزلو نامه کردار . قمو دجال دیده
مثل سوزن . قمو ثعبان زبان شکل مقص وار . بو جمله یه نه ذرەجه عزلتلری
وار عزمیتدن . ونه قطرەجه قطیعتلری وار غیبت ونمیمتدن .
کویا دیباج جسدلری تار وپودچەدن . ودیاجل من مسدن دوقنمشلر
وسمانا جان وولرنه آیت هماز مشا بنمیم مناع للخیر معتد اثیم عتل بعد ذلک
زنیم اوقنمشدر مت غلام همت دردکشان یک رنکم . نه این کروه که ازرق
رداودل سیهند . مریری بکاذیب اهل خانقه . واعاجیب افتراکذا افله
حلاف روزکار . والقاف شهر ودیار . اولمشدر یحلفون علی الکذب
وهم یعلمون مت نقد صوفی نه همه صافی وبی غش باشد

اى

ای لبا خرد که شایسته ایش نباشد نعوذ بالله من صحبة هذا القوم وآنلرکه حافظ
وقرادر. اگر روایت قرائت دن سیبویه وقرادر. اکثری ربّ تالِ القرآن
والقرآن یلعنه حکمنده داخل لردر. زیرا احوال الفاظ عالم لردر. واحکام معانیه
جاهل لردر. وکلامک اختلافاتنده مستغرق اولوب متکلمک مشاهده سنده
غافل لردر. وهر برینک نظم نقد عمرش زفکرت معوج. خرج شد در رعایت
مخرج. صرف کردش همه حیات سره. در قرآت سبعه وعشره. کر
شود مدّی از او ایش کم. حرف غم در دلش شود مدغم. همچنین هرچه از
کلام خدا. جز خدا قبله دلست ترا. موجب لعن ما یه طردست. حبذا جعلی
گران فروست. انصاف بومتی حافظ شیرازی نه زیبا دیمش در بیت
عشقت رسد بفریاد کر خود بسان حافظ قرآن زبر بخوانی در چارده روایت
القصه صورت انسانی ده اولن غول بیابانی یه حد. ولباس انسده اولن
نسناس وسواسه حد یوقدر. پس عاقل بو مقوله امور مایه افتخار. وپایه اعتزاز
اولمز بحمد الله والمنه حیوانات عجما بو زمایم دن معرّا. وبو نمایم دن مبرّا در.
حکیم ایتدی سبحان الله عما یقول الظالمون علوا کبیرا غدر مرجهوددن قدر سماء
شکست کلمز. وپایه عزت نبویه لیسا اولمز. بلکه تشریف رفع الله برله
مشرف اولوب. حضیض خاکدن اوج افلاکه صعوده سبب اولور. وشرر
نار شر بولهب دن نته کم دیمشلردر بیت محمد نوری برفکن عوعو دن

شرار

شرار ابررو دی نار بولهب دن. کوهر انوار احمدی. وجواهر اقدار محمدی نه ضرر
وخطر کلور. بلکه افتاب عالمتاب کبی تنویرینه. وچرخ عالیجناب کبی تشهیرینه
باعث اولور که الاشیاء تعرف بالاضداد کما تعرف بالانداد زیرا
زبان درازی حسود بدکردار. فضل وکمال اصحابک فضیلت فضایلنی.
وعلم وهنر اربابنک سیرت حسن خصایلنی. افواه خاص وعامه. دوشروب
اشتهار وانتشار ویرور. نته کم نافه مسک اذفر وشمیمه عنبر باد آذر.
واسطه سی ایله. مشام عالمی زیاده معطر ایدر نظم اذا اراد الله نشر فضیلة
طویت اتاح لها لسان حسود. لولا اشتعال النار فیما جاورت
ما کان یعرف طیب عرف العود. بو کلام داخی مقبول فضلا. ومقبول نجبادر
بیت فاذا اتتک مذمتی من ناقص. فهی الشهادة لی بانی کامل. یعنی شونلر
که عرفان وفضایل ایله. وحسن خصایل وشمایل ایله معروف در. وطراز خلعت
وجودلری احسان وجود ایله معلم در. وبین الخلایق آفتاب جهانتاب کبی
نورانیت لری مسلم در. برنیچه اراذل بد خصالک قباحتندن. وبرقاچ ادانی
مستنکر الشمائلک وقاحتندن. آنلرک شرفلری شکست. وقدرلری پست اولمز
مصراع نیست عیبی آب صافی را که خاکی آورست. وذمام سک نهادلرک
عوعو ندن. ونمام بی اعتقادلرک لولوندن. ذیل عصمت لرینه تلوث کلمز بیت
دریای محیط را که پاکست. از جرک دهان سک چه باکست.

موصوف

سوز ایتدی الحمد لله حمدا کثیرا اول بو خصایل بنی آدمه اعتراف واقرار ایلدک
ورذایل بو شمایل انسانی بیانکه اظهار ایلدک . نته کم شیخ سعدی رحمه الله دیمشدر
بیت کاوان وخران باربردار . به ز آدمیان مردم آزار . ایدی انلرکبی
آدمدن . اوصاف جمیله ایله موصوف . واحوال جلیله ایله معروف در .
وشونلرکه . ذریات بشردن ملکی الصفات . وفلکی السمات در . فی زماننا مفقود .
وفی عصرنا غیر موجود در . فرضا که نادرته موجود اولسه . افضلیت حکمی تعمیم .
وشرک مدعالرک کلیتنی تتمیم اتمز . وبو اولقوم کرام دن . واول طایفهٔ
عظام دن اولمامغوز . بیننه محل اختصام در . ومحتاج بیان اعتصام . وقبایحده
بو مقوله اهل فضایل وار در دیک . العین بنفحر بزبان ایله قضیه سنه راجع
اولور بیت بگذر از ویرانهٔ دنیی سلامت گرچه هست . گنجها در وی
که بر سر یک طلسم منکر است . وقتی کم نزاع وخصومت وجدال وحکومت بو محله
یتیدی . شهباز فلک پرواز . آفتاب آشیان مغربدن کا عزیمت ایتدی .
هنگامه گیر روزک . نورانی بساطی دورلدی . ولعبت باز شب ظلمانی خیمه
سی قورلدی . سرچشمهٔ انوار نهار نیلی نقاب اورندی . وروی زمین و
آسمان کحلی جامه بورندی . سرکشی قصه دن حصه سیسن آلدی . حکایت و
شکایت . وبرهان وجنگ اعلی سی فردایه قالدی . خواص وعوام جمعیت
دیوان سلطانی طاغلدی . خواص وعوام . وهوام وسوام . واصحاب

دانه ودوام . وارباب جدال واختصام مقاملو مقامنه عزم ایلدی . پس
پرپر قنادیل فلک یاندی . وشموع ملک وملکا ویاندی . وثعبان شب اغزندن
اود ساچمغه باشلیوب . عالم دن صیت وسس کسلدی وغوغا وعلالا
دیوان جهانده سر جمله بصلدی لمؤلفه بزم کم بوبچه یوز بنک کفت وکوی
های وهوی . بر دم اچنده کون مکینه نجب طوتدی روی مجلس سوم در
مناظرهٔ روباه وپردستان با حکیم ترکستان همین ترتیب اولدی چون
دیوان روز . عرض شاهی ایلدی سلطان روز . چقدی قصردن قبای زرکوب
کیدی جم تخته لعل افسرکوب . بوطقوز ایوانه ویردی نور وفر . گل کبی کلدی
آچلدی بجر وبر . مسکندن وحشی طیر آمدی قیام . جوشه کلدی جنبش امدوب
سرکشی کارینه اقدام ایلدی . ولده کی رازینی اعلام ایلدی . یعنی چونکم
کاتب سحر حکم سیله ظلمت صحایفنه آیت نور یازدی . وقلم پولاد نهاد ایله
سکهٔ مرمرده قازدی . وسلطان روز پیروز . شهریار اسلام گیتی فروز . رایت
سفیدگردون سوزی . افراشته ایدوب یوریدی . وعساکر نورانی جامه
ولشکر شمسی عمامه ایله . روی غبرای مسکین نقابی وصفحهٔ آسمان نیلی جا سینی
سراسر بوریدی . گویا که سلطان صاحب ریاست . ترتیب میدان سیاست
آمدی . که جراح روزکار زورکار . چوناکه دار . ابتر الماس ماراینه . دندان
انجم تابداری . ودهان نام من شب تا نکار دن . بربر چکیدی . بکر که بو خوف دن

خاص وعام

دانه

خشیتدن . و بو هراسدن وحشتدن . چهرهٔ آسمان زعفران . و درون کون
ومکان . طوبطولو قان اولدی . و زهره نک زهره سی صدب . تیر و کیوانک
بغری صویه دوندی . و ماه پروینک صورتی پرس اولوپ . بهرام و مشترینک
چهره سی قانه بویاندی بیت شهاب از رخ صفحهٔ چرخ ریزان . چو برگ
نیلوفر ام اطار ساکب . پس شاه عادل و پادشاه روشن دل . بر کوهسار سکین نهاد
وامن وقار . و بر کوه فلک شکوه وکیوان حصارک . دامنده که مرتع جدی وحمل
وگلستان ارم دن بدل در . و زلال سلسال سلسبیل کرداری . کویا نهر لبن در .
وحریر سبزه زار پر از هاری . سندس استبرق دن الین در . امر ایلدی قبت
افلاک کبی منقش خیمه لر قوردیلر . و منطقهٔ ذات البروجه برابر . نوبت
سرایر دهلر اوردیلر . القصه بر نیچه سایبان آسمان ایوانی اراسته و میدان
دیوانی پیراسته اتدیلر . ارکان دولت . واعیان ملت علماء عظام .
وفضلاء کرام . امیر و فقیر کبیر و صغیر اصحاب شکوی . وارباب دعوی .
قبایل ز و مور . وطوایف وحوش و طیور . بارکاه سلطنه . و کارکاه دیوانه
جمع اولدیلر بیت اولدی چون آمن و دوا سینی تام . قلدی حاجبلر ندای
بار عام . همان ساعت قبایل سباع . وطایفه ضباع انجمنه روباه دادخواه
بارکاه حکومت . و پیشکاه دار الحکومه دن یکا یوریدی . وقتیکیم پادشاه
معدلت پناه . وشاه حکومت دستکاه . روباه ره سیاهک . قانون رسم آه

آه . ورعایت آداب بارکاه . اوزره قدوم بر هجومنه نکاه ایلدی . کوردی
که بر شخص عیار و طرار اسلوب . غربت و کسوت او غرلری کبی . بر پوستین مقلوب
کیوب . و آرد نجه مانند جاروب . بر سینه سوریوب . تیر کبی طلبه طوغری اوق
کان کبی اکی بوکلوب . سپر کبی سینه سی و زره سوروب . مغلوب و
مهروب . پرویزنه بکزر کلور . که آفتاب عالمتاب . سایه سین کورمز
اماتک و بوی ده سیلاب رفتار و تأنی در . که کویا چرخ جهان نورد و زمین
پیمای در . نوکی نیابی نیشتر حجامه بکزر . خونریز و پر تیز . دو رعیونی کاره نقطه ده
بکزر . رنک آمیز و آتش انکیز . زبانی خنجر آبدار . اظفاری و اسی قیدار
آیینه چهره پسندن . صورت مکر و دستان . خورشید تابان کبی عیان .
وصفحهٔ سیماسیندن . خطوط نیرنک و افسون . نقش کهکشان کبی پریشان . پس
شهریار عادل . آصف نصفت دلدن بو حریف مکر اندیش . و چالاک حیلت
کیش نه کشی در مصراع بو یا دا ایلردو کمک بیلیشی در . دیو صوردی آصف
منصف داخی . تجدید مراسم ادعیه شاهی . و تمهید لوازم اثنیه پادشاهی
ایلیوب ایتدی بو شخص پر فنون . و حریف تواضع نمون طوایف سباع
قبایل ضباعک رسولی در . که بنی آدمه دعواسی . و ذریات ابی البشردن شکواسی
واردر مصراع همان ساعت همان لطف نماندم . روباه دلشکسته و پر غم
جاروب صفت میان بسته . و یوزی اوزره آهسته آهسته . سر عبودیتی

ذلّت ترابنه اوروب • وچهرهٔ خدیعت مسکنت غبارنه سوروب • بویوزدن
عرض سوز و ساز • وحمد خالق بی نیاز ایله • سرآغاز ایتدی **لمؤلفه**
حمد اکا کم وجود ویرمشدر • لطف واحسانی خلقه چکدر • جمله سی ساجد اکا اول مسجود
اندن آیرق جهانده یوق موجود • ماحی مرصفات وذات اولدر • حیّ قیّوم
کائنات اولدر • جزو کل دن جنابی اعلی در • قید اطلاقدن معرّا در • نه مبیّن
رسوم وحدی ایله • نه معیّن قیود وعدّیله • ویرمکچون نظام دهره قرار • شاهلری قیلدی
ملکه نوبت دار • حشره دک شهریار اولوب دون کون • نوبت شه جهانی
کوملتسون • بونجه روزکار • وقرون بی شمار در • که ذریات بشرک شور و شر ندن •
وانس آدمک افسون پرشر رندن • جانلره کچدی کیمی صید ایدرلر • وکیمی بند وقید
هرزمانده قتلر اکون کمین قورلر • وتیغ قهر ایله پوستین چقروب • پوستین
قلورلر • آنلره نه زبانلر طوقندی • که سریر بزه قان یاغیدر • وچراغلر نیک
دمی بزدلسوخته لرک بغری یاقیدر • خنجرلرندن یورکده باشلر چقوب
روز و شب مجروحز • وتیغ وتیرلرندن • بی جان اولوب صحرالرده مطروحز •
ضربهٔ حربه ایله جگر زده • شمشیر چقرورلر • وزور واشکنجه ایله • ارقامزدن قایش
چقرورلر • اگر طائفهٔ فزاجنده • براکی نادانه ن الم کورورلرسه • یا برقاچ اهل
طغیان دن بر ستم چکدلرسه • باقیلر فرک نه گناهی • وسائرلرفرک نه اگراهی •
واردر **نظم** بی گناهی را بجرم دگری از روی جهل • سرزنش کردن

سرزنش کردن نه رسم عاقل دین پرورست • کرم را کش می توان چین کرم خوندن
چه عیب • کر بزعم مردشام الخبائث دخترست • القصّه بلزر بولرک جبیرازه
دورانده بیوزدن الی واردر • وافسانه پرداز زمانه نه وجهله دلی واردر
که برنچه مزی اسیر وگرفتار زنجیر ادوب • بو درد وبلایه مبتلا ایتدلر • ومحنت و
عنا شهرستاننده • اوینلر ادیناروب • شهره بازار • ونچهٔ شهره دیار ایدرلر
اگر انلرک بونچه آشوب زمری • وغلبه وقهری مجرّد بازوی قوّت • ونیروی
قدرت برله ایسه • بزوم خود آسیمین سرپنجه مزدن • ونحت آیین طپانچه
مزدن طاغ وطاش قیا کلمشدر • ورعد کردار نعره لرمز زمین وزمانه وگنبد
آسمانه • آوازه لر صالمشدر • مگر کیم طائفه انسان بزوم بو احوالمزدن غافل در
وحرب وقتالمزه جاهل در • **بیت** قتی الدن طپانچه سیمین باشش •
صنوبر بازو سیمین آسن بشتنی طاش • وگر بو علولری علوّ رتبت • وقدر وفضیلت
برله ایسه • البتّه پادشاه عادل حضرتنده • برهان عقلی • ودلیل نقلی ایله • بزم بو مزه
اثبات گرکدر • مگر کیم حکیم ترک مجلسنه قریب برده طورردی • وروباهک
تقریر وبیاننی • وطلب حجّت وبرهاننی استماع ایده یورردی • فی الحال هزار شور وشغف
وغیرت وغضب برله • باشین قالدروب لطف وادب برله برقاچ قدم ایلرو •
واروب ایتدی **لمؤلفه** خدایا سنکه رجال وکمال • ازل سین ابدسین سکا یوق زوال
سکا درسزا جهانداریق • کدر ولدن آدکله مرطاریق • عدم کن بزه لطف وجودلیک

کرم دن عطای وجود ایلدک . بزه انبیا بیله یول کوستروب . آزانک خراسنی
یول کوستروب . شو دکلو نعم ویردک ای لطفی چوق . که ییلر بیان اولیه
عدّ اولیق . بریسی بو لطفک که شامل درر . وجود شهنشاه عادل درر . .
شب وروز اولوب دین ودولت قرین . مراد بخه دوراینده چرخ برین
نه عجب زمانه قالمشز . سبحان الله . و نیجه دورانه طوش اولمشز واه واه .
که بونک کبی بر کمراه . که کفت وکو سیدن خرد اصحابنه استهزاء واردر . وشکل ویروندن
نظر اربابنه استکراه . ذریات آدمک . واول قوم مکرمک . فضل ورتبه ده وقدر
ومرتبه ده اشتباه اید بو قدر بلمزمی . وبو دکلو فهم قلمزمی که حضرت حق .
واول قهار مطلق . غلبه وقهر واستیلاء دولرا ایچون . بنی آدمک الینه سیوف
آبدار . وحراب تابدار ایکی . برهان قاطع ویردی نته کم دیمشلردر **بیت**
با تیغ تیز اجل اهل خرد را ستیز نیست . مهر عرو پس ملک به از تیغ تیز نیست
ارباب سیوفه بر کرامت عطا ایلدی . که هر بار که قصد اعدای دین ودنیا احضار
دست موسی کبی یالان تیغ دن . ید بیضا کوستررلر . واصحاب حرابه بر کرامت
احسان ایتدی که . هر قچن که عزم رزم ووغا قلسه لر . ثعبان عصا کبی چوب
سنانی اژدها کوستررلر . وآی صل **وانزلنا الحدید فیه بأس شدید ومنافع**
للناس موجبنجه طائفه ناسه حرب وضرب ایچون . اسباب بی قیاس ویروب
ملک جهانه وکون ومکانه مسلط ایلدی . سیله **بیت** کسی

کسی بکردن مقصود دست حلقه کند . که پیش تیر بلا ها سپر تواند برد **نثر**
مرد صاحب صلابت که بزم ورزم ده سرمست . وشمشیر بران . وتیر وکمان ایله
همدست اوله . فلا جرم زمان بو میتی ورد زبان ایلر **بیت** نه بیند زمن دشمن
بدکان . بجز روی شمشیر وپشت کمان **نثر** روباه ایتدی تقریع عجب
انگیز . وتشنیع استجبار آمیزی . قو . اکر حضرت پروردکار . کیرو وارایچون یز
سیوف ابدار . وحراب آبدار . ورماح آتش دمار . ویردی ایسه . طائفه حو..
وطیوره دخی بر وجهله انیاب واظفار . ومخلب ومنقار ویردی . که هر بریک
نوکی قان دوکمکده الماس . وچنکی عمر اکینن بچکده الماس بکزر . بلکه سنزده کی
آلات وقایع . واسباب مقامع ومقارع . مانند ودایع در . ومحتاج اهل صنائع در
وبزم سلاحمز . واسباب نجاحمز . مانند جناح . فی النهار والرواح . جزء لاینفک در
وبزدن بر ساعت غیر منفک در . خصوصا سزه ویرلن یراغ غزو جهاد . وصلاح
سداد ایچون ویرلمش در . فتنه وفساد . وترهیب وعباد . وتعذیب عباد
ایچون وتخریب بلاد ایچون ویرلمامش در . که بلا ضرورت . بر ملوک فارغ البال . و
منتظم الاحوال . سنزده الری . وتوقع مدخلری یوق . طائفه نک قانلرین .
دوکمک . وبغرلرین سوکمک ایچون . دکلدر . **لمؤلفه** ایا ظالم ایکن کر .. شش
. . چوا مسلک خاکه نه ز آتش اوله . نولا حق ساکه ویرسه زور بازو . .
اکر کمزر جمله اشرده ترا زو . متع نه اشو ذکر بزم رزم ده . دم شمشیر رزم ده فاجی

لعل لب خوبان طراز طن ایرلر وتاب وپیچ کمند مسکین دامی حلقه وچین زلف
رویان عزو نازاکلرر افتخار واقتداری کشوریکشا کده وقهرمانلق ده
وصاحب قرانقده مجرد کرز وخنجر وشمشیردن ومحض پیکان وکان
تیردن بلمزلر بلکه مرنه قدر پیکان تیغ وخنجر تیز کیده وزبان آور کده برهان
قاطع ایسه آیات فتح مبینی رای زرینک تلقیننده بلورلر وزبان سنان
وشمشیر ایوان میدان دار وکیر ده مرنه دکلو شمع مطالع ایسه پرتو ظفری بیر
نازنینک شعله مهر آیینه دن ملاحظه قلورلر ومرزمانده بیت سرکش از
صحبت صاحب دلان دست مدارا زکرم مقبلان ودیوب المشاورة
امن من الملامة فحواسنجه وشاورهم فی الامر مقتضاسنجه فتح وظفری امور
دیده اصحاب خبرت پیرلرک تدبیر جهان پناهسنه منوط ومحنت کشیده ارباب
فکرت مشیرلرک رأی عالم آراسنه مربوط فهم ایدوب تیغ وتبر وکرز وشمشیر
وآلات ضربه تکبره واسباب حربیه تعززه اتمزلر مصراع درنغا ماند انسیتم قدر
دردمندی را حضوصا فی زماننا مبارز ودلیر وصاحب تیغ وتیر چنلرک
اکثری صف وغادده وعرصه هیجاده برجزئی مضایقه کوریجک ارکیک
یقایی ودامن کساره التجا ایده کوزلر بیت فضی البحا ماجربت نفسی
ولکن فی الهزیمة کالغزالی نثر حکیم اتیدی ای حیوان بی خرد آگاه اولکه
فضائل انسانه نه حد وار در نه عد اگر عین عبرت ودیده خبرتله نظر ایده پیسن

فضائل

فضایل بنی آدمی عیش وعشرتلرندن وحسن معاشرتلرندن فهم ایدرسین
اولا کلوا من طیبات ما رزقناکم حکمی موجبنجه وکلوا واشربوا هنیئا امری
اسلوبنجه ترش وشیرین وشهد وشکرین ماکولات لطیفه ومطعومات نظیفه ومعلومات
فیها ما تشتهی الانفس وتلذ الاعین یعنی جان پرور خورشلر ورنکین ومزعفر
جوارشلر جوهری حبوبلر وعنبری دبوبلر آفتاب کبی کرده لر
ومهتاب کبی پرورده لر کوناکون بریانلر وقورمه لر ورقص نمون کبابلر
وچورمه لر وروغنی چورکلر سکریبی بورکلر زلف خوبان کبی پرپیچ وتاب
بریان اولمش کباپلر ولب جانان کبی شهد ناب وقوت جان اولمش
حلوالر خوشکوار وجان بخش جشلر ودافع خمار ودلپذیر زرشیرلر
لمؤلفه لب شیرینی اگر کلاجک که عطری پیرایدر جانن بوزاجک
پیاز الجنده مامیل خیالی کان الشمس فی جوف الهلالی محیط روغن ایچره
ماکیانلر صلوب مرغان وحش دریایه جانلر غرق آیین اورلر دست وپایی
قلورلر اهل بزم آشنایی نه دیم کوی ماموتیه دن شرح بیان چوکان ایله
فکرتی طرح گلاب آمیز سکر طولر در صفا انگیز جو بر لقمه لر در ولینی روغنی بادام
ایدوب موم سکر پالوده لر در بیک وحلقوم طولوب پسته یله خوش
سنبوسه لر در لب دلبر کبی پر شهد وشکر ارب زلبیه زرین همه لزین
کوروب لوزینه لر قلمش کیرزین اورن پشمینه حلواسینه دیشی

یوللر دست حیرت برلره ریشنی • علا دینی وصابوینی وکاسی •
فجل ایر نجوم مهر وماسی • نقل لرقابی اشارشکردن • چورکلر قرصه لر •
یاقوت وزردن • وان تعدوا نعمة الله لا تحصوها ثانیا مشروبات دلپذیر •
ومنقولات لانظیر در یطاف علیهم بکاس من معین بیضاء لذة للشاربین که
هر بریکی شرابی نهار جنت دن • وعیون رحمت دن در یسقون من رحیق مختوم
ختامه مسک مردم کرونش ایده لر • عطر جان پرورلردن • ومغز معطر •
وکلاب پرمشک وعنبرلردن • مشام معنبر اولور لمؤلفه خوشاب
سیب وبه انکور وامرود • لطیف وترش وشیرین غیر معدود • باقی شربت
نابر • ورمانی ویاقوتی شراب لر • که قوت جان • وقوت جان در •
غیر محدود در • نه کم ظرفای دوران • وشعرای زمان • ومخنده ولیش لر در •
ومدحنده دشکر ایشلردر نظم شرابی معطر چو مشک وکلاب • شرابی چو
یاقوت ناب • شرابی کزو پیر کردد جوان • شرابی کزو تازه کردد روان
شرابی کزو روح کیرد صفا • شرابی کزو خسته یابد شفا • وهنگام صحبت
وایام عشرتده • ساقیلر بونی اوقورلر که نظم درآب جام وآتش بکین
تأملی • این اتحاد بین که میان دو دشمنست • زین جام پر فروزدل آب خورده
کین تجانه ایست کزان جام روشنست • وبو ترکی بیات شوق انکیز ودلاویز
واقعی • آنوک اوصافنده • بر قاج قدح شراب ناب شهد آمیز در نظم لمؤلفه

مرکم اول تریاک جانی اندی نوش • قاینیوب قانی جکردن قلدی جوش •
بمزم ساقی نجه افسون قلور • طاشنی لعل وطرغی التون قلور •
صانکه یاقوتی مفرح دیدی • دفع ایدر بردمده یوز بلیق غمی •
خانه دل جاسی درر بکزر قدح • سینه لر آندن صفا جانلر فرح •
یا کمر جان بزمنک قندیلی در • قفل اخزانک کلیدی ویلی در •
مایه جان در حکیم ایلسلحه اول • نور یزدان در مغان تو لنجه اول •
اولمعین ذوق وصفانک علتی • روح ثانی دیر مسیحا ملتی •
شمع روبندن آلور نور وفری • جام جم آینه اسکندری آب خضر •
اوقورسم آدینی روا • کیم بودر امراض روح ایچون دوا • ممکن جومرد ایدر
پیری جوان • خسته صاغ ایلر وطبعی روان • تازه عمرک نهالین جو کبی •
وقدی آجر کل خود رو کبی • زیت در قندیل ولده شعله دار • شمع جانه بهره
حسنیه زار • وثالثا یا بنی آدم قد انزلنا علیکم لباسا یواری سوآتکم وریشا
ولباس التقوی ذلک خیر مقتضاسنجه واخی یا بنی آدم خذوا زینتکم عند کل مسجد
فحواسنجه ملبوسات ونازک وتر • وثیاب فاخره ومنور در که لم یطمثهن انس
قبلهم ولا جان اطلس وکمخا دن • وناپسنج وچوقادن • شعارلری استبرق
وخارادن • وسندس ودیبادن وثارلر • قندهاری وساغری جامه لر •
ومصری وبربری جامه لر • اقمشه اعلی • وامتعه اقصی کبی دستار زیبا

زین وکیمی اسپ تازیب وشین اولور ۰ افسر مرصع وقبای ملمع کمر زرین ۰
وکفش نازنین ۰ انواع جامه خوابر ۰ قاقم وسمور وسنجابدن ۰ کیمی قاقوردن
آق ۰ وکیمی حریردن یومشاق ۰ زرانده دوقاییلر ۰ وزربفت
نخالیلر ۰ رنکین ندلر ۰ نشین مقعدلر ۰ مذهب متکالر ۰ منقش مصلالر لمؤلفه
خوب ودلکش نطع رنک آمیزلر ۰ رسم مایندن قلوب اکیزلر ۰ برکه تار
قدرنی ایدوب بکشت ۰ چرخک اوقورلر طقوز نطعینه پست ۰ رابعا
معلا تابخانه لر ۰ ومطلا کاشانه لر ۰ کلشن سرالر ۰ وخرم ماوالر ارم
ذات العماد التی لم یخلق مثلها فی البلاد که مربی نزهت وترامنده
غیرت فردوس برین ۰ ورشک نگارخانه چین در ۰ صفه لر شدادی ۰
قبه لر بغدادی ۰ کمرلر عالیه ۰ فرازخیالیه لمؤلفه طره لرآچمش فلک کنکره پر
شمسه لر ویرمش فلک صحنینه فر ۰ فرشلر اولمش جواهردن فسوس
تختهٔ درعود وعاج وابنوس ۰ تخت زرلر درسطرلاب جهان ۰ آنده ختم
اولمش سوم انس وجان ۰ بونلردن غیری اسباب عیش وعشرت ۰ وآلات
بزم وصحبت بی قیاس وبی شمار ۰ کیمی ذوات النفخ ۰ وکیمی ذوات الاوتار
خوش آوازکوینده لر ۰ وطرب سازخواننده لر نظم ربابی وتصنیف وقاف
کوی ۰ چوطنبوری وچنک زن ماه روی ۰ چو صافی بالحان آن مهوشان ۰
معلق زنان زهره برآسمان ۰ وشیرین سخن قاصلر ۰ وموزون حرکات رقاصلر

نظم

نظم همه سروبالاوسیمین زقن ۰ همه کبک رفتار طوطی سخن ۰ زرخسارشان
شرمسار آفتاب ۰ زمرغول شان خون جکر مشک ناب ۰ وبونلردن غیری اثاث
بیت ودار ۰ واوانی ملک ودیاردر ۰ مثلا اناء رصاص وزجاج وبلورانور ۰ وظروف
نحاس وصفر وسیم وزر ۰ ومجوهر کاسه لر وکوزه لر ۰ وسائر جواهرزوامر نامدار ۰
ودرر عزرشاهوار ۰ وزرودیناردن قناطیر مقنطرة وخیمه وخرکاه وبارکاه
بنکاه فاخرة سرر مرفوعة وفرش مصفوفة وزرابی مبثوثة واسباب جواهرنسق
کالاکواب والاباریق وترتیب محافل کردون احتشام وله الجوار المنشآت فی
البحر کالاعلام وشول اسباب ملاعبه ۰ وآلات مداعبه ۰ که نردوشطرنج در ۰ مرتبهٔ
انبساط خیال دقیق ۰ واستخراج فکر توفیق رفیقله صدرنج چکلمش در ۰ که بری
بسیط بزم ده بساط نشاط اولوب ۰ عقول فحوله سبب انبساط وارتباط اولور
وارباب سیادت ۰ واصحاب سعادت برله ۰ موجب اختلاط اولور ۰ اکرنرد
در بوعالم ششدرده ۰ فصول اربعه کبی ۰ چارفصله اوزرنه ۰ وشهور کامله کبی وتوزی
ایام ناقله اوسته بالغلمش در ۰ روز وشب دورنک ۰ وکردش افلاک کبی ۰
هم آهنک در ۰ وکعبتین مهروماه ۰ پیرانلرمده دنک در ۰ وکرشطرنج در ایکی عسکر ۰
مقابل ۰ وایکی لشکر مقاتل در ۰ که پیاده لرنی اوکه طوتب ۰ ترتیب مبارزان ۰
وترحیب میدان ایلمش در الحرب خدعة مقتضاسنجه منصوبه لری لعبت
بازان خانهٔ افلاکی ۰ وفکرت پردازان عرصهٔ خاکی مات ایلر ۰ والحاصل

اول بر شغله در که • مزید فکر و خیال • و مزیل غم و ملال در نته کم ابن خیام دیمشدر •
نظم زمانی بحث و درس و قیل و قالی • که انسان را بود کسب کمالی • زمانی شطرنج
و حکایات • که خاطر را شود دفع ملالی • القصه انسانه احسان اولنان
اسباب عشرتک وسعتی • و بنی آدمه ویریلن آلات معاشرتک فسحتی • زبان و بیان ایله
تقریره • و خامه و نامه ایله تحریره کلورده کلمدر لمؤلفه بحار اولسه مداد اشجار اقلام •
بولطفک بکده بیری اولمز اعلام • ذلک فضل الله یؤتیه من یشاء والله ذو الفضل
العظیم نعم المولی ونعم الکریم والحمد لله علی ترادف آلائه و توازی نعمه
روباه ایتدی • ای مغرور هوای نفسانی • وای مغرور صدای شیطانی • گفتاری
طریقهٔ اهل اسلام • اوزرینه سویلمک • و بنانی قاعدهٔ علم و احکام اوزره •
ایراد ایلمک • سنکری معاینه معصیت ده ایدوب • عصیانی کفره منجر ایلدک
و مدحتی ملاهی و مناهی یه الیوب • مسئلهٔ مشکل تر ایلدک • حاشا که حکیم و لبیب
و نصاب معرفتدن با نصیب اولنلر • اسباب آسایش • و آلات آرایش
و لباس و خورش • و مواد آزمایش و نمایش ایله • مفاخرت ایده لر • مبارزان
میدان طریقت دلیلشلردر • که سری سر و پایه که کمت دنیا • و فسحت فنا •
ال ویریه • غافل اولمسون که • بیر سینه سی تیر بلایه • و سهم قضایه هدف
اولمشلردر • و ملاحان عمان حقیقت • بیورمشلردر که مر آشفته رایی که • روزگار
هوا • و طغیان ماکرداب کثرة حاله • نمش اولسون • که وجودی سفینه سی

نجات احتمالندن • و خلاص امالندن • بر طرف اولمشدر بیت جهان در بست
بی بنیاد ازین فرهاد کش فریاد • که از افسون و نیرنکش ملول از جان شیرینم
زیرا که دنیا سراسر مایهٔ کبر و نخوت • و مادهٔ عجب و رعونت در •
و مثمر نسیان و غفلت • و منتج عصیان و خجلت در • مع هذا سزا ماندهٔ
و نمت انتقال و صفت زوال اوزره در انما الحیوة الدنیا لعب و لهو
و زینة و تفاخر بینکم وما الحیوة الدنیا الا متاع الغرور والله لا یحب
کل مختال فخور پس سید انام علیه الصلوة والسلام • بو سببدن بیورمشدر
که الدنیا سجن المؤمن وجنة الکافر عین عبرتله نظر ایله • که حق سبحانه • بچه
توتمکه حقنده ذرهم یأکلوا ویتمتعوا ویلههم الامل بیورمشدر • و اول حضرت
با رتبت • دن مرویدر که • قارن طویجه طعام یمزدی • و زواید کلام دیمزدی •
ابو هریره دن رضی الله تعالی عنه منقولدر که ما شبع النبی علیه السلام من
ثلثة ایام من خبز الحنطة حتی فارق الدنیا اکر ایکی درلو نعمت حاضر
اولسه • برین اختیار ایدردی • و برین فقرایه ایثار ایدردی • و اکثریا
قرصهٔ شعیر • و نان فطیر ایله کچینوردی شک یوقدر که • خلط انواع طعام
و جمع اصناف ادام • مایهٔ امراض و اسقام • و مادهٔ اوجاع و آلام در
بیت زکم خوردن کسی را تب نگیرد • ز پر خوردن بروزی صد بمیرد
مت چند پری چون مگس از بهر قوت • در دهن این تنهٔ عنکبوت • •

وتردد وكلدركه تكلفات لقمه تقمه وتعففات طوسرفه راجع در ان الله
لا يحب المسرفين ولا خير في السرف نظم طامعان از بهر طعمه پيش هر خس
سر نهند قانعان را خنده بر شاه و وزير كشور ست ماكيان از بهر دانه
مي برد سر زير كاه قهقهه بر كوه و بر در شيوه كبك نر است بيت
بو اجلدن دركه مشايخ اوليا وعباده زهاد وحكما بيت تجوع تراني تجرد تصل
ولـكـ حقي ماسوادن كسل ديوب رياضت ومجاهدت وصبر وقناعت
ايله قرب استطاعت وحقه طاعت اختيار ايدير پرهيز واحتمايله خدمت
مولي يه مشغول اولورلر كاو وخر كبي ذليل وخوار ونغاله كبي آتش خوار
اولملدر بيت هيچ كسي ره سوي بالا نيافت تا قدم از نعمت والا نيافت
بيت جزي لقمه بسوز د آخرت كاندر چراغ آنچه روغن ميني اول در نهايت
آذر ست هما كبي استخوانده وعصفور كبي كسره نانه كچنه لر بيت همچو هما بر شرف
كار باش كم خور و كم كوي وكم آزار باش كه جوف آدمي مثال كنيف و
مستراح در نه نزاي سراح وقراح نه نيس نفترى ولطيف شربتري كا
القاتكي وجه كوسترلر لا تاكلوا اموالكم بينكم بالباطل فلينظر ايها ازكى طعاما
فلياتكم مركه اندي حوصله كوكلين طعامه صرف جمله قلدي جام جمي ظرف
شوربه وحال مشروبات داخي بو وادي جاري در واحكام آفاقي
بر برنه ساري در نه كم سيد كاينات ومفخر موجودات عليه السلام
بيورر

بيورر لا تميتوا القلوب بكثرة الطعام والشراب فان القلب كالزرع يموت
عليه الماء برحه نفنه داخي بيورركم افضلكم منزلة عند الله اطولكم جوعا وتفكرا
وابغضكم الى الله كل نؤوم اكول شروب وبونك امثالي احاديثه نهايت
واخبار وآثاره غايت يوقدر وظرفا شيرين بيان دميشلردركه مصراع
هيچ شربت همچو آب سرد نيست اما اولكه خمردر حقيقتده جمر در وام
شراب اولدوغي شرور وسرورينه عين دالدر وحكم نجاستده كالابوال
والخبال در حبيب الحق ومحبوب البرايا عليه الصلوة والسلام ما دامت
الارض والسماء بيورمشلردركه ان حقا على الله عهدا لمن يشرب المسكر ان يسقيه من
طينة الخبال قيل يا رسول الله ما طينة الخبال قال عرق اهل النار او عصارة اهل النار
بر نسنه كم مردود شريعت ومطرود طريقت اوله وجودي سبب فضيلت
اولمز بلكه موجب رذيلت وآنوكله مباهات كفره وسيلت اولور للمؤلفه
مردود شريعت اولديغچون تاكك كوزي ياشي سيل خونريز عاقل آنى
اختيار ايدرمي چون شربت علت جنونلر مقدمه سى غثيان نتيجه سي
هذيان در بدايتي صرع ودوار نهايتي صداع وبخار ادماني فلج وسكته
ودماني فجاة موت نظم نيافريد خدا درجهان بقدرت خويش بلند تركهري
خوبتر از آن عقل چگونه تبش كند چان هوشيار اعراض زهر چه آن
بطبيعت كند ازات عقل انما الخمر والميسر والانصاب والازلام رجس

من عمل الشيطان سول اپنه کوسنی عبادتدن دور و طاعتدن مهجور ایده . نته کم
حضرت حق بیورر لا تقربوا الصلوة وانتم سکاری یقینا معلوم در که عالمده
آندن مذموم و دنیاده آندن مشئوم نسنه اولمز . منبع شور و شر . ومعدن
خطا و خطر در بیت بیاده دست میالای کان همه خونست . که قطره
قطره چکیده است از دل انگور . الحق پند دردمند . پند فرزند هوشمند
ایچون بو ابیات دلپسندی خوش دیمشدر لمؤلفه پدر پند بیر ای اوغل سکا
یول . سقن می دن ام الخبائث در اول . کشی ده نه عرض و حیا قوز
نه قدر . قلور دین و دنیاک امرنده غدر . دوکر جرعه وار آب رونق سنک
مکدر قلور جابه خونک سنک . سروری شر وره صفاسی کدر . کوکلدن
غین عاقلینک کدر . انکچون حرام اولدی هر قطره سی . که دریایه منجر اولور
بهره سی . چو طغیان ایده وب بحری باشدن آشر . اودمده طوتر دهری طوفان
بوکردابه کیشی نچون جان اتا . سکا یار هر صاف اوغل اتا . اما اول شرب
خوشگوار و صفا اقتباس که فیه شفاء للناس در برقاچ خسته حال و
شکسته بال بکس چلکرک لعابندن . و دوائی آبندن . کندولره قوت لایموت
و سد رمق ایچون . و زاد شتا و طاق ایچون . ترتیب ایده وب متقلد اولری
زواده سی طلم و بیداد . و حیف و عنا و ایه الحق در . نته کم ظهیر فاریابی
دیمشدر بیت بدان طمع که دهن خوش کنی ز غایت حرص . نشئه

نشئه مترصد که قی کند زنبور . الحق هر کیم ملاحظه خیش عاقبت ایدر .
ترک خاطره نوش عافیت ایدر . و آنلرکم لباس طمع . و خلعت مرصع
طامع لردر . من كان يريد الحيوة الدنيا وزينتها وعیدنک تحتنده داخل لردر
ان المؤمن يتزود والمنافق يتزين وشونلرکه پلاس مرقع . و کرباس متقطعه
قانع لردر الدنيا لمن يريدها والآخرة لمن طلبها حدیثی ایله عامل لردر .
که حب الدنيا رأس كل خطيئة انا جعلنا ما على الارض زينة لها لنبلوهم
ايهم احسن عملا بیت جبه خرائیات البیض عالم رامیبین . زانکه اورا
در ته دراعه زکین ابستر تست . لباس دن قدر ضرورت مقداری ستر
عورتدر . و جامه جبسندن کفایه . شول عبایه در . که حر و بردن وقایه در
و بونلردن زیاده زینت سرف در . هر کیم موافقت هوا ایدر . مخالفت و سواد
ترک دنیا ایدر . حضرت علی المرتضی رضی الله عنه و ارضاه خوش ایمش در نظم
لکسرة من جريش الخبز تشبعني وقطرة من قراح الماء ترويني . و خرقة
من خشين اللبس تكسيني حيا و ان مت تكفيني لتكفيني . خبرده کلمش در که من ترک
ثوب جمال و هو قادر عليه البسه الله تعالى من حلل الجنة الحق کمال اصفهانی
خوش ایمش بو بیانی بیت کاسی چو نرگس است همه چشم بر کلاه . کاسی
چو غنچه ات همه دل بسته قبات . خصوصا شول لباس ارکه اطلس و کمخا
در . و حریر دیبادن در . انلرک هنده خود وعید و حساب . و تهدید ماربات

شرم بیکم هضنت و زینت در

بو قدر من لبس الحرير في الدنيا لم يلبسه في الآخرة دبرحديثه واقع انما يلبس
الحرير من لا خلاق له في الآخرة حقيقتده برقاچ عاجز و دلبسته .
وضعیف و دلشکسته . قورد جغز که هزار درد و پسر . وخون جگر ایله
کند و خسته تنری ایچون . بر نیچه تارکسته دن شکسته و بسته دوقدقلری
کفنلرین . غضبله پوسته صویب آلق . ارباب مروت . واصحاب فتوت
یاننده . قاچن مقبول . و نه یوزدن معقول . اولور . نته کم ظهیری دیمش در .
بیت نه کرم سیله کفن برکشی و در پوشی . میان اهل مروت که دارد ت معذور
شعار پستعار خود . ارباب شعور یاننده عار در . عجب حالدر که . بر کرم
ضعیفک کفنی خلعت کرام برافتخار در . فی الحقیقة اکر لطافت کسوت . و ظرافت
خلعت محسوب اوله . دیباج تدرو و طاوس و دراج . بی منت خیاط . و بی زحمت
نساج . بر رسمه دلفریب و رنک آمیز . و بر وجهله دلاویز . و حالت انکیزدر
که تعریف و توصیف اولنمز . و بو فردن عبری سائر طوایف ظرایف ده دخی
لباس مرغوبه . و کسوت محبوبه نهایت بو قدر . نته کم سلمان دیمش در بیت
که بافت این قصب شکری بقامت نی . که دو ختاین حلی خرقه بر قد رنبوز
واول که قاقم و سنجاب و سمور در که انلرک دخی حالی مانند اطلس و نانیج و سقور
در . هر زمانه که تیر و کان . و که دام و کمین ایله . و هزاران هوا و هوس و
خشم و کین ایله . بر خوک کوسه و بیابانی کند و عالمنده . و کار دمنده اولن .

اولن حیوانی . طوبت زار و پرنفرین ایمک . و پوستین چقروب . پوستین .
ایمک مقتضای رحم و شفقت . و موجب کرم و فتوت دکلدر من لا یرحم
لا یرحم الراحمون یرحمهم الرحمن ارحموا من في الارض یرحمکم من في السماء
بو قاذن که . آنی سبب فضیلت . و علت فوقیت زعم ایده پسین . مع ذلک
امام شافعی رضی الله عنهم . جلد سباعک لبسنی مکروه عد ایلمش در .
و اول بابده کلیده سد ایلمش در . ابن عطیه قدس سره . نه خوش دیمش در
که دنیا آلتی نسنه دن عبارتدر . که جمله سی بطریق الاستعارتدر . مطعوم و مشروب
و ملبوس و مرکوب . و منکوح . و مشموم . القصه جیلی سنک احوالی معلوم .
اشرف مطعوم که عسلدر . که غدا و شفا آبی بدلدر . بر ذباب ضعیفک
لعابی . و غدا و شرابی در . و اشرف مشروبات مادر . که بر و فاجر آنده سوادر
و اشرف ملبوسات حریر در . اول بر کفن دوده فقیر در . و اسب مرکوبات
فرس جواددر . اول دخی مقتل اهل جهاددر . و اشرف مشمومات مشک اذفردر . اول
دخی بر حیوانک نافه دن دم متقطردر . و اشرف منکوحات نسآء صاحب جمالدر .
در حقیقتده فتنه رجالدر . و مبال فی مبال در . دنیة الخصال . ردیة الفعال
من نقصان العقل والدین اکر قامات الطرف اوله . و کر دین حین .
القصه لمؤلفه کم که دنیای دونه مفتون در . کچه کندوز ذلیل و مغبون در .
و او که عادت عاد . و قاعده شداد موجبنجه . دور تکلف . و قصور مذهب از

وطاق عالی و رواق غلیه در مقدمات حضوردن و معدات سروردن
طوتق قصور عقل و فتور نقل دن ناشی در حقیقتده اتباع قاصره و تقلید
اکاسره در من تشبه بقوم فهو منهم بیت هرکه را خوابگهی آخر مشتی خاکست
گو چه حاجت که بر افلاک کشی ایوانرا فرید زمانه بهلول دیوانه دن منقولدر
که وقتی که هارون خلیفه مانند فردوس برین بر قصر فلک تزیین بنا ایلدی
و بنیان و سقف معلا و در و دیوارن مطلا ایدوب آباد ایلدی هر هنروار
آنده اعجوبه روزگار و بر یادگار درج اتدی و هر پیشه کر بر برینده عبرت
اهل یار بر صنعت نامدار خرج اتدی بهلول داخی بر پاره فحمه و سرار شفقت
و رحم ایله اول قصرک دیوارنه و اول سرایک بر کنارنه یازدی که یا هارون
رفعت الطین و وضعت الدین رفعت الجص و وضعت النص ان کان من
مالک فقد اسرفت ان الله لا یحب المسرفین و ان کان من مال غیرک فقد ظلمت
ان الله لا یحب الظالمین الحق بو نزعاقله مایهٔ اغترار و کامله سبب افتخار اولمز
بیت کنگر شاهان که از ایوان کیوان برترست رخنها بین کش بود از حصار دین
درست اولکه تمام العقل در قصورک قصورینی و کلبهٔ فقرک حضورینی
بلور طمطراق طاق و رواقده و سرای مسرت نطاقده مفاخرت ایلمز لمؤلفه
کوکه چیسک مسیح وار آخر بر اوج طرعلیه بخیان سیین چرخ وش قصرلر
ایدوب بنیاد روز و شب پاسبان و دربان سیین بلکه

بلکه هر زمانده فروتنی و تنگینکی و پستی و دلبستگی کوستروب بو یوزدن
معامله قلور بیت درین رباطه دو در چون ضرورتست رحیل رواق و طاق
معیشت چه سربلند و چه پست لمؤلفه بو تمک قاپکه مسکین دکل
که آرد کجه قلاغری آچوب اول ایاق صبح بو فانی حجره در تنک که کهش
تنک ایدر پایک لنک علم قالدر ره عالم تخته در عنانک چک که مرکب لنک
پادر وجود اسبابی سبب تشویش خاطر عدم ملکی صحیح دار الامان در شول
دنیایه مغرور و شغل بابله مکور اولنلر بیلزلر که پیغمبر انبیا علیهم السلام اتباع
اتدیلر یا بو حدیث عالی سندی استماع اتدیلر که هر کیم در عالیه بنیاد
و قصور رفیعه آباد ایلیه ملکلر دیرلر که الی این یا ملعون بیت از زبان
سوسن آزاده ام آمد بگوش کاندرین دیر کهن کار سبکباران خوشست
کتب تواریخ ده مسطور و اهل خبرت یاننده مشهوردر که خلفاء عباسیه دن
انتقال دولتک و زوال سلطنتک باعث قویسی هر برم فوقه
و نمارق مصفوفه و قصور عالیه و فرش عالیه و اسباب مایهٔ کبر و غرور
و ماده سرد و شور اولمش در نعوذ بالله من الشرور بیت جهان لباط خرابست
در گذر که سبیل کان هر که بیک مشتی گل شود معمور پس اولکه اسباب
لهو طرب و آلات شور و شغب سرچله غضب رب و لعن و طرده سبب در
فان الرقص و ضرب الدف لعب و اللهو کله حرام اولکه انکی در استماع طاعة

الغیر کہ استماع الملاهی معصیة والجلوس علیها فسق والتلذذ منها کفر وشمول

طائفهٔ متصوفه که بوارق قدسیه و شوارق انسیه ایله تحصیل وجد باطنی

وتحمیل رقص جابجای ایدرلر. پس آنلره تقلید ایدن جملهٔ عوام دن بو مقوله

اثمک صدوری. و بونک امثالی احکامک ظهوری. اگرچه کم من تشبه

بقوم فهو منهم حدیثی ایله عمل ایدرلر. محضا هوای فسق و فجور در. و بواحوال الآخر

مأخوذ در صنعه که مأجور در بیت چون سلیمان همه پرشت هوا بندی بین

گر ترا دیو هوای تو بفرمان گردی ومن الناس من یشتری لهو الحدیث

خواسندن غافللر در والغنا رقیة الزنا معاشنه جاهللر در نعوذ بالله من

الزیغ بعد الهدی امام ابو یوسف یاننده کاهر دفه ضمان یوقدر. اگر عود و نای

و چنگ و چغانه در. وگر نقش و تصنیف و صوت و ترانه در. کلیا الحساب

لعب ولهو. وعلل خطا وسهو در. آنده کان یوقدر وفتوی بونک اوزرنه

وارد در. هرکیم بونی جاحد در. حق صریحه وقول صحیحه معاند در. وآنلر که گوینده لر

و خواننده لر در. و شوق وطرب افزاینده. و چنگی و ربابی و نای زن لر

جلهسی هرکون بر مجلس صحالی ایله جلیس. و هر شب بر بزم اربابی ایله

انیس محبه زنده. نه کم فردوسی طوسی شهنامه ده دیمش در بیت

قلم زن نگهدار و شمشیر زن. نه مطرب که مردی نیاید ز زن. حقیقتده بر

طائفه نا خائفه نک یاننده. ذکر و تسبیح دن بر سوز و ساز. و قانرده یلار عباد

عبادت وطاعت دن بر خوش آواز نغمه پرداز کیدر. بو نلر کوی خرابات

نواح مصایبی. ومداح نوایی ده فکر و نیت لری. و قصد و امنیتلری اولدرکه

اهل صلاح و سدادی. تصنیفات مبتدعه. و تألیفات مخترعه ایله. هوا و فساده

دعوت ایده لر. و قوم فلاح مربی عشاقک نواپیازی در شادی. وجان مشتاقک

دلنوازی چوب. هوی و هایه الیده رغبت ویره لر. ارباب صلاة

سکرمدام ویروب. جام می ایله کوزه وضودن ال یودره لر. واصحاب

روزه یه شرب الیهود له حیرت تام ویروب. رمضانی حلوا عیدکبی یدوره لر

اولئک الذین لعنهم الله ومن یلعن الله فلن تجد له نصیرا و سیصلون سعیرا

بیت ونهج سبیلی واضح لمن اهتدی. ولکنما الاهواء عمت فاعمت

مع هذا اگر صوت والحانه اعتبار. و رقص و جولانه افتخار اولورسه. طرافت

رقص و جولان. ولطافت صوت والحان خود منصب طیور در. که

نغمهٔ ققنوس. وجلوهٔ طاوس نهایتده مشهور در. مرغان شب خیزک

نغمات دلاویزی. وطایران سحر خیزک الحان طرب انگیزی. فوق الحد

والغایه در. بلبللرک غلغلی. قو مرینک شیفته. و عقولی فریفته ایدر. و قمریلرک

دلکش ترانی. وطوطیلرک شکرین الحانی. عابدلری سرمست. و زاهدلری

هواپرست ایلر بیت چه ساز بود که بنواخت دوش بلبل مست

که رفت عمر و هنوزم دماغ پر ز صداست. بو جمله ایله نه اکلرنده بر بیک.

اواسی اکر ونه شر عاقبتکر در. و اول که اوانی سیم و زر در اولداخی
بین الفجار والفساق مستعمل و معتبر در. و اول که عیار عقلی تمام در بیورکه
بونلرک رجاله استعمالی حرام در. نته کم حدیث نبوی ده بیورر هذان حرامان
علی ذکور امتی و اولکه نرد و شطرنج در حقیقتده دردو صد رنج در. اصحاب
صفای بغض صداوته. و ارباب وفایه خبث و قساوته دو شرر.
خاطر انور قمرندن کرفته مغبر. و دل مطهر کدرندن آشفته و مکدر اولور.
یار همدمکله و غمخوار محرمکله غریم بی محابا اولورسین. مغلوبیتی قساوت دنیا
و ماتی کویا موت مفاجا در. الحق صاحب وصاف پادشاه وقتک
بندنده بو ابیات وصاف دلبندی. و نظم عالم پسندی خوش کتور
مشدر نظم من نکویم چون ببازای شاه شطرنج خرد. دشمنان را در
شطرنج از چه بادا فراه کن. بیدق تیر پران و اسب در میدان فکن.
فیل جنگی را برآر قصد سر به خواه کن. دست فلج فتح جولی حزم فرزین را
بساز. خصم دولت مات خواهی رخ بدل ای شاه کن. کتب تواریخده
مسطور و بین الخلایق مشهور در که صعصعه بن داهر که اخراج فنونده ماهر
ایدی. چونکم شطرنجی تصنیف ایدی. رای هنده عرض ایدوب تعریف
ایدی. رای ایتدی شاهان صاحب رای. و پادشاهان مملکت کشای
اهل جد کرکدر که نه اهل لهو که اول مادهٔ فتح و ظفر در. بو مایهٔ خطا و سهو شونلر

شونلرکه فتح منصوبهٔ ممالک صددنده در. و اونلرکه عرصهٔ معرکه ده
عرشته لشکر قیدنده در. منصوبهٔ مزخرفه فتح الکله محکوم اولمز. و عسکر مخیله طرح
ایلمکله مسرور اولمز. روز و شب نقوش مهرهٔ انجم و افلاکه. و بازیچهٔ انقلاب
آتش و باد و آب و خاکه ناظر اولورلر. و حضرت مرتضی دن کرم الله وجهه
مرویدر که یولجه کدرکن. و عالی حین عبرتله نظر ایدرکن. بر طائفه یی کوردی
کر اوشوب شطرنج اوینارلر. جهالتلرندن اوده کوزه دوشوب یانارلر.
بویردی که. ما هذه التماثیل التی انتم لها عاکفون یعنی اول طائفه عبدهٔ اصنام
و عندهٔ آثامه بکزتدی قل الله ثم ذرهم فی خوضهم یلعبون القصه بو مباحات
اولنان امورک اکثری مباحات اقسامندن دکلدر. بلکه محظورات و مناهی
و منهیات و ملاهی اقسامندن در. تخفیف که آنلرکه مفاخرت اولنه. و دعوای
فوقیت و فخریت قلنه فلا تتبعوا خطوات الشیطان نظم اکر کسی که بیت
آمر و مامور دیکری. دار و زر و زکار چه ملکی و دولتی. و ای که حجت
اصل سعادات دینوی امنی و صحتی و کفایتی و دو دیلتی. الحق سرجمله
بونلر اولنان اسباب عادی. و آلات بادی. معرض جلم تایید حکم
حکیم ده. یمین معاندهٔ عصای کلیم ده. شجرهٔ فرعون دن. حبال و عصی مثالنده
در. و معارضهٔ قضا و قدر. و نوازل آسماندن خذر ده. فجرهٔ عالم فنا دوکن
دن سهام و قسی تمثالنده در. پس بعد کشف الاحوال. و رشف الآل

ومعقول احوالی ‌و بو رسمه اقوالی ‌ اجسم قبایلدن ‌ واکرم خصایلدن ‌
لقه اتمک ‌ فرط عناد ‌ و خرط قتاد در حکیم ایتدی بن غیر طریق قویه لوم ‌ وبعضی
کلاکوزی مقبول طوته لوم ‌ اری بیز طائفه یکه ‌ سباع وضباع
وقبیله مطاع ‌ وخبیثة الطباع سز ‌ و عمر عالیانه قطع سز بین بنی الانواع
وعند الجمهور ‌ والاجماع ‌ ذریات الی البشر ایله نزاع و دفاع اتمک ‌ دشمن
زیرا طوائف حیوانات ایچنده قلت منفعت ‌ وکثرت مضرتله معروف
وخبث وقساوت ‌ وبغی وعداوتله موصوف ‌ سزدن زیاده کیم یوقدر
که حدت مخالب واظفار ‌ وقوت اسنان خنجر دمار ایله ‌ بری برکوزک
پوستین یرتر سز ‌ ولحومنی یرسز ‌ قطعا نهاد کوزده رفق ومدارا ‌ ‌
وفواد کوزده ‌ رحم ومواسا یوقدر ‌ نه کبیره کبرکزدن اوتر و حرمت ‌
ونه صغیره صغری اجلندن رحمت **بیت** نه ازین کار در دلش دردی ‌
نه ازان راه بر رخش کردی ‌ اقارب وعشایر کوزایله ‌ واصاغر و ‌
اکابر کوزایله ‌ شول یوزدن معامله ایدرسز که ‌ اعادی دین ودول
و دشمان ملک وملل ‌ انوک عشر عشیرین ‌ و بوزبکده برین اتمز **بیت**
زو رایتان رزم وکین ساختن ‌ بخون خواریکی روز و شب تاختن ‌
روباه ایتدی بو خصال قبیحه ‌ واشبو فعال فضیحه ‌ انواع حیوانات ایچنده
ذریات انساندن قالمش در **بیت** آدمی خوبند اغلب مردمان ‌ از

از سلام علیک شان کم جوامان ‌ خلقت آدم دن مقدم ‌ و دور قابیل
وهابیل دن ‌ اقدم بو رسم وآیین ‌ وکبر وکین ‌ حیوانات ارا پسند ه ‌
یوغدی **بیت** عیب کسان منکر و احسان خویش ‌ دیده فرو بر
بگریبان خویش ‌ بو دانی عجب دن عجب در ‌ و باب معامله ده غایت
اغرب در ‌ که سزدن برکوز بر چین که اعراض نیاوی ‌ واغراض نفسانی ‌
اعراض الیه ‌ شر و شور مردم دن نفرت ایدوب کوه لرده ‌ ومغاره
لرده ‌ وغارلرده ‌ وار وب سباع و وحوش ایله الفت ومؤانست ‌
ایدر اکر بو نرک مصاحبتندن حضور دل ‌ وسرور کامل ‌ وانلرک مفارقتندن ‌
تفرقه باطل حاصل اولمیه ‌ نا جنسله اختلاط ‌ ومخالفینه ارتباط ‌ عقل قچن ‌
رخصت ویرور دی **مثنوی** صد هزار ابلیس لا حول آرین ‌
آدما ابلیس را در مار بین ‌ سر نهد بر پای تو قصاب وار ‌ دم دهد تا بر زدت
خون زار زار ‌ وقتی کیم مناقشه ومجاوبه ‌ ومنافسه ومناوبه ‌ وجدال
معارضه ‌ ونزاع ومناقضه ‌ بو مقامه ایردی **بیت** فقم خناجیه بازی لهانی
وطار غراب او نار الدیاجی ‌ یعنی معارض وز فیروز مجلس مباحثه
پریشان اتدی ‌ ومحفل محاوره ومحادثه لی طاغتدی ‌ وینه منکانه شب
دیجور خیام مسک فامنی ‌ میدان کون ومکانده ‌ قورمغچون ‌ ناقه سپید
آسمانه بار و بنکاه سپاهی ‌ وخیمه وخرکاه ظلمت بنا منی ‌ یوکلدوب

نوم سنك اه ايدي پس آنلركه مبارزان ميدان خصومت ومحاربان
ديوان حكومت ايدي بساط جدال ونزاعي دردلر ودهان قيل وقاله
مهر سكوت اوردلر پس اول جمع كثير وجم غفير پراكنده وپريشان اولوب
مقاملو مقاممنه كتديلر سلطان عادل وآصف نصفت دل دخي
خلوت سرالرنه عزيمت ايدي ناچار فصل حكومت وقطع خصومت
فردايه قالدي ويوم رافعه ومدافعه افراد انس وجاني ومراحل خرد وجاني
فكر وحيرته صالدي لاجرم اول كيجه غسق ظلامدن فلق صبح بابه دك
ملاحظه قيل وقال وبك درلو فكر وخيال الله سكون واصطبار وخواب و
قرار وتوقف وانتظار كسترديلر **لمؤلفه** آنكچون اكلنوردم كه نفاقي
كرم دراجتماع وافتراقي نه فلك كه فلك بكزيني بوتب
كه اولديغي روي شب يوغدن روي نسرين زعفرانلر كه صوكي سر روز روشن
بيارك برخشنده در **محب حيايم در شاطرهٔ عنكبوت مهدوم با حكيم**
ميه چون شهباز صبح آچدي قانات خانه پسنده اولدي شب عنقاسي تا
فاقه دكدي شاه روم التون علم صندي سنك لشكري سرتا قدم
موج نورايدوب سمكدن تا سماك ظلمتك زنگيلري اين اتدي بلاك
صبحه لر آتدي قبقوب شهپر خروس سينه لر دوكدي فغان قلدي كوس
ويريكه شب مردوار حسينه جان طولدي حي على الفلاح ايله جهان شهر

شهريار معدلت شعار وآصف نصفت دثار داني سنه كفايت مهمات
رعايا ولشكري واشاعت آثار عدل وداد كستري ايتك ايچون ترتب
ديوان حكومت وترتيب ميدان خصومت امرين ايتدي پس ارباب
فضل وكمال كه چابك سواران قلم فتوي وكوي بازان صحن تقوي در صحيفه
منقبت لري **يؤتي الحكمة من يشاء ومن يؤت الحكمة فقد اوتي خيرا كثيرا**
برله معنون در واصحاب قيل وقال كه سر بري قطب آسمان بلاغت ومركز
جهان براعت در وطراز كسوتلري **هل يستوي الذين يعلمون والذين لا يعلمون**
ايله مزين در اصل وفرع شرع مبيني وحل وحرمت امور ديني فصل وحل
ايچون ديوان سلطانيه ومحكمهٔ جهانبانيه عزيمت كوستردلر
غلابه انلركه سرحسنك باركاه اعلى در وحاجبان سدهٔ معلادر وزمرهٔ اهل
دعوي در وفرقهٔ قوم شكوي در ومحتاجان عرض احوال ومباشران خصومت
وجدال در ارباب فضل وعلمك قدم محترم لرنه جبههٔ عبوديت اوروب
وخاكپاي كيميا سالرنه چهرهٔ استكانت سوروب ملوزوا الاجلال كالدولة
والاقبال اولكرنجه وارد لر وسفي اليمين والشمال كالنور والظلال
جان ودلدن نوكر شوب وادالقضاء پادشاهيه واوان فضل
الحكومة شاهي يه كتوردير نه كم دلمش لردر **من كان في العلم وانجها**
قدمه يصير في العز افعا علمه والعلم من شرطه لمن خدمه ان يجعل الناس كلهم خدمه

نظم الناس موتی واهل العلم احیاء • والناس مرضی وهم منهم اطباء
والناس ارض واهل العلم فوقهم • سماء نور وما فی النور ظلماء • وزمرهٔ
العلم راس الخلق کلهم • وسائر الناس فی التمثیل اعضاء • علم مفتاح کنوز
هدایت ومصباح رموز عنایت در • ونظام سلسلهٔ وجود وقوام
مرتبهٔ مشهود در نظم علم درّیست نیک باقیمت • جهل دردیست
سخت بی درمان • نیست آن علم جز سعادت نفس • نیست آن جهل جز
شقاوت جان • پس میمنهٔ آیین معدلت گستری • وقانون رعیت پروری
موجبنجه حاجبلر ندای بارعام اتدیلر • واصحاب خصومت ایچون رخصت
بانده اهتمام قلدیلر • مگر کیم عنکبوت صاحب قنوت • برگوشه ده متحیر
وبرپرده آرده متفکر • سکوت اختیار ایدوب • صموت وبهوت اولور
مشدی • مسبحان ملک ملکوت • ومقدسان صحن جبروت گبی • تسبیح حی لایموت
ولا یفوته مشغول اولمش ایدی • بو تنگنای ناسوت • ومحنت سرای تو تو
مثالهٔ هاروت وماروت • تار حیرتده مصلوب • وانکار مختلفه مغلوب • پرکار چرخ
دوّارک کارنده • وسرایردهٔ لیل ونهارک • ادوارنده • زار وولفکار قالمش
ودرگاه خیالده • وکارخانهٔ بالده • جولاه کردار طور مشیوب رشتهٔ اندیشه
ایله • ورشتهٔ فکرت حیرت اندیشه ایله • مرموز دن • سوز گرگیسین طوقودی
گاه محنت پیچ لرنده رقص آور • وگاه عبرت چارمیخ لرنده • جبرا اولوب جانبا

جانبا زروز کارکیچ بیقرار اولمش دی • وقتی کیم حاجبلرک بارعام ایچون اولان
آوازطرب سازنی • وندای غم پروازنی گوش اتدی • مرده ایکن
جان بولوب مستانه وار جوشه • وافسرده ایکن جوزه دولوب • دریالین خروشه
گلدی • وبیک سوزده بیک قیل ایدوب قیل وقاله • وحمد ذی الجلاله آغاز
ایدوب ایتدی لمؤلفه حمد اول خدای فرد وقدیم وعظیم کیم • ملکنده
ذره دکلو بوکون بوقدر اشتراک • ای قدرت ایتی کیم هر فیض رحیمی •
سنگین دل ایکن ایلدی کهساری سینه چاک • ایدوب وجود پرده سینی تار مار •
نسج • بو پرده ایله گزلدی ذاتن او نور پاک • بر بیری چره قلدی طقوز چرخی
دائره • مرکزده قالدی نقطهٔ کبی عنکبوت خاک • دور وجوده ویردی تسلسل
شو دکلو کیم • لیل ونهار حشره دکین بولمز انفکاک • ای شاه معدلت که کنشن کیبی
طایکه • حق ذره ذره ایتدی سرا حوالیله تابناک • قت قت حریم حرمتکه پرده
دار اولا • طور دقچه ارض بوردی چرخ پراشتیاک • بن بندهٔ بی مقدار وذرهٔ
خاکسار • اشارت شهریار • وفرمان سردار مزایله • خاکپای سعادت ایاب
سلطانیه • وسدهٔ سنیهٔ سیادت نصاب خاقانیه کلدم • عرض حال
پرملال • واظهار ما فی البال • ایدوب دیرکه تحت یدده ساکن • وبیکده
بیعده • ضامن • برگوده پرانده بی شکوه • واردر که کیمی ارپلاده چرخنده • وکیمی
دیارعناده گمنده • وکیمی کارگاه حیرتده تننده • وکیمی راه محنت ده دونده •

طراجق یاتوب • ویراجق ییوب • صبر و قناعتله کچنوب زار و دلخسته و فارغ و دلبسته یاتورلر • نه نکبت یه دلّری طوقنورنه اللری بو زرپسنده تعرض لری وار نه مدخل لری **مؤلفه** کم خور و کم کوی و کم آزار خلق عاجز و دلخسته وبیزار خلق • بمرز طائفه اپ نه نه ایلدیلر • که مرزما نده محنت لرندن پرکزند • و محنت لرندن مجروح و پستمند اولمشلردر • خانه لرین یقرلر ولانه لرین یقرلر • مخزنلرین خراب • ومدفنلرین یباب ایدرلر • ادنی بهانه ایله هلاک واولمرا فسانه ایله زیر خاک ایدر • اکر ذرّیات آدم دعوای افضلیت • ولاف اکملیت ایدوب • بوممتوله تعدّی لره • وضعفا یه بویوزدن تصدّی لره • اقدام ایدرسه • شاه معدلت پناهک حضور سعادت کسترنده • وعلما واشراف سعادت دستگاه محضرنده • شواهد عقلی • وقواعد نقلی برله • اثبات ایلسونلر • والّا بو ضعیف دلخسته لردن • وبو نحیف خاطر شکسته لردن الترین • حکمنده **فمن یعمل مثقال ذرة خیرا یره • ومن یعمل مثقال ذرة شرا یره** **مت** کار اینجا کن که تشویش است در محشر بسی • آب از جو برکه در دریا بسی شور و شرست • چونکیم شهریار معدلت شعار • ومکرمت دثار • عنکبوتک سخن با فلغن وعرض احوالده موشکاف لغن کوردی • وزرصنعت دثاردن یکا توجه ایدوب بو حریف سخن پرداز • وحبایل افسانه وافسونده جانباز • که میدان بلاغتده دیر پای • ومنکام براعتده انکشت نمای دردر کیم در دوصوردی • وزرکی

وتی خدمت مقامنده • چهرهٔ خاکسار ایدوب • پای تخته عبودیت باشین قودی • ودعای روزافزون شاهی اچون ال قالدروب • تحیت آیتلرینا و قودی • واتیدی ای شهریار عدل داد • وای شهسوار صلاح ورشاد • بو شخص باریک میان ومدقق • واشبو حریف سترین بیان ومحقق • کم پرده بازلغده • مثال چرخ پرده داردر • وپرده دار غار احمد مختاردر • حالیا شهریار ملک کومسار • اژدر تاجدار طرفندن رسالته • وذریات بشردن عرض معاتبه کلمشدر • شاه عادل اتیدی سکا یسته معلوم • وحکایتی مفهوم اولدی • قبایل بنی آدمدن کمدرکه بو نکته جوابه • وخطاب مستطابه متصدّی اولوب مقابله ومحاوره • ومجادله ومناظره ایلیه • اتفاق حکیم روم • حکمای یونان الجزء وعلمای دوران آراسنده • او نورشش ایدی • بماندم مردانه میدانه کروب حمد وثنای یزدانه • وسکر وسپاس حضرت منانه • اوکدل ویروب اتیدی **مؤلفه** حمد اول خدای پاکه که یارتدی عالمی • آیینه قلدی ذات وصفاتینه آدمی قندیل نیرانده سر کیجه زین ایدوب • دو مزدوی باغ عدنه بو در معظمی • باغ جهانی مرده ایکن زنده قلمغا • ویردی صبایه نفخهٔ عیسی بن مریمی سرخیل انبیا ورسل ایدوب احمدی • ملک دو کونک ایدی شاه مکرّمی پروردا اولوردی وسرفیکم حیا ایله • غرق عرق اولوب رخی پچیدی شبنمی ای شهریار معدلت آیین وداد بخش • سنین بوکون جهانده سلاطینک اکری

یا قسون خدا چراغکی هر کیجه صبح دک . بو شمع قلد و غنچه بو فیروزه طارمی

عجب احوال طرفه خیال در افمن یمشی مکبا علی وجهه اهدی امن یمشی سویا

علی صراط مستقیم عنکبوت ممقوت . اکر بنی آدمک قدر و منزلتن . و فضل و

رتبتن . نجک دلرسه نظر ایلسون . که اول حی توانا . و قادر و دانا و جیا ذریات

آدمه . و اول قوم مکرمه . امداد و توفیق . و الهام و ارشاد و تلقین و اعلام

برله استخراج صنعتهای عجیب . و استنباط حرفتهای غریب . ایچون نه ذکو

قدرت . و نه رتبه قوت . ویرمش در . و مهندسان ذوی الافتخاره . و موسیان

اولی الانکاره . نه قدر علم و کیاست . و نه وجهله فهم و فراست . عطا ایتمشدر

هر بری مجسطی دان و اقلیدس کشا اولوب . اظهار شعوذه و طلسمات

و احضار نا غنده و مهمات ایلکده . عقول فحول شیفته . و جان جهانی فریفته

قلورلر . و آل جمل انسان صاحب ذرائع . بو صنائع بدایع . واسطه سیله فی

سبیل الله . طاعت خالق عالم ایچون آیت انما یعمر مساجد الله من آمن

بالله والیوم الآخر مقتضاسنجه . نه مصنع خانه لر بنیاد ایدرلر . و لوجه الله

عبادت رازق بنی آدم ایچون . حدیث من بنی لله مسجدا ولو کمفحص قطاة

بنی الله له بیتا فی الجنة مشعاسنجه . نه مرقع کاشانه لر آباد ایلرلر . که هر بری

نوک قاعده سی اساس دین کبی پشت سکده . و کنگره سی علم شرع مبین کبی

اوج سماکده . بر وجهله درکه . متن متین لرینوک . و رکن رکین لرینک . یعنی تاکید

تاکه ارکانلرینک . و تشیید بنیانلرینک کارنده فلکلر سرگردان . و ملکلر حیران در

بر رتبه ده حصانت و متانتی وار در که . تمادی روزگار . و تعاقب لیل و نهار ایله

خلل پذیرا اولمز لمؤلفه کمرلر آنده کم باش باش چکمش . کافور ترلرلا آغمش

شرفه ده منبری معراجه پایه . صلر کرسی لری عرشه اوزره سایه .

فلکلر سیرایدوب محرابی قاشین . ایدرلر سنه فلک پایه باشین .

قبله گاهلری مصدوقه فلنولینک قبلة ترضاها اولوب ارباب بصائردن

و اصحاب ضمایردن . دوربین و ناظر تقینا ولنلره فاینما تولوا فثم وجه الله

سرنی عیان گوسترلر . منارهلری طلعت همایون . و قامت موزون ایله

زمین دن آسمانه باش چکوب . سرو دلکش و میل گردن کش کبی

روز و شب قیامده لمؤلفه ایروب افلاکه آنده بانگ اذکار . ملکلر

پاکلر تسبیحن ای یار . لیالی رمضانده . هر زمانده سیران ایدنلر درکه لمؤلفه

مناری باقنادیل منور . چو خوبان کشته طوقش هیکل زر . و بو زیبا مساجد

و اشبو رعنا معابدن غیری . خیرات ایچون مبارک بقعه لر . و متبرک تکیه لر

که هر بری مترکه ارباب صدق و صفا . و مهبط انوار اجابت دعا اولوب

کعبه کبی مطاف کرام . و طیبه کبی زیارتگاه عظام در لمؤلفه نیازو عزلت

ارباب نه ملجا . صفا و وحدت اصحابنه ماوا . چکن سر آنده چبارینه

نظر صنمز سکز خلد برینه . و آنده ساکن اولنلرک عنوان بیانی تاحیوان الله

ما امرهم ويفعلون ما يؤمرون وانتشار فنون وعلوم • واستحضار شجون
فهوم ايچون • وتحصيل احكام ديني • وتحصيل عقايد يقيني ايچون • مدارس عالي
بنياد پسبع شداد • ترتب وبنياد ايلدوب • روز وشب • محاوره ومباحثه
وليل ونهار مطالعه ومناقشه • در لمؤلفه اوقورلر درس ايدرلر بحث
علمي • قلورلر كسب فضل وقدر وعلمي • كلامي هر برينك پر معاني • ايدرلر
شرح كتدن بيانيني • جان مشكللرين تفسير ادرلر • حقيقت سوزلرين تحرير
ايدرلر • اويا روب هر كيجه انجم چراغين • ايدرلر فلكلر يغري باغين • ديوب
قال الله وقال الرسول • يزرلر هر فروع وهر اصولي • ورودي ديار دن
عبور • وصحن دن مرور • ايچون فلكلر بنياد • وچنكلر آباد ايدرلر • نيجه
فلكلر كه ميدان مسارعتده • وزمان مسابقده كوي تقدمي • دست فلكدن
قاپرلر • ونيجه جنكلر كه ملك دريا ده • وديار باده جنك ايچون اثر در
صفت هجوم ايتسه لر • نهنك دون آهنكلر بولنمان صبرلر نظم
طاير تير پر كشاده پسيمرغ • پيش بال وپر وشكسته جناح • شده در سير شهرها شهره
چون سليمان بهر غدو رواح • انلق هر بري ماه نو مثال • بر نون بيان در • كه هر
آن خطالف استوادن نازل در • وكمان غازيان مانند پر رخش يا يك
ميانه در • كه هر روز ميدان تير اندازي جانبه حامل در نظم وعنقا يطير بلا
جناح • ويسبق في الخطاب على خصائق • له وقت المسير لدى انقدام • من

من الخشب القوادم والخوافي • كويا هر بري بر پر لنكر دار در • كه عصا يله
ره كذار در • ويا بر علم دار سريع السير در • كه پر آچوب پرواز ايتمه •
مانند طير در • وتماما بر سالك مسالك در كه • هر دم ده غزلمتي صوب مهالك در
لمؤلفه نيجه سي كشتي فلك وش تيز رو • اوده يانمش عنبرندن ماه نو •
باغلو زنجيره شير زكبي • سينه سي وزره يوررار در كبي • آچه پيران •
قصدن ايدوب پر وبال • كانتاتي سير ايدر عنقا مثال • صخره جن كبي روي
قيركون طاق قصر ارمن در سركون • صحلري مفتول جاميلر كبي • حلقه باش
اكثرا ميلر كبي • باد پا در رخش كردون كيبي اول • كيسه سيري حلكي مهر وماهه •
يول • كاسه باز چرخه بكزر حالتي • ليك اسبابي رسن باز آلتي •
نشنه يه فرمزه وير رلرسه ير • سير دكش لر قلور اولد قده سير • حلقه سيده
آيت نون والقلم • لوح سيمي بردم ايدر پر رقم • هيكلي تخت سليماني انك
ديو صرصر بنده فرماني آنوك • وهر رود پرا خدود كه موارد دن نپياده
عبور ايده بيلور نه سوار • وهر نهر چون بحر كه روا كه غرق • نه آدم مرور ايلمكه قادر در
نه طوار • كذار خلايق ايچون • قوس قزح كردار • وطاق فلك وار • اوزرلرنه
جسرلر بنا وايدرلر • كه هر برينك كمر هلال آسيني • ابروي خوبان مايل كبي مقوس و
معلا • ودده جان ميني حسن عاشق بي دل كبي غرقه ما لمؤلفه طاق يوكي
طاقهاي هر كي اندر جهان كه بنودي جنب ايشان كهكشان در آسمان

پاشان ابریشت وقشان درطنها • ازپرشان آدمی درزرشان عجز
روان القصه سائر حیواناتک بومصانع خسانه‌دن قطعا بهره‌سی
واشبو جامع خیراتک دایره‌سنه یوریکه زمره‌سی یوقدر • عنکبوت یوی
سبحان الذی بیده ملکوت کل شیء اکر فضیلت انسان • ومزیت احسان
بدایع صنائع • وشرائع صانع برلایسه • جوامع الحکم قرآندن بوآیه‌ده
حق سبحانه وتعالی سزی وبزی جمع اتمشدر قل کل یعمل علی شاکلته
اکر انساندر • وکر باقی حیواندر • هربرینک دانشنه کوره برروشی • وصانشنه
نسبت برجنبشی واردر ربکم اعلم بمن هو اهدی سبیلا الحق بوامور مذکوره •
جمله وحوش وطیورده • ومار ومورده بلکه حشرات هوام • ومحقرات سوامده
مقرردر • که بری استحکام اماکن • واستقصام مساکن • وتمهید آشیانه •
وتشیید کاشانه • اکثری بی زحمت سنک وخشت وبی منت بنایان •
بدسرشت • مانند صوامع وکنشت • ومثال قصور بهشت • نه حجره‌لر ترتیب
ونه خلوتخانه‌لر تهذیب ایدرلر • یعنی مدور ومکعب • بعضی مضلع ومحدب •
کیمی مثلث • ومربع ومخمس • وکیمی مسدس ومقوس ومقرنس • که معماران
روزکار • وبنایان دار ودیار طرح واطوارنده • ورسوم وادوارنده •
حیران ودبسته قالور لمؤلفه هرکسی برروش کارخیالی دارد • وآنداز
فکر وروش طرفه خیالی دارد • مثال بزم انجمزده برکس ضعیف • مانند خس نحیف •

کرتن خسته جانی • ودل ناتوانی شربت واوحی ربک الی النحل ان اتخذی من
الجبال بیوتا ومن الشجر ومما یعرشون برله قدرت وقوت • حاصل اتسدر •
جرب دبستی وشیرین کارلغله بنجه مسدس نازک وترخانه‌لر • ونه رسمه متقرنس
شیرین وخوشتر کاشانه‌لر یاپار • پس قدرت حق • واذن فاعل مطلق برله
یخرج من بطونها شراب مختلف الوانه فیه شفاء للناس قضیه‌سنه مظهر • وهر
حجره‌سی پرشهد وشکر اولور • وبن بی‌سروپای • ومحنت فرسای • که برضعیف •
بی‌فر • وبرنحیف کمترم • دوار آسمان کردار • بی قلم وپرکار • وعالم جهان بی رسم و
سنجار خلوت سرالر بیسیم ایدرم • وپرخیال ونازک معمار تقسیم ایدرم •
عبرت مال لمؤلفه شودم دست وپایم بی فشار ایدم • جهان طول وعرضن
پرازو وار ایدم • قلوب نسج بابنده یوزبنک خیال • طقوزیم براکسون برکجک مثال
فلک اوزره کارمده صنعت اصم • سرا اهل خیالی بولنلردن بصم • اکر خلعت مردم آکس
اوله • اوکم بافهم درکابس اوله • غایت مافی الباب • بزبزرک صنعتکرده عاجز
وسرکردان اوله‌وز • هرنزدم صنعتده قاصر وحیران اوله‌سز • وکرافتخار قصور
جوی بیمسع شدادید • ودورکردون بنیاد ایدرسکوز • سک بوقدر که بو قوله
کار • وبو یوزدن افتخار • طعنده شداد صفت استکبار • وبیوت اولیا وانبیا
انکار اولمقدندر • هرکیم قصور عقل اوزره مقصوردر • ومعرفت دانشدن دور
در • مایه الافتخاری دور وقصوردر • ونظری اعتبار دنیویه اوزره مقصوردر •

ملككم ذكر آفتی ودبیان مخافتی مناظره سیوم ده کچدی وکر بو صفتکرده استطاعی
ایله واشبو حسر فقره ابطه سی ایه انواع حسنات واصناف خیرات
ظهوره کلوب نیجه نیجه علی الارکان وقوی البنیان مساجد ومدارس ورباط
وخان بنیا وقلنور ولیکن فخر ادیر سکوز اولداکی اکر انصاف صافله وحقیقت
حاله اعتراف له نظر اولنه واعتراز واحتفاله باقلسه وما تنفقوا من خیر فلانفسكم
خطابندن جوابی معلوم وان احسنتم احسنتم لانفسكم تعلیقندن احوالی
مفهوم اولور طائفه انسان که طاعت وعباده مامور در فلابد مال حلالی
محلنه وخزانه صرف ایتکلو مشکور در بلکه بو قضیه ده جمله سی مجبور در اما سائر
حیوانات بو تکلیفاتدن معاف ومعذور در وبو خیرات که داخی فی نفس الامر
آفاته غایت وفا وبطلانه محاقاته نهایت یوقدر زیرا اکر مال حرام
مباشرت وظلم وغرامه مظاهرت ایله بوب ظهوره کلمش اولا ارباب
تقوی واصحاب فتوی تصریح ایلمشلردر که آندن رجاء مثوبات وامید رفع
درجات ایلک سائر معاصی دن اشد وبدتر در بلکه کفره منجر در که حرامه حلال
ومنکراته مقبول الاحوال دیمش اولور بو احمدن حضرت حق جل جلاله وعم نواله
کلام قدیمنده وفرقان عظیمنده بیورر ولا تتبدلوا الخبيث بالطيب نظم
حرامی صرف ایدوب اومن ثوابی کوزین دیکوبدر آتشدن آبی
ایدوب حیله جارن مرکب دزد هیچ کوکلک اکده نه در مرد وکر

وکر مال حلاله بنیاد وحسن المضاعه آباد اتمش اولا آنوک داخی بیاسنده
سرف مال عین ابل وزیغ وضلال در اولئك الذين اشتروا الضلالة
بالهدى والعذاب بالمغفرة بو جمله دن هکره یا ایها الذین آمنوا لا تبطلوا
صدقاتكم بالمن والاذى كالذى ينفق ماله رئاء الناس حکمنوک تحتنده داخل
اولمق احتمالی اکثر در فان الریاء تأكل الحسنات كما تأكل النار الحطب خود حدیث
مشتهر در یراؤن الناس ولا یذکرون الله الا قلیلا بیت از ریا پشه مجو حاجت
کرچو دشش عارضیت میوه کی آرد درخت خشک کز باران زرست القصه
اکر اهل قبا در وکر اهل عبا در چونکم اعالی ریاء لناس واتباعا لهوس اسه در
حاصلی مبادر لمؤلفه دریغا مردیسی در مسجد آیی جهان بر هم زنی از خود نمایی
تنت اندر تعب جانت کرفتار زکارت سودی جز ریخ وآزار
الحق طیور غرور وهوا سنر طائفه نک آشیان دماغلرنده یومرده لصوب یاتور
لاجرم هر زمانده ریا واستکبار وعجب وافتخار ایله اوچر کوزاکسوک
دکل در پس خیالات باطله ومحالات عاطله ایله لاف وکذاف ندلایم
درمن راه روچون در ریاکوشه مرید شهوتست پیرزن کرخود
بیارایه جنید شوهرست خصوصا اکر کار مساجد وجوامع در وکرکذار زوایا
وصوامع در عائده سی کنده وجود کرده در وعائده سی قیام وسجود کرده در
اکر شهر ومداین در وکر جسر وسقاین در طائفه کوزک حضوری وقبله کزک

فرورى ايچونده حيوانات بوديركننده نه‌دن اسپر نه سخن ميدان
صحارى وبوادى جولانكاهى وسيرانكاهى در وحصون وجبال ووادى
ملاذ وپناهى در دريادن عبور اتمكده مربى پيساح كامل وملاح فاضل
در حكيم ابتدى ديدكلرك حسب حال در نه محال ومصدوقه مقال در حيال
لكن صورت اعتراض وانتقاضنده ايراد اتدوكلك مناقشه در على الشال
انسانك صنعتلرى وبنى آدمك حرفتلرى بونده كور اولان اموره محصور واشبو
معدود اولان منزلره مقصور دكلدر اول جمله‌دن برى صنعت حسن كتابتدر
كه سبب قدر ورتبت در نه كم حديثده وارد در عليكم بحسن الخط فانه
من مفاتيح الرزق لمولفه بادمبارك گهرافشان او بردل وجان كيمن
گهرست آن او كه كتابت واسطه‌سى ايله هزاران هزار حقايق ودقايق
اسرار ملك وملكوت ولطايف اسرار ومعارف احكام ناسوت ولاهوت
مصاحف دل وجاندن صحايف رقم وبيانه چقوب ثبت اولور وبى حد
وبى شمار فوايد وعوائد دنيا ودينيه ورموز كنوز علوم يقينى مطرح سواد
خيالدن مسرح بياض يتيق وقاله كلوب شرف بولور الحق واسطه خط رقم
ورابطه كاغد وقلم برله انامل كاتبان جوامع زبان كبى بونجه دردآبدارى
وگهر تابدارى قعر درياى دلدن جلب ايدوب رواحل آب وگل طرفنه
ايثار ونثار ايلر ومشاطه كان خيال ودلاله كان كال اللندن عوالم غيب

عيب وكوندن اولن اسرار مستورات عرايس معانى ومخدرات نفايس
بيانى حلل نكات براعت وحلى صفات بلاغت برله زيب وزينت
ونقش صورت بولوب طاوسى جلوه‌لر كوسترر مثنويه كه سلك عباراتنى
ونظم واستعاراتنى تير سپهر پر مهر سرايده بنده بيانى وترمنده بيانينى اولور
نظم اى بر سر كتاب تر منصب شاهى منشى فلك داده برين قول
كواهى زلف خط مشكين توكك لطف ندارد بى رائحه خامه اسرار الهى
بى جذبه نوك قلم كاه رايات پذرفته ميولى سخن صورت كاهى
قلم مسيحا دم صورتا كرچه ذو القرنين در ولى معنيده خضر قدم در كه دمبدم
سير ظلمات ايدوب نصيب آب حياتدن بانصيبدر وسرچشمه معارف
پر نكاتدن سيراب در اكر وصف حالن وحليه جمالن تا مجه كوش اتمك دلريك
بو ابيات فسون سازدن بطريق الالغاز سبيل وجه الايجاز بانواع الاستعارات
واصناف المجاز استماع ايده لمولفه نزار اول سروقد طاوس جولان كه چين توين
قلور جولانى حيران بچه طاوس مرغ اريكر تنى لعل آشيانى عنبر تر جوان نو
خط وسرو قصب پوش زبانى نى شكر وشش چشمه نوش كه اولور مشك دريا
غواص كهى كافور صحراسنده رقاص چقوب ظلمت الجنده‌ن قصه طران
بغر بردم ولنده‌ن آب حيوان جبشدن آوجه وغنچه رو شهپر پرامركت
كافوره عنبر بولور اهل شرف طلعتدن اقبال هماى ملك دراول مرغ ذى بال

دریا خود شاخ طوبی دکنون سر • که اولمش سدره دار اغاری کوهر • زهی ممتاز
امین کیم ویرمدین باشش • جهانه ایمز جان سرتینی فاش • نواسی نغمهٔ
عشاقه تحریر • صداسی گنبد افلاکه تقریر • محبت اهلی کبی اشکبار اول
ضعیف و بی دل و زار و نزار اول • والحاصل جامهٔ مشکین عمامه ایله صورت
پذیر اولن نامهٔ کافوری جامه لرک طومارلری مرغ طیاره • و سمای سمار رفتار کبی
بال و پر آچوب پرواز ایدجک دریالردن عبور • و کوه و صحرالردن مرور
ایدوب • هر بری سخن ورلکده بر طوطی شیرین مقال • و خبر برلکده بر کبوتر
بیهمال • اولور باسیقی اوصاف فنه بو غزل رنگین و دلاویزدن •
واشبو شعر شیرین و شورانگیزدن معلوم اولدی **لمؤلفه** نامه که اول مردن
کلور تعویذ جانم در بنم • محنت ایامدن خط امانم در بنم • هر الف کیم آنده
دوشمش سدرهٔ آیین منتها • طوبی حورا صفت سرو روانم در بنم • نقطه سی
سیر ضمیرم کون کبی اولدی عیان • و دو آمدن هر اعرابی بیانم در بنم • تخته لر
کیم آنده درج اتمش در اول درج کهر • لاله کبی دلده کی داغ نهانم در بنم •
ایدی اول خامه کیم بو نامهٔ شاخ نبات • لاجرم بر طوطی شیرین زبانم در بنم •
اکر دیدهٔ انصافله نظر • و دایرهٔ اعتسافدن کذر ایده پس بوحسین که
بو صنعتدن اشرف • و بو حرفتدن الطف عالمده بر صناعت یوقدر •
حیوانات بو فضیلتدن بی بهره در • و عدم قابلیت و استعداد له شهره در •

عنکبوت

عنکبوت ایتدی • اکر صنعت کتابت فضیلت • و قدر و قربته وسیلت •
اولیدی • چون سرور انبیا • و سردفتر اصفیا • و سید بنی آدم • و خلاصهٔ
افراد عالم • حضرت محمد المصطفی صلی الله علیه وسلم ویرلمیادی • **بیت**
دفتر صوفی سواد و حرف نیست • جز دل اسپید همچون برف نیست •
مع هذا ذات شریفی • و عنصر لطیفی جمیع فضایله آراسته • و جمله مکارم الاخلاق
و حسن الخصایله پیراسته اولدوغی • آیات بیناته مبرهن • و کون کبی
آفاقده روشن و معین در • و صدر مطهری • و قلب منوری منبع عیون •
اسرار الهی • و مجمع فنون نامتناهی اولدوغنده کمینه کم قیل و قالی
و نزاع و جدالی یوقدر • **رباعی** شاهی که بهش علام و بهرت کیز • ناطق بکمال
اوست قرآن عزیز • کر جامع هر فضل شود دور نباشد • کز بهر وی آمده اند این همه چیز
و سایر صنعتلرکه واضعی بر جوهری که سبب معیشتلر • و سرمایهٔ تجمل و تمکنلر در •
عقلا منکر • و نقلا معصیته منحصر در • چه دن بریکه نقاشلق در • و هنرکار رحایسنده
کهرباشلقدر • که رومی و خطایی برک رنک آمیزلرله نقوش کلستان ایدوب •
و نازک و تر شکوفه و لاله زارلر تحریر بوستان الیوب • بک درلو قوشلر قونرلر
و دیوارلرده قصر و کشک عذارنک حاشیه سنه • و جدارلرده سرای مه وشلر
رخسارنک دایره سنه • هزار خط و خال • و نقوش بی مثال خرده ارکوب •
خرد اهلی زار ایدرلر • و فلک مثال کاخلرده پری پیکر ترکیبلر یازوب • هر دوک

العين حیران و دلکشا رقلودر . حسن کم اول منقش سرا . و دلکش اوار
صحن خلد برین . و روضهٔ بهشت آیین در . که سراپردهٔ مطلا و معلالر
ایله تزیین . و سندس و استبرق . مثالی دیبا و زیبالرله رشک حور
العین اولمشدر لمؤلفه ه سیناجی جان رخ پارهٔ زین . سوادی
حور عینه قرة العین . سعادت صبحنک اول غرهٔ سپیدر . شب
قدرک بو مشکین طرهٔ سیدر . و دار الکفرک تجانه لرنده . و دیار فسقک
کاشانه لرنده . مهرو مه کبی صنملر رسمنا ایدوب . بر وجهله صورت . ویرورلر
که کوش پر کوهری . صدف کاری سنک نیم سربرک لری . صیرفی بازارنه
سکت ویرور . و پروین صنعت دشلرنک قطاری . نظم کهرآیداری . و سلک
درر تابداری و مبسته ایدر . منبت لبلرنک غنچه سی که جام مروق در . .
لعلین قدحلری دریای غم دوشرر . مطوق غبغبنک ترنجی سی که آب معلق در
سیب و نارنج باشنه غوغا اوشرر . نخل بند قامتی . سرو روانی حیران
قلور . و نور مصور طلعتی آسمانی سرکردان ایدر لمؤلفه صورت اوغرا آینه
کورد که طلعتن . ه فهم ایدر قصورنی سیراتپه صورتن . القصه بو دلکو طرافت
بر له اول صنعت عند اهل الشرع مردود . و سایر علامه دن معدود در .
نه نظام عالمده الی وار . و نه قدر بنی آدمده مدخلی . بلکه بیتی منفور . .
مطلبیتی محظور . مصورلرنک خود جزاسی ان اشد العذاب یوم القیمة

على

على المصورين در . و تحکیف باسزاسی حیوة کالخفوة در مصراع لمؤلف .
کند لعنت ملائک صورتش را . فرضا که بو نلر سر جمله مسنون و مقبول . و مستحب
و معقول ولا . قطعا بر سبب فضیلت . و موجب مزیت اولور .
دکلدر . بلکه دنیاده رزق راتب . و قطع مراتب ایچون جهت مکاسب .
و تخصیص مطالب دمار بدر . چونکم اول و حوش و طیورک . و طوایف مار و
مورک . نصیب اولوری و من یتوکل علی الله فهو حسبه خزانه سندندر .
و هوام و سوامک . و قبایل انعامک رزق مقرری . و یرزقه من حیث لا یحتسب
قسمت خانه سندندر . فلابد باب بیشه ده بی اندیشه لردر . و خزاین ارزاقی
کوه و صحرا و دریا و بیشه لردر . والله یرزق من یشاء بغیر حساب
انه ذو الفضل العظیم نعم الرازق و نعم الکریم بیت همین توکل کن
طرزان پا و دست . رزق تو بر تو ز تو عاشق ترست . بوداخی مقرر
درکه جهد و کسبت ذلت . و توکل و قناعت عین رفعت در بیت
فراغت در قناعت سرکه دارد . زمهره کلاهش ترک دارد القناعة
کنز لا یفنی والفراغ ملک لا یبلی نظم قناعت توانکر کند مرد را . خبر کن حریص
جهان کرد را . خدا را ندانست و طاعت نکرد که بر بخت و روزی قناعت
نکرد فان زللتم من بعد ما جائتکم البینات فاعلموا ان الله عزیز حکیم حکیم سنائی
بو نلر طورسون . انسان ایچنده اولن شرف اسلاف انسانیه . و سعادت

اولاد و احفاد و اترابنه نه دیرسین . عنکبوت ابتدی بو خود اول مسئله در
نکرکه دماغک سرگشته . و قلبک پر زلزله . مقصودک محاوره می در . بوتپه
مصادره میدر . بو رأی واسخی قویه لوم . سنک رأیکه اویه لوم دیدکی
غزای جاهلیت در . نه مقتضای کاملیت . حدیثده وارددر که من تعزّی
بعزاء الجاهلیة فاعضوه بهن ابیه و حکایه دیمشدر که المرء یفتخر بالهمم العالیة
لا بالرمم البالیة بیت از گوهر خود بگوی ورنه . در معدن و یم بسی گهرهاست
و شوکه اعوان و انصار و نوکر و خدمتکار در . و یاران صحبت و هم
کاران صنعت در حقیقتده قیود درد و غم . و مادهٔ محنت و الم در بیت
درین زمانه رفیقی که خالی از خلل است . صراحی می ناب و سفینهٔ غزل است
عالمده یار وفادار مانند عنقا در . و جهانده غمخوار هوادار مثال کیمیا در لمؤلفه
سواعی افاعی اقارب عقارب . بزم حوادث بدیس نوایب .
مصاحبت اشرار بدکردارک . خود آفتی نهایت . و مناسبت فجار بیکارک
سخافتی غایت یوقدر نظم قطع صحبت کردن از یاران صوری خوشترست
وز حضور ناموافق بحضوری خوشترست . همدمی کز صحبتش خرم نگردد خاطرت
زآنچنان همدم بعید فرسنگ دوری خوشترست . کلامک عمدسی و بیانک .
زبده سی اولدر که . هر علاقه و پیوندک . و هر ارتباط و بندک برعقده سی اولور .
نکرکیم کلیا گسسته اولوب بر داخی بسته اولمیه . تاکیم درون بی علاقه ای خسته

اولیه

اولمیه بیت چون رشته گسست می توان بست . لیکن میان گره باشد
وقتی که هم سوق کلام . و عرض مرام بو مقامه ایرشدی . وقت طعام .
و هنگام شام ایروب تأخیر اختصام اولنوب . قیل و قاله هم اختتام
اولندی لمؤلفه بال مرصّع گشود مرغ ملمّع بدن . اشک ملمّع فشاند
شمع مرصّع لگن . زاغک طاوس ال جلوه ده باغ شد . بومک
فرخنده فال گشت چمان در چمن . گرگ سیه در ربود یوسف گل پیکرا را
غرقهٔ خوناب شد لاله صفت پیرهن . کاسهٔ سیمین نهاد کیسهٔ یاقوت گشت
حقهٔ فیروزه شد درج عقیق یمن . گشت امیر حبش چون مه انجم سپاه
سیف یمانی گرفت چون سپر ذوالیزن . مریم شب کسب کرد نفخهٔ
روح القدس . چون بنی یثربی بوحا و یس قرن . پس هان دستور
دن ارباب مجلسه دستور اولوب . مخاصمه و مرافعه فردایه قالدی عنین
بلدلر . فلما بدا آنده . حاضر اولنلر حضور سلطانیده چهرهٔ خاک راه ایدوب
طاغلدلر لمؤلفه آتونکوز رصوق بوقصه دکیر . یرکی ایستمدن مرده مطّور در
فلک جلادی غایت بی امان در . که مهری قهری برله توأمان در .

مجلس پنجم در مناظرهٔ کشف بازمذاق با حکیم طراق

مینه چون صبح اولدی نورافشان در . لشکر شامی صدی سلطان مهر
اولدی نوار دیده بر ایوان چرخ . بولدی ترتیب شهان دیوان چرخ

شهپر طاوس آجوب باز فلک • قلدی عنقا کبی پرواز فلک انجک
تهورن امید ب سکار • قلدی قوغا دریکمن شب تار و مار
صحن پرانذی دانهٔ ارزن شب • کم خروس صبح بر بر دیردی جب
شاه معدلت کستر کی خوابگاه مندن باش کوتردب • نیت گلگشت
صحرا • وکشت و سیر ساحل دریا ایلدی • پس صبح امید مطلع افقندن تبسم •
وبلبل طرب گلبن لطافتده ترنم اتدی • وچمن پیاده ده نهال سعادت •
تحصیل نضارت • وگلشن امالده سرو اقبال تحصیل طراوت قلدی • وازهار
جمهور ایله کوه وصحرا مزهر • وانوار سرور ایله • ارض وسما منور اولدی بیت
سعد الزمان وساعد الاقبال • ودنا المنى واجابت الآمال •
چونکم سایه سلر شهریارک مرادنی طلبلر • دولتله سوار وشوکتله همعنان اولسون
ایچون • رخش آفتاب • وبراق برق جناب کبی • زمین نورد وجهانگرد
آسمان سم حیزران دم • براسب راهوار عرضه قلدیلر لمؤلفه
کم طریدندن طرینفردی فلک • اوچجاق طورردی نته ملک • نته کم میدان
فصاحتک چابک سوارلری • وصحن بلاغتک سرو ازلری • آنک وصفنده
دمیشلردر نظم ازکین برون جهد چون باد رهوار دکیر • گر کسی گوید ز بیر آن تو
اوراکمان • از فروغ نعل او پیدای هامون پرشرار • وز غبار کام او بالای
گردون پردخان • سر چشم ستاره کرد او یوم الوغا • حلقه

حلقه گوش مجره نعل او یوم الرهان • بازهمت کبک پرطاوس فر دراج فال •
چرغ دل کرکس بصر بلبل طرب عنقا توان • پس سرنک نوا آهنک اشارت
کنان • عزیمت پادشاهی میروسپاهی یه اعلام اتدیلر • حاضر وزرای نامدار
وامرای کامکار • صغار وکبار • پیاده وسوار • بارگاه جهان پناه سلطانینی
وپیشگاه سرای گردون اشتباه • صاحب قرانی یه • حاضر اولدیلر چون
شهریار کامیاب • مانند آفتاب جهانتاب • اول گردون جناب •
رخش سعادت نصابه سوار اولدی • پس اول گروه انجم شکوه داخی جان و
دلدن غنچه وگل کبی آغز پراید ب • دعای شاهی • وثنای پادشاهی یه برله •
مانند سوسن ده زبان • رطب اللسان اولوب • کیمی اقبال شرف کبی پیشرو
وکیمی عنایت کبی قفادار • کیمی دولت کبی یمین • وکیمی سعادت کبی یسار •
وکیمی دولت پایدار کبی قرین رکاب همایون • وکیمی همت دستیار کبی
زمین عنان میمون اولوب • سیل کوهسار • وآب جویبار کبی عزم صحرا •
وقصد دریا ایلدیلر • اشجار مینا فام بهار • وسبزه دشت زمرد شعار کبی
رایاتک شقه لرین کوکلره چکدیلر لمؤلف فلکلر گزدی قول بهار •
ونهال ارغوان • ورماح شقایق النعمان • مثال قزل پیراقلو گذر لب •
صحرالره دکه دیلرم لمؤلفه زمینک صحنی دوندی لاله زاره • بردبده و
کوکبه ایله یوردیلر • که مراکب شرف مواکبک غبار رهسپاری ایله چهره گردونی

بوروردیلر. جنود سپهر گردارک نغال چون هلال. روی زمینی پر نقش و نگار
ایلیوب. صفحۀ خاکی صحیفۀ افلاکه دوندردیلر. و پیاده و سوارک پای
صبا رفتارندن. هوایه صعود ایدن گرد کرۀ سپهری مرکز خاکه بگزدتی.
گویا ثور زمین و آسمان جفت و همعنان اولوب کشت زار غبرا
و مزرع خضرای سراسر قازه سوروب یر اتدی. القصه بو اسلوب ایله گلگشت و سیر کوه و
دشت ایدرک. و باد جهانگرد کبی صحرا نوردلک ایله گیدرک مصراع ساحل
دریای سنده اردیلر مؤلفه نیجه دریا دمری طوتمش موج آب. اگه بنت
سیدی گردون برحباب. گوستردوراند حد بیرون عرض و طول. ایرشوب
گمش محیط چرخه یول. ایدوب امواج بیابانی کف نثار. مست
اشترلر در ر اولمش قطار. سیل غمدن دمبدم جاننده جوش. سینۀ عاشق
کبی ایلر خروش. شور طبع و تلخ کام و خشک لب. حسین الفتش مهر
لرزان تاب تب. پس شهریار کامکار. و جهاندار نامدار. امر ایلدی
اول صحراده کنار دریاده آب گون. و موج نمون چادرلر و خیمه لر. اوردیلر.
و مانند ابر سپید. و مثال چتر خورشید. گوکلر و سراپرده قوردیلر.
جینه قانون انوشروانی. و رسم جهانبانی اوزره سرهنگ خوش آهنگ
دیوان سلطانی نصب ایدوب طوایف بنی آدمه. و خلایق عالمه صلا ایلدیلر.
حاذم کبرای دین و دولت. و عظمای ملک و ملت. زمان کبی مسارعت

مسارعت و بری برندن مسابقت ایدوب خاکپای سعادت فزای صاحب
قرانی یه کیمیای دیدۀ سعادت و توتیای حدقۀ عز و دولت در مهر و مه
و شاهان صاحب کلاه کبی چهره‌لر سوردلر و اشارت بشارت نمای خاقانی
برله زرین کرسیلرده و جوهری صندلیلرده وقار و تمکین و قراره
تعیین برله اوتوردیلر و بارام آونوآب دخه ماو حجاب قول قول
سرو دلجو کبی سرفراز ایدوب و شاخ خودرو کبی الرقاوشوروب
و نهال کبی خدمت کمرین باغلنوب ذرین ذرین اولوب ایاغن طوردیلر
و نرگس و گل کبی گوز قولاغ اولدیلر که میدان دیوانده سمند دعوایه
و توسن شکوایه مقدماکیم طرید و جولان گوستره مگرکم کشف شعف لب گشاده دره
گشفنده
بر صخرۀ صماده برطرفده اهل کشف کبی باشین مراقبه جیبنه و پاسین
فراغت دامانه چکوب مانند دریای بی سر و پا و مثال چنبر فلک دوتا
تامل و تفکرده و تحمل تدبرده کند و عالمنده و کاره دهنده ایدی سماندم سیاسة
باش قالدروب مردانه میدانه گیروب ایتدی مؤلفه خداگانم الحسک
انظار مهر سیه مرزمان بیضۀ گردون ایلیعبت ما سیه عیان
گوستر ولیل خان شگلک دماندن مدام صبح خاکستر نهادی اژدر آتش
فشان سیکل چرسفی قلوب انجه پول پول هرکه درهای حلقه حلقه بر نهنگ
جان ستان صحن غبرانک قلوب پشتینی طاس آسمان گوستر

کوسترر بر قلعهٔ آهن نهاد آهینه سان • کوسی قلمشدر مراقب کیجه کوندز حکمی
کلیک یقادن آسمان سیران ایدراتینی نهان • شاه دوران کیم مدار عدل و
احساندردی • مهروه دوندکجه اولسون سیر و زنده دمره خان • خوفدن
دشمنکی چکدکجه باشین جیب ظلم • عدل احسانیله اولسون شهریار انس و جان
دیار محیط ده شویله استماع اولندی • که بونجه ایامدن که بنی آدم دیوان •
سلطانی • وحضور خاقانی ده • سائر حیوانات • بلکه جمیع کونات اوزره •
زین لهم سوء اعمالهم موجنبجه افضلیت دعوی سین • ایلیوب برهان صورتنده
ایراد مغلطه • ودلیل نکته اتیان سفسطه قلورمش • کاه اباطیل تخیفه ایله •
استظهار • وکاه اقاویل ضعیفه ایله استنصار • ایدرمش • بونی فهم آثار ایمه
بیت توت پرواز مرغ از پر نباشد ای حکیم • ورنه اشتر مرغ را هم بر
بر ن بال و پرست • پس شهریاره سپهسالار مز اولن • امیر دریا بار •
نهنک نامدار • بن حقیر مقداری • وفقیر خاکساری • عتبهٔ علیهٔ انجم رتبت
پایهٔ • وسدهٔ سنیهٔ حکومت دستکاهه • تحیت کنان • وخدمت کویان
کوندردی • که آنلرک جج وکلاتن • وبراهین پرکذاتن • کوش وهوش ایله •
وسمع جمله بالذات استماع ایده وز • وفضیلت ومزیت لری • دلایل عقلیه
ونقلیه ایله • حضور سلطانیه • ودیوان خاقانی ده • ثابت اولورسه
بز داخی ترک نزاع ایده وز فلنا ما لکم وعلینا ما علیکم دیوب عرق

عرق مخالفتی قطع ایلیوز • ومخالفیک جدال ومراسینی • ومخاصمیک جول و
اعتراضنی دفع ایده وز • والا عداوتی مقرر مبوب • بزدا اخی امور مز
تدارکنده اوله وز • وقدر تمز یتدکجه • وقوتمز وفا ایتدکجه • مخاصمه ومقابله
بلکه محاربه ومحاماته ایده وز لمؤلفه صقن بی دست اکر ایتدی ان سرکم کرو دک
طوتر • تحمل ایلی خشم ایدوب طوتیجق قاپینی تک طوتر فلا تلوموني
ولوموا انفسکم فالیوم تجزون عذاب الهون بما کنتم تستکبرون في
الارض بغیر الحق وبما کنتم تفسقون اتفاق حکیم عراقی دیوان سلطانی ده
حاضر • وبو احواله ناظر ایدی • همان کفتاره کلوب ایتدی لمؤلفه
ای کمال صنعکه اشکال عالم عین دال • خط دست قدرتکدن نقش آدم بر مثال
کبریا کک بحرنه ایرمز قیاس عقل کل • فلک فکرت موج حیرتدن کزر کشته حال •
دراکجون بو بحره اول اولدم صنعک آشنا • غرق حیرتدن صدف وش بو دهنی آغزن
اولدی لال • کائنات احوالنی سرتا قدم علمک محیط • ایده می بو براوج طرفی
سکا عرض کال • زورق عقلیه کیم ایرشه بو کنک ساحلن • دوشدی
برکرد ابه کیم بو قدر خلاصه احتمال • چارمیخ حیرتم بی بادبان وبی دومن •
دیر نور لطفک ملیدن بو قدر فلک خیال • شاه دریا دل کیم اولا دوتی دون
کون مزید • تو له حال قطره دن ایرسه لطف ایدوب سوال • مرسن لطف و
کرم در درکهی کردون صفت • خلق عالم اکه اقبال اتسه کی ماه وسال •

سبحان الله بر حال بالای . و محنت کش زندانی . بو قباحت پیکر و خباثت
منظر ایله . دیوان خاقانیده . فضیلت انسانیده . سوز سویلیه . و
طلب حجت و برهان ایلیه . هزاران هزار سال در که بو قضاء مبرم . و اشبو حکم
محکم . و بو امر بر حکم بین الولاة والحکم . مقرر و مسلم در . و خلقت آدمدن
بو دمدک . طوایف حیوان ذریات انسانه طوعا و کرها . مطیع و منقاد
و عبودیتله معتاد اوله کلمشدر . دریغا خیالات عاطله . و تصورات
باطله . مرور ایام . و مشهور اعوامله بونلرک دماغنه فساد . و بازار عقلنی
کساده ویروب . طبیعتلرن عناده دوشرمشدر اذا اردنا ان
نهلک قریة امرنا مترفیها ففسقوا فیها فحق علیها القول فدمرناها تدمیرا مصراع
قول ازماینجه حق دیر خر بلایه . کشف ایتدی حکیم اولنلر یعنی کلمات
ایلمز عالم معنیدن خبر ویرر . نقش و صورتدن سویلمز مصراع که هرکه بی هنر
افتد نظر بعیب کند . الحق بونلرک گفتار ترهاتدن نه فائده . و مفتریات و
تمویهاتدن نه عائده . اگر برهان و حجت وار ایسه کتور . و الا بیهوده
کلامله مجلسدن صدایه کوتر . تاکم بو مساکین سرگردان سزک دست
ایذاکزدن خلاص بولوب . پای حضوری دامن عافیته چکه‌لر . و اشبو
فقراء بی تاب و توان سزک جور و جفاکزدن امین اولوب . منازل
آب و گلده آسوده دل . سیر و سلوک ایده‌لر . حکیم عراق کشفک بو آی

آبی کلامنک سیاق و سباقندن غرق عرق . و آتش غیرتله مانند شفق
اولوب . بر زبان بحر عمان کبی تنی لرزان . و چرخ سرگردان کبی دماغی
پر دخان اولدیه . بعد زمان . اضطرابنی ساکن اولوب . ایتدی
ای کریه منظر . و کوتاه نظر . فرومایه و خودرای . و هرزه کوی
ژاژخای . ذریات آدمک . شوکتی . و بنی آدمک قدر و رتبتی
کون کبی عیان ایکن . سن خفاش خیره چشم کبی پر اشتباه . و بو روشنا
لقده گمراه می اولورسن . آخر نظر ایله حق سبحانه و تعالی بنی آدمه نیچه
سلاطین عظام ذوی الاقتدار . و خواقین نامدار ایله مشرف ایلمشدرکه
ان الله یأمر بالعدل والاحسان هر برینک حسب حالی . و مقتضای
والسلطان ظل الله فی الارض یأوی الیه کل مظلوم بیان سیرت
و منقبتی در عدل ساعة خیر کفارة سیئة موجبنجه آیین لری عدل و
داد در وجعلناهم ائمة یهدون حکمنجه پیشه لری صلاح و سداد در .
نائل ایله که حضرت حق جل و علا انلرک بنیان سلطنتی . و اساس و
رفعتی واجعل لی وزیرا مقتضاسنجه و سنشد عضدک باخیک
فحواسنجه . وزرای صاحب رای . و آصفان کارفرمای برله نه وجهله
مشید . و نه اسلوبله مؤکد اتمشدر اذا اراد الله بالملک خیرا جعل له
وزیرا صالحا ان نسی ذکره وان ذکر اعانه . و بونلرن غیری علماء

راسخین فی العلم دن • كه سربرینك ثبت سجل احوالی انما یخشی الله من عباده
العلماء • ومدار فلكها عالیه ادع الی سبیل ربك بالحكمة والموعظة الحسنة
در • ورسول رب العالمین • حضرت محمد الامین علیه الصلوة والسلام • الی
یوم القیام • بو ایرشلرده علماء امتی كانبیاء بنی اسرائیل وبو نوعك تفضیلنه
من هذا القبیل احادیثه نهایت یوقدر • نه حاجت زیاده قال وقیل •
الحق اهل فتوی • وصاحب تقوی مفتیلر • وناصح وقاضیلر • وصالحلر
اهلیه • دین ودنیایه • نه یوزدن جیسن نظام • وكمال انتظام • ویرمشدر
وسائر اصحاب درایت • خوش تقریر • وارباب فراست • روشن ضمیر در •
وباقی كامل هنرمندلر كه العلم علمان علم الابدان ثم علم الادیان مقتضاسنجه
وتعلموا من النجوم ما تهتدوا به فی البر والبحر مبتغاسنجه • اطباء حاذق
ومنجمین صادق خود • دائره احصادن خارج در • وبونلردن غیری امرا و
نواب • ورؤسا وحجاب • وحشم وخدم • واهل خیرات وكرم ذركه •
نه قلم زبانله تقریر • ونه زبان قلم ایله تحریر اولور • الحق انلرك بو شرفی •
آفتاب كبی ظاهر • وماهتاب كبی باهردر • وبو قدر ورتبه‌دن • وبو فضلدن
كلمشدن • طائفه وحوش وطیور • وقبیله مار ومور كلیا • محروم در • كشف
ایتدی • حاشا وكلا بونلر سبب عزت • وموجب فوقیت • اولا •
زیرا اولا بودر كه اول ایراد اتدوكك قضایا سرجمله مهمله در • وجهت

وجهت كنتوردوكك • معانی غیرمعقوله در • انلركه مبتلای امارت در • دنیا
ایچون سبب عار تدر • صورتده پادشاه • معنیده كدا در • مصراع •
كدا پادشاهست ونامش كداست • وحقیقتده سلطنتلرك هوا •
وقوغوغا در بیت كوس شه خالی وبانك غلغلش دردسرست •
هر كه قانع شد بخشك وتر شه بحر وبرست • افسر مرصع وتاج مكلل •
حقنده كه افسار پرآزر • ودردسر دیمشلر در كه بیت آتش لعلی كه •
تاج خسروانرا زیورست • اخگری بهر خیال خام پختن درسراست •
هر پادشاه كه راعی رعیت • وساعی دین وملت اوله ملكه والی دكلدر •
وشهریار دنیا اولنلر ولیكن فی الحقیقه اكیدن خالی دكلدر • یا مؤمن در
یا كافر ان شر الدواب عند الله الذین كفروا فهم لا یؤمنون مؤمن دخی
یا عادل در یا جائر • جائرك حكمی دخی كافره قریب در • وانلرك وجودی ایله •
مفاخرت غایت غریب در • ارباب قصص اچنده مشهور • وكتب تواریخده •
مسطوردر • كه جمشید بل سلطنت كبرلوه مغ رالنده پایدار • ودولت وتخت
صوری آتش پرستلرك • ودمانده برقرار اولدی • نظم عدل و
انصاف دان نه كفرونه دین • آنچه درحفظ ملك دركارست •
عدل بی دین نظام عالم را • بهتر از ظلم پادشاه دیندارست • پس
مجرد سلطنتله افتخار ایدنلر ان الله یأمركم ان تؤدوا الامانات الی اهلها

آیینه‌دن غافللردر الیس لی ملک مصر وهذه الانهار تجری من تحتی حکمنک تحتنده
داخللردر. تسویل القاء شیطانی برله مغرور. وتعویل هوای نفسانی ایله مغرور
اولوب ان الانسان لیطغی ان رآه استغنی وصف واقعلری یعدهم ویمنیهم
وما یعدهم الشیطان الا غرورا عنوان صفتلری در نظم بران ای خداوند
با آفرین. برادر بود پادشاهی و دین. نه بی تخت شاهی بود دین بپای
نه بی دین بود پادشاهی بجای. نه از پادشه بی نیازست دین. نه بی دین
بود شاه را آفرین. بونی فهم ایتمزلری که مظلوملرک. ناوک آهی دود دماک سحرگاهی
آتش کبی کارگر. وسهم القضا کبی پرگذردر بیت ترصیفیان که گشاد
از کمان. بگذرد از نه سپر آسمان لمؤلفه دم اولور آتش آهین دود مظلوم
یقردار ودیاری نیته کیم موم. واول شهریار نامدار. وجهاندار کامکار که
مؤمن وعادل در. بهمین زمانمزده اولان سلطان دریادل. وصاحب
قرآن حماظل در. که معدلت انوشروانه معادل. وکرمتده اسکندر کیبی.
ستانه حاکمدر. لمؤلفه ختم اولیدر آنده چون عز و علا.
مهدی آخر زمان درسم نولا. لطفی درکاسنده قول فغفور فور.
قهری صحراسنده بک تیمور مور. خرمن جودنده خاقان خوشه چین.
خاتمنده ملک جم زیرنگین. جودنه برقطره بحر بی کران. نخل قدری اوزره
گردون آشیان. همیشه همت بلندی احیاء معالم شریعت. واعلاء

واعلای اعلام سنت در. ودوام غربت ارجمندی. قهر اعدای دین ودولت
وقطع وقمع قطاع ملک وملت در مصراع واشاره فی کل بیتی شواهد
لازال عن ان یکون مؤیدا من السماء ومنصورا علی الاعداء نظم
خدایا تا جهان آب ورنگست. جهان را خاص این صاحب قران کن.
فلک را دور گیتی را درنگست. فلک را یار این کشورستان کن.
ممتع دارش از بخت وجوانی. ز عمر خیرش فزون ده زندگانی.
مبادا دولت از بالین او دور. مبادا تاج را بی فرق او نور.
فراخی باد از اقبالش جهان را. ز عدلش سربلندی آسمان را.
وآنلرکه وزراء صاحب رأی. وامرای کارفرمای در. اکثری
وزر وزارتله گرفتار. وخسر خسارتله شهره روزگار در. فهم وفراستدن
دور وفکر وکیاستدن مهجوردر یحسبون انهم یحسنون صنعا قانی بر وزیر
صاحب تدبیرکه. وبر مشیر بی تزویرکه ظالمک ظلمنه مانع. ومظلومه
معین ونافع اولوب انصر اخاک ظالما او مظلوما حدیثنده داخل اولا
جناب رفعت مآبی. پادشاه ومملکته خیرخواه. وباب عزت مآبی
فقرا وغربایه پناه اولا. زیرا غربا اگر عابد در. وگر فاجر. اگر مؤمن در
اگر کافر. ناله وانینلری. وفریاد وحنینلری مؤثر در بیت
شعله که از شمع زبانکش بود. آن همه موهست که آتش بود.

زیرا اول مراسم مردی برله موصوف ۰ ومعالم جوانمردی ایله معروف
کرکدر ۰ وهمنشین علماء پاک اعتقاد ۰ وقرین امراء روشن نهاد اولا که ۰
ترقی العقلاء بمجالسة الاخیار جهان دیده وکار آزموده پیرلرله اوتوره
طوره که الشیخ فی قومه کالنبی فی امته خودرای ۰ وخودپسند ۰ وخودبین
بی فکر وبی رای وبی تمکین اولمیه نظم تا خردمند که بر قاعدهٔ طبع رود
همه آداب وی افتد زره صدق وصفا ۰ لیک بخرد که بدستور خرد کار کند
شود از حسن کیاست ادب آموز دواب ۰ علم وحکمت مهترلری وفضل و
همت سرورلری ۰ دیمشلردر که ۰ سلطنت فلک کردار ۰ بر خیمه طبقه وسایه
واردر ۰ آنوک ستون استواری ۰ وزیر دین دار وسعادت مداردر ۰ ۰
وسائر امرا ونواب ۰ ورؤسا وحجاب ۰ اول خیمهٔ شرف نصابه اوتاد
واطناب درلر ۰ مبارکه خیمه بوک کاه وبراعتمادی ۰ رفیع القدر ۰ وعالی بنا اولا ۰
قدر ومنزلتده ۰ ورتبت ورفعتده ۰ اول خیمهٔ مهر وماه مه قرین ۰ وهمسایهٔ علیین ۰
اولور ۰ واطناب شرف پیوندی ۰ سلسلهٔ زمان کبی ممتد ۰ واوتاد جهان
کیری ۰ انجم آسمان کبی مشتد اولور ۰ الحق بو اوصافله معلوم ۰ وبو الطافله
موسوم ۰ روزکارده ۰ ودار ودیارده ۰ وزیر عطارد فطنت ۰ وصاحب
مشتری رفعت ۰ وآصف جم منزلت درکه ۰ رأی رزین خورشیددن انوردر
وفکر متینی آسماندن برتردر ۰ رأی صائبی ۰ وفکر ثاقبی ۰ زنک شک وظنونی

ظنونی ۰ وزنک وهم وغیوانی مصقل یقین ۰ ومجلاء تحسین برله آیینهٔ افکار
دن ۰ وچهرهٔ انظاردن پاک ایلر ۰ وجیب استار مخباتی ۰ وبرقع اسرار
مکتوماتی دست ادراکله چاک ایلر نظم خبرهایی که پس پرده ون از اثر است
بکشف خاطر او واضح است ۰ نه در شمشیر کو چون صبح بسته ۰ مخالف
چون شفق در خون نشسته ۰ زهی آصف سلیمان زمان که ۰ مرآنده که مراد
ایدنه ۰ نیروی فضل وحکمت ۰ ویارای علم ومعرفت برله ۰ افکار بدیعهٔ عیسی ۰
ضمیر منیر فلک نظیرندن که صورت صرح ممرد من قواریردر ۰ کفجوایهٔ روب ۰
قبل ان یرتد الیک طرفک حاضر وقت وحال ایلر ۰ منیتهٔ کم وصفنده ۰
ونعتیش در لمؤلفه فکر رای حالک معمار یدر ۰ عون حق برافشده دون کوخا
بنده قلمشدر سخاسی حاتمه ستی ۰ نجه حاتم جلد اهل عالیه ۰ امردین حامی مقتدر
اول ۰ اول سعیدن لایق خلقت دراول لاتغرو من عطی ان یجود ومن وسعی
ان یسود وآنکه مفتخردر ۰ آنکه دانیقی احوالی معلوم در ۰ وکفتار وکردار
لری مفهوم در ۰ فی زماننا اکثری ورثوا الکتاب یاخذون عرض هذا الادنی
آیینهٔ ماصدق دوشمشلردر ۰ کیمی جاهل در ۰ وکیمی علیه عیز عاقل در ۰ حقی لباس
باطلده ۰ وباطلی کسوت حقده ۰ حکم مطلقی مقیدده ۰ وامر مقیدی مطلقده ۰
کوسترلر ذلة العالم ذلة العالم حدیثندن مکرکم مربی ۰ غافل در ۰
سلاطین وامراء ملازمت ایده وب ۰ شعارلری صدق الامیر اولمشدر

وهر بری منصب اعلی ده • وصدر معلاده مکرم وسردارکن • قاپولرنه یوز
سورملکه خوار وحقیر اولمش در • مؤلف • سرتسر مرکوار وعقلیست از
مکر وحیل • مفتی مارا که دستار معقد در سرست • نه کم سابقده بعض قاضیلرک
واجاهل قبا حتلرینک ذکری کچمش در • جهل منکری تفوق اقران • وقبول
سلطان در • وحدیثده وارد درکه • یکون فی آخر الزمان عباد جهال وعلماء
فساق نعوذ بالله من سوء الاخلاق • بیت • کرشة مهب الریاح ساقطة •
لا تستقر علی حال من القلق • مکر که عصرنا بونلرک اچنده مستثنی حضرت
شیخ الاسلام • جمال الانام • الحسیب النسیب النجیب • الادیب • ناصر الاسلام
والمسلمین • حجة الحق علی الخلق اجمعین مفتی مزاولا • بیت • لکل زمان واحد یقتدی
وهذا زمان هو لاسک واحد • واونلرک قاضیلر در • مال وجاه ایچون متقاضی
لردر حدیثده کلمشدرکه • القضاة ثلث قاضیان فی النار وقاض فی الجنة •
زیرا جاهل ایسه • یا علیه غیر عامل ایسه • اهل نار در • واشر الشرار در • ورئیس العباد
صاحب مرصاد العباد • نجم دایه قدس سره • شویله یازرکه • اما آنکه در بهشت
است • اشارت بآنست که خود در بهشت قاضی است • بوسببدن خواجه عالم
صلی الله علیه وسلم بویررکه • من جعل قاضیا فقد ذبح بغیر سکین • اکثر میل وحابا
وجهل وهوا ایله حکم ایدر • باطلی صورت حقده • تحریر ایدرلر • مال هوا رشده • وحق
اسلام ده تزویر ایدرلر • وابرام امرالله اوقاف فقرا ای تغییر ایدرلر • واخذ

واخذ رشوت ایلیوب حقدن کوز وکرا اولور • وخصمینک بری اکا بردن
اولسه • آنونک مرادی اوزره اقاویل ضعیفه بولورلر • حکم قاضی ایله قوی
اولور • دیو حجت کتوررلر • بلکه مذاهب اربعه دن خارج حکم ایلیوب
شرعی اورتادن کتوررلر • لهم اعین لا یبصرون بها ولهم آذان لا یسمعون بها
واکی طرف اکا بردن اولسه • مسئله مشکل در دیو حیران قالورلر • وطوبده
عاجز وبی درمان اولورلر • قاضینک رشوتمه آنورلر • قال فی العمادیة
القاضی اذا اخذ القضاء برشوة هل یصیر قاضیا اختلف فیه المشایخ والصحیح
انه لا یصیر قاضیا ولو قضی لا ینفذ قضاؤه • حتی برات اقچه سی دیو ویردکلری
شبهه رشوت مقرر در • وطلب قضا اتدکلری • وملازمت • وبلا چکدکلری
داخی عظیم منکر در • قال فی جامع الفصولین • ولو قلد القضاء وهو من اهله وغیره
افضل منه فقد اساء • اداب قاضی ده یازرلرکه • سوی بین الخصمین جلوسا
واقبالا ولا یلقن احدهما حجته ولا یشهد فی وجهه لانه اغراء علی خصمه ولا
یمزح مطلقا لانه یزیل مهابة القضاء • ینه کندو ارحل اتمزلر • ورشوت امیدی
اولدوغی محلده حکمی تأخیر ایدرلر • ورشوته هدیه عنوان ویروب تزویر ایدرلر
اما شافعی رضی الله تعالی عنه بیوررکه • بیت • اذا اتت الهدیة دار قوم •
تطایرت الامانة من کواها • وابن عمردن رضی الله عنهما مرویدرکه • لعن رسول
صلی الله علیه وسلم الراشی والمرتشی • والحاصل بو طائفه نک قباحتی

نهایت. وقضایجنه غایت یوقدر. برمقداری مناظره سابقده کچمش در
التکرار لایجوز اگرکال دیانتله موصوف. وفرید صیانتله معروف. ودینه
معین وناصر. وحقه مشیر وظهیر. سیف زمانه واراییه. قاضی القضاة شهریار
کیتی ستان. ووالی الولاة صاحب قران دوران در. عظم الله تعالی
قدره. ویسر بالسعادة والخیر امره. مؤلفه کربرخسرو طفل کبی لوح دلندن
احکام قصاسر قدرا وکرنه لایق. نظم امروز در بسیط جهان با وجود او
آیین داوری وکری زانی رسد. حیف وی از ثری بثریا رسیده باد.
پیوسته تا ثری به ثریا نمی رسد. واعظلرک وایسفی اغلبی عظ انفسک ثم عظ
الخلایق والا فاستحی منی حدیثندن غافللردر. کبر مقتا عند الله ان تقولوا
ما لا تفعلون آیتیک حکمنه داخللردر. سید الانام علیه الصلوة والسلام
بیوررکه مررت لیلة اسری بقوم تقرض شفاههم بمقاریض من نار فقلت یا
جبرئیل من هؤلاء قال هم خطباء امتک یقولون ما لا یفعلون وبونلرک چوغی
قصاص ومفتردر. وخراص ومعتبردر. قرآنک نه متشابهن بیلورلر نه محکمین. نه
ناسخین بیلورلر نه منسوخین. قرآنی کندو رایلری [illegible] ایله تفسیر ایدرلر. من فسر
القرآن برأیه فقد کفر وعیدندن ایمن اولوب کورلرلر. ودین طمع برله کریدر
امیوب. دوزخ [illegible] خطبه لرده شکار کیرکلر ایدوب. خلایقک اقبالینه و
مال ومنالینه اومرلر. بیت کی شود عالی فقاش کرخسی برسیند است.

کی

کی شود پایه بلند کش کرسی برمنبرست. کذلک احادیثک وافینه موقوفین بلور
لر نه مرسلین. نه منقطعن فرق ایدرلر نه معضلین. متواتر ومشهورین قورلر.
ضعیف ومرفوعین برهان ایدرلر. صحاح وحسانی ترک ایدیوب. مجهول و
موضوعین بیان ایدرلر. نعوذ بالله من شرور هذا القوم قیل وقالوا اقبال خلایق
وکشف احوال مال اصامت وناطق دارلر. خلطوا عملا صالحا وآخر سیئا
عزیمتلری تمت لرنه کوره. وقدرتری قوتلرنه کوره در. بوسینه بزرک در.
بیت عزلت خانیشی وجوع وسهر. این بود عمده خصال بشر. واذکرکه
سائرامرا ونواب. ورؤسا وحجاب در. ومباشران کار. وعمال دیار در
سرجمله فسقه وفجره. وظلمه وکفره در. بوسببدن دیشلردرکه بیت
کاوان وخران بار بردار. به زآدمیان مردم آزار. مخایف بی
داورلرندن فقرا، واهل عالم قبه آسمانه. وصیاح وصراخ اولادادم
صماخ کاخ کیوانه ایرشمشدر. وچهره افلاک صفحه خاک ینکی. دوماتم زدهلرن
وبخار الملزندن نیلوبانشدر. عیون غبراوان جیحون وسیحون کبی قان
یاشلر روان اولوب. جهان جور وقهرلرندن وزجر جور زهرلرندن اودلره
یانمشدر. بیت اگر بود جامع جمله عیوب. حیف بود در حق او ظن خوب
خدمت سلطانیده. ومصلحت خاقانیده سعی وروشلری سراسر حیله در
وخدیعه وجد ودورشلری. فی نفس الامر کسراب بقیعه. رسوم امن وامانی

ونقوشی قرار واطلسلرینی صحیفهٔ روزکاردن • وصفحهٔ دار ودیاردن
کلیا حک اتشلردر • اکر دیرسکوز که • بونلر ملک ودولته • ودین وملته •
معین ومعاونلردر • پس بو بزرک حقنده • بانیسزا کلام • ونا روا پیام • مناسب
اهل اسلام دکلدر • جواب اولدر که رسول علیه السلام بیورمشدر که •
ان الله لیؤید هذا الدین بالرجل الفاجر پس تأیید دین وملت ایلکدن
آنلره فضیلت کلمز • وناصر ملک ودولت اولمقدن آنلره عزت حاصل اولمز
وآنلرکم سنی عصرنا • وقارد عصرنا • اصحاب طبابت ونجوم در • لایق طرد و
مستحق رجوم در • مربی بقرط زمان وسقراط دوران کچوب قیل وقالکسه لر
قلی قلدن یاروب • نبض موردن وشریانی زنبوردن احوال سویلر •
وقانون شفاده بو سینا • واسباب علاجنده ابن زکریا کچنوب •
دوار افلاکه • ورعشهٔ آفتابه • وتشنج خاکه • واستحاره آبه • علاج ایده رز •
درلورلر • اما آسماندن ریسمانینی • وزمیندن آسمانینی فرق اتمزلر •
مؤلفه نوش دارو دردی زهرا جز طرز طبیب • صاکه مارجانی سیتاندر
میر مار سیاتمز • اکرچه کم دم احیاده مسیح الوقت کچنورلر • لکن مسیح الدجال در
اتم مرادلری • وکفر بناورلری همین خلایقدن جلب اموال در • نته کم مثنوی
مولویده • واول کتاب معنویده • حضرت مولانا قدس الله سره الشریف •
وشرفه بانواع التشریف بیورر نظم کفت مرداروکه ایشان کرده اند •

آن عمارت نیست ویران کرده اند • بی خبر بودند از احوال درون •
استعیذ الله مما یفترون • عالیجناب حضرت سید السبطین • اعنی من هو
لنبینا قرة العین • الامین المؤتمن • جناب امام حسین رضی الله تعالی عنه واسلافه
واحسن الیه • واخلافه بو طائفه ناخالفه نوک جهالتی • وراه علاج وتجربه ده
ضلالتی اجلندن بیورمشدر که رحم الله اقواما لا یعرفون الملیح من البلیح
لمؤلفه عاقلسک ایله تمام احتراز • نیمه قوریمه طبیب آدمی • خلط طعامم
کی آزیدی • تن بوزوب جکیه تا جان سیغمی • وشونلر که نجوم ایله حکم ایدرلر
واوضاع فلکیدن سویلرلر • اخوان الشیاطین • واصحاب کهانته یارو
قرین در • اکرچه کم هو الذی جعل الشمس ضیاء والقمر نورا وقدره منازل
لتعلموا عدد السنین والحساب آیتی پیشوای قیل وقال ایدینورلر • وامیر المؤمنین
عمر الفاروق رضی الله تعالی عنه تعلموا من النجوم ما تهتدوا به فی البر والبحر
قولنی مقتدای جواب وسؤال قلنورلر • اما بر درجه‌ده توغلک دقایقنده
توغل ایدرلر • واثبات خیر وشر • واحکام قضا وقدرده بر رسمه نحو توسل
ایدرلر که • کویا مؤثر حقیقی آنلرک یانینده نجوم آسمان در • نه خالق جهان بیت
بکیر طرزه یکریی وقصه مخوان • که سعد ونحس تأثیر زهره وزحل است •
من صدق منجما فیما یقول من الغیب فقد کفر بآیات الله حدیثیندن مسلمانلره
غفلت ویررلر • وابواب راه هدایت • ومعالم خیر وشره دلالت ایدکی

دیوب مؤمنلری منزل ضلالته چکرلر بیت مرزه میکوید منجم ژاژ میخاید حکیم
مرد وار تحقیق حال اگر مینداو باورست حضرت مصطفی علیه من الصلوات
ما اصفی بویرمشلردرکه اخاف علی امتی ثلاثا حیف الائمة والایمان بالنجوم و
تکذیب بالقدر فآوا اثار خانیسه ده دیمشلردر که رجل راد ان یتعلم
النجوم قالوا ان کان یتعلم مقدارا یعرف مواقیت الصلوة والقبلة
لا باس به وما سوی ذلک حرام بیت وصف رخسارهٔ خورشید ز خفاش
مپرس که درین آینه صاحب نظران حیرانند اگر احکام نجومه اعتقاد واقوال
منجمه اعتقاد اولسه ایدی احوال عزه موقوف مشهود اولمزدی وگفتار
اهل نجوم بو خصوصده مردود اولمزدی کلا انهم عن ربهم یومئذ لمحجوبون
هر کیم بونلره متابعت ایدر حایم و هایم در و هرکیم بو طائفه ایله متابعت ایلر
خاسر و نادم در طاق رواق گردون و سپهر پر مهر بوقلمون احاطهٔ
فکرتدن بیرون و دایرهٔ حیرتدن افزوندر بیت نه هیچ عقل بر اشکال
دور او واقف نه هیچ دیده بر اسرار حکم او بینا است حیف شول عمر گرانمایه
و عقل ملک پایه که تقلید اقلیدس و مجسطی المیوب تمثل و مایلک دخول و
حاللک فکرنده مرور ایدی و منتهی حاویک ذکرنده عبور ایلدی بیت
کمن عمر ضایع بافسوس حیف که مهلت عزیزست والوقت سیف
مثلا کواکب سبعهٔ سیاره نک هر فلک تدویری یا عطارد ک خصوصا
خصوصا فلک مدیری وارمش یا دگل ایش فلک آفتابده خارج المرکز
اتودیرد کلرنه فلک زهره و مریخ و مشتری و زحل ده حایل دیمشلر
و جمیع افلاکده مثل لشتیا اتدکلرنه فلک قمرده مایل دیمشلر یا دیمشلرنه
معیندر علی الخصوص طائفه نک اغلب گفتاری ظنون واوهامدر
واکثرها بالافتخاری بری برینه مخالف و ناتمامدر مثلا فلک ثوابت
بطلیوث مهلوپس یانندهٔ سینه ششیه حسابنجه او توز التی بیک یلده بر دور
ایدر ابن اعلم و نصیر طوسی یانندهٔ یگرمی بش بیک داخی ایکی یوز یلده
بر دور ایدر و محی الدین المغربی یانندهٔ یگرمی اوچ بیک یل داخی یوز
التمش دری یلده بر دورین تمام ایدر رباعی ای دوست مکن کوشش بحکام
نجوم پابند مشو چو صید در دام نجوم آن رفت که بود کشف در پیش بنی
امروز نمانده است جز نام نجوم الحق نه حصر افلاکده و تعیینلری وار در نه
وضع مرکز حاکده تعیینلری بیت چیت این سقف بلند و سادهٔ بسیار
نقش زین معما هیچ دانا در جهان آگاه نیست اذا السماء انفطرت
نصی تاویل واذا النجوم انتثرت حکمی تبدیل ایدوب افلاک خرق والتیام
و نجوم کسر و انتقاصه قابل دکلدر دیرلر لیاکلون اموال الناس بالباطل
ویصدون عن سبیل الله بیت در کارخانهٔ که ره عقل و فکر نیست
فهم ضعیف رای فضولی چرا کند باقی علوم ریاضیه نوک احوالی

وفنون حدسیه نوک مالی . داخی بو یوزدن ملاحظه اولنه . وشونلرکه مدرسین
علوم رسمیه در . اسیر اعتبارات واضافات اسمیه در . آسایش جان ودلی
آرایش آب وگلده فهم ایدرلر . وعزّ ورتبتی . وقدر ورفعتی . منصب وجاه
وقبا وکلاهده ملاحظه قلورلر . بیت قدر مجموعهٔ گل مرغ سحر داند وبس
نه هران کو ورقی خواند معنی دانست . اکثر نظاری محال معدوم لک وجود
احتماله . وخیال موهومک امکان ووقوعنه فرض محاله . مدعای خصمک پسندیدن
ردّ . وادلّه سنک پسندیدن سدّ ایدوب . اهل عرفانه ایراد مناقضه
واصحاب ایقانه القاء معارضه المیوب . ترهات ومهملات سویلمک در .
نظم الا فقهاء هذا العصر طرّا . اضاعوا العلم واشتغلوا بلم لم . اذا لاقیتهم
لم تلق منهم . سوی الحرفین لم لانسلّم . القصه بو نوع مناقب ومثالبی مجلس
نامیده ذکر اولنمش در . التکرار لیس بلا فائده . پس تطویل کلامه ناسی تصدیع
معقول . وتحریر مرام ایله مداد وقرطاسی تضییع معقول کل در . فی التطویل
لا طائل والاشارة تکفی العاقل . بیت ذره دن خورشید تابان
اکلنور . قطره دن دریای عمّان اکلنور . وآنلرکه روزگارمزده خواجه‌لر
وتجارت وغنا کتابنه دیباچه‌لردر . بندهٔ دینار ودرم در . صنکوزکه خواجهٔ
احسان وکرم . احسن کما احسن الله الیک نکته سندن غافل‌لردر .
اللهم اعط لکل منفق خلفا ولکل ممسک تلفا قضیه سنه جاهل‌لردر مالک

مالک خزاین وصاحب دفاین اولدوق دویوب بیره وگوکه صیغمزلر .
بیت لعل وزر مرو از جای دگر پیش آر . که کوه راصد ازین
سنک درکمرست . همین روز وشب ایشلری دنیا مالنی جمع کنز ایتمکدر
وهر زمانده اهل انفاقه تلف وسرف ایله طعن وطنز ایتمکدر . ان الله لا یحب
المسرفین ولا تبسطها کل البسط فتقعد ملوما محسورا آیتلرینی پیشوا ایدنورلر
بیت ای لب امساک کز انفاق به . مال حق را جز بامر حق مده اشارت
لرنی مقتدا قلورلر . حبّ دنیا کوکلرینی مغلوب . وفکر وسودا عقل‌لرنی
مسلوب ایتمش در . والذین یکنزون الذهب والفضة ولا ینفقونها فی سبیل الله
فبشرهم بعذاب الیم یوم یحمی علیها فی نار جهنم فتکوی بها جباههم وجنوبهم
وظهورهم هذا ما کنزتم لانفسکم فذوقوا ما کنتم تکنزون آیتنوک تهدیدین حیثیت
اتمزلر من ترک صفراء وبیضاء کوی بها حدیثنک تشدیدن . دهشت اتمزلر
حال خستهٔ ن یوز طعن ولوم زر تکلیفین اورسک کاهل . وخرج‌لکی بربی
حول در . وقت انفاق وایثار ده . الکرندن بانمرنه بک سیلق بولدر .
بیت احوال گنج قارون که ایام داد بر باد . با غنچه باز کوئید تا زر نهان
ندارد دیگر گنج قارون که فرو میرود از قهر هنوز . خوانده باشی که
کوهم از غیرت درویشانست . وبو طائفه نک جیشه دن بعضی که یوز درد
ومحنته . وبک پشیمانی وحسرته . اوقاف خیرات ورباط وخانات

که یارلر. دنیایه فزیده رغبت ایتمزلر. و مالرینه ارتباط و محبت ایتمزلر
علاقه سی بزدن منقطع اولمسون درلر. مفارقتی فکر ایدن. نه ایده جکلرین
بلمیوب هر زمانده. غصه یرلر بیت چه دوزخی چه بهشتی چه آدمی چه
پری. بمذهب همه کفر طریقت امساک. حضوری مال دنیا ایله. و سروری
فکر سودا ایله ملاحظه ایدرلر بیت ای که میبنی داری ازز زینت
کوهر کرمباش. آخرت کبریت احمر به زطین اصفرست. والحاصل مال و
منالی درد و محنت ایله تحصیل ایدرلر. و غم و حسرتله قویوب کیدرلر.
الحق اول طلرک حقنده بو خطاب مستطاب. بیان حسب حالکافی در
لو انتم تملكون خزاين رحمة ربي اذا لامسكتم خشية الانفاق نظم
دل درجهان مبند که یاریست بی وفا. جامیست بی شراب و شرابست
بی صفا. نوشش مجوش که زهر افعیست درعقب. خمرش مخور که رنج خمارست
در قفا. نقش گری مجوی که الدار قد خلت. نام هنر مپرس که اربع قد عفا
اول طوث نهاد. و ناپاک اعتقادلرک تجنبات طباعی. بیاننده تجنیبات
پاکیزه برلر. بو بیت دلپذیر خوش دوشمش در بیت کرم بباغ ارم
کرم بود و کرم بخورد. بگوش هر که بگفتم کرم بگفت کرم. سائر هوام کالهوای
وکناس حچ [illegible] پنیناسی خود یاد ایتمک اولمز. که خباثت ذات و نجاست
صفاتده. مربی مشهور جهان. و منفور انس و جان اولمش در. تموث اری برکو

مرتبه ده در که سبیل انهار و میاه بحارله پاک اولمق میسر. و طهارت بولمق متصور
دکلدر. و روایح منتنه شیم ذمیمه سیندن. جوف چرخ برین مملودر. و زهرآ
جان سپستان خبث نیه سیندن. کاسه صحن زمین طوپطلودر. ارقم کبی ظاهرلری
لطف و لینت اوزره. و باطنلری لسع و خبث طینت اوزره. هر بیک
وفاقی نفاق. و نفاقی شقاق. وثاقی بی وثوق. حقوقی بر عقوق بیت
عفت الدار بعد عافية. فاسئلوا حالها عن الاطلال. ثم قال من قال رحمه الله
الملك المتعال فهذا زمان قد تقوضت فيه سلاليم الاسلام وودعت امان الامان
وفدت ملة الملة وتكدرت شريعة الشريعة واشتبهت طرق الطريقة
وانقطعت ارحام الرحم وضعفت سواعد المساعدة وانحسمت مواد المودة
وتطايرت شرارة الشر وطلع فجر الفجور وغاب شفق الشفقة الى آخره
القصه بو جهدن صکره شول رسوم سلطنت که بی شیطنت و اول قوانین
امارت که باعث ارتداد جمیع قبایل وحوش و طیور. وطوایف مار و مور. و ذوق
دد و دام. و زهر هوام سوام مابینده بر وجهله کمال نظام و انتظام. و قیام و
قوام اوزره جاری در. که ذریات آدم اچنده اول رسمله رعایت رعیت
و حمایت و حمیت میسر دکلدر. و اولاد انسان ارسنده اول یوزدن.
شفقت و مرحمت. و عنایت و همت صورت بغلمق متصور دکلدر. اکر
انصاف نظر اوله. زنبورلرک حالی مثال اکون. و بو خصوص ده استدلال

ایچون کاسیفی در . که اول ضعیف الترکیب اسلوب شاهی . وآیین پادشاهی
ده نه زیبا ترتیب . ونه رسم مواسا وترحیب اوزره عامل در . معدلت
کسترلکده . ورعیت پرورلکده . تحت حکومتنده اولنلره . الطاف و
اعطافی نجه شامل وکامل در . الحق آنوک عدل وداودیسی . ورعایاسنک
اتباع وانقیادی . زائد الوصف در . اکر سقالریدر . وکر جلابلریدر .
وکر سرهنکلریدر . وکر بوابلریدر . روز وشب جمله سی عملده بی جدل .
وخدمتده ساعی بی بدل . غایت مافی الباب بنی آدمک اول موره تمام شعوری
واول احواله کامل وقوفی اولمیه . بو سببدندر که . حضرت سلیمان نبی
علیه السلام وعلی نبینا . وادی نملدن مرور ایدرکن . وجنودی جنده سپاه جمهور
ایدرکن . سپهسالار مورلرن سپاه رعیته کمال مرحمت . ومزید شفقتدن
حمایت کوستروب ایتدی که . یا ایها النمل ادخلوا مساکنکم لا یحطمنکم سلیمان
وجنوده وهم لا یشعرون خلقت آدمدن بلکه ابتدای عالمدن الی یومنا هذا
حیوانات ایچنده سریرت شهریاری برقرار . وسیرت سپهسالاری ایسه کر
در . نه آیینلرنده فتنه وخلل . ونه قانونلرنده خدعه وعلل . نه شرعلرنده
بدعت . نه بیعتلرنده ضیعت بیت من نمیدانم چنین احوال اخوان جهت
فی نبوت می توانم کفتنش نی ساحری . بو قدر واردر که . سلاطین انسان
کبی ان الملوک الارض شرقا وغربا ویأخذون کل سفینة غصبا دیوب

دیوب ظلم وعداوتده . وحیف وطغیانده افتخار اتمزلر . واول که منجم وطبیب در
اول اخی حیوانات ایچنده غایت غریب در . ونهایتده عجیب در . زیرا
منجمدن حکم معقول ومشروع . وقول مقبول ومطبوع . ساعات لیل ونهارده
واوقات روزکارده . وقوف در . وسایر احکامنک اکثری خودفشار .
وباقی اقوالنک اغلبی خودلی اعتبار در . سنک بو قدر که بو خصوصده
خود . خروس ان اعلم . وبو بابده آندن مسلم کسنه اولمز . نه اصطرلاب و
نه ذات الکرسی . نه ربع دائره ونه آلات توسی . نه روز وروشن
نه شب تار . لیل ونهار عالم الاوقات والساعات . ومؤذن الطاعات
والجماعات در . بو اجلدن سید الانام . علیه السلام . بویورمشدر که .
ثلثة اصوات یحبها الله تعالی صوت الدیک وصوت الذی یقرأ القرآن
وصوت المستغفرین بالاسحار لولاقه چون یا کلدی خروس وقتی ایله
قلدی حق آفرینی یا توسی . واول طبابت که معرفت دارودر صحت
ومباشرت دوای علتدر . اول اخی قانون شفا . واتفاق اطبا والبا موجبنجه
حیوانات حقنده مسلم در . زیرا اساس کل دوا احتما در . یعنی تقلیل اکل وشرب
طعام وما در . نته کم شیخ نظامی علیه الرحمه بیت زکم خوردن کسی را تب
نکیرد . ز پرخوردن بروزی صد بمیرد . وحکما دیمشدر که الجوع رأس
العلاج والتخمة مادة الخراج اکثر امراض واغلب اعراض غلبه اخلاط طعا

اختلاط وافراطندن • وعدم احتما واحتیاطندن اولور که • طوایف بنی آدم
انوکله مبتلادر • واول سببدن هر زمانده تن لری هدف سهام امراض وبلا
نظم سالها هرچه خواهی کردی • عمرها هرچه خواستی خوردی • هست آخر زان
ذخیره تو • جز دل تار ونفس تیرهٔ تو • دو سه روزی بلی بدندان گیر •
راه مردان وار جندان گیر • بهرنای گلو وطبل شکم • چند باشی بچنگ
غصه ودرم • نای خالی بیاست وطبل تهی • چند در نای وطبل لقمه نهی •
تا توان نای را نسازی تنگ • نشوی در جهان بلند آهنگ • تا برین طبل
تازه باشد پوست • نرسد صیت تو بدشمن ودوست • پیش از ان کت
اجل بگیرد نای • برنی طبل ازین سپنج سرای • شو علم در فنا وفقر قدم • نه ملک
قدم بطبل وعلم • قبایل حیوانات بو معنایه تام مشاهده اید وب • هر زمانده
اکل وشرب خصوصنده وجابجه اید وب • طعامدن سد رمقه قانع لردر •
وانواع نوم غیر طامع لردر • فلاجرم تا سقام جسمانی دن • ومحنت آلام
طبع هیولانی دن • اکثر اوقات بری اولوب طبیب وعلاجه ازمحتاج لردر •
حکیم عراقی ایتدی بانکمده خطا ایلدک • وحق صریحه مخالف سویلدک اگر حیوانات
قناعت واحتمایله موصوف • وصبر علی الطعام والمایه معروف اولسایدی •
حق جل وعلا طائفهٔ انسانه ن کثرت اکل وشربله گرفتار اولنلره • وذریات آدم
دن شره حرصله خوار وزار اولنلر حقنده **یأکلون کما تأکل الانعام** سیوروب
الناندن

بیوروب انساندن اول طائفهٔ حیوانه نسبت اتمزدی • وکثرت اکل وشره
سنره بگزتمزدی • کشف ایتدی آیت کریمه دن اولکه منصوص در • حیوان
مخصوص در • که اول قبضهٔ انعام در • انعامک داخی ابتلاسی • وعدم احتمایه
سنرک تکلیف شاقه گوزلمیتدن در • وتحمیلات مالا طاقه گوز شدتندندر • هر زمانده
زجر وقهر گوزدن ناتوانلردر • وهر مکانده ضرب وطعنگزدن خسته جانلردر فلاجرم
بارگرانلر گوزه طاقت وحل سبکرانلر گوزه استطاعت ایچون • وفرط
علفله استنصار • وکثرت اکله استظهار ایدوب تحصیل قوت • وتکمیل قدرت •
ایدرلر بیت وقت ضرورت چو نماند گریز • دست بگیرد سر شمشیر تیز • حکیم ایتدی
حاشا طائفهٔ حیواندن اول که اهل پرهیزدر • غایتده نادر وعزیزدر • اکثری کمطعام چون
صبری • واداخون جانه جبری • عارنه الری ایرمدکنه دکر • جوع الکلب • وحرص
شرهٔ گرگ ودبه ... دیرسن • بولدوقری وقت شولقدر یرلرکه نه گریزه مجال
ونه ستیزه احتمال بیت هرزمانی که تر احرص آرد • بانگ گرگی دان که ادم مردم خورد
کشف ایتدی کلا • حیوانات اچنده اهل احما کثیر من ان یحصی • وکعدد الحصا بی
والحصی در • نوم متوافره یه • واطعمهٔ متکاثره یه مالک اولوب • لقمه یه قناعت
وصبر مجاعت • ایلمکله نهایت یوقدر • وکر بو طوایف بی شمارک اچنده • صوفیان
طبل خوار • ولقوچو سگ دلان • وهمچو گربه روی شوی سگی • بر قاچ گرفتار
بطن ومعده • واسیر لقمه وطعمه اولنلر • محسوب دکلدر • اولدخی طائفه بنی آدمدن

صوفیلر صفتی . ومجذوب سیرتی در . ونته کم مثنوی مولویده بیورر **بیت** .

دیر باید صوفی اندر روزگار . زان سبب صوفی بود بسیار خوار . وقتی
کم مقال جدال . وقیل وقال جواب سؤال . بو مقامه ایردی . سلطان فلک خلوتی
پسند . وشبستانه عزیمت . وسراپستانه رحلت صورتن کوستردی **بیت**

آهوی شب چو زلف نافه کشی . صدفی شد سپهر غالیه سای . بینه دست روزگار
مشاطه کردار . زلف عنبر شب تاری . سایه وار تار تار . وعالم یوزنه تار مار
ایکچون شانه ٔ مشکین اورمغه سودا ایلدی **لمؤلفه** ز بوی خوش که میزد
باد چالاک . عبیرآمیز گشته نافه ٔ خاک . وینه حبشی چرخ قیرکون وفلک نیلکون .
کشتی لرله . روی دریای بهاری بحر قطرانه دوندرمکچون . انوار آفتاب سپیده
لیل ظلمت نقابدن . سپیه لکلر تعلیق خیالن ایلدی . پس هوای اصحاب جدال
واضطراب ارباب قیل وقال تسکون بولوب . خاکپای سلطانی یه باش اوروب .
خانه لو خانه سنه عزیمت قلدی . خواطر عاشق بی دل . وانکارت لایعقل کبی
اول محفل انجم شمائل طاغلدی **لمؤلفه** ایکچون هرکجه قاتی اغرانم که برده بو
جمعیت اولورکم . قنادیل نور . ومشاعل سرور . ملک مکده رخشان . ورای
فلک ده نور افشان اولوب . عالم بر یوزدن ونسخ ظهور ایتدی صحن
کردون ایچونده کواکب ثواقب رشنون . کویا حوقه ساده چینی آمیزلر . پاریزه
ریزه . بلوری آبگینه لردی **نظم** خیال نور کواکب میان ظلمت شب . چنانکه

چنانکه بر حواصل میان پر غراب . بنات نعش پراکنده بر کران سپهر . چو بیضای
شترمرغ درمیان سراب . شکل ابروی هلالک خیالینه . چهره ٔ بی مثال فلک آیینه
مثالنده سیران ایدن شوریده لر ایدردی که . پهلوان آسمان چنبر دوزانه
برالتون کان . ویا نهال کلدن بر نازک چوکان صنوبر **بیت** تو کفتی خدنگ
دوران تاختن کرد . باندش لعل زین دربیابان **لمؤلفه** مکر سیاره لر
پاره لردر . فلکلر عاشق غمخواره لردر . نه خود خلقی بو فلک سرنکونک . صو
یوزنده یوزر آواره لردر **مجلس ششم در مناظره ٔ حکیم هندوستان با طاوس**
صاحب جولان نیه جولان اوروی طاوس مهر . دوندی صحن عدنه میدان
سپهر گل کبی آچلدی روی کائنات . کلدی عالم اولدی خرم شش جهات .
یعنی آثار سحر اولوب عیان . قلدی شب لعبتلری روین نهان . آچدی طاوس
فلک جون پروبال . وروی انجم وانیسین ارزن مثال صانه سین صبح نشان
بحر وبر . اچلوب طوتدی جهانی سربسر . پس شهریار عالی مقام کنش کبی خوابکاهدن
قیام ایدوب . امر ایلدی که خیام سدره خرامی . بر روضه ٔ دلارا ده .
قوردیلر که دارالسلام اکا سلام ایدردی . اشجار پرازهارنه . وکلزار با انوارنه
نظاره فرطن ایدرلردی که . طاوس جنان برج آسماندن صحن بوستانه اینوب
جولان ایدر **نظم** درختان چون بتان قد برکشیده . زیکدیکر بخوبی سرکشیده
ریاحین برکنار جوی رسته . بآب وتاب دست وروی شسته . الحق

منذن

زمزمهٔ طیور نواسازی • و دمدمهٔ مرغان بلند آوازی • عقول فحولی حیران •
وجان جهانیی • سکران ایدردی نظم طوطی زکلها که شکر خنده دید •
بر سر سبزیش پراکنده دید • آهو و روباه دران مرغزار • نافه بگل داده و
نیفه بخار • جلوه کر از جملهٔ کلها شمال • کل سکش از شاخ کیاهان غزال • •
آب زنرمی شده قاقم نمای • طرفه بود قاقم سنجاب سای • روزن باغ
ازعلم سرخ و زرد • پنجرها ساخته پر لاژورد • فاخته فریاد کنان صبحگاه
فاخته کون کرفلک رایاه • قافله زن یاسمن و کل بهم • قافیه کو قمری و بلبل بهم
عرصهٔ مینا فامده بنفشهٔ مشکین رخسار نسرینه • وعذار یاسمینه عین عبهردن •
حذر • ودم با دسحردن وهم ضرر ایدوب • حب النیل ایله نقطار و تمشدی •
جنون لالده • وجیون شقایق پرژاله ده غلبه دمدن رمد • وانجاد رطوبتدن
برد مشاهده ایدوب • زمردین میل ایله سرمه چکمشدی کویا که کلنار
آتش شعاری قان طوتمشدی • که فصاد صبا نشتر خار ایله عراق اکحل دن •
قصد فصد ایردی • یا خود لعل و یاقوت و مرجان یوتمشدی • که جلا وهوا حجر
الماس دمار ایله شکاف • فانکه قصد ایردی لمؤلفه بیسیح ایدی مولقان
ایدی آب • بو جان ویرردی خوش دل شربت ناب • بکزرکه ن سیمین آب
دفع حرارت ایدوب • بر آبدار اولمشدی • که حکیم روزکار • وطبیب بهار •
کافوری • شربتلر اجرا ردی • ویا کثرت بخاردن تحصیل دوار اتمشدی • که

که قاطع صفرا و دافع سودا اما وردی تقوتع لرله علاج ایلردی • طیور سحری •
ومرغان شجری مجنونر بکیی زمزمهٔ لر • و سرمست لرکبی • دمدمهٔ لرا ملیوب
سماع اصحابنی شیفته • وخسرو اربابنی فریفته ایدردی نظم
فغان ز درد دل ساز و ناله بحرش • کو ست در دل سار علت ساری •
اکر زباده نه بوییی شنید چون یعقوب • چرا بقهقهه خنده بکبک کهساری •
نوای بلبل عاشق شنو ناله چنک • که از محبت کل شد برو هوا داریی •
مده بمجلس کل چنک را مجال که کل • عروس پرده نشین است چنگ بازاری •
دلست غنچه بیکبار سوسن است زبان • بیست ره زربان آوری به دلداری •
القصه آغجلر سایه سینده خیملر • وسراپرده لر قورلدی • ترتیب دیوان سلطانی
وآئین • رسوم صاحب قرانی • مرزایپه کورلدی • بنه شهریار فلکی الشمایل •
وجهاندار ملکی الفضایل • مزاران کره فروصولت • وعزو قدر و دولت بر له معدلت
سریرینه چقوب • کونکبی کرده نه شرف ویردی • وعلما وسادات واصحاب
فضل وسعادات • دیوان خاقانی یه جمع اولوب • کفت وکوی خاص وعام
دهای وهوی دده و دامک غلغلی زمیندن آسمانه ایردی • سماندم قانون قدیم
واشارت شهریار کریم موجبجه • کروه سرهنکان خوش آهنک • وهنادیان •
اهل فرهنک یرییر ندا اتدرکه انس وجاندن • وقبایل حیواندن هرکیمک •
خصومت و دعواسی واردر • سویلسون • وحکومت وشکوایسی واردر عرضه

ایلسون اليوم تجزون بما كنتم تعملون نكركم طاوس صاحب ناموس . مانند
جاسوس . وازدحام نفوس انجنده اوزین نهان اتمش ایدی . بلکه مرد
منکوس صاحب کاوس کبی تخت کما ووسه حسر . بر درخت سایه دارک
التنده وزار وما یوس اتمشدی . سماندم مثال خروس ناموس . جان پراقسوس ایله
باشین قالدروب . فانوس خیال کبی کنده وسین کوستردی سبوح قدوس
رب الملائكة والروح وان ناموس دیوب فسوس ارنغزلر . وناموس کردارزم ایله
ومرغ مانوس صفت . دمدمه لرقلدی . خرامان خرامان یال وباله . وزینت
پرتوباله . وفرخنده جمال . ومزاران رنک واشکال . فلک اشکاله . وصورت
آیینه تمثاله . دیوان خاقانیه دن . جولان ایدی بيت چون عروسان
جلوه کردن ساز کرد . مرپا وجلوه آغاز کرد . پادشاه ایندی بو حریف
خودنمای . وظریف پیکرآرای . که نقوش دیبای زیباسی زنک نگارستان
چین . وغیرت حور خلد برین در . نجه خرم دیارده اولمش در . وبو آرایه
نه مصلحته کلمش در لمؤلفه نه خوش وضع ونه زیبا جنبشی وار . بو پایه ایلرده
نجه بیلیشی وار . آصف منصف زمین خدمته بوسه ویروب . وپای تخت
معدلته باش اوروب ایتدی . بو مرغ پری پیکر . وهمایون فر وملک منظر .
وفلک مخفر . شهریار کوه قاف حضرت سیمرغ کردون مطاف دن رسالته .
واقتباس انوار مهر عدالته کلمشدر . که قبایل طیور کم آزاردن . النده وكالت

وكالت نامه سی . وطوایف بنی آدمه عجایب شکایه سی وار . طاوس ایتدی
کرکنه وکما حوالیسه تعریف . وما فی البالنی توصیف ایدرلر . سماندم دعا دن
آچوب . وثنا کوهرلرین صاچوب بلند آواز ایله بو بیته آغاز ایتدی .
لمؤلفه منت الکه شهپر سبزه مه سرحو . طاوس چرخ کبی بوکون اولدی جلوه کر
روی زمینه زینت ایدوب درلو رنکله . طاوسه دوندی نقش ونکار ایله .
باغلر . کلزار شاخ دم طاوسه کزدی . کم رقص ادروب چمنده ورور .
صحن باغه فر . جولان اوروب دیار کلستانی دور ایدر . طاوسه آب .
کا ولدی بودم سبزه بال وپر . شاه جهانکه خیمه کلرینکی شوقنه طاوس .
باغ عدن یقرلاله وش جکر . طاوس وار دون کون ا وروب جلوه دو تی
دوران ایچنده شاه اولا دونکه ماه وخور . بو بنده احقر دکینه کمتر .
بر ملوک شکسته بال وخسته حال . مفتقر آب وخاکی مفقر المیش . ومفترش
طرباکی مفقر المیش . مرغان پرملال . وطایران بی مجال . طرفندن شکایة
وورد ما فی البال لرندن حكاية . کلدم درلرکه ذریات آدم . بین کلوایف
اهل عالم . که عنوان حاللری ظلوم وجهولدر . وکار وبارلری غفلت وذهولدر .
مزرعنده بو بیچاره لریه . ووردوغله آواره لریه . کنده کا رنده ودار
دیارنده . فارغ البال . وآسوده حال ایکن . کاه کمین لرده پنهان اولوب
وکاه کافرلر عزم میدان ایدوب . قصد جان . وغارت خان ومان ایدر .

بر وجمله خودکا حلقه غرورلری ۰ وخون آتش حلقه سرورلری ۰ واردرکه
فلک گلک ۰ وسیمرغ تنگ دیزلر ۰ کاه کوه لرده وصحرالرده شربت ۰
بهام ۰ وضربت مصادمه آهوان مشکین نافک جگرلرین ۰ خون ایدرلر ۰ وکاه
وادیلرده ۰ ودریالرده شیر نهنگ اثردرها مصافنده ۰ خورد وزبون ایدرلر ۰
مصراع لمؤلفه بیر ایلینک کوکرجنی انیسی ۰ حیله وافسونله ۰ پیتاجان
هوایی دام ۰ وهیچ وافسونله پیتاجان دریای دام ایدرلر مصراع لمؤلفه
بوغدن بیر وکوک ایرجنسی ۰ اگر قعر خاکه ولوج ۰ وگر اوج هوایه خروج ایده وز
خلاصه مجال ۰ ونجاته احتمال یوقدر ۰ برنچه مزدر دردو محنت ایله دست آویز
اطفال ۰ وبرنچه مزوهم وحیرته پایمرد ارزال ولمش در ۰ کیمز اسیر حبس قفس
وکیمزی طعمهٔ هوا وهوس اتمش‌لر نظم آسمان مهری ندارد ورنه کی درد دراو
خارکش بودی گل نازک مزاج ونازنین ۰ گرجهان پاکیزه گوهر بودی وجوهرشناس
خون نکردی لعل رمان درکردن دز ثمین ۰ الحق طائفه انسانک کبر وغروری ۰
وشوروشروری برمرتبه وارمش‌در ۰ بروجهک روز میدان حبابه آلمز
سمای چرخ آسکی ۰ وقت بزان ذمایه صیغرلر ۰ خون روانمزدن لعل بدخشان
ویاقوت رخشان کبی دم لروصعار سوررلر ۰ وزمان حاصل کبی ۰ قاسوق
قاشق ۰ قانمزه ۰ وقطره قطره اشک خون افشانمزه ۰ آشلر یررلر ۰ قانمزه بانمزه
عسل دن احلی واشفی ۰ ولبندن اعلی واصفی در بیت ان کودکان مزاج چه مذهب گرفته‌اند

کش

کش خون ما حلال‌تر از شیر ما درست ۰ تمرکه کاسه کاسه قانمزی لعل مذابه ۰ ودانه دانه
روانمزی ماء درخوشابه صیغرلرو بیت کر بخون مظلم چه باک اوراکه طفل خورد سال
رقص واندا اضطراب مرغ بسمل کرده را ۰ معلوم اولنشکه بوقدر تعدی اکمه
ندن متصدی لردر ۰ وبوتکلو تعدی قلقه نه ایله متادی لردر ۰ اگر فضیلت افضلیت
دعواسین ایدرلرسه ۰ دیوان سلطانیده ۰ ومجلس خاقانیده ۰ علما وسادات
واصحاب سیادات وسعادات محضرنده ۰ عقلی ونقلی ۰ برلیله اثبات ایدهلر
تاکیم تزداخی جان وولدن مطیع ومنقاد ۰ واعتراض وشبهه دن آزاد اوله‌لر
وفضیلت وفرتیلرنه اعتقاد واعتقاد ۰ وقطع نزاع وعناد ایده‌وز ۰ والحاصل
طاوس صاحب جولان بحکایت رنگارنگ مولودیرکبی ۰ دونه دونه تقریر
ایلدی ۰ وقصه پرغصه‌سین ۰ نای دم کش کبی اکلیو اکلیو سویلدی ۰ اتفاق ۰
حکیم هندوستان ۰ اول چمن بوستانده بردرخت سایه دار آلتنده اوتوروب
بومجلسه نظاره قلوردی ۰ وطاوس ارشهر بستانده چوق زمان ساکن اولمغین زبانی
بلوردی ۰ همینا طیروکلوب اوج بابنه بیک سوز وپارله ۰ پرواز واول اعتراضک
جوابنه آغاز ایلیوب ایتدی لمؤلفه حمد اول خدایه کم شب ظلمت نهاددن ۰
صبح منوری کتوروب قلدی پرضیا ۰ کوسترمکه نقوش جهانی کونک یوزین
دورانجه قلدی آیینه کبی جهان نما ۰ ایدوب بیاض چرخی محیط سواد شب ۰
شمع نجومه دیده صفت وردی روشنا ۰ نور محمدیه آچوب کفر ظلمتین ۰

آیین دینی الیدی کون کبی پرضیا . قلدی سواد اعظم قرآنی بحر نور . طالب کوهر
چهر معنیچون مهر آتشنا . شاه جهانک تحت عدالتنده روز و شب انصاف ولطف
مسند نکه ایلر اتکا . یازسون طراز خلعت قدرینه حلقه . دست زمانه دام کمک
العزّ والبقا . معلوم ایدلسه وزکه بو مرغ خانه تیغ کوی . وترش روی . وبدسرشت
وتندخوی . نیزه کمک اعجاز لر محانه اولمق مواسین می ایلر . وبو زاغ جیسه خود فروش
وخرقه پوش . نیرنک رنک وبوبله خودنما . وافسون کفت وکوبله پرنوا اولوب
طایران سدره نشینله هم پرواز . وساکنان بهشت بریله انباز وهم آواز اولمق
دلر . آخر صوت حالنده وقت اولنسه . قباحت پای زشتی . روش دانشده خبر دکنه
برهان تیر . ونقش لی آلنده تامل قلنسه . وقاحت شکل بدسرشتی جنبش منیندن
بی خبرلکه نشان تیر . اگرچه کم فضل شرف انسانی . وذریات آدمک لطف واحسانی
احاطه انام دن فزون . ودائره اوهام دن بیرون در . امانیه مرزماندر طلعت
آفتاب کبی رخشان . وچهره ماهتاب کبی نورافشان در بیت ز وصف ناتمام
ما جمال یار مستغنیست . برنک وبوی وخال وخط چه حاجت روی زیبا را .
نه تدبیر وبیانه . ونه تحریر برهانه محتاج در مصراع ظهور نور در غایت خفاسی
طاوس ایتدی . عجب حال . وطرفه خیالدر فما لهؤلاء القوم لا یکادون
یفقهون حدیثا مجلس لردر که عجز کوزدن غوزه لر کبی . بوعلکی جنیبو جنیو اچوز کوز
ومحفل لردر که کوردن کوزدن . کودکلر کبی بودرختی چنده چنده قورته دکوز .

کمال

کمال عرفا کموز طعن نقصان صورت ونباهت . ودلیل وبرها کموز دعوای ضرورت
وبداهت فارس میدان . وشهسوار دوران کچنور کن . دوه زکاتی کبی بر
کلام بی ثباتیته . مرزمانده بشنده ن طوب . بزه اشک ایاهن کلکمانترنر
بی الفریق یتشبث بکل حشیش الی طرق استجاری . وتزمین افتخاری خوش
اوکرنش سر بر سیرکر ان الله لا یحب من کان مختالا فخورا نه حرمت مجلس
خسروی . ونه ادب مناظره مولوی نظم ادبو النفس ایتها الاصحاب
طرق الحق کلها آداب مایه دولت ابد ادب است . پایه رفعت خرد ادب
جز ادب نیست در دل ابدال . جز ادب نیست در اب اهل کمال . اکثر اثبات عاکوزه
خوش برها کموز . وتقریر دعوا کوزه دلکش عاکموز دار ایسه ده نه . والا اخلاق
ارباب مناظرات . واصحاب مناظرات یانزنده کون کبی روشن . وعلی وجه
الیقین مبرهن در . که محل نزاعده دعوای بداهت غیر مسموع در . وموقع خلافده
عرض نباهت نامطبوع در . ومرد اودر که مور ضعیفه . وزنبور نحیفه مرد اندنظر
ایده . وکنده ونک عیوبنه ناظر اولوب خلایقک عیوبندن کذر ایده بیت
فیلسوفی کو که تا از عین معنی بنکرد . تا چه عجوبها درین دیرینه دیر اغبرست
خصوصا کاه اولور که . بر پشه ضعیف قربان جهان اولور . وکاه دو شرکه بر مورچه
نحیف همدم سلیمانی اولور نظم بارها موم بشب تا بخورشید بود
ذره ها خاک سیه زیور جهان کرده تیر باران که از قوس قزح تا کشاد

دردل جبهٔ کلبن همه پیکان کردد. حکیم اولدرکه وکم فی الزوایا من
الخبایا معناسنده دایم تعمق ایدوب. خبط وخطادن حذرایله هرکلیم دوبر
کلیم ویرشده ده برزنده فکرین ایده که دیمشلردر کم من جسد فی درپس
کاسد فی عرایس میت مرتبه‌کان هرکه خالیست. شاید که پلنک خفته باشد
حکیم ایتدی بنی آدم اورتاسنده مجرد شمول عادات سادات. وسادات
عادات. رجحان انسانه برهان تمیز سیدر که قانون فهم وادراک وآیین لطیف
پاک برله معاملات شریفه لی. وجاملات منیفه لی منطوی در. وانواع رموز و
اشاراتی. واصناف بشارت واعتباراتی محتوی در مت این شرح بی
نهایت کز چمن بار کفته. حرفیست کز هزاران اندر عبارت آمد. طاوس
ایتدی عذرک کناهکدن دولیلک اختیاهکدن زیاده در. حاشا که علم وحکمتدن
ودلیل قیلدن دم اورلر طامات وخرافات وشطحیات ومزخرفات قیلیدن
مالایعنی کلماته. وافعال عبثیانه احتجاج ایده. حکیم اولنه بوندن زیاده عیب
فضیح. ونقصان قبیح اولمزکه مقام حکمتده راسخ القدم. وذروهٔ معرفتده
کالعدم ایکن. رسوم وعادات. واضافات واعتباراته دعوای تفضل
ایلیه. واحکام سیرتی. واحوال سریرتی قویوب. اطوار صورتدن.
واوضاع بی ضرورتدن سویلیه. اکر رسوم وعاداتک صیر حقیقته ذره مقدار
وعیان تصدیقده قطره معیار نجه وزن وقدری اولسایدی. خواجهٔ کائنات

کائنات. ودیباجهٔ مکونات. علیه التسلیمات والتحیات بعثت لرفع الرسوم والعادات
بویرمزدی. بوسببدندرکه اجلهٔ مشایخ اسلام. واعزهٔ صوفیهٔ ذوی الاکرام
العبادة ترک العادة دیمشلردر. وصاحب نزهه علیه الرحمه بیازرکه طاعت
رسمی بضاعت فرجاتست. ترک عادت دلیل سعادت ونجاتست بیت
غلام همت آنم که زیر چرخ کبود. زهرچه رنک تعلق پذیرد آزادست.
مع هذا اول آیین وفا. دقانون صفا که. وحوش وطیور. وانواع مار ومور.
اورتاسنده در. هیچ بریرده میسر. وبرمجلس آخرده متصور دکلدر.
هرچنکه جماعت طیور. باجضور. والجبور الم یروا الی الطیر مسخرات فی جو السماء متوالیجه.
زمزمه کنان. سواد صف بغلیه‌لر. وطایفهٔ انعام. وقبیلهٔ هوام وسوام مسرور.
وشادکام. کوه وصحراده جمعیت ایلیه‌لر. سرور وبهجت دن. وحضور و
فرحتدن. نه قدر بهره حاصل اولور. نه آنده ریا ونفاقدن اثر. ونه شقاقدن
خبر القصه کل حزب بما لدیهم فرحون حکیم ایتدی ای کوتاه نظر بنی آدمک.
جودت معرفت آمیزنه. ودقت نظر با تمیزنه نه دیرسین. که دو بین کده بطرفی
ونه سیر وسلوکده مشتری واردر. چمن روشنی. ولطف ورزش‌لری
برمرتبه درکه. هیچ کمسنه آنلرک دایره سینه دوراید مز. وسلوک.
اندوکلری مسالک پرمهالکه کیده مز. طاوس ایتدی بنه خطا ایلدک. ولی
فکرورویت سویلدک وتصف السنتهم الحسنی طریقنه ذهاب اتدک.

ان الم

قرین لهم الشیطان عالم سبیلنه کتدک • زیرا حیوانات کبی قد بصیرا ولمز •
حدت بصر • وقت نظرده آنره نظیر اولمز • مثلا بین البهایم • شتر بایم
طول قامت و درازی کردن • وضخامت سر وجسامت بدن برله • شب
تیره دلده • و راه ناهموار آب وکلده • بی خبط وخطا وخلل • نه رهبر و
سلوک بی بدل ایدر • که کوهر شب چراغ دیده سی • ستاره رخشنده کبی کجلر
روشن نکاه • ومرشد راه در لمؤلفه زوقت نظر انورش ستاره خجل •
ز سرعت روش خوش رش سپهر ملوک • وجوهر طینت فسده • نه خاصیت
توحش در • که بنی آدم دن هیچ کس ده اول حالت میسر واول مرتبه فضیلت •
متصور دکلدر • برکره کذر اتدوکی • راهی مرور روزکار • وعبور لیل ونهار
دن صکره • دفعه ثانیه ده • بی ریب واشتباه دقایق مراحلنی • ورقایق
معالمنی یقینا معلوم ایدنوب • وقت رحیل بی دلیل سبیل • انامل قلم سوار کاتب
اصیل کبی خط مسطردن طشره قدم بصمز لمؤلفه چون تبندی میرود •
در زیر لعل پای او • کوه وباغ وباغ راه وراه صحرا میشود • کاه اولور که زمره
مهندسین • بر منزل المخوف ده تعرض عدو دشمندن • دست وپا یی برله •
دق تراب • وقرع باب ایدوب بیدار ایدر • و هزار کوسفند در دمنده بر •
شب سیاه • و بر پیشه زار پر اشتباه ایچنده طوپر ار • نه سو کاه هیچ
بری بره سنده اشتباه ایلمز • بو دا سیف غایتده اغرب • وعجب دن •

صاحبی مست خواب کمن و

عجب

عجب در که بر بره نوزاد دو بی فر • نه دلیل و نه راهبر • شیر مادردن غیری چیمن
قبول اتمز لمؤلفه بهر تیز فهمی ایشان سینه رسد مرکز • اکر کسند حرزها
بکید کریاری • کذلک قبایل طیور که دخی اکثری جو هوادن • وجوف سمادن
پرواز نده کی دانه ولقمه یی • بلکه زیر زمینده یکی • بر چشمه کوروب
نزول ایدر حدت نظرلرنده • ووقت بصرلرنده • و دوربین کبی باینده اولان
منزلرنده کمینک تکی • وریب وار در • حکیم ایتدی لمؤلفه نه حاجت سونک
روشن دروغی • چراغ کدنک اولمز خود فروغی • اکر آنلر دانه ده •
زیر زمین • و پسنده ده خبایای کمین اولسه لردی • بر آوج خاک ایچنده کی
دام پنهانی کوروب طوتمزلردی • و بویله دانا و زیرک کچرکن • برجزئی
بندله اوتمزلردی لمؤلفه ماند آن اهل نجومی را که کوید راز چرخ •
می نداند بازنش در خانه مردی در برست • طاوس ایتدی بکر سن اسرار قضادن
غافل • واحکام قدره جاهل میسن • بلمز میسن که اذا جاء القضاء عمی البصر
حکم مقرر و حدیث معتبر در • هر قچن که حضرت آفریده کار • واول حکیم قهار •
بر مهمی عالمده اجرا اتمک دلیه • اهل بصیرتک دیده سنی غشاوه غفلته • ردار
ایلر بیت بوقت نفاذ قضا وقدر • همه زیرکان کور کردند و کر • وجناب
فاعل مختار • واول جلیل وجبار • بر امری جهانده اظهار اتمک استیه • قوم خیرتک
عقلنی علت خطا ایله سقیم الا انکا رایلر بیت مر آتش کردست قضا بر فروخت •

همه فکر و تدبیرها را بسوخت. پس اول زمانده اصحاب رای فکر و عزمانک
رای و تدبیری صورت پذیر اولور. ونه ارباب مکر و دستانک حیله و تزویری
تأثیر قلور بیت چون قضا آید حذر و کرد و سقیم. هر قیاسی کاوری
باشد عقیم. همین سر که قصه در مثنوی مولوی معنوی ده ایراد اولنان حکایهٔ
زاغ و هدهددر. وآنده مسطور اولان ترتیبله دیوان سلطانیده تقریری لازم
واصل قصه بودر که. حضور موفور السرور سلیمان نبی علیه الصلوة والسلام
قبایل وحوش وطیور. وطوایف مار و مور هر بری. نوبتجه کمال لطف و ادب
دمزید شور و شغب برلکده منزین. و دانه ده کی کهرین. عرضه قلمقدن
کیمی زبان. وکیمی جمع اولمشدی. دیوان سلیمانی. ومحکمه الحکم رایندی. زمزمهٔ
مرغان. ودمدمهٔ انس وجانکه طولمشدی. چون نوبت هدهده ایردی.
سرآغاز دعای بنوتمه. ودیباره مسکنت عبودیتله. زمین خدمته بوسه ویردی
وکنده ونک منزدن. وحدت نظرندن خبر ویروب ایتدی مثنوی
بنگرم از اوج با چشم یقین. من ببینم آب در قعر زمین. تا کجا است
وچه عمقست وچه رنک. از چه می جوشد زخاکی یا ز سنک. ای سلیمان
بهر لشکرگاه را. در سفر سقا شوم من راه را. وستیزه کیم زاغ حسود سیه
روی وبدگوی آنده حاضر ایدی. هدهدک دعوی پرحجت ودعوی گفتارینه
تکذیب. واسناد لاف ودروغله تعیب ایدوب ایتدی مثنوی

کرم

کرم اورا این نظر بودی مدام. چون ندیدی زیر مشتی خاک دام. چون گرفتار آمدی
در دام او. چون قفس اندر شدی ناکام او. پس هدهده آنجا حضرت
سلیمانه خطاب مستطاب ایدوب. و زاغه انکاره جواب ویروب ایتدی
مثنوی زاغ گو حکم قضارا منکرست. گر هزاران عقل دارد کافرست.
من نه بینم دام را اندر هوا. گر نپوشد چشم عقلم را قضا. چون قضا آید شود
دانش بخواب. مه سیه گردد بگیرد آفتاب. ولا یأمن مکر الله الا القوم
الخاسرون آخر قصهٔ آدم وحوا. فی الجنة المأوی. سنوک سوکه
تمام رد. وهم جوابه حکم پسند دکلمیدر. آدم که ملائکه مسجودی. وجمیع طوائف
محسودی ایکن حرمت یا آدم اسکن انت وزوجک الجنة ایله محترم و جنت
وکلا منها رغدا حیث شئتما برله متنعم ایکن لا تقربا هذه الشجرة فتکونا من الظالمین
نهیندن اغوای شیطانی ایله مغرور. واغوای نفسانی ایله مکدر اولوب فازلهما الشیطان
عنها فاخرجهما مما کانا فیه پس حکم اهبطوا ایله اول گلشن صفادن. بو گلخن
جفایه. واول مقر بقادن. بو مقر فنایه هبوط ایلدی بیت من ملک بودم و
فردوس برین جایم بود. آدم آورد درین دیر خراب آبادم. حکیم ایتدی
عجب قصه بنیاد ایلدک. وفراموش اولمش برمهمی یاد ایلدک. یعنی انسانه برهان
وحجت مراجعت جنت. وحور غلمانه عشرت کفایت ایدر. ان الله یدخل
الذین آمنوا وعملوا الصالحات جنات تجری من تحتها الانهار که اول دار الخلود ده

شرفه

انمازه ونعیم . وروح راحت وتسنیمله مخلددر . وباقی حیوانات بو شرف
دن محروم ایدی . وبو اکرامدن مغبون سرمددر . بیت فردا شراب کوثر وحور
برای تست . امروز نیز ساقی مهروی وجام سی . طاوس ایتدی اکسوک
سویلدک . وحدیث مقاتله رضی الله تعالی عنه مخالفت ایلدک که دیمشدر عشرة
من الحیوانات دخل الجنة ناقة وعجل ابراهیم وکبش اسماعیل وبقرة موسی
وحوت یونس وحمار عزیر ونملة سلیمان وهدهد بلقیس وکلب اصحاب
الکهف وناقة صالح علیهم السلام واصحاب تفسیر یازمشدرکه . وحوش وطیور
دن لقاسی به سرور . وتماسی مادهٔ فرحت وحور اولنرجنة دخول ایدر
نته کم انسان داخی انلرکه طینتی خباثت کفر ونفاق . ونجاست
شقاوشقاوتله مخمردر . دخول جناندن . وتنعم حور وعلادن محروملردر کذلک
حال حیوانات داخی کمی نعیم جنانه مسرور . وکمی بعد وحرمانه مهجور فمنهم من آمن ومنهم
من کفر بلکه حیوانات دن کرفتار نار جحیم . وعلی الخلود مبتلای عذاب الیم وقرار
وان منکم الا واردها سزه خطاب در . وجهنم ده مخلد اولمق حیواناته دکل .
ایدوکی بی ارتیاب در بیت فردا عصاة را که بدوزخ در آورند . ظاهر شود
فضیلت حیوان بر آدمی . حکیم ایتدی رجحان انسان ثمان بریایه منحصر دکلدر
وبنی آدم حیوانات کبی اخلاق حمیده ایله . واوصاف پسندیده ایله موصوف
اولمقده قاصردکلدر . مثلا جلادت وشجاعت وسخاوت وقناعت وتسلیم

توکل

وتوکل . وصبر وتحمل خلق وخصال . وانس ودلال . لطف ومروت وبذل و
فتوت . وبونلرکا امثالی انواع مکرمت . واصناف موهبت . واقسام
حزم وهمت که بنی آدم ده واردر . عالم ده کمیده واردر مصراع فانقی برینه
ایدیم بو فضایلک . طاوس ایتدی ای خرد . بودیدوکک . صفات
مرضیه . واخلاق پسندیده حیواناتده دخی چوقدر . اکر جلادت وشجاعت قدرینه
واثر در . ونهنککم بضاعت در . که دایم دلاوران جهانی . وبهادران
میدانی . جرادهٔ آنکره نسبت ایدرلر . مرد شیردل وصفدر نهنک آهنک
ولیسر برآتین . وشجاع اژدرها جنک دردیرلر . خصوصا بهتر عالم . وبهتر
بنی آدم علیه السلام . بیورمشدرکه کل شجاع احمق آمنا وصدق مصراع
هرکه جنک آرد بخون خویش بازی میکند . واولکه بذل وسخادر حق تعالی
دن . خروس پرخروشه بذل عطادر . که پروانه بولسه حاجتی دعوت ایدر .
وآنکره ایثار ایلیوب اظهار فتوت ایدر . مع هذا زمانمزده اولن اصحاب کرم
وارباب نعم کبی بونلرک فکرنده نه خیال منت . ونه خاطرنده احتمال خست
بیت خواجه را بنود غنودی از خیال باغ وراغ . خواب ناید مرکه را خاره
خشک در بستر ست انی الانسان لربه لکنود وانه علی ذلک لشهید وانه
لحب الخیر لشدید الحق بو نصوص انسانک خصوص حرصنه وطمعنه شاهد در
واولکه قناعت وتوکل . وصبر وتحمل در . اولدخی اکثر حیواناتک صفت

لازمه‌سی. وخصلت دانه پیچیدر. که قوت لایموته قانع لردر. وانواع
نوع غیر طامع لردر. نته کم ذکری کچمشدر. انصاف ایدیلک صبر وتحمل ده
اشتر واستره. وبارکیر وخره برابر کمیسه اولمز. اکر فضیلت آدمی. وشرف
انسانی. بو خصایل وشمایل برله ایسه. انلرک انسان اوزره مزیتنده وعموم
وسوانک بنی آدم اوستنه فوقیتنده شبهه قالمز. غالبا بو سببدن عرفا
دوران وظرفاء جهان دیمشدر بیت آدمی در عالم خاکی نمی آید بدست
عالمی از نو بباید ساخت وز نو آدمی. بلی هر نه کافوری جامه که خارجین
عمامه ایله بر رقم در چون شیرازه مهر ووفا ایله مشترزا اولمیه. عارت موادن
ایمن اولمز. وهر جامه خلعت علا که علم لطافت وظرافتله معلم در چون
طراز صدق وصفا ایله مطرز اولمیه. لایق تشریف قوم کزین اولمز
بیت پر کلرنک من اندر حق ازرق پوشان. رخصت خبث نداد ارنه
حکایتها بود. وقتی که قیل قال جدال. ومقال جواب سؤال. بو مقامه ایردی
حکیم منهکلامنده ملزم وشرمنده. وجوابنده مضطر ودرمانده اولدی. خجالتندن
وانفصوره مقالتندن. شب کبی چهره‌سی سیاه وبی فر. وماه کرفته کبی خاطری
متغیر اولدی. آفتاب عالمتاب شرم وحیادن. سینه کبی نقاب اورندی
وروی زمین وآسمان بو حجابدن چار ظلمته بورندی. پس اول جمعیت
خصومت ومجلس حکومت. سیاه منکسر البال. وخیال منتشر الاحوال.

الاحوالکبی سر جبه طاغلدی. قبایل انسان مغموم وپریشان. وطوایف
حیوان شاد وخندان. مقاملو مقامنه عزیمت قلدی. القصه اول
کیجه صباحه دک. قبایل بنی آدم مهجور. وطوایف حیوانات پر سرور اولوب
کواکب ثواقب کبی. بر لحظه کوزلرین یوممدیلر لمؤلفه شادلقدن بو کیجه
اویخویه وارمادی کوزم. که سحرا اولیوزی کون آلتی قمر کلبه کرک
شو قلم مردم چشم ززدی هجرلرین تمرا اکر ورسی نور بصر کلبه کرک
وآنی جمل کیمی پر امیده. وکیمی پر بیم. وکمنوک بین الخوف والرجاء دلی دو نیم منتظر
صباح. ومترقب صلح وصلاح اولوب. اول مرده دلکر کیجه‌سی دری چرخ دوار
لمؤلفه ول ارض ولمسونی پاره پاره. که دو فن چرخ ایکی دم بر قراره
مجلس مغتنم درمناظره حکیم فطا باسمای همایون لف آچدی چون پرواز چون
شهباز خور پرسما. خشتیدن ترک جولان ایتدی طاوس سما. نوردن
برسیل دکه‌ی قافه ذوالقرنین چرخ. قلدی وضع اول مطیه بر آینه گیتی نما
یعنی سیمه کحل زر قویب آچدی سحر. عالمک عینن نکارش که قلمشدی عما
چشمه خورشیددن عالم آلوب فیض تام. حاصل ایتدی یر وکوک جنت صفت
نشو ونما بحر صالدی سیمدن زر زورقه. پرتوندن کان نور اولدی سراسر
صحن ما. مکر که ترک کردون. که کرک هامون در. رنه بخوییه پر جوله مانند کوسفند
مستمند. صحرای ساده تار ومار ایتدی یا شهباز عنقا پرواز درکاه اختر چو قبه

شوق و ذوقله طوقنوب. بر برنکار اتدی. الحق مهر جهانگیر. اردشیر دلیرکبی
براثر دراتش تاثیر در. که روز بر درخشش عالم نورد. و انجم کردشیر در. یا آفتاب
عالی نژاد. مانند غزاله نوزاد. یعنی طفل خیاله خرم نهاد کبی. پستان مادر
تباشیردن. دانی پرشیر در نظم شب کل شود حور دم کهن. آمیخت سواد
قیر باشیر. چشم خوش اختران فرو بست. از غمزه نخنده تباشیر. سرطان جهر
قضیب و نبال. در قوس چرخ راند چون تیر. پس شهریار عادل. نیه جمعیت
موالی وافاضل. و دعوت حماة و قضاة صاحب فضایل ایدوب. دیوان
سلطانی. و مجلس انوشروانی بیوروب. بر صحرا ملساده که لا تری فیها عوجا
ولا امتا نه زمان کبی طولنه نهایت. و نه آسمان کبی عرضنه غایت واره
لمؤلفه عرصه سی وزقیامت دن افزون. طول عرضی صحن محشردن فزون
بر درخت سدره قایم. و طوبی خرامک سایه سنده که حلّهٔ اخضر. و جامهٔ
مجوهرله زمینی ن آسمانه. سرکشش ایدی. و برک و نوای جان پرور ایله حور جنانه
و رضوان علمانه. نعمت سفره لرین ایلشدی لمؤلفه خاکدن چکش فلک اوجینه
سدره وار آچمش فلک ملکنده پر. شاخسارین آشیان اتمش طیور . .
بر باغ اوپسنده عنقاوش اوپور. خیمه کیانی قوردیلر. و سریر سلطانی
اوردیلر. سلطان عادل میمون اقبال. و شرف اجلاله کوب پسند عزت
و تخت سلطنت. قدر و رفعت ویردی. پس ارباب جدال و نزاع. یعنی

یعنی سباع و سباعه. و سرجمله وحوش و طیوره. و قبایل رو هوره و طوایف
هوام و سواده. و فرق وانه و دانه صلا اتدردی. و بنی آدمدن یکجا توجه تام
و اقبال پر اهتمام کوستردب ایتدی. بو نجه کونلر در که اصحاب توانک نفیری
یعنی طائفه بهایمک زفیری. و طیوری حضورک فریادی. و مار و مور پرنفورک
شکایت بی دادی عیوقه ایردی. غوغای بی غایه. و غلغلای بی نهایه ایله
و من الفلق الی الفسق. وحشت و کفت و کوی. و دشت ها می هولیه عرض
حال پر ملاللری. بزه عظیم صداع ویردی لمؤلفه اوله فرصاسینک وسعتندن
وجودم قلعه سی. بو حوادث طوطرزدن احتمال امر محال. مع هذا موادّ حجج و براهین دن
و طرق اصول قوانین دن. هرنه کم تقدیر اتدکوز صورت پذیر اولوب خصمه
الزام اتدی. مباحثه و محادثه و مجادله و مناقشه حددن تجاوز ایدوب
شرون معقول و منقول بر حجت صادر اولوب آخری رام اتدی. کار و مصلحت
و امور سلطنت. و احکام مملکت و احوال رعیت. همین بودکلدر قرب در
که مصالح دولته اختلال ایره. و طبائع قوم وحشته کلال و ملال کله. بو کون مجلس آخر
و ما هو الحق کون کبی ظاهر اولمق کرکدر. اکر برهان قاطعکز. و دلیل ساطعکز وار ایسه
اظهار ایدیکوز. و الا حیوانانک مظلومیتنه اعتراف و اقرار ایدیکوز بیت خرا که
برکنار چو پرکار میزدی. دوران چو نقطه ره بیانت نمی برد. القصه مجلس اولدر
که آتش سوزناکی ایچنده آب زلال جان بخش و صافی استرسز. زهر آب حاتی آب حیات

خوشگوار روشنی قلمی ایدرسنز . هوای هوا ایله دوکلور . وآب غربالده حفظ اولو
خیال ایدرسنز . آتش سوزان پنبه خشک اچنده پنهان اولمز . وخاک خاکستر حکیم
مقام سیم وزر اولمز بیت اسم اعظم بکند کار خود ای دل خوش باش
که بتزویر وحیل دیو سلیمان نشود . بو اثناده ناکاه بر همای همایون حال ودرخشنده
بال . ومبارک جمال . اوج هوادن نورنازل کبی هما ونی اینوب . اول درخت
سایه دارک . دوحه پر برک وبارک . اوزرینه قوندی . مخادیم شهریار معدلت
شعارک . وجهاندار مرحمت وثارک . نظر شریفی اکا طوقنوب . اصف نصفت
نصابدن کا نظر قلوب ایتدی . بو مرغ خرم لقا . وملک سیما که پیکری مسرت فزا . ومنظر
دلکش در . وشهپر پیچینی فروغ صبح منور . یا خود نور مصور در . کیمدر . وزرد حی
بعد از دعای شاهی . وثنای پادشاهی ایتدی . بو بر طایر سعادت گستر در که
حالیا عقاب عالیجناب . سیادت نصابدن خبر بردر . که روز وشب
بونک عزلت وقناعت سرمایه سی در . ودولت وسعادت همسایه سیدر .
نسرگردون کبی فلک آشیانه در . وعنقای قاف کبی لامکانه در . اگرچه کم جثه ده
نحیف . وجنبه ده ضعیف در . اما قوتده ارجمند وهمتده بلند در . سایه سی شرف
بخش عالمیان . ودولت افزای آدمیان در . نته کم شعرای دوران . وفضلای جهان
آنوک وصفنده دیمشلردر بیت دولت از مرغ همایون طلب وسایه او . ورنه
بازاغ وزغن شهپر دولت بنود . بو سببدندر که . سرداران جور . وسرداران

وسرداران ملک وکشور . آنوک پر وبالی . ودم شرف ظلالی افسرایدرلر لمؤلفه
سر جا که شود کشاده خوانی . او قانع از و باستخوانی . سردم باحمید
اقبال . فراوج فلک زند بر وبال . تماشا ایتدی که کنده ونک صورت
حالندن . وسیرت خصالندن قیل وقال اولنور . پس حضرت خالق بچون . ودعای شهریار
ربع مسکون ایله . سر فراز وتحل وجنه پرواز ایدوب . بو ایله سر آغاز ایتدی لمؤلفه
ثنا شوخالقه کم قلدی بی قلم صنعی . زمینی بو نجه نقوش ایله فرش بوقلمون . کتاب
چرخه بازوب مهر وماهی لوحه مثال . محیط صفحه سی عکسندن اولدی ایکلیون .
صفاتی صیغه سینی مصدر ایتدی افعاله . چو طوغدی مطلع اسمادن امر کن فیکون کال
قدرتی سیر ایچون بو کون بس در . نقوش صورت انجم سپهر آینه آینه کون شهجاجگم
شرف بخش در وجود ایله . همیشه افسر دارا وتخت آفریدون . اولا
جهانده عدالله شاه هفت اقلیم . زمین قرار قلوب دوندکجه نه گردون
وقتی کم همای مدار شاه شاهیه دفتر ثنا وقودی . مخادیم آغازندن برکهر تابدار
وآبدار . چقروب ملک دادبخشک نظرنه قودی . ملک نظر ایدوب کوردی
که . بر کهر تابنده منظر . درخشنده مخضر در که مهره زهره آنوک پرتو جمال افزوندن
شکسته . وسنگ پر شهرها ول جوهرک شعله اشتمال سوزندن خسته ودلبسته
لمؤلفه رخشندن نور آلور صبحک جمالی . گوکک مهر خندان در زوالی . قرا کوکجه لرده
چرخ روشن نهادکبی ماه دلپسیل ومنور در . کندزلرده روشنای مهر خاور

کبی نوری قدر ذاتنه دلیل • اشبو کجتین سفید و سیاه • یعنی مهرهٔ مهر و ماه •
طاس فلک ده غلطان • و کاسهٔ حکه ده سرکردان اولدن برو • مثل و همتاسی
کورلمش دکلدر • ملک نامور اول کوهری بو بیله درخشان کورمجک • حمایق جوردن
سؤال ایلدی • که اشبو کوهر نه برجک نجم ازهری • و نه درجک درّ انور مدر • که قلزم
عمّان ده و سند دیه خشانده • و دکه برکانده بولنمز • الحق نور و ضیاسی • و حسن
و بهاسی • نه آفتاب جهان آراده • و نه ماهتاب پرصفاده وار • درخوشاب بوکا
نسبت کوهر سیلانی و جزع عانی در • شاهان ذوی الافتخاره کوهر کلاه • و اختر آوان
کبی زیب و بند ماه اولمغه یرر لمؤلفه نه کوهر قرة العین جهانک • چراغ و روشنلغی
بحر و کانک • جمالندن منوّر روی عالم • صفاسندن مجلّا قلب آدم • و آلی حصل بو
کوهر جهان افروزک نیلیله واسطه سی ایله واصل • و نه علاقه رابطه سی ایله حاصل •
اولمش در • دیو صورردی • حمایق جوهر و نامور داخی بینه درج دهاندن کهرپاش
اولوب ایتدی • ای شهریار بختیار • سن خسرو تاجدارک که شاهوار کوشه کلاه
مدارنده • قرار المکله مهر پرتوار کبی سرفراز اولمش در • جواهر زواهر بحر و کان چاکرک
نثار • و رهکذارکده غبار اولمغه افتخار ایدر • بو کوهر فرّ که راه شهریارده خاک پادر
و عیار عیار کوهر بارکه نسبت بیمقدار در • روزکار رسیده ستاره ای که پادشاه
دیار مغرب عقاب نامدارک • خزانهٔ حوصله سنده مخزون • و معدن معده سنده
مکنون ایدی • حالیا نثار مجت ایچون روشنالق • و غبار رهکذار سعادت

نارکلر

نثارکله اشتیاق مقصدیم ایدوب بن بندهٔ بیمقدار • و ذرهٔ خاکسار ره باب شرف
مآب سلطانی • و سدهٔ سیادت ایاب خاقانی یه کوتوروب ایتدی که لمؤلفه
تا منتظم است احوال جهان باد شرف • ذات تو که او واسطه ملک و نظام است
حضرت شهریارک • و جناب شاه معدلت شعارک • حضور پرحبورنده و مجلس
سمو فوالسرورنده • طائفهٔ بنی آدمک مزخرفتی • و هیچ بر ایمنک عدم تحکیتی • کونشدر که آفتابه
کبی ظاهر • و ماهتاب کبی باهر اولدی • همین خصوص مزخرفده و امور افضلیده • نانده
کذاف • و حیف و اعتساف ده و عوای بی معنی ایدوب • و تدلیس و تلبیسله باطله صورت
ویروب یکنوز آرایش • پروبالکی نته طاوس وار جولان • و شهباز کردار پرواز
ده اوج آسمان ایده وزعنور آرایش • بو فرشول قلاب اصحاب کیمیایه • و قلاش رنگ آب
سیمیایه بکزرلر که اثبات منر • و اظهار کهر ایتمک ایستیوب • بین الخلایق علامت
و مجالات و غرامت حاصل ایدر لمؤلفه شول اهل کیمیا که اوزرین ظاهر ایلدی •
بلمز لحیله آلتونی قرا ایلدی • هر کل کبی حیالنغ ایدوب قلدی پرده چاک قدرینی
کوکرا یرشکن اندی قاره خاک • القصه وار قوتیله بازویه کتوروب
دست آویزلرین کوستردلر • همین ضرب مشته حرفهٔ الخشت و معدن عیزی چاره ای
قالمدی • و متاعلری ترازویه اوروب • هر نه قدر که کنه و ارین سنکین طوترلر جبّه
سنه یه قادر اولمیوب • هماخفتلرین اظهار ایدرلر • نه بربرهان ایراد ایدرلر که معقول
اولا • و نه برطریق طوتدیلر که مقبول اوله لمؤلفه قرو لجه جدلدن اولمز احیتی •

اولوری قی طاشش و کلکه یعنی . ضمیر منیر صافی کشی خاقانی یه . و خواطر غای خاطر
صاحب قرانی یه که مقتدر . و هر بر بر در . سراسر حالری . و جمیع قیل و قالری
معلوم و مفهوم اولدی . همین قصهٔ پر غصه مز . و حکایت پر شکایتمز که فصل
حکومتی . و قطع خصومتی . حکم شهریار عدالت آیینه . و تعیین پادشاه دنیا و دینه
موقوف در . بکرکم حکیم خراسان واول علیم پر هراسان باشین مراقبه جیبنه
و پاپیین . بی نجبه ذیلنه چکوب . تفکر دریاسنه طالمشدی . و حیوانک
بو رسمه هجوم و اقدامنه حیران قالمش ایدی . فی الحال باشین قالدروب آداب
مناظره . و اطوار محاوره برله گفتاره کلوب باشلدی لمؤلفه منت اول پادشاه
عالمکیم . خادم قصر صفتی در ره و خور . بولمغچون سکون سینهٔ خاک . طاغلری اولدی
آهنین لنگر . خلقه دون کون بدایت الکون . دینه قلدی نبی لری پرور
احمدی جلددن اورندلیوب . ایلدی کاشانه سر دفتر . اولدی دور کوره
خسرو اروشن . دین یزدان و شرع پیغامبر . دائرا اولدقچه خاکی نه کردون
نوره ویردکجه دهره بخت اختر . بوله دائم شرف وجود دکله . تخت جمشید و
افسر قیصر . بو مرغ زیرک که سایه سی مبارک . ولقاسی متبرک در تمش اولسون که
حق سبحانه تبارک وتعالی . ذریات آدمه فیض اقدسیندن . بر وجهله استعداد
واستعداد . و نور مقدسیندن نهادلرنده بر رسمه استعداد و استعداد قومشدر
که . هر بری آیینه وار ذاته انعکاس انوار ذاته . وارتسام آثار صفاته قابل در

مر بار که بو قابلیت الکامنی فاعلیتا طوار . نجه قوتدن فعله کتورسه لر . مظهر انوار
اخلاق الهی . و مصدر آثار اذواق امتنائیسی اولورلر . توفیق عنایت ربانی
و تحقیق موهبت یزدانی . واسطه سیله . افراد کائنات . و آحاد ممکنات
ایچنده قدر جلی . و منصب علی بولورلر جناب حقدن . واول جواد مطلقدن .
فتوحات کلی . و مواهب جلی تحصیل ایدوب . دیده لری مفتوح . و سینه لری .
مشروح اولور . پس نعش ظلمانی وادیسندن کچوب . و فلک نورانی صحوالری
آچلور . که آنکا نه حد وار در نه پایان نظم چرخ فلک آنچه بود در حرکتش آنچه
خرد نام نهد عالمش . در صفت دائره دل کیست . آن همه چون قطره و دل
قلزم است . نته کم حدیث قدسیده وارد در لا یسعنی ارضی ولا سمائی ولکن یسعنی قلب
عبدی المؤمن بعده مرغ روحانیتلری قید صورتدن . و قفص ناسوتدن
اطلاق حاصل ایدوب عالم معنی یه . وجولانگاه ملکوته . و برج لاهوته پرواز و طیران
قلور . که انک بیاننده عبارات حیران . و اشارات سرگردان در نظم
بحر یکی موج هزاران هزار . روی یکی آیینه ها بی شمار . سایه ظلمت زمیان رفته
دور . سایه و ظلمت همگی گشته نور . جلوه یکی بود و دویی هیچ نه . دعوی یایی و تویی
هیچ نی . یعنی النهایة رجوع البدایة مقتضاسنجه . بو محنتگاه عسرتدن
گذرایدوب . اول نزهتگاه عشرتده ما لا عین رأت اتنه سیران ایدر . که اول
سرانه دن . زبان قاصر . و بیان حاسر در لمؤلفه بن بحسیمی ایده یم آنی شرح

تن ایدوب منقبت جانی شرح. لاجرم اول مقامده کاه خمیازهٔ توحیددن درد
کشلک. وکاه جام تفرقه دن جرعه چشلک قلورلر. کاه اولورلر که قطره کاه
بحر اولورلر. کاه ذره کاه مهر اولورلر. کاه پیدا. کاه مست اولورلر کاه شیدا.
والحاصل چون معجون طینت آدم صلی الله علیه وسلم خمرت طینة آدم بیدی اربعین
صباحا حکمنجه ترتیب وتربیت بولدی. ونهر حکمتدن وبحر معرفتدن صواب اولوب
شاداب وسرسبز اولدی بیت سرو وجودش بلطافت رسید. دور کلاش
بخلافت کشید. کشور احسان ایلی کرفت. مملکت تماشای کرفت. صدرلر
شجرهٔ طیبه پربرک ونوا. وثمرهٔ پرموهبت ذوق وصفا وروح افزا آنک
نهاد روشن انقیادندن. وطینت پاک اعتقادندن. علم کبی بر شاخ کلدردی. طاووسان
صحن سما. وطایران علا اعلی. بوقدر روشن شرفی سینه آورده کوروب. هرنه قدر که
خاکه باش اینردیلر. ومنقار نقار کردارله. زمین کشت زاری دیرتدیلر. اول
خرمندن بردانه الکینه کرمدی. واول کنج نهانی که آدمه میسر اولمش ایدی آل ویرمدی
بیت صبا ز حال دل تنک ما چه شرح دهد. که چون شکنج ورقهای غنچه تو برتوست
زهی که بال وپر دار دکند بر آسمان پرواز. بسا سرا که چون جعفر شود بی بال وپر طیار
الحق ذریات انسانه اولن عطا واحسان. مخلوقاتدن کامل کان کمسه یه
اولمامشدر. وبو رتبه قدر ورفعت. وعز وموهبت. بر مخلوقه بولمامشدر. جمله موهبتلرینک
برلی بصفت علم در. که بنیادهٔ فطرت عالمدن. واول خلقت آدمدن مقدمدر که

مصباح روح انسانی برکوکب دری کبی. زجاج صافی ایچنده. ودخان کدورت
جسمانیت. ونفسانیتدن که ظلمات بعضها فوق بعض آندن عبارتدر خالص
اولوب. روحانیته امارت کامل کلوب که نور علی نور آنکا اشارتدر. مانند آفتاب
شرف نصاب مضیء پرتاب اولمشیدی بیت آیینه شد که برو چشم کس
چون نظر انداخت خدا دید وبس. چاغ اول عالمده. وهمان اول دمده افراد
موجودات ایچندن. کوی سبقتی چوکان عنایت ازلی برله قاپوب هل یستوی
الذین یعلمون والذین لا یعلمون تشریفاتی ایله پر احترام اولوب. اصناف
بهایم وانعام. واصحاب دانه ودام. بلکه کافهٔ خلایق ذوی الاکرام اوزرینه
تفضیل وتکمیل حاصل اتمشدر بیت ساخت دلش مخزن اسرار حق. کرد رخش
مطلع انوار حق. والحاصل بو طایفهٔ شریفه. هرنه قدر که حجب ظلام علایق جسمانیت
وعوایق بشریت برله مقید کوریلر. بحجب الباطن. بینه مطلق العنان کلستان
لاهوتده سیران. وبوستان ملکوتده طیران ایدرلر. نته کم اول کلزارک بلبلری
نظم ازدرین خاندان چون بپرد مرغ ما. باز نشیمن کند بر در آن کلستان
چون بپرد از جهان سدره بود جای او. تکیه که باز ما کنکرهٔ عرش دان. سایهٔ
دولت فکند برسر عالم همه. کر کشد مرغ ما بال وپری در جهان. عالم علوی بود جلوه کهٔ
مرغ ما. آنجز او بود کلشن باغ جنان. همای تیدی چو کنم افضلیت بنی علائکه
وبنی آدم افضلیتی. حقنده مباحثت بزمنه معروف کوهرلرین. سپاهیک. اوتولابره

بیان ایله که علم ندر که انوک مخصوصیتی انسانه در . حکیم ایتدی العلم ما تمیز به المعلوم
تمیزا تاما لا یحتمل النقیض . حمای ایتدی اکرمایه الافتخار . وسبب اعتزاز اولن
علم ندر کور ایسه . طوایف حیواناتدن بونکله متصف اولمز . بر حیوان وبو
فضیلتی تحصیل اتمش بر جان بوقدر . که باری کلدن . وخاری کلدن . وآبی
کلدن . وجزوی کلدن فرق ایلیه . وتمییز ایلیه . حکیم ایتدی علم برفرد که
اصول وفروعی واردر . اصولک عالم معنیده . وفروعک ملک صورتده
شروعی واردر انسانک نصیبی وعلم آدم الاسماء مقتضاسنجه وعلمناه من لدنا
علما مقتضاسنجه اصولنه ندر نه فروعدن . که اول مرزمانده آفتاب عالم تاب
کرخانی کلدر طلوعدن . نتکم وصفنده علمالر دیمش در نظم العلم انفع فی الفانی
وفی الباقی . والعقل اشرف مجون وتریاقیتی . فالجهل داء وبی مهلک سمج .
والعلم اصبح فیه رقیة الراقی . اکا علم معاد دیرلر که مدار سعادت معنویه .
وسبب سیادات اخرویه در . وسایر حیواناتک نصیبی اقسام فروعدندر . نه
اصولدن که اول عاری در مراتب علیه یه ومبادی جلیه یه . وصول اکا علم
معاش دیرلر . که معیار معاملات صوریه . وسرمایه مجاملات ضروریه در .
اول علم که اصولدندر . شهپر افلاکیاندر وبو علم که فروعندندر . پر وبال خاکیاندر
علم معیشت بر شرردر . علم آخرت روشن مشعلدر . وعلم انسان دریای محیط
در . علم حیوان آندن بر جدول مصراع فاین التراب واین السماء . علم

علم آخرت وحی نیجه قسم اوزره در . وهر بری بر اسم اوزره در . جمله سندن بریسی
علم دین ومعرفت شرع مبین در . حمای ایتدی حزب حیواناتک واخی اول بودن
شربی واردر . وکروه وحوش وطیورک اول یوزدن شکوهی واردر کل امة
تدعی الی کتابها بو خصوصه ناطق در . واشبو عموم شاهد صادق در نیته کم
ستر کابقیا کوز . وحی سیچه لاپامه . واولیا کوز کشف والهامه . اظهار شرع وسنت
واجرا احکام دین وملت ایدکدک . بزدن واخی مر طایفه نک امام پیشواسی
ومرشد ومقتداسی واردر . کوتشوقلاوز سزاوچانزدر ارشل در . بوسببدن
عمللری بی خلل در . پس آمین وپیریز . وقانون سریرتمز باینده . بالوحی والهام
تنفیذ احکام . وتقیم واعلام امیر . اول جمله دن بری زنبور شهد شانی در واوحی
ربک الی النحل بو معنا یه شاهد کافی در . اکر علم شریعتدن مراد نماز وتسبیح وعبادات
صریح ایسه . نظر ایله که حق سبحانه وتعالی . قانق قوتک حقنده کل قد علم صلوته
وتسبیحه بیورمش در . پس بو آیت کریمه موجبنجه احکام شرع مبین . واوامر رسوم
دین جمله فرخصوصنده عموما جاری در . وبو فضیلت وکرمت جمیع حیوان وانسانه
عامه ساری در بلکه بو باده فرقیت . وفوقیت حیوانک در . نه انسانک زیرا حیوانه
شمولی زیاده در . بو احسانک آنکچون که انسانک اغلب علومی قبیل ظنونندر که
حقیقتده بونک کبی علوم فنون جنوندر وما یتبع اکثرهم الا ظنا ان الظن لا یغنی
من الحق شیا بو معانک اثباتنه سبل صریح . ودلیل صحیح در . زیرا طنک

حکمی دایره علمدن خارج در. شول اجلدن که آفتاب یقین فلکی المعارج. و
ملکی المدارج مثل الفریقین کالاعمى والاصم والبصیر والسمیع هل یستویان
مثلا افلا تذکرون مرتبه‌سنده طریق ظنون وشبهه وشک دن خار
زار در. و سنک وخشت اوهام دن ناهموار در. و پای خرد اول
رهگذاری پرانکارده لنک وفکار در. و محققین دیمشلردر که هر علم که عمله مقرون
اولمیه. و هر اعتقاد که طاعت وعبادته مشحون اولمیه بی اعتبار در. و آنوک
کبی علم یمین صاحبنه سبب ضلال واغترار در. و طلب حطام دنیا ایچون دام
در. و آنوک ضرری وان من العلم جهلا حکمنجه علمه متصف اولنلره عام در. حدیث
تارکش عنوان نه قال الله نه قال النبی است. حاصل مضمون آن خسران روز محشرست
بو سبب دندر که علماء ربانیین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین بحسب الفرض
علوم هذا اولنانوک بر جنسین دائره علمدن اخراج اتدیلر. و آنلروک
اصحابنی ارباب ضلال و اقوام و اهل سلسله‌سندن ادراج اتدیلر. حتی
فلم یستقدمن بحثنا طول عمرنا سوی ان جمعنا فیه قیل وقال. امام شافعی دن رضی الله
عنه ربیع روایت ایدر که. قچان بر شخص بر شخص ایچون وصیت کتب علم ایتسه
کتب علم کلام اول وصیت ده داخل اولمز. زیرا کلام علم دکل در. و امام
مالک رضی الله عنه دیمش لا یجوز شهادة اهل الهواء والبدع اصحابی ایتدیلر
اهل هوادن مراد اهل کلام در. قانغی مذهب اوزرنه اولورسه اولسون.

وامام

و امام احمد رضی الله عنه دیمش در علماء الکلام زنادقة و ابو یوسف رضی الله عنه
بیورمشدر که من طلب العلم بالکلام تزندق پس بوندن معلوم. و بو بیاندن مفهوم
اولدی که مذاهب اربعه اوزرنه کلام علم دکل ایمش. امام غزالی رحمه الله
اهل کلام حقنده بو قدر عنایت ایدوب. احیاء علوم ده بویله یزر که.
مبتدع لرک شبهه‌سنی دفع ایچون. و اهل هوانک نقضنی منع ایچون هر شهرده
فن کلام دن خبیر بر شخص اولمق کفایت ایدر. زیرا آنلروک مذاهب
باطله‌سین ابطال ایلمک. عقائد اسلامیه‌یی حمایت ایدر. حاشا که اکابر متکلمین دلایل
کلامیه ایله عقائدنی تصحیح ایده‌لر. یا اصول دیندن بر اصلی آنوکله تنقیح ایده‌لر.
همین غرضلری اول فنک تدوینندن افحام جاحدین. و الزام معاندین در. لمؤلفه
شبه نار و اهل و لا اعتراض جاحدین. کم گرد وره کرا در دست شمع انورست
و اول علم که عنوانی حکمت ایله موسوم در. اولداخی محققین سنت و جماعت یاننده
مذموم در. نه بر قدم توفیق آنلری سر منزل تحقیقه المتمشلر. و نه طبع عنیدی
تاییدلری کند ورین تقلیدیه گتورمش در. نظم حکمت یونانیان بی عام نفس
است و هوا. حکمت ایمانیان فرموده پیغامبرست. حیث جز بوی نبی
رهبر ترا سوی خدا. از علی جو بو که بوی بو علی مستغدرست. اگر اول
طائفه مشکات نبوتدن. اقتباس انوار هدایت اتمه‌لر. و شریعت انیقه
جان و دلدن. اقتدا و متابعت اتمیه‌لر. بادیه وجود پر تارلنی. تاویه

طبع پاکی انوار احدیده قطع ایدوب. کعبهٔ حقیقته ایرمزلر. نته که شیخ الطریقه. ومرشد
الحقیقه. مقتدای الملة والدین. صاحب الیقین والتمکین. حضرت شهاب
الدین السهروردی انعم الله تعالی بانواع الالاء دی بیورمشدر نظم
وکم قلت للقوم انتم علی. شفا حفرة من کتاب الشفا. فلما استهانوا بتنبیهنا
فزعنا الی الله حتی کفی. فماتوا علی دین رسطالیس. وعشنا علی ملة المصطفی
حکیم ایتدی سزنه کم سویلدک راست در. وهر شبهه که ایراد ایتدک بی کم وکاست
در. اما سزک علمکز نتیجهٔ مقدمات وهم در. وبزوم علمز فیض انوار عقل ذی
فهم در. نسبتده بو چرخ برین اول زمین در. حقیقتده بو نور آفتاب اول
سایهٔ بی تاب در. یعنی علم انسانینه شول یقین در که. آدمی وساوس شیطانی
دن آرنوب پاک. وسواوس نفسانی دن خلاص اولوب تابناک
اوله وقدسکره فائض اولور. که اول صحرادهٔ حکمت یونانی کسراب
بقیعة یحسبه الظمآن ماء. قیلندلر. نته کم دیمشلردر بیت بقیاسات عقل
یونانی. نرسد کس بذوق ایمانی. عقل خود کیست تا بمنطق ورای. ره برد
با جناب پاک خدای. کر حکمت کسی ال بودی. شیخ سنت ابو علی بودی
حاشا که اول معقول علم که مقدماتندن ظنون واوهام کالی. ونتایجنده شکوک داخل
ومدخل اوله. اصحاب یقینکا التفات المیه. وارباب دین آنده علی وجه القبول
سویلیه. مثلا عناصر اربعه دن مرکب بر مزاج بولنه که کیف وکمده مساوی

مساوی اولوب. معتدل حقیقی اولمق ممتنع اوله یا ممکن. ما فوق کرهٔ خاک اکر.
عناصر در. وکر افلاک. فی نفس الامر متحرک اولمش یا ساکن نظم
با ترهات حکمت یونان تراچه کار. بس نیست کت نبی وولی. مرد ومقتدات
الکمس بارگاه قدم سر بر آورد. کز جان پاک پی رو آثار مصطفاست.
سمای ایتدی. مقرر در که شور دریا قطره دن معلوم. ونور ذکا ذره دن مفهوم
اولور. وکار مؤثر اثردن. وحال سول خبردن منبور. اثارلری دیمشلردر که.
قولکوکون طوغشندن بللودر بیت اگر پاکی بود در تن اثر از روی نماید.
وکر صافی بود کاغذ رقم از پشت برخوانش. چونکم سزک علمکز لدنی والهی
ونتیجهٔ فیض نامتناهی در. نه ندر که علمای عظام. وحکمای کرام کچنلرکوز میل و
مداهنت. وتأویل ومرامنت برله احکام شرع وسنتی. وآیین ملک و
ملتی تبدیل وتغییر ایدرلر. وقرآو زهادکوز ومشایخ وعبادکوز عجب و
ریا وکبر ومرا. وحقد وحسد. وبخل نکه برله معامله قلورلر بیت فردا که پیشگاه
حقیقت شود پدید. شرمنده رهروی که عمل بر مجاز کرد. نته کم مناظرات
سابقه ده. آنلرک وقاحت احوالی. وقباحت افعالی ذکر اولنمش در. بزم
طایفه مز اکر شهری در وکر بادی. اکر اسیلی در وکر عادی. اول علیه پرایه
لری در. وشول دانشله که سرمایه لریدر. تسلیم ورضا. وقبول وقضا اوزره
اولوب. روز وشب تسبیح وطاعتله. وعبادت واطاعتله روزکار

لرین کچورلر **لمؤلفه** زمانعلی نیاید فتنه انگیز • ولیکن از شما درصد یکی

نیست • ورو حلری تجلیه وسرلری تحلیه بولوب • درو نلری انوار

سبحانی ایله پرتو • واسرار یزدانی ایله منوّر اوله • الحق بو خاصیت

شان آدمی دن غیری • بر موجوده میسّر دکلدر • وبو موهبت نهاد انساندن

غیری بر مخلوقده مقدّر دکلدر • نتکیم بزوم داسیخ ماهیمزده تهذیب

اخلاقله ارشاده • وتبدیل اوصافله رشاده مقرّر در • مشاهده اولنور سیکه

حیوانات وحشیه • برادنی زمانده تعلیم وتربیت • وتلقین وتقویت

برله نیجه اهلیه اولوب اخلاق حمیده • واوصاف پسندیده تحصیل ایدر •

وسباع وضباعک طبع آتش نهادنده • سبع شداده وکافری جبلتنده کی لحکم اولن

سبعیت صفتلری • حلم وسکینه یه نیجه مبتدل اولور • وطیور پر نفورک وحشت

لری • وطوایف بی حضورک دهشتلری • نه وجهله الفته وموانسته تبدل

اولنور • وسایر هوام وسوام ده دخی • بو معانی میسّر وبو احوال متصوّر

بیت چوب حقیر را اگرت تربیت کنی • جایی رسد که بوسه که خسروان شود

حکیم ایتدی سک بو قدر • که نزده داخی مصاحبت انسانله • وانلردن

تربیت واحسانله تبدیل اخلاق ایلیه • نعبایه الملک الخلّاق • وار در • نتکیم ابن

یمین دیمش در **نظم** صحبت اثر خود بکند گرچه خردمند • با خود دُر ناموس

بصد ننگ برآرد • همسایهٔ بهجوی درین باغ که آخر •   آلو

آلو چو با لو نگرد رنگ برآرد • اما نزک تبدیل اخلاقلرک باعثی انساندن

خوف وخشیتدر • ورجا وامنیت درکه • وهم حیوانی • وطمع نفسانیدن

منبعث در **بیت** کیرم مارچوبه کند تن بسان مار • کو زهر بهر دشمن و

کو مهره بهر یار • بزوم تهذیب اخلاقمز خوف عذاب آخرت • وحصول فضیلت

رحمت دن • ورجا نعیم جنت • وامید لقا حضرتدندر که اول خوف و

رجا نتیجه نور عقل ودلدر • نه مقتضای ظلمت آب وگل **بیت** ازان بدیرمغانم

عزیز میدارند • که آتشی که نمیرد همیشه در دل ماست • نتکیم ایتدی امام

جعفر صادق رضی الله تعالی عنه • وعن اسلافه بیورمش درکه **العقل آلة**

اعطیت لمعرفة العبودیة لا لمعرفة الربوبیة چونکم نتیجه نور عقل علم عبودیت

اولاندن کر بو خصوصده سزدن بزوم اوزرمزه فوقیت اولا اثبات

ایدک که عبودیتده بزوم رسوخمز زیاده در • وکدورتدن وعجب وریادن

صاف وساده در **بیت** خاطرت کی رقم فیض پذیرد هیهات • مکر از نقش

پراکنده ورق ساده کنی • حکیم ایتدی ای غافل حیوانک کمالی اولدرکه

اوصاف انسانیدن بعض صفاتله محلّا اوله • وانسانک کمالی بودرکه اخلاق

الٰهی ایله محلّا اولا **مصراع** ای تو کجا وما کجاییم • وحدیث قدسیده وارد

درکه **یا بنی آدم خلقت الاشیاء لاجلک وخلقتک لاجلی** نتکیم ایتدی

بو خلعت کرانمایه • وبو مرتبه بلند پایه • وجود وذاتی کمک میدر • بو قید وجود

وجود عینی نک. حکیم ایتدی بو خلعت گرانمایه ومرتبهٔ بلند پایه لا یلج ملکوت
السموات من لم یولد مرتین حکمیه بو عطیهٔ سبحانی. وهدیهٔ رحمانی. بعد از ولادت
ثانی محض عنایت ربانی در. یعنی اول کی وجود مجازی انوار وجود حقیقی
ده محاذی ولوب اول انوارک شعشعه سیندن کلیا فنا بولد قد نصکره
ومحو مطلق اولدقد نصکره در بیت زلف آشفته او موجب جمعیت ماست
چون چنین است پس آشفته ترش باید کرد. یوقسه کلمن طبیعتده بنده نفس اماره
ومحبس نفس مقیده گرفتار دنیای غدار ره اولنلر اکچون دکل در نته کم دیمشلر در
بیت اقبل علی النفس واستکمل فضائلها فانت بالنفس لا بالجسم انسان بی هرکم
بو بادیه یه قدم بصه کعبهٔ اقباله ایرمز. وهرکیم بو یولده خدمت کمرین کوشنه
دولت اقباله ایرمز بیت بی عنایات حق وخاصان حق. گر ملک باشد
سیاهستش ورق دیگر خلیلی قطاع الفیافی الی الحمی. کثیر ولکن الواصلون الیه
قلیل نظم بسر جام جم آنگه نظر توانی کرد. که خاک میکده کحل بصر توانی کرد.
تو کز سرای طبیعت نمی روی بیرون. کجا بکوی حقیقت گذر توانی کرد جمال یار ندارد
نقاب وپرده ولی. غبار ره بنشان تا نظر توانی کرد. حق الانصاف بو در که
انسانه فضل ورشاد. وقدر وسداد. بحسب الجامعیت والاستعداد در. نه
من جهة الافراد والآحاد. سمای یتدی بو دعوایه. برهان معقول ومنقول
وشاهد عدل ومقبول گرکدر. دعوای مجرداه. ومثال وسند ایله اولمز. حکیم

حکیم ایتدی بو مسئله ده عقلک مالی. وقیاسک مدخلی یوقدر. زیرا مراتب تهذیب
اخلاقک بو مرتبه نهایتی در. ومنازل تقلیب احوالک بو منزل غایتی در. عقل
بو معاهده جبریل صفت لو دنوت انملة لاحرقت سبحات جلاله دیو فریاد ایدر
زیرا عالم حقیقتک وسعتی. وکشور معنی نک فسحتی. شول مرتبه ده در که مجاوز در
که صور محصوره عباراتله. ولسن ومنتهی جبلی استعاراتله احاطه میسر اوله
یا وسائل دلالات مطابقی. وتضمنی والتزامیه. ویا ترتب مقدمات آرائیه
ایله حیاطی متصور اوله بیت نشانی میدهندت از خرابات. که التوحید
اسقاط الاضافات. پس ناچار بونک بیاننده بولیکه مقدمه نک عرض احتیاجی
وبرهان تحته نک بیاراولندن لابدر ویضرب الله الامثال للناس
لعلهم یتفکرون الحق ای بخت واقدار. سر نه قدر که تند در. بو میدانده بی
دستیار امثال واشباه کند در. اگر گوش هوشک سامع. وشمس لامع ان
برلمعه یه قانع اولور سک بیانم دن حقیقت حال. وحقیقت مقال عیان اولا
لمؤلفه نکتهٔ عارف چو از دل بر زند. آفتاب از چرخ چارم سر زند.
سما ایتدی. سندن بیان شریف. وبندن اصغاء لطیف. که مراد حقیقت
حقیقت علدر نه جدل. واصلاح مابین در نه خلل. حکیم ایتدی آگاه اول که تهذیب
اخلاق. ما حسن عادت وملازمت عبادتله اولورکه آنوک طریق پر توفیقی
ومو هبت تحقیقی. مواظبت صحبت اخیار. ومقارنت تربیت ابرار ایله در.

بیت چاره در دفع خواطر صحبت پیرست وبس • رخنهٔ یاجوج پسین خامهٔ
اسکندرست • که وجود شریفلری کبریت احمر • وعنصر لطیفلری خمر محبت
الهیله مخمّردر • پس آنلرک صحبتنه ملازمت • وخدمتنه مداومت • شول حدّه
کرکدر کیم • نفوس طالبده نقوش آثار محبت حق ارتسام ایده • ونهادلرنده
عروق صفات ذمیمه انفصام بوله بیت دل که آیینه شامیت غباری دارد
از خدا میطلبم صحبت روشن رایی • کلام ابرار • وحدیث اخیار در الرفیق
ثم الطریق الدلیل ثم السبیل • یا نور عقل معادله • وپرتو سعادت مادرزادله
اولورکه سالک اولن دل شموع روشن نهادله • ظلمات طبع هیولانیده • وعقبات
راه نفس پنیده کمال بصیرت اوزره اولوب • جادهٔ استقامتدن طشره
قدم بصمز لمولفه هر کرا یار طالعست ویاور بخت • باشدشش مهره وکلاه وکردون
تخت • یا قوت نور ایمان • وفرت کسب عرفانله اولور • که اخلاق پسندیده
تواکمک ترتیبنه اعتقاد • واخلاق ذمیمه یه عدالتک تعقیبنه اعتماد ایدوب خیره
راغب • وشردن مجتنب اولور • فلاجرم اکتساب خیره ومواظبت
واجتناب شره مداومت ایتمکله • ملکات حمیده حاصل • وصفات پسندیده
زایل اولور بیت چون فلک کرد ومحیط جزو کل از خیر وشر • هر که را از عقل
کل فیض بغیب وفراست • یا نور توحید وسر تفرید ایله اولور • که تجلیات
جمال حق • سالکی کلیّا محو مطلق ایدوب • تمام علایق بشریتدن پاک بر آیینهٔ

آیینهٔ تابناک ایلر • پس فضل خدا اکا عطای بقا العیوب • قلبنی عرش ذات • وروحنی
لوح صفات قلور بیت از افق مکرمت صبح سعادت دمید • محو مجازات
شد شاه حقیقت رسید • الحق نور توحیدک • وسر تفریدک طلوعی وحضوری
دخی دلم • الا وقوف قلبی برله ذکره ملازمت • وقبلهٔ حقیقی نک توجهنه مداومتله
اولور • مشایخ طریقت قدست اسرارهم جملهٔ اذکاردن • ذکر لا اله الا اللهی
اختیار ایتمشلردر • نته کم حضرت مصطفی صلی الله علیه وسلم • بیورمشدر افضل
الذکر لا اله الا الله که بو کلمه که جامع الاذکاردر • ومختار الابراردر • مضمون شریفی
نفی ما سوا ایله اثبات حقدن مرکبدر • مرکبه که سمت غفلتله • وصفت طبیعته موصوف
در • شک یوقدر که • قلب ظلمت نهادی • انتعاش نفی حق • واثبات غیر ایله
مشعوف در • پس المعالجة بالاضداد حکمنجه بو کلمهٔ جامعه اکا خوب علاج در •
وظلمت تفرقه دن اخراج ایدوب • نور توحیده عجب منهاج در رباعی
خوش آنکه دلت ز ذکر پر نور شود • در پرتو آن نفس تو مقهور شود • اندیشهٔ
کثرت ز میان دور شود • ذاکر همه ذکر وذکر مذکور شود • تردد وکل در که بوم بسته ده
دریای تفرد قدمدن • ولجهٔ کرمدن صفات ملکوت • ونعوت جبروت •
جدوللری مجازی فیض سالکده جریان ایده باشلر • واخلاق الهی ایله تخلق و
صفات ربانی ایله تحقق پرتولری اقمار قلوب سالکده لمعان ایده باشلر افمن
شرح الله صدره للاسلام فهو علی نور من ربه بیت

برا

بدانکه ستر جلال جمال عشق اختاده • ولا صباح کتمانت طلاه • پس وجود سالک بهر
ایکن بحر بی پایان • و بر ایکن مهر تابان اولور • مراتب کمال انسانی ده بو مرتبه اعلی
مرتبه • و منازل خصال آدمیده • بو منزل شیخلی منزل اولمز • و بو منزلک نهایت
کمالی • و غایت جمال و جلالی • رسول رب العالمین • و شارع شرع مبین • خواجه دنیا
و دین محمد الامین در • صلی الله علیه و سلم • که بو مقامک • ذروه سنده ده نه
نبی شریکدر • اکا نه ولی • نه ابوبکر شفیع اولی اولور نه علی • اما جرعه نوشلرنه
نهایت • و شمیمنک مدهوشلرنه • غایت یوقدر بیت علی نفسه فلیبک من ضاع
عمره • ولیس له فیها نصیب ولا سهم رباعی افسوس که وقت کار از دست
برفت • در معرض یک دولت ناپاینده • صد دولت پایدار از دست برفت
والحاصل بو مرتبه ده اول انسانه که عاشقه مانع وصال اولور • عارف اینه سنه
جمال اولور • زیرا قلب عارف اثر تقابل اسما و صفاته • وانوار توحید ذاتک
گنجینه سی اولور • نور وحدتدن دیده جانی منور • وسبل کثرتدن چشم جانی
تمام مطهر اولوب • احول کبی رویت اثنینیتدن خلاص کلی بولور الله نور السموات
والارض اشارتنی نیوزندن آگاه معلوم اولور ونحن اقرب الیه من حبل الورید
بشارتی نه حقیقتدر تمام مفهوم اولور کل شیء هالک الا وجهه کعبه سنه داخل
اولور ولله المشرق والمغرب فاینما تولوا فثم وجه الله نکته سی یه عامل اولور
بیت هر که اندر حجاب جاوید است • مثل او چو بوم و خورشید است •

اسباب وصال از دست برفت

زیرا هر آنکه که یثبت الله الذین آمنوا بالقول الثابت مقتضاسنجه عنایت ایده
و هر سالکه که ذلک بان الله هو الحق وان ما یدعون من دونه الباطل
مبتغاسنجه هدایت اوله • ذات بی نهایت حقی صفت صمدیتله اگر • واسرار
حقایق ذو الجلال والاکرامی کما هی بور • هر باری که غیب هویت
یوزندن نظر ایده • جمله بطون و جلال کورر هو الله الواحد القهار لا تدرکه الابصار
وهو یدرک الابصار وهو اللطیف الخبیر سبحان من لا یعلم ما هو الا هو معرفت
علمای سبعه نک داخی کنه و کبی عاجز • و قاصر و مانده اولدغنه واقف اولور
جمیع اجزاسی ایله خلا و ملا ده فریاد ایدرکه سبحان ربک رب العزة عما یصفون
و شول وقت که مظاهر موجوداته تنزلات اسمائیه متعاقبه • مرآتندن بو حضرات
تجلی • و نظرات تدلی نواریه جلوه ظهور اکرام مشاهده ایدر سبحان من ظهر فی بطون
پس نکته • وجوه یومئذ ناضرة الی ربها ناظرة مبین اولور • وسر رأیت ربی
فی احسن صورة معین اولور بیت اندر دو جهان هیچ کل رنکی نیست
کر بوی وصال تو در و رنکی نیست وله الکبریاء فی السموات والارض وهو العزیز
الحکیم لاجرم هو الظاهر والباطن حقیقتی ورد یوب • ما رأیت شیئا الا ورأیت الله
فیه ولایتینده تحصیل تمکین ایدر • پس انک ذات شریفی مجمع جمیع محامد و مآثر •
و عنصر لطیفی منبع مواد • و مفاخر اولور بیت تمکین در پس اهل نظر یک
اشارتست • کفتم کنایتی و مکرر نمی کنم دیگر جای کر نشان بی نشانست آنجا

انگشت خیال در دهان است اینجا . پس بو مقامه مالک اولن صاحب سجاده
سمای همتی . هرگز مزبلهٔ شهوت و هوایه نزول ایلمز . وعنقای عزیمتی قطعا
جیفهٔ دنیایه قونمز چونکم انوار الٰهیه برله حقایق اشیایه کماهی واقف
اولور . واسرارجی روی کواندن کاشف اولور . لاجرم آندن بر
داخی میل ماسوی . وقصد دواسی کلمز نه سراب عشوهٔ دنیا ایله مغرور
وشرب نشوهٔ هوا ایله مخمور اولور . خاتمت احوال غرامتدن مصون وعاقبت
افعال واعمالی . تحدث ملامتدن مأمون اولوب . تمتعات حسی دامندن
نجات . وشهوات بهیمی آلامندن خلاص بولور . نه آمال خسیسه . ونه احوال
نفیسه اکا ره رنک ایده بیلور بیت خارج از اختلاف روز وشب است
وقت را کاه این وکاه آن است . همانا دیدی چونکم بو تحقیق دلایل عقلی
ایله قایم در . البته براهین نقلی دن لازم در . حکیم ایتدی حدیث ربانی
بو بیانه برهان نیر در که حضرت رسالتدن علیه السلام . اسناد صحیح واتصال
صریح ایله ثابت در که لایزال العبد یتقرب الی حتی احبه فاذا احببته
کنت سمعه وبصره ویده ولسانه فبی یسمع وبی یبصر وبی ینطق
وبی یبطش وقتی کم بو رتبه جلالتی عارف لقا پایه ایله آفتاب ما تری
فی خلق الرحمن من تفاوت آنوک نظرندن غایب اولمز . فلابد معنی
زمانده . وتخلی مکاندن خلاص کلی بولوب لیس عند ربکم صباح ولا مسا

سرّی

سرّی ایله سرلنوب . وکنه وجودینی ترانهٔ پیچیده کورر . همانا ایتدی
قرآن کریم . وفرقان عظیمده واضح بو معنایه اشارت وار میدر . حکیم ایتدی
وما رمیت اذ رمیت ولکن الله رمی بو قضیهٔ حقه ناطق در .
وحقیقته شاهد صادق در . همانا ایتدی . الآن حصحص الحق اما بو قدر وار در کم
بیانکوک سیاقی سباقنه موافق . وکلامک بدایتی نهایتنه مطابق دوشمدی
زیرا بو حالت ومنزلتی . وبو مقام ومرتبتی . ولادت ثانی دن صکره
یعنی فنا، وجود مجازی دن صکره در دیدک . وبو منزلتی طور عقلدن اعلی
ونور فهمدن بالا در دیدک . معلوم اولدی که علم که نور عقلدن مستفاد اولا
اول مقامده معزول ایمش . بو اجلدن دلایل عقلی اوراده مردود ومخذول
ایمش . سن خود شرف انسانی ابتداده علمله اثبات ایتدک . وتمیز آدمی بر
تفضیل رتبه ایراد وتبیان ایتدک . بین الکلامین مخالفت ومعارضه کورندی
فلابد طرق خصمدن مقابلهٔ المناقضه کورندی حکیم ایتدی حفظت الشیء
وغابت عنک الاشیاء مقدما کاملی تقسیم ایدوب دیدم که علمک
اصولی وفروعی وغروب وطلوعی واردر . هر سینه که فیض نور عقله موقوف در
قسم فروعی فراغدن معدود در . اگرچه که حکم الاصول یسری فی الفروع مقرر در
لکن آنوک روشنالغی صبح دروغدن معدود در . اما اول علم که بعد الفنا
فی مقام البقا تعلیم خدا ایله وجام جهان نمای وعلمناه من لدنا علما برله در صبح صادق

مثال اول نور ذی الجمال والجلال دلیل رجحان و فوقیت برهان در . بو مقامده
علمدن مراد اولدر که اول بر علم درکه . اساس قواعد دین . و بنیان مبانی
یقین در **بیت** این همه علم جسم مختصرست . علم رفتن براه حق دگرست
دیگر ترا آفتیست در خوی که کس آن نمی داند . خطی کل در ورق دارد که جز
بلبل نمی خواند . وقتی که حکیم خراسان . شرف انسانی بو یوزدن بیان ایلدی
و تکریم بنی آدمی بو روشن تقریر ایله عیان ایلدی . قبایل وحوش و طیوردن و طوایف
مار و موردن . آنده حاضر اولنلر . و بو ماجرایه سامع و ناظر اولنلر سر جمله
حکیم خراسانک اوکنده دیره یوزلر سوردیلر . و بنی آدمک فضلنه اعتراف
و دریای عجزه اردن اغتراف ایدوب . شهریارک ایاغنه باشلر اوردیلر
و سراسر آغز بر ایدوب **الحمد لله علی فضله وانعامه قد رجع الحق الی مقامه**
دیدیلر . القصه نسایم سلوت . و روایح راحت تنسم ایدوب . و تباشیر صدق
و صفا . و مناشیر مهر و وفا تبسم قلوب . زنگ غم و دهشت . و غبار وحشت
کوکلر آیینه سندن سلندی . و ایکی جانبدن طیب خاطر و جان ایله . و قبول ایله
جانه عذرلر دیلیه رک قلندی **نظم** ماه ملک از محاق بیرون شد . روزگار
جهان همایون شد . اختر بخت سعد کرد طلوع . طالع روزگار میمون شد
چشم دولت ز لهو گشت قریر . روی ملکت ز عیش گلگون شد . خرمی همعنان
عیسی گشت . وزری هم رکاب قارون شد . یوسف از قعر چه رهایی یافت

یولنس

یونس از بطن حوت بیرون شد . پس شهریار عادل . و آصف نصفت شمایل
و شیخ الاسلام فاضل . و قاضی القضاة مرضی الخصایل . و سایر اکابر و افاضل
حکیم خراسانه تحسین . و اول بابده و برلمنه آفرین ایتدیلر . مادام شهریار
عدالت شعار امر ایلدی . بو قصه پر حصه من الابتدا الی الانتها
دلایل معقوله . و براهین منقوله سی ایله . قاضی القضاة ثبت سجل . و دفتر
رسایل ایلدی . و شیخ الاسلام آنک اوزرنه امضای فتوی . و اجرای
اقوی مهرین اوردی . و دبیر دیوان سلطانی . و منشی محکمهٔ خاقانی انواع
بلاغت . و اصناف براعتله . علی طریق الانشا مقرر نامه یزدی . و صاحب
دیوان عالی . ذیل نامه یه که تاریخ کتاب باب ارشاد در . بیان عددی
الچون تحریرا فی اوایل محرم الحرام من شهور **سنه** اربع و ثمنین و تسعمائه
تسطیر ایتدی . و خاتمه سنه مقام دار السلطنة بروسه المحمیة . تحریر ایلدی
میران دفترشناسی اولنلر ظهرینه مهر قبول اوروب **مختوم ختامه مسک**
صورتین عرضه قلدلر . و وزیر عطارد فطنت . کنش کبی زر حله سرنامه برات
شاهی یه . و عنوان حکم پادشاهی یه . نشان همایون صاحب قرانی **انفذه**
الله تعالی فی الربع المسکون مادامت السموات والارضون و توقیع رفیع
جهانبانی **لازال مطاعا فی اقطار الاقطار و اقطار الامصار الی یوم**
یبعثون چکوب حکم خراسانک النه ویردی . تا کم من بعد هیچ احد کانئا

من كان من الافراد الحيوان بوجه من الوجوه ونوع من الانواع في البلاد
والاصقاع دخل وتعرض اليه **نظم** شكر خدا را كه بعون ازل • شد بعصا جنب
خصومت بدل • منهي اقبال درين كهنه دير • غلغله انداخت كه الصلح خير
اكه زدي دم زشقاق وشقاق • مي سپرد راه وفاق ووفاق • اين همه
خاصيت عدلت وداد • دين همه فرزند از ان عدل زاد • معدلت
شاه اكرانساني بود • فتح ممالك همه آسان بود • فلابد اول جمع كشير وجم غفير
كيدلرم كروهي اولوب • حضرت سلطانه وجمله اركانه وعلماء دورانه
عبوديت دعالرين وخدمت داستكانت ثنالرين ايصوب اعتذارلر
اعتقاطلبين قلدلر • وخرم خاطر وفارغ البال ومسرور ومنتظم الاحوال معاملو
معامنه عزميت ايدوب طاغلدلر **خاتمه كتاب در عذر تقصير عبارات وقصور**
تحميل استعارات بتطويل واطناب • وتحرير كلمه چند از طريق دولتخواهي
در ادوار آثار شاهنشاهي • على طريق الآداب وحسن الخطاب
وزدن مهر خاموشي برلب سخن فروشي بدعاء دولت صاحب
قران كردون جناب الحمد لله والمنه بو مقاله دلپذير • ورساله بي نظير حسن
ترتيب ونظام ايله مرقوم • ولطف ختام واختتام ايله مختوم اولدي **مؤلفه**
قلم منشي دفترلر دوردي • دوات اغزينه مشكين مهر اوردي
يوزين دوروب قرا يازدولوماز • قاني غلر دي الوه دن چشم خامه

يوزرا قليغه اول چقدي كناره • بو كيك يرون ايدر اولدي نظاره •
اكرچه كم امعان نظر اولنسه مصنفك نامه اعمالي كبي تسويد عبارات سخيفه
روسياه در • وموافقينك جريده اماسي كبي تسيد استعارات ضعيفه ايله
پرتباه در **بيت** بجست مرغ ز دست وبرفت تير از شست • چه سود
اگر تو كنون پشت دست خود بسي خست • اما وسعت اخلاق اصحاب
كرم دن متوقع • وفسحت ارباب هيم دن متضرع در • كه عيوبني ذيل عفوله پوشيده
ومساجني ذكر خير ايله مسرور ايده لر • سقطاتنه ناظر اولوب اعراض ايده لر •
ومغواتنه باقوب اغراض ايده لر • وقلم احسانه نقصانني اصلاحدن اغماض
قلميه لر • شك يوقدركه اكر مين رضاي اهل عرفانه ملحوظ اوله • مدت مديد
وعهد بعيد • بو جريده كفت وكوبك نسخه سي • مخرجات روزكاردن
محفوظ اولا • وتردد وكلدركه • اكر لطف التفات قوم احساندن مطروح اولميه
مرور ليل ونهار • وعبور اعصار ايله • بو مخدره خوب رويك چهره سي حرف
كيرلرك ناخن انكشت دخلندن مجروح اوليه **مؤلفه** غرض جان بو نقش كشته
بو در رخاطر مشوش ده • نقل ايديجك بودار حيرتدن • ال يوجق قيود صورتدن
بوكذركاه دهر نشانه اوله • بر دعا اكه جانه اولا • يوقسه بو خامه كبي شكسته
زبان ولال • وناله كبي خسته جان وپريشان حال • نه ذره خاك رهدن
غبار بي مقدار در • كه مجالس عالي روزكاردر • ومحافل فاضل ملك وديار دن

کسر بری مهر سپهر فضایل • وصدر بدر شمایل در • عوض گهر و دعوای هنر قصدین
ایده لمؤلفه خواجه نجه خواجه لق لافن اورر • چون ایلک دراکه کی سرمایه سی
کیسه دلاکی پرزر اولدی طوت • برایکی درهم در آندن وایه سی ••
اول حلی دن نجه فخر ایدر شوکیم • عاریت ویرمش در زیبایه سی • خصوصا
بو بنده ٔ احقر • وکمینه ٔ کمتر • بونجه زمان در • که قصور حال و قالنه معترف •
و لجه اعتذار و اعتقادن معترف اولوب • خاطر فاترنده • مرکوز و صمم دل و
جانی دفاترنده محروز • وعزم التشدر • که دهان نظم و انشایه یعنی اسرار
عیوبنی افشایه • مهر ختام اوره لکن الامر بید الله العبد یدبر والله یقدر
بیت من جهد همی کنم قضا میگوید بیرون زکفایت تو کاری دگرست
امید درکه الامور مرهونة باوقاتها حکمنجه من بعد لمؤلفه کوب سوزدن
زبانم خامه کردار • دودم رویم جهاندن نامه کردار • وجناب شیخ سابلی
کبی • بر زمان بو بیت دلپذیری • ورد زبان ایلیم بیت بازگشتم زانچه گفتم
زانکه نیست • در سخن معنی و در معنی سخن • بی مرقی که ایستلا محبت
حق • واستعلا معرفت جمال مطلق ظهور ایده • موجب بدم قواعد فهم و سبب
نقض معاقد وهم اولور که استغنیت بالبدق عن القدح نته کم مساطره احرف
بو معنی بیان اولمش در • مگر کیم الضرورات تبیح المحظورات مقتضاسنجه سبع
من یزید مساطره ده • یعنی اشار محاوره ده • دلالة ناطقه بعض غوایه معانی

بهره پسندن

بهره پسندن پرده کشالک برله سخن فروشلق ایده • که اول قدر جزئی برله نقول
در که بو حقیر ناگزیر • نقض پیمان و فسخ ایمان برله مسئول اولمیه والذین
ینقضون عهد الله من بعد میثاقه ویقطعون ما امر الله به ان یوصل ویفسدون
فی الارض اولئک هم الخاسرون زمره سنده داخل • و مدخول اولمیه
که عند الشرع شی یسیر • وامر حقیر معدود در بیت بپوش دامن عفوی بذلت
من مست • که آبروی شریعت بدین قدر نرود • علی الخصوص مدح علی پادشاه
اسلام • وجلال الانام ده • وثنای صاحب قران • وکیتی ستان ده •
ومدح شهریار آفاق علی الاستحقاق ده زبان آورلک • وسخن گسترلک
ایلمک بل ترزقون وتنصرون الا بضعفائکم ولا یرد القدر الا الدعا •
حدیثی موجبنجه کافه برایانک • وعامه رعایانک اوزرنه فرض عین • وعین فرض
در • دمرزمانده واجب الاداء دین وقرض در ابد الله تعالی سلطنته
بالعدل والاحسان وابد دولته الی آخر الزمان بیت
روزگارش همه خوش باد که در دولت او • روزگار و سپهر کار همه خوش •
میگذرد • وعلی وجه الیقین معلوم در که بنده بونده • وعقد عهد عزم جزم کلک
فضولندن • وبیانک مدخولندن فراغت در • نه ترک وطاعت وعبادت •
الحق مناقب ومآثر سلطانیه ده • ومحامد وفضایل صاحب قرانیه ده
که مهدی آخر الزمان • وماحی احزاب اسلام وایمان • وقامع اصلاب

کفر وطغیان • وباسط بساط امن و امان • و فائض انوار عدل و احسان
و مالک بستان دوران • و قهرمان کون و مکان • و واسطهٔ عقد نظام جهان
و رابطهٔ عقد اهل زمین و آسمان در نظم شاهی که روز احسان از دست
گوهرافشان باشد دریای کان بخشد خزاین یم • حیران صبا از عیش
خرم جهان زبر مش • کمتر غلام رزمش اسفندیار رستم • و بانیٔ مبانیٔ عز و تمکین
و خلاصهٔ ایجاد و تکوین • و فخر سلاطین اولین و آخرین • و ذخر مالک
دنیا و دین • و خلاصة الماء والطین • و خلیفهٔ رب العالمین • و بندهٔ گزین
حضرت جهان آفرین • و ملاذ الملهوفین والمساکین نظم از حوادث خلق را
درگاه او سد سدید • وز وقایع ملک را فرمانا و حصن حصین • از ره تعظیم و
رفعت پادشاهنش ره سپه • وز پی احسان و منت تاجدار انش همین
مرتبه قدر مبالغه اولنه • و تطویل و اطناب قلنسه فالکرام من التطویل تمتنع
قضیه‌سی ایله اعتراض کلمز فکثرة الکرار تشیع شنیع مقدمه‌سی ایله انتقاض اولمز
حضرت حقدن • وجناب جواد مطلق دن • مسئول جمیع عالمیان • و مأمول جمله
اهل جهان اولدر • که هر زمانده • بو شهریار معدلت آیینک آراء عالم آراسنه
که مهر نورافزای ایام دین و دولت • و ماه ظلمت زدای لیالی کفر و ضلالت
در وهو الذی جعلکم خلائف فی الارض ورفع بعضکم فوق بعض درجات
لیبلوکم فیما آتاکم ابتلاسندن کمال انتباه بی اشتباه عطا المیوب •

المیوب ان الله یامر بالعدل والاحسان وایتاء ذی القربی وینهی عن
الفحشاء والمنکر والبغی یعظکم لعلکم تذکرون وان الله یامرکم ان تؤدوا
الامانات الی اهلها واذا حکمتم بین الناس ان تحکموا بالعدل آیاتنوک جیاتیله
عامل ولمقدن وعدل واحسانی عالمیه شامل ولمقدن خالی اولمیه
که عدل ساعة کفارهٔ سنة حکمنجه سبب عمارت ولایت صوری و معنوی
و علت امارت مملکت دنیوی و اخروی در • و متوقع زمرهٔ اخیار و اتقیا •
و متضرع فرقهٔ ابرار و اخفیا اولدرکه • بو جهاندار واجب التعظیمک مرآنده
ضمیر ضیا رکشاسنه • که مفسر سر جهان و جهانیان در • و مدبر زمان و زمانیان در
وپستخلفکم فی الارض فینظر کیف تعملون ایاسندن دوام تیقظان بی
کسلان احسان ایدوب انما السلطان کان قصده ان یغنی الفقیر و یؤمن
الخایف ویزرع الارض ویعمر الخراب کان مع ابی بکر وعمر وعثمان و علی
فی الجنة وهل جزاء الاحسان الا الاحسان اشارتنک بشارات
یرلر بو موهبت جلیله و نعمت جزیله‌نک مقابله‌سنده شکر فراوان • و سپاس
بی پایان میسر قله که لئن شکرتم لازیدنکم موجبنجه جلب مزید • و ربط عتید
ایده لمؤلفه رعیت پرور اولسه شاه عادل • اکا عالمده بولنمز معادل •
اولور دنیاده و عقباده سلطان • او در ظل خدا و نور یزدان • علی الخصوص
زمن فتن و طغیانده شهریارلک ایدوب • و دامن آخر الزمانده تاجدارلق

العیوب . ناصر دین و شرع مبین معینا ولمقده . و محافظت رعایا . وحمایت
برایا فلقده . قدر و مثوباتده نهایت یوقدر . بو مقوله سلاطین فی یوم الدین
انبیا ایله محشور . و جمال باکمالی اول کونده بدر منیر کبی پر نور اولدوغنده
احادیث نبی مختارده اشارت . و اخبار اخیارده بشارت لایعد و
لایحصی در . زیرا زمانمز بر زمان درکه . آنده جیب و کریبان عصمت پردهٔ
حیا کبی چاک . و آب روی شریعت چشمهٔ صفا کبی خاک آلودمش در . مکر و خدع و
حیله و بدع . و تلبیس و تزویر . و تدلیس و تغریر . و شور و شرور . و زور و غرور
عالمی طوتمش . قلوب آدمیاندن رحمت و مروت . و نفوس عالمیاندن
شفقت و فتوت کوترلمش در . جوامع صوامع اصحاب ریا ایله مملو . محافل و منازل
ارباب زنا ایله طلو . کوچه لر فساده مأوا . و کوشه لر فجوره مثوا . اولوا الالباب
فقیر ذلیل . و ذوی الاحساب حقیر و علیل . نه کبیره کبرندن اوتره حرمت نه
صغیره صغرندن اوتره مرحمت ظهر الفساد فی البر و البحر بما کسبت ایدی الناس
لیذیقهم بعض الذی عملوا لعلهم یرجعون علما امرا ایله امر معروف و نهی منکرده محامله
و مسامحه ایدر اولدلر . امرا علما ایله مصالح دنیا و دینده مشاوره دن کافه فارغ
اولدیلر . اصحاب تقوی من کان له العزلة فالعزلة دیوب عزلت و اختفایه
قرار ایتدیلر . ارباب فتوی من صمت نجا دیوب سکوت و انزوایه اختیار
ایتدیلر . کمال و هنرکهرلری تاج سرلکن . خاک در اولدی . سبب قدر و عزت

عالمه

عالمه تمیز پیسیم دنز اولدی قصیده لمؤلفه
بمزم آخرنه قلدی روزکار پرعبر . سندی یوق عالمده طاهر بو فضائلدن اثر
مقتدای دینا ولنلر احتیاره یوق قبول . مرشد عالم کچر سر سخای شور و شر
طوتدیلر دهری یدوب دجاللر بر خروج . مهدی آخر زمان ولمز سه بردم چاره کر
وار امیدم کم شیاطیندن جهانی ایده پاک . شیخ دورانم دیو لاف ایدر سون بر نحیف
فضل و احسانی بوکون چون لامع قلدی بیان . حضرت سلطان سلیمان شهریار بحر و بر
استقامت فی التشریع در نشانی بونک . اهل سابقا ولمز دینه سرکلا سیر
صورت اقلیمینی معمور ایتمک آسان اولور . لیک مشکل درکه جان ملکی ولا زیر و زبر
دانه تسبیح و ج حاصل در چون کم سکا . دام تزویر و حیلدر خرقه و تاج و کمر
قطب دوران ولمز سفله لی ایدن طواف . نجه رهبر کند و یولن کور غرا اول بی بصر
مرد میدان رستم دستان نجم دیرلا او ز . قحبه دنیا اسیری سرزبون مال و زر
اژدهاکسی یو دربلوبه بوتن دنیالر . ده که دستانیله سر روبه کچینیر شیر نر
چونکه معراج نبوتدن اکا یوق در نصیب . نجه فرزند نبی یم دیه بلور سر دیر
پای بند احمقا نه در هوی مقتول پیسری . اسب تازی ولیمز افسار زنجیره خر
خسروا روشن ضمیرک کون کبی آیینه در
عرض احوال جهان حاجت دکلدر اول قدر
سور سوربر ده آب تیغ خونبار کلیب . طوته دهری طاغلوب اشرار مانند شرر

شهریار ملک عثمان نسین که ویردی حق انکا ۔ رتبت بوبکر و عزم حیدر و عدل عمر

شول سلیمان جهان نسین کم خلافت خاتمین ۔ دست قدرت دقدی برماغوکه‌ای عالی گهر

عقل لقمان دولت آصف بخت پیدر انکا ۔ انس و جن فرمان بر کا ولسه یرمدیر انسر

سلطنت بلقیسی در با نوسرای عزتک ۔ روز و شب طلعی رستارک اولور ماه و خور

باد نصرت رهبر کد ر هر کا عزم ایلسک ۔ رایتک اقبال و دولت لشکرک فتح و ظفر

رفعت ایوانک سر کنگره‌سی قصر فلک ۔ زینت دیوانک حیرانیدر شمس و قمر

در که قدر کده بک تیمور ر بر مور حقیر ۔ خاک راه اولمق در خدمتده چغلانوب کمر

نطق جانبخشک طوتر سرچشمه حضری آنرا ۔ طبع فیاضک صیر دریای عمانی شمر

جان دشمن با د قهرکدن یتوب اولور بار د ۔ اول کیای خشک دن بونار سوز اندر گر

عزم رزم اتد کجه شاها صفدران لشکرک ۔ چرخ مغفر عرض ایدر خورشید تیغ و مه سپر

حزم بزم اتد کجه دون کون بنگان رنگ ۔ رقص ایدر چرخ و طوتر مه دف صو زهره جام زر

ظل چترک عز و دولت چهره سینه خط و خال ۔ عکس تیغک فتح و نصرت روی گنجینه زیب و فر

دین و دولت دشمنینه باد خشمک با رقهر ۔ قدر و رفعت تشنه سینه خاکپایک آبخور

شول ملک فتحی کیم اولدی سپر طایکه ۔ یار شر در پیمکار بو دکل قدر بشر

شکر ایچون بونعمت آچدی دواتم چون دهان ۔ طوطی خامم زبانی اولدی کیم سینی شکر

بیدم اولمز بو فضایل عقد انکشتیله عد ۔ ایلدم جان کردن کردون صفتک کهر

یعنی مدحک در لرین نظم ایلدم کوگده ۔ بر بیدار ایلرسه دوران آنی عنوان سیر

چون

چون شریف آدکله در عنوان ختمی نامه‌مک ۔ اولسه عالی حکیله تولوب نامم نامور

دوند کنجینه سپهر و طور غنجه بیدی یر ۔ دولت و عدلیله اول عالمده شاه بحر و بر

خط فرمانکما ولوب طغرای منشور قضا

قدرک احکامینکا ورسون سرو دم مضایین قدر

بکتبه العبد المذنب المحتاج الی رحمة الله تعالی سید قاسم

بن سید صالح بن سید برهان الحسینی عفی الله سبحانه عنهم

وجعل الجنة مثواهم فی تاریخ

سنه سبع وسبعین

وتسعمائة من الهجرة

النبویة

قال النبي صلى الله عليه وسلم من صلى يوم الفطر اربع ركعات
بعد صلوة العيد يقراء فى الاول فاتحة الكتاب وسبح اسم
ربك الاعلى وفى الثانى فاتحه والشمس وضحى وفى ثالث
فاتحه والضحى وفى الرابع فاتحه وقل هو الله احد ثلاثه مرة
لا يقوم من مقامه الا مغفورٌ له ذنوب خمسين سنة مقبلة
وخمسين سنه مدبرًا وكتب الله تعالى بكل ركعة عبادت
الف سنة وقضى له الف حاجة من الدنيا والاخرة ادناه مغفرة
ويخرج من ذنوب كيوم ولدت امه وامنه الله من عذاب القبر
ويعطى له براتان براءة من النار وبراءة من النفاق

من اتی عجائبه قبل حیائه وبذ ...

هر که او وقت گفتن گنگ باشد | پیشه در زیر حرفهای گفتن
شرم او رفته باشد دیگر | ناید از لفظ او نکو گفتن

من گنگ خواب دیده و عالم تمام کر | من عاجزم ز گفتن و خلق از شنیدنش

فلما شربت الکاس بسلمی | بکت عینای من خوف التنائی
فلما تقاسمنا الوداع فقالت | چه بودی گر نبودی آشنائی

گنجینه بی جواهر بوده شدم | گنجینه یاقوت تر آلوده شدم
آلوده بدم بهر آنچه گر بود | بشستیم باب توبه پاکیزه شدم
گنجینه چو سوزن بمناجات شدم | گنجینه چو عیسی بطاعات شدم
از هیچ طرف دری بر دم نگشود | باز آمدم و رند خراباتی شدم

ارباب جود ... [illegible]
چون نیست ز احوال ... [illegible]
خود ... [illegible]
... [illegible]

